

KONINKLIJK NATUURHISTORISCH MUSEUM VAN BELGIË

DE
VOGELS VAN BELGIË

AANVULLING
BIJ DE VERZAMELING GEKLEURDE POSTKAARTEN
UITGEGEVEN DOOR HET VERMOGEN
VAN HET KONINKLIJK NATUURHISTORISCH MUSEUM
VAN BELGIË

DOOR

KAREL DUPOND

Medewerker aan het Koninklijk Natuurhistorisch Museum
van België

Alle rechten voorbehouden

Werk uitgegeven door het Vermogen
van het Koninklijk Natuurhistorisch Museum van België

VAUTIERSTRAAT, 31

BRUSSEL

1943

*Alle rechten van nadruk, vertaling en aanpassing
geheel of gedeeltelijk voorbehouden.*

Copyright by
Vermogen van het Koninklijk Natuurhistorisch Museum van België.
Vautierstraat, 31, Brussel.

Drukkerij M. HAYEZ, Brussel
— Leuvensche straat, 112 —
Wet. woonst : Kanselarijstr., 4
Ref. 2019 Maetliffing 67 4

VOORREDE

Wie belang stelt in de zaken van de natuur heeft altijd een tijdverdrijf. Overal, in de stad als op den buiten, wordt zijn aandacht getrokken door een of ander levend wezen, een insect dat een bloem bezoekt of in een zonnestraal fladdert, een vogel, zelfs de gemeene stadsmusch, die, op zoek naar voedsel, piept en met haar genooten twist. Wat er waar te nemen en te leeren is in het kleinste tuintje overtreft ver wat een mensch aan kennis kan opdoen in den loop van het langste leven.

De waarneming van de vogels in de natuur biedt talrijke en verscheidene vreugden. Zij bevredigt gevoelens die in het hart van ieder mensch sluimeren : den lust tot de jacht en de aantrekking van het onbekende. Deze jacht echter leidt niet noodzakelijk tot den dood van het achtervolgde dier. Wat al geduld en vaardigheid wordt niet vereischt voor het opnemen van een goede photo van een vogel in het nest of in rust. De verrichtingen van een natuurvorschcr geven blijk van meer uithoudingsvermogen en zelfbeheersching dan die van een jager. Doch bij dit alles komt nog een bestanddeel, van schoonheidsgevoel dat wellicht overwegend is, want de meeste personen werden tot de studie der vogels getrokken door de bevalligheid van den vorm, de kleuren van het gevederte en de welluidendheid van den zang. Ook mag het belang dat men dikwijls in de vogels

stelt, niet onderschat worden aangezien hunne waarde onder oogpunt van nut, daar zij in de velden en de bosschen het evenwicht handhaven tusschen de verschillende bestanddeelen van de fauna, belettende dat een ~~dezer~~ ten nadeele van de andere zou overwegen en alzoo schadelijk worden.

Het is moeilijk de vogels te leeren onderscheiden zoo men niet over de raadgevingen en de ondervinding kan beschikken van iemand die U in het aanwerven van deze kennis voorgedaan is. De beste beschrijvingen volstaan niet om de vogels, vooral op afstand, te doen herkennen. Een goede photo, meer nog een gekleurde teekening, bereikt beter dit doel. Tot de uitgave van gekleurde postkaarten werd overgegaan om de kennis der vogels zeer breed te verspreiden. Als een dier of een plant de aandacht vestigt, is het vooreerst de naam die belang inboezemt. Daarbij mag het echter niet blijven. Er is meer en beters te leeren : de levenswijze, de gewoonten en, ten slotte, den bouw.

Aan den oorsprong van de uitgave der kaarten die de vogels der Belgische fauna afbeelden, ligt de gedachte der bescherming. Het is immers met de beschermde vogels dat de Commissie van Beheer van het Vermogen van het Koninklijk Natuurhistorisch Museum van België haar uitgaven aanving; hierop volgde geleidelijk die van bijna al de andere vogels die in België aangetroffen werden. Een betere kennis van de wezens kan enkel bewondering wekken voor hun maaksel hun ingeborenheid en hun zeden.

Voor de voorbereiding van deze uitgave werd er een beroep gedaan op de toewijding en de uitgebreide kennis van den heer KAREL DUPOND, medewerker aan het Museum, die zich reeds talrijke titels verworven heeft op de erkenning der vogelkundigen door den ijver dien hij aan den dag legde voor het herleven in België van de onderzoekingen betreffende de vogels. Hij is het die den kunstenaar, met de uitvoering der kaarten belast, geleid heeft. Deze kunstenaar, de heer HUBERT DUPOND, door kinderlijken eerbied gedreven, heeft zich volgaarne gedragen naar de verplichtingen van den natuurkundigen teekenaar, onverbiddelijk gebonden aan de getrouwheid aan het model.

De vrij aanzienlijke onderneming werd volvoerd zonder eenigen steun van de openbare machten, gedeeltelijk dank zij een gift. Het bijna nooit bezoldigd en naamloos werk deed het overige.

Voor de afbeelding der vogels werd de postkaart gekozen.

Elk beeld moest van een zedenbeschrijving vergezeld gaan. De kleine ruimte echter die op een postkaart beschikbaar is, liet niet toe voldoende bijzonderheden te verstrekken over de zeden van deze vogels en de verplichting om den tekst in twee talen te geven maakte zelfs dezen druk onmogelijk. De moeilijkheid werd opgelost door het verzamelen van deze nota's in een klein handboekje dat wij aan den heer KAREL DUPOND verschuldigd zijn.

De nota's betreffende iederen vogel dienden geplaatst te worden in de stelselmatige orde, dat wil zeggen in de orde voortvloeiende uit de dierkundige rangschikking, en niet in de orde van het verschijnen der kaarten. Deze laatste schikking werd noodzakelijk gemaakt door verschillende vereischten en aardt naar gril en willekeur.

Om de orde van het verschijnen der kaarten, aangeduid door het nummer dat zij dragen, overeen te brengen met de stelselmatige rangschikking der nota's en om de opzoekingen te vergemakkelijken, heeft de schrijver drie naamlijsten volgens de alphabetische orde opgemaakt: 'de eerste omvat de wetenschappelijke namen in het Latijn met de overeenstemmende Fransche en Nederlandsche namen, de tweede de Fransche namen met de overeenstemmende Latijnsche en Nederlandsche namen; de derde de Nederlandsche namen met overeenstemmende Fransche en Latijnsche namen. Deze drie lijsten laten toe onmiddellijk de benamingen van een vogel te vinden evenals de plaats die hij in het stelselmatig deel bekleedt. Dit hoofdstuk vergoedt het ontbreken van natuurlijke opeenvolging in de uitgave der postkaarten.

Het is geraadzaam de kaarten te rangschikken volgens deze dierkundige orde, die aangenomen werd in de meeste van de onlangs verschenen werken. De kaarten welke de hybriden afbeelden, kunnen gerangschikt worden op het einde van de

verzameling ofwel na de soort tot dewelke de vader (♂) van de hybriden behoort.

Zekere namen van vogels in de lijsten zijn van geen kaart-nummer voorafgegaan; hiervan werd geen postkaart gemaakt om verschillende redenen, namelijk ter oorzake van de te groote zeldzaamheid der waarschijnlijkse verschijningen van de soort in België of omdat de verschillen met den vogel van dezelfde soort, die afgebeeld is, van ondersoortigen aard zijn en weinig uitkomen.

Ten einde de aandacht te vestigen op de vogels die slechts met twijfel en onder voorbehoud in de Belgische fauna aangenomen werden, hebben deze hun stelselmatig nummer in vette letters gedrukt en van een ondervragingsteeken (?) gevolgd.

Wij zijn ervan overtuigd dat deze uitgave dienst zal bewijzen aan de bezitters der verzameling postkaarten die de vogels van ons land afbeelden. Zij zal de eerste stappen van de liefhebbers richten in het verwerven van een kennis welke hun talrijke gelegenheden zal bieden om te genieten van de waarneming der aantrekkelijkste onder de dieren.

V. VAN STRAELEN,

Voorzitter der Commissie van Beheer
van het Vermogen van het Koninklijk Natuurhistorisch Museum
van België.

DE VOGELS VAN BELGIË

I. — STELSELMATIG GEDEELTE MET AANDUIDING VAN DE VERSPREIDING EN VAN DE ZEDEN

Orde PASSERIFORMES.

Familie **CORVIDÆ.**

Geslacht CORVUS LINNÉ, 1758.

1. — **Corvus corax oorax** LINNÉ.

Reeks nr 21. — Kaart nr 201.

Nederlandsch : Raaf.

Fransch : Grand Corbeau.

Bewoont bijna heel Europa, het Noorden van Azië en van Amerika. In België nestelden de laatste paren omstreeks 1865; vertoont zich daarna slechts onregelmatig hier en daar in het land, vooral in hoog België. Allesetend, leeft vooral van krengen, doch valt ook zwakke prooien aan die zich niet kunnen verdedigen. De paren blijven voor het leven samen. Nestelt in boomen en rotsen; nest van dunne takken, verstevigd met aardemortel, haar, wol; eieren 4-6, gevlekt. Standvogel, uitgenomen in het hooge Noorden. Schreeuw : een diep « kraag kraag » en « korronk korronk ».

2. — **Corvus cornix cornix** LINNÉ.

Reeks nr 21. — Kaart nr 202.

Nederlandsch : Bonte Kraai.

Fransch : Corbeau mantelé.

Bewoont Ierland, Schotland, de Hebriden- en Færoë-eilanden, Scandinavië, het Oosten van Duitschland vanaf de Elbe, Oostenrijk, Italië en meer naar het Oosten van deze landen in heel Europa. Trekt in den

winter naar het Westen van Europa. In België, vooral talrijk in de lage streken van het land. Allesetend, met inbegrip van mest en uitwerpselen in tijd van schaarschte. Kiest een dicht bosch als slaappleats en begeeft er zich iederen avond naartoe, soms van heel ver. Zekere vogelkundigen beschouwen ze als een ondersoort van *Corvus corone*, met welke zij soms paart. Nestelt op de boomen, nest van takjes met aarde vermengd, gevoeid met haar, wol; 4-6 eieren, blauwgroen, gevlekt; één broedsel. Stem : een heesch « krei » of « kroag » « kraah ».

3. — *Corvus oorone oorone* LINNÉ.

Reeks n° 21. — Kaart n° 203.

Nederlandsch : Zwarte Kraai.

Fransch : Corbeau corneille.

Bewoont het Westen van Europa, ten Oosten tot aan de grens van het gebied van *Corvus cornix*. Leeft in België bij paren, bezoekt de vlakten, vooral de weiden, doch nestelt afzonderlijk in de bosschen en in de boomgroepen waar zij haar nest kan verbergen. Dit wordt gebouwd met takjes, mos, droog gras, verbonden met modder, opgevuld met haar; 4-5 eieren, groenachtig, gevlekt; één legsel. Allesetend; zoekt de eieren en de jonge vogels op in de nesten. Stem : als deze van de Bonte Kraai.

4. — *Corvus frugilegus frugilegus* LINNÉ.

Reeks n° 21. — Kaart n° 204.

Nederlandsch : Roek.

Fransch : Corbeau freux.

Bewoont Europa, uitgenomen het Zuiden en het uiterste Noorden. In België vooral in de kleiachtige middenvlakte. Gezellig, nestelt in kolonieën op groote boomen; nest van twijgjes verbonden door beslagen aarde en gevoeid met droog gras, mos, zelden haar of wol; legsel 3-5 bleekgroene gevlekte eieren. Eén broedsel. Allesetend, doch bij voorkeur dierlijk voedsel, wormen en larven. Onze inlandsche Roeken zijn standvogels; in den winter komen er talrijke uit het Noorden en uit het Oosten in het land aan en verorberen veel gezaaid graan. Geschreeuw : « kaach », « kiow », « ki-oek », « kaw-kaw ».

Geslacht COLŒUS KAUP, 1829.

5a. — *Colœus monedula spermologus* (VIEILLOT).

Reeks n° 21. — Kaart n° 205.

Nederlandsch : Kauw.

Fransch : Choucas des tours.

Bewoont het Noord Westen van Afrika en het Westen van Europa tot Denemarken, ten Oosten tot Rusland. Andere gewestelijke vormen bezetten meer noordelijke en oostelijke streken.

Zeer gezellig, leeft in kolonieën. De paren blijven hun heel leven

bijeen. Wordt aangetroffen in de vlakten, velden en weiden; allesetend, doch vooral dierlijk voedsel. Nestelt in boomholen, hooge gebouwen, schouwen, enz., waar de op de boomen verzamelde twiggjes opgestapeld worden; 4-6 eieren, blauwgroen, gevlekt. Eén broedsel. Onze Kauwen zijn standvogels; een zeker aantal vogels van het Oosten brengen den winter bij ons door. Geroep : « tjak », « kiak », « tjak-a-tjak-a-tjak ».

5b. — **Colæus monedula monedula** (LINNÉ).

Nederlandsch : Oost-Europeesche Kauw.

Fransch : Choucas de l'Europe orientale.

Bewoont Scandinavië en het Noorden van Rusland. Zwerft in den winter ietwat naar het Zuiden, doch komt zelden tot in Duitschland, Holland en België. Is meer grijsachtig aan de ondergedeelten dan *Colæus monedula spermologus* en draagt een witte vlek van onder aan de twee zijden van den hals; deze is gewoonlijk bleeker dan bij onze Kauwen.

Geslacht PICA VIEILLOT, 1816.

6. — **Pica pica galliæ** KLEINSCHMIDT.

Reeks n° 21. — Kaart n° 206.

Nederlandsch : Gallische Ekster.

Fransch : Pie gauloise.

Deze vorm bewoont Frankrijk en België; de typische vorm of andere gewestelijke vormen bezetten het overige van Europa, het Westen en het midden van Azië en het Noorden van Amerika.

Standvogel; leeft bij paren in den zomer, in kleine benden in den winter. Bouwt op den top van de groote boomen een omvangrijk nest, bedekt met een dak van vaak doornige takken, die het beschutten tegen de gevaren van boven; binnenste bezet met mortel van aarde en fijne wortels; 5-8 groenblauwe gevlekte eieren. Allesetend, doch vooral dierlijk voedsel; is belust op eieren en kuikens. Vermaard verstand. Kan de menschelijke spraak naleeren. Stem : « tjac », « tjakkerak », tjak-tjaktjaktjaktjak ».

Geslacht NUCIFRAGA BRISSON, 1760.

7a. — **Nucifraga caryocatactes caryocatactes** (LINNÉ).

Reeks n° 21. — Kaart n° 207.

Nederlandsch : Diksnavelige Notenkraker.

Fransch : Casse-noix moucheté d'Europe.

Bewoont het Noord-Westen en de bergachtige gedeelten van het midden van Europa. Bezoekt België zeer zelden en onregelmatig in den herfst en in den winter.

Leeft in zijn vaderland in wouden van naaldboomen; nestelt vrij

hoog in de boomen; 3-4 eieren, bleekgroen, gevlekt. Voedt zich vooral met zaden van naaldboomen, nootjes, bessen, insecten en jonge vogels. Schreeuw gelijkend op dien van den Gaai: « krei, krei, krei », doch zachter; roep van het mannetje op het wijfje: een diep, kort « keur », « keur, keur, keur ».

7b. — *Nucifraga caryocatactes macrorhynchus* BREHM.

Reeks nr 21. — Kaart nr 207.

Nederlandsch : Dunsnavelige Notenkraker.

Fransch : Casse-noix moucheté de Sibérie.

Heeft als vaderland het Noord-Oosten van Rusland en Siberië. In de winters van schaarschte zwerft een groot aantal naar het Zuiden en het Westen van Europa, tot in Italië en de Pyreneeën.

Leeft in de wouden van naaldboomen, vooral daar waar de Ceder van Siberië, *Pinus cembra sibirica*, groeit, waarvan het zaad zijn voornaamste voedsel uitmaakt. Bezoekt onregelmatig België in min of meer groot getal en is vele jaren afwezig.

Verschilt van de vorige ondersoort door een langeren, doch dunneren en meer puntigen snavel.

Geslacht GARRULUS BRISSON, 1760.

8a. — *Garrulus glandarius rufitergum* HARTERT.

Reeks nr 21. — Kaart nr 208.

Nederlandsch : Eikelgaai.

Fransch : Geai des chênes.

Deze gewestelijke vorm bewoont de Britsche Eilanden, België en een deel van Holland.

Leeft in de wouden en de bosschen bij voorkeur van bladboomen, waar hij tamelijk laag nestelt; 5-6 gevlekte eieren; één broedsel. Vooral plantaardig voedsel: eikels, beuknoten, hazelnoten, vruchten, bessen; verbergt een deel voor dagen van schaarschte; eet ook kerfdieren, wormen, weekdieren, enz.; zoekt planmatig vogelnesten op om er de eieren en de jongen van te verslinden. Harde en onaangename stem: « rrei, rreitsch », doch laat soms in de lente een nabootsenden zang hooren.

8b. — *Garrulus glandarius glandarius* (LINNÉ).

Nederlandsch : Noordsche Eikelgaai.

Fransch : Geai des chênes du nord.

Bewoont Europa buiten het hooge Noorden, ten Oosten tot den Oeral, ten Zuiden tot de Alpen en de Pyreneeën, ten Westen tot het woongebied van *Garrulus glandarius rufitergum*.

Soms, waarschijnlijk in de jaren van schaarschte, trekken de vogels van het Noorden naar het Zuiden en vertoonen zich alzoo tijdelijk in België.

Verschilt van *Garrulus glandarius rufitergum* door grijzere, minder wijnroode kleuren, vooral op den rug.

Geslacht PYRRHOCORAX TUNSTALL, 1771.

9. — **Pyrrhonorax pyrrhonorax** (LINNÉ).

Nederlandsch : Steenkraai.

Fransch : Corbin crave.

De soort bewoont de rotskusten van de Britsche Eilanden, van Frankrijk, Spanje en Portugal, zekere Canarische Eilanden, de Middellandsche streken, de gebergten van het Noorden van Afrika, van het midden van Europa, van het midden en het Oosten van Azië.

Nestelt in rots- en puinholen; nest samengesteld uit plantaardige stoffen, met wol of haar bezet; 3-5 gevlekte eieren. Vooral dierlijk voedsel.

Het eenige in 1845 in België gevangen stuk werd niet bewaard. Men weet niet of het tot de ondersoort behoort die de Britsche Eilanden bewoont, *Pyrrhonorax pyrrhonorax pyrrhonorax*, of tot die welke de Alpen bewoont, *Pyrrhonorax pyrrhonorax erythrorhamphus*. Schreeuwen : « griel, gïel, gria, kria, wioe, kioerr ».

Familie STURNIDÆ.

Geslacht STURNUS LINNÉ, 1758.

10. — **Sturnus vulgaris vulgaris** LINNÉ.

Reeks nr 13. — Kaart nr 128.

Nederlandsch : Spreeuw.

Fransch : Étourneau sansonnet.

Van het Noorden van Scandinavië en van Rusland tot het Zuiden van Europa, de Pyreneeën en Italië. De Spreeuwen van België zijn in groote meerderheid standvogels, doch die van de meer noordelijke en oostelijke streken trekken in grooten getalle naar het Zuiden en het Zuid-Westen. Zeer gezellig vergaderen zij in benden om voedsel te zoeken en komen 's avonds bijeen om den nacht door te brengen in riet, dichte bosschen en veil. Nestelt in holten van boomen of gebouwen; ruw nest van stroo, pluimen; 5-7 eieren, bleekblauw; gewoonlijk één broedsel. Bij voorkeur dierlijk voedsel, kerfdieren, wormen, larven, doch ook sappige vruchten, bessen, enz. Geroep : « tjier, tjuu, tjik-ik-ik ». Zang : weinig luid afgewisseld gefluit, vermengd met harde klanken en zangnabootsing van andere vogels, als van den Wielewaal, bij voorbeeld.

Geslacht PASTOR TEMMINCK, 1815.

11. — **Pastor roseus** (LINNÉ).

Reeks n^r 13. — Kaart n^r 129.

Nederlandsch : Roze Spreeuw.

Fransch : Martin roselin.

Bewoont het Zuid-Oosten van Europa en het Zuid-Westen van Azië, overwintert in Hindoestan. Bezoekt bij gelegenheid het midden en het Westen van Europa, en namelijk België.

Zeer gezellig, leeft in benden; nestelt in kolonieën in gaten en holen; ruw nest; 5-6 bleekblauwe eieren. Eet bij voorkeur insecten, vooral sprinkhanen, wormen, larven en ook vruchten en bessen. Roep : « tjirr » of « kritsch ». Zang gelijkend op dien van den Spreeuw, doch harder en meer uit de keel; mengsel van wanluidende noten en van zachtere, zoetere klanken.

Familie ORIOLIDÆ.

Geslacht ORIOLUS LINNÉ, 1766.

12. — **Oriolus oriolus oriolus** (LINNÉ).

Reeks n^r 13. — Kaart n^r 130.

Nederlandsch : Wielewaal.

Fransch : Loriot jaune.

Bewoont Europa, buiten Noorwegen, het Noorden van Zweden en Rusland; ten Zuiden tot aan de Middellandsche Zee; ten Oosten in een groot deel van zuid-westelijk Azië. Overwintert in de keerkringstreek van Afrika en in Madagascar. Komt in de lente in België aan en vertrekt terug in den herfst, in de richting van het Zuid-Oosten. Vrij gemeen in de bosschen buiten Hoog-België. Nest van bijzonder maaksel, hangende tusschen twee vorkvormende takken; 3-4 eieren, witachtig, gevlekt. Voedt zich met kerfdieren, rupsen, larven, vruchten en bessen. Roep : « giak, iak », een heesch « sjarr », « schraik »; fluitzang : « gidlio, gitadidlio, gipliagiblio », maar zekere tonen zijn hard, min aangenaam.

Familie FRINGILLIDÆ.

Geslacht COCCOTHAUSTES BRISSON, 1760.

13. — **Coccothraustes coccothraustes coccothraustes** (LINNÉ).

Reeks n^r 15. — Kaart n^r 141.

Nederlandsch : Appelvink.

Fransch : Gros-bec casse-noyaux.

Bewoont Europa, buiten het Noorden van Scandinavië en Rusland; gaat in het Oosten tot West-Siberië, in het Zuiden tot Noord-Afrika.

Is in België een plaatselijke en weinig gemeene vogel; bevindt zich in de beboschte streken met bladboomen. Nestelt vrij hoog in de boomen; nest van droog gras op twijgjes, gevoeid met worteltjes en haar; 4-6 groenachtige gevlekte eieren. Voedt zich met knoppen, kernen. vruchtpitten, houtzaden. Schuw van aard, leeft zeer teruggetrokken; bezoekt in den winter vaker parken en boomgaarden. Lokroep: « tzik, tzik-tzik », « tzijs »; zang verschillend van den eenen tot den anderen vogel, vrij welluidend, doch weinig sterk.

Geslacht CHLORIS CUVIER, 1800.

14. — **Chloris chloris chloris** (LINNÉ).

Reeks n° 14. — Kaart n° 134.

Nederlandsch : Groenvink.

Fransch : Verdier d'Europe.

Bewoont heel Europa, buiten het Hooge Noorden, doch in het Zuiden werden gewestelijke soortafwijkingen waargenomen.

De meeste Groenvinken van België gaan in October op trek en komen in Maart en April terug; eenige overwinteren tot in Spanje. Is gemeen overal waar bebouwde landen, vooral tuinen zijn. Voedt zich bijna uitsluitend met wilde zaden, doch zoekt ook gretig die van zekere groenten op. Vrij gezellig, dikwijls in gezelschap van andere soorten. Nestelt tamelijk laag in de boomen met dik of aanblijvend gebladerte; nest van gras, mos, haar; 4-6 bleekgroene gevlekte eieren; twee, soms drie broedsels. Geluiden: « tirtirtirtirtir », « gurgurgur », « tjeu », « teu »; zang: een mengsel van geluiden door vloeiende soms trillende tonen verbonden, en met klanken die slepend eindigen.

Geslacht CARDUELIS BRISSON, 1760.

15a. — **Carduelis carduelis britannica** (HARTERT).

Reeks n° 14. — Kaart n° 134.

Nederlandsch : Distelvink.

Fransch : Chardonneret élégant.

Bezet Engeland, Frankrijk, België, Nederland en de streek van den Rijn; in Scandinavië en in Rusland, in een deel van Azië en het midden van Europa bevindt zich *Carduelis carduelis carduelis*; in het Noorden van Afrika, in verscheidene andere streken en in sommige eilanden werden andere ondersoorten erkend.

In België, bij plaatsen in de bergachtige beboschte gedeelten van het land, waar hij zich ophoudt bij de dorpen en de bebouwde velden, soms in kleine groepen; alleen als trekvogel in het overige van het land. Nestelt in de boomen, dikwijls in de boomgaarden; nest zeer zorgvuldig gebouwd uit gras, mos, korstmos, plantenwol, spinne-

webben; 4-5 eieren, licht gevlekt. Nestelt laat; gewoonlijk twee broedsels. Voedt zich met wilde zaden, vooral met samengesteldbloemigen, als distels. Lokroep: « tiegliett »; afgewisselde zang, welluidende, klare en duidelijke, alhoewel zeer snel uitgebrachte tonen, zilverklinkende stem. Als zanger in de kooi zeer hoog geprezen.

15b. — **Carduelis carduelis carduelis** (LINNÉ).

Nederlandsch : Noordsche Distelvink.

Fransch : Chardonneret élégant du nord.

Bewoont midden en noordelijk Europa, buiten het uiterste Noorden; trekt over België in veranderlijk getal volgens de jaren.

Verschilt van de inlandsche Distelvink door een grooter gestalte, de meerdere en wittere vlek in den nek, de klaardere bovengedeelten, de wittere ondergedeelten, het heviger en schitterender roode ge'aat.

16. — **Carduelis spinus** (LINNÉ).

Reeks nr 14. — Kaart nr 132.

Nederlandsch : Elssijs.

Fransch : Tarin des aulnes.

Vanaf de Pyreneeën en het Noorden van Italië tot de grens van de naaldboombossen in Europa en door Siberië in Azië. De bewoners van het Noorden trekken naar het Zuiden in den winter. Nestelt slechts bij uitzondering in België, doch de trekkers komen in den herfst aan in veranderlijke hoeveelheid volgens de jaren.

Bouwt zijn nest in de naaldboomen met gras, mos, korstmos, wol, pluimen, enz.; 4-5 gevlekte eieren; twee broedsels. Voedt zich met wilde zaden, bij voorkeur van naaldboomen, elzen, berken. Zeer gezellig, weinig wild. Lokroep: « tettet », « tettetret », « didlei », « tzizien »; aangename zang; zeer geliefde kooivogel.

17. — **Carduelis cannabina cannabina** (LINNÉ).

Reeks nr 14. — Kaart nr 133.

Nederlandsch : Kneuter.

Fransch : Linotte mélodieuse.

Bewoont Europa, buiten de noordelijkste streken, evenals het Westen van Azië. De bewoners van het Noorden gaan op trek, doch in België, een zeker aantal overwintert. Bezoekt bij voorkeur met boomen voorziene vlakten, hagen, struiken, jonge bosschen; vermijdt de groote wouden. Bouwt zijn nest in de struiken bij den grond, buitenwand met droog gras, binnenwand voorzien met wollige vlokken; 4-6 licht gevlekte eieren; twee of drie broedsels. Voedt zich met wilde zaden, zoekt de oliezaden op. In den zomer worden mannetje en wijfje bijna altijd samen aangetroffen. Zeer gezellig, vergaderen zij in groote benden

van den herfst tot de lente. Roep : « tjetjetjetje », « tjitjititji », « tsoeiet »; zeer welluidende en afgewisselde zang, met lange en ononderbroken zinnen.

18. — **Carduelis flavirostris flavirostris** (LINNÉ).

Reeks n° 15. — Kaart n° 142.

Nederlandsch : Steenkneuter.

Fransch : Linotte à bec jaune.

Bewoont Noorwegen, zeldzaam in Zweden. Nabijstaande rassen worden gevonden in Engeland, Klein-Azië, den Caucasus en eenige streken van Azië.

In België is hij een nog al zeldzame bezoeker. In zijn vaderland leeft hij in de grasachtige streken en de heiden; nestelt op den grond; 5-6 eieren; soms twee broedsels. Voedt zich met zaden van wilde planten, namelijk van kruisbloemige. Gezellig karakter. Bezoekt in België bij voorkeur de zoutige weiden en zoutmoerassen der Beneden-Schelde, waar de zaden van *Salicornia* en *Aster tripolium* hem het voornaamste voedsel leveren. Lokroep : « tjoewiek »; zang meer zeemerig dan die van den Kneuter, minder gebonden, minder heftig.

19a. — **Carduelis flammea flammea** (LINNÉ).

Reeks n° 14. — Kaart n° 135.

Nederlandsch : Noordsche Barmsijs.

Fransch : Sizerin flammé boréal.

Bewoont Noorwegen, buiten het uiterste Noorden, Finland en het Noorden van Rusland, dan Siberië en het Noorden van Amerika. Trekt naar Midden-Europa, Midden-Azië en de Vereenigde-Staten.

Winterbezoeker in België, sommige jaren overvloedig andere jaren zeldzaam of afwezig.

Bouwt zijn nest in de berk-, els- of wilgboschjes, warm gevoeierd met dons, pluimen of haar; 5-6 gevlekte eieren; waarschijnlijk soms twee broedsels.

Voedt zich met het zaad van berken, elzen en andere planten. Zeer gezellig, hoegenaamd niet wild, wordt gemakkelijk tam. Roep : « tjet tjet tjet »; zijn zang is een ontwikkeling van den roep door slepende verbindingen en met stille stem.

19b. — **Carduelis flammea holboellii** (BREHM).

Nederlandsch : Langsnavelige Barmsijs.

Fransch : Sizerin flammé d'Holböll.

Bewoont de poolstreken van Europa en Azië, meer ten Noorden dan *Carduelis flammea flammea*. Trekt naar Midden-Europa en Midden-Azië, soms in klein getal naar Canada en de Vereenigde Staten van Amerika.

Verschilt van *Carduelis flammea flammea* door den snavel die merklijk langer en sterker is.

Komt slechts zelden naar België.

Zelfde zeden als *Carduelis flammea flammea*.

19c. — **Carduelis flammea cabaret** (P. L. S. MÜLLER).

Reeks nr 14. — Kaart nr 136.

Nederlandsch : Kleine Barmsijs.

Fransch : Sizerin flammé roussâtre.

Wordt gevonden in de Britsche Eilanden en in de bergen van Midden-Europa; daalt in den winter zuidelijk tot in de middellandsche streken.

Is kleiner en rosser dan de andere ondersoorten van *Carduelis flammea*. De Kleine Barmsijzen die regelmatig alle jaren in klein getal België bezoeken, komen van Engeland en Schotland.

Zelfde zeden als *Carduelis flammea flammea*, doch haar woonplaats is meer afgewisseld met meer ontwikkelde boomsoorten.

19d. — **Carduelis flammea hornemanni** (HOLBÖLL).

Reeks nr 34. — Kaart nr 336.

Nederlandsch : Groote Barmsijs.

Fransch : Sizerin de Hornemann.

Bewoont de noordelijke streken van Groenland; trekt naar Zuid-Groenland en Canada. Bij uitzondering en in klein getal in Europa.

Een enkel stuk werd in België waargenomen.

Is grooter en bleeker dan de andere gewestelijke rassen van *Carduelis flammea*; heeft de stuit en de onderstaartvederen zonder strepen en de roze tinten zwakker.

Nestelt in de struiken als de andere soorten, doch men vindt ook nesten in de rotsspleten. Voor het overige, gedraagt zich als de andere *Carduelis flammea*.

20. — **Carduelis citrinella citrinella** (PALLAS).

Reeks nr 15. — Kaart nr 143.

Nederlandsch : Citroensijs.

Fransch : Venturon montagnard.

Bewoont de gebergten van Midden- en Zuid-Europa; daalt in den winter in de lagere vlakten. Komt slechts bij toeval in België.

Bouwt in de dennen een nest van grashalmen, korstmos, warm gevoerd met wortels, haar, plantenwol; 4-5 gevlekte eieren; waarschijnlijk twee broedsels. Voedt zich met zaden van naaldbomen en

wilde planten. Gezellig, gewoonlijk in kleine benden buiten den tijd van het nestbouwen. Roep: « tweek », « tweek », « ekk ekk ekk », « twiek », « tsiek ». Vrij aangename zang bestaande uit « tje, klietsch, piet, plie, piep », in afgewisselde orde verbonden.

Geslacht **SERINUS** KOCH, 1816.

21. — **Serinus canarius germanicus** LAUBMANN.

Reeks n° 14. — Kaart n° 138.

Nederlandsch : Middeneuropeesche Kanarie.

Fransch : Serin cini de l'Europe centrale.

Bewoont het Westen van Duitschland, het Noorden van Frankrijk, België en het Zuiden van Holland. Het nabijstaande ras, *Serinus canarius serinus* bezet het Noorden van Afrika, het overige van Europa, van de Middellandsche Zee tot de Oostzee en de golf van Bothnië, ten Oosten tot Rusland en Klein-Azië.

Bewoont in België nog het Noord-Westen van het land niet. Zoekt de nabijheid van steden en dorpen op, waar hij in de tuinen een overvloedig voedsel vindt tusschen de zaden van de wilde en gekweekte planten. Nest gebouwd in de boomen met gras, mos, wortels, gevoeid met haar; 4-5 gevlekte eieren; twee broedsels. Gezellig en gewoonlijk in kleine benden. Scherpe zang. De nabijstaande ondersoort der Kanarische Eilanden *Serinus canarius canarius*, is de voorvader van onze Huiskanaries. Roep: « gierlieliet, tierlietiet, tietierlie, tsoewiet »; zang: lange zin waarin de i en de rr overheerschend zijn, met magere en eentonige stem.

Geslacht **PYRRHULA** BRISSON, 1760.

22a. — **Pyrrhula pyrrhula europæa** VIEILLLOT.

Reeks n° 14. — Kaart n° 137.

Nederlandsch : Goudvink.

Fransch : Bouvreuil pivoine.

Bewoont België en de naburige streken, het Westen en het Noorden van Frankrijk, het Noorden van Italië, van Spanje en van Portugal.

In België in de beboschte streken van het hoog land, zeldzamer en alleen in de groote wouden der andere gewesten. Nestelt vrij laag in dichte boomen; nest uit dunne takjes, mos en korstmos, gevoeid met fijne worteldraden; 4-5 blauwgroene weinig gevlekte eieren; gewoonlijk twee broedsels. Voedt zich met zaden van wilde planten, met bessenkernen en, in de lente, vaak met knoppen, bij voorkeur van fruitboomen. Zachte, fluitende stem; kan een deuntje van een vogelorgeltje leeren fluiten. Lokroep: « tuu tuu » op treurigen toon; zwakke zang bij wijze van samenspraak.

22b. — **Pyrrhula pyrrhula pyrrhula** (LINNÉ).

Nederlandsch : Noordsche Goudvink.

Fransch : Bouvreuil écarlate.

Bewoont het Noorden en het Oosten van Europa en het Westen van Siberië. Bezoekt België alleen in den herfst en den winter in meerder of minder aantal, volgens de jaren; vertoont zich meest in de beboschte streken van het Oosten van het land.

Verschilt van onze inlandsche Goudvinken door een grootere gestalte en heviger kleuren.

Geslacht CARPODACUS KAUP, 1829.

23. — **Carpodacus erythrinus erythrinus** (PALLAS).

Reeks n° 15. — Kaart n° 144.

Nederlandsch : Roodmuschel.

Fransch : Carpodaque cramoi.

Bewoont het Oosten van Duitschland, Polen, de Baltische Staten, het Zuiden van Finland, door Rusland en Siberië tot aan de Lena. Trekt naar de warme streken van Azië. Bezoekt bij uitzondering het Westen van Europa; weinig vangsten zijn in België bekend.

Nestelt in de struiken bij den grond, bijzonder in moerassen; nest los gebouwd uit gras, weinig wortels en haar; 4-5 eieren gemerkt met bruinachtige vlekken en strepen op blauwachtigen grond; waarschijnlijk één broedsel. Voedt zich met zaden en met knoppen. Roep : « toewie-iek », « toewie toewie », « tzlit tzlit », « tjeub ». Zeer mooie zang, als die van den Kneuter, sterk en gefloten.

Geslacht PINICOLA VIEILLOT, 1807.

24. — **Pinicola enucleator enucleator** (LINNÉ).

Nederlandsch : Mastenhaakbek.

Fransch : Dur-bec des sapins.

Bezet het Noorden van Europa en van Siberië, trekt meer naar het Zuiden in den winter, gewoonlijk niet verder dan Noord-Duitschland. Verdwaalde vogels vertoonen zich zeer zelden in het midden, het Westen en het Zuiden van Europa. Een vangst in België bekend.

Nestelt op de boomen, nest van twijgjes, gevoeierd met worteltjes, zacht gras, mos; 4 eieren, gevlekt op groenblauwen grond; waarschijnlijk één broedsel.

Plant aardig voedsel : bessen, berkenkatjes, boomknoppen, zaad van naaldboomen en andere planten. Weinig wilde aard, zeer vertrouwend.

Roep : « tie-tie-tioe », « toewie-toew », « tjieflie-tjieflie »; merkwaardige, sterke, gefloten zang.

Geslacht LOXIA LINNÉ, 1758.

25. — **Loxia curvirostra curvirostra** LINNÉ.

Reeks nr 15. — Kaart nr 145.

Nederlandsch : Dennenkruisbek.

Fransch : Bec-croisé des sapins.

Bewoont Europa en het Noorden van Azië. Verlaat sommige jaren de geboorteplaatsen om meer naar het Zuiden en het Westen te zwerven, waar hij zich min of meer lang kan vestigen. Nabijstaande ondersoorten bezetten verschillende streken van Europa, Azië en Amerika.

Bewoont de wouden van naaldbomen. Nestelt in de boomen op een zekere hoogte; de bodem en soms de buitenkant van het nest, zijn gevormd van takjes, de binnenkant van grasstengels, mos en andere zachte stoffen; 4 gevlekte en gestreepte eieren. Nestelt soms zeer vroeg, zelfs, doch zelden, in vollen winter. Misschien twee broedsels.

Buiten de zaden van naaldbomen eet hij kernen van appels en andere vruchten, bessen, enz. Weinig wild; kenschetsende roep : « tjiup, tjiup », « kiüp, kiüp, kiüp »; vrij aangename zang, ontwikkeling van den roep met eenige veranderingen.

26. — **Loxia pytyopsittacus** BORKHAUSEN.

Reeks nr 15. — Kaart nr 146.

Nederlandsch : Mastenkruisbek.

Fransch : Bec-croisé perroquet.

Bewoont het Noorden van Europa vanaf Polen, daalt in den winter meer naar het Zuiden. Vrij zeldzame bezoeker van België.

Bewoont de wouden van naaldbomen; nest van takjes, gras en mos, het binnenste gevoerd met gras, korstmos, pluimen; 3-4 gevlekte en gestreepte eieren. Nestelt in alle jaargetijden, doch meest in de lente en in den zomer. Eet vooral het zaad van Pijnboomen, minder van Dennen, Sparren, Lorkeboomen; verorbert zoo noodig bessen en de zaden van andere planten. Sterkere stem dan die van *Loxia curvirostra*; roep : « kûp kûp », « kip kip », « tsuk tsuk ».

27. — **Loxia leucoptera bifasciata** (BREHM).

Reeks nr 15. — Kaart nr 147.

Nederlandsch : Witbandkruisbek.

Fransch : Bec-croisé bifascié.

Bewoont het Noorden van Europa en Siberië. Zwerft in alle jaargetijden, doch richt zich in den winter meer naar het Zuiden. Vrij zeld-

zaam in het midden en het Zuiden van Europa; bezoekt bij uitzondering België.

Leeft in de wouden van naaldboomen waarop hij nestelt; nest bestaande uit takjes, mos, gras en bladeren. Binnen gevoerd met worteltjes, korstmos, pluimen; 3-4 weinig gevlekte eieren; misschien twee broedsels.

Eet vooral het zaad van naaldboomen, bij voorkeur dat van Lorken en Dennen. Zijn stem is klaar. Lokroep: « kwied », « kip », « tjp »; zijn afgewisselde en aangehouden zang is een gekweel dat de verschillende geroepen vereenigt en verbindt, als « tjp tjp toewiet, tjp tjp toeroewiet ».

Geslacht FRINGILLA LINNÉ, 1758.

28. — **Fringilla cœlebs cœlebs** LINNÉ.

Reeks nr 14. — Kaart nr 139.

Nederlandsch : Botvink.

Fransch : Pinson chanteur.

Bewoont Europa en het Westen van Azië; onze nestbouwers zijn standvogels; de vogels van het Noorden begeven zich in den winter naar het Zuiden van Europa en het Noorden van Afrika. Leven in den zomer bij paren op een voorbehouden gebied, gezelliger in den winter. Twistend van inborst uitgebaat in de zangwedstrijden. Leeft overal in de bosschen en de vlakten met boomen en struiken, waar hij een kunstig nest bouwt met gras, mos, korstmos, paardenhaar; 4-5 gevlekte eieren; twee broedsels. Voedsel: zaden in den winter, zaden en kerfdieren in den zomer. Lokroep: « pink » of « fink », « tjup »; zang: kenschetsende toonreeks met een begin, een midden en een einde, die volgens de streken een weinig verschillen.

29. — **Fringilla montifringilla** LINNÉ.

Reeks nr 14. — Kaart nr 140.

Nederlandsch : Noordvink.

Fransch : Pinson d'Ardenne ou du Nord.

Bewoont Europa en Siberië, ten Noorden tot aan de boomgrens ten Zuiden tot aan de Oostzee, de breedte van de Bothnische golf en den Altaï in Azië. Trekt in den winter naar het Zuiden. Trekt regelmatig België door en overwintert er in groot getal als de beukenoten overvloedig zijn.

Nestelt in de boomen; nest van gras, mos, korstmos, met van binnen haar en pluimen. 6-7 gevlekte eieren; één broedsel. Strijdlustig, doch vergadert in den winter in groote benden. Voedt zich met zaden, doch voegt er in den zomer vele kerfdieren bij. Roep: « tjok tjok » en blatend « kwèk » of « kèèp »; zwakke zang, een soort zacht gekweel, moeilijk beschrijfbaar.

Geslacht PETRONIA KAUP, 1829.

30. — **Petronia petronia petronia** (LINNÉ).

Reeks n^r 15. — Kaart n^r 148.

Nederlandsch : Rotsmusch.

Fransch : Moineau soulcie.

Bewoont het Zuiden van Europa; nabijstaande gewestelijke vormen worden gevonden in het Noorden van Afrika en in de bergachtige streken van gematigd Azië. Zeer zelden in België verdwaald.

Nestelt in de holten van rotsen, gebouwen, boomen; nest van stroo en andere afgewisselde stoffen, in vorm van zak, met pluimen van binnen; 4-5 bleeke gevlekte eieren. Allerlei voedsel, zaden, vruchten, kerfdieren, larven. Schuwe en wantrouwige aard; zeden en gedragingen gelijkend op die van de musschen. Geroep : « pieji », « pieju », « veliet », « duwie-doï »; zang : ontwikkeling van roepen op verschillende tonen.

Geslacht PASSER BRISSON, 1760.

31. — **Passer domesticus domesticus** (LINNÉ).

Reeks n^r 15. — Kaart n^r 149.

Nederlandsch : Huismusch.

Fransch : Moineau domestique.

Bewoont Europa, buiten het uiterste Noorden; in zekere deelen van het Zuiden vervangen door nabijstaande ondersoorten. Andere ondersoorten leven in zekere streken van Azië.

Overall in België in de nabijheid der woningen. Voedt zich met alle soorten van zaden, wilde en gekweekte, in den zomer eveneens met kerfdieren en vruchten. Nestelt in de holten van boomen of gebouwen, ook op de boomen; bouwt met stroo en andere stoffen haar omvangrijk nest in vorm van kalebas, of pompoen, met ingangsbuis eindigende in een zak, gevoeid met pluimen. Gevlekte eieren, gewoonlijk drie legsels met opvolgentlijk 7, 5 en 4 eieren. Zeer woelig, wild, doch vertrouwend in de steden, waar zij niet verontrust wordt. Geroep : « tjiep », « tjissiep », « tjilp », « tjriek », « tjirriek », « diep »; zang bestaande uit gebonden roepen op verschillende tonen.

32. — **Passer montanus montanus** (LINNÉ).

Reeks n^r 15. — Kaart n^r 150.

Nederlandsch : Boommusch.

Fransch : Moineau friquet.

Bewoont Europa en Siberië, buiten het uiterste Noorden; ten Zuiden tot aan de Middellandsche Zee. Nabijstaande gewestelijke rassen worden gevonden in verscheidene streken van Azië.

Is niet zoozeer aan de bewoonde plaatsen gebonden als *Passer domesticus*, leeft meer op den buiten. Nestelt in de holten van boomen of rotsen, minder vaak in de gebouwen, zelden bloot op boomen of in dichte hagen. Nest als bij *Passer domesticus*; 4-6 gevlekte eieren; twee broedsels. Eet wilde en gekweekte zaden, in den zomer eveneens kerfdieren en vruchten. Zeer gezellig. Een deel onzer Boommusschen gaat op trek, doch niet ver; de andere zwerven in benden in het land. Roep : « tjiep », « tjeiptjiep », « tjiek », « tett tett », « tek-tek », « tjierr », « tjew-tjewtjew »; zang : vereeniging van gebonden stemgeluiden en klanken op verschillende tonen.

Geslacht EMBERIZA LINNÉ, 1758.

33. — **Emberiza calandra** LINNÉ.

Reeks nr 16. — Kaart nr 151.

Nederlandsch : Grauwe Gors.

Fransch : Bruant proyer.

Van het Zuiden van Noorwegen en Zweden, van het midden van Rusland door heel Europa, het Noorden van Afrika, het Westen van Azië. Trekt gedeeltelijk naar het Zuiden in den winter.

In België zeer plaatselijk verspreid, vrij gemeen in zekere streken van Midden-België, afwezig in gewesten met groote wouden. Sommigen gaan tegen den winter op trek. Nestelt op den grond in de velden, dikwijls in de klaver; nest van gras met van binnen een weinig haar; 3-5 gevlekte en gestreepte eieren; gewoonlijk twee broedsels. Voedsel : zaad van wilde planten, graan, haver en een aanzienlijk deel kerfdieren. Roep : « kwiet », « kwiet-iet-iet », « tiek tiek », snepende zang : « tsik tsik tsik tsik tsierrrrriss ».

34. — **Emberiza citrinella citrinella** LINNÉ.

Reeks nr 16. — Kaart nr 152.

Nederlandsch : Geelgors.

Fransch : Bruant jaune.

In heel Europa buiten het uiterste Noorden en het uiterste Zuiden; de verst zuidelijke overwinteraars bezoeken het Noorden van Afrika. Standvogel in België; trekkers gaan door het land.

Gemeen in bijna alle landstreken; zeldzaam nochtans in de moerasen en afwezig in de groote wouden. Nestelt onder de struiken dichtbij den grond, in het gras verborgen; nest van gras met of zonder mos, met paardenhaar van binnen; 3-5 gevlekte en gestreepte eieren als bij alle Gorzen; twee of drie legsels.

Voedt zich met wilde en gekweekte zaden, met insecten in groote hoeveelheid. Verzamelt zich in groepjes in den winter, benadert de hoeven in tijd van schaarschte. Roep : « tsik », « tje »; vrij aangename zang met droefgeestigen indruk : « tsik tsik tsik tsik dièèèèèè » of « tji tji tji tji dièèèèèè ».

35. — *Emberiza leucocephala leucocephala* S. G. GMELIN.

Reeks nr 16. — Kaart nr 153.

Nederlandsch : Witkapgors.

Fransch : Bruant à calotte blanche.

Bewoont het Oosten van Rusland door Azië tot het Oosten van Siberië. Overwintert meer naar het Zuiden. Verdwaalt zelden in Midden- en West-Europa.

Nestelt op den grond in het gras aan den voet der struiken; zoekt de nabijheid van het water op. Nest van gras, met haar van binnen; 4-6 gevlekte en gestreepte eieren; twee broedsels. Voedt zich met zaad van wilde planten en met kerfdieren. In kleine benden in den winter. Lokroep: « tji tji »; zachte, doch weinig volgehouden zang.

36 ? — *Emberiza bruniceps* BRANDT.

Reeks nr 16. — Kaart nr 155.

Nederlandsch : Bruinkeelgors.

Fransch : Bruant à gorge brune.

Bewoont het midden en het Westen van Azië van de Altaï-bergen tot de Kaspische Zee. Overwintert in het Noorden van Hindoestan. Ver- toont zich bij uitzondering in Europa.

Leeft in de steppen, in grazige en struikboschachtige gronden, in bebouwde velden; bij voorkeur in deze laatste in den winter.

Nestelt vrij laag in de struiken; nest met gras gebouwd, van binnen met haar gevoeid; 3-4 gevlekte eieren. Voedt zich met zaden en insecten. Fijne zachte stem, zang nog al eentonig en weinig merk- waardig.

37 ? — *Emberiza rutila* PALLAS.

Reeks nr 16. — Kaart nr 157.

Nederlandsch : Rosse Gors.

Fransch : Bruant roux.

Bewoont in den zomer Oost-Siberië, de streek van den Baïkal, Daoerië en Mantsjoerië; overwintert in het Zuiden van China, Oost-Hindoestan, Siam en Indochina. Zeer toevallig in Europa, waar hij ook soms als kooivogel ingevoerd wordt.

Leeft in kreupelhout en op den rand van ijl staande bosschen. Nestelt op of bij den grond, nest van gras met haar van binnen; 4 gevlekte en gestreepte eieren. Voedsel: zaden en bijna uitsluitend kerfdieren in den zomer. Zachte vrij eentonige zang; laat zich vooral 's morgens en 's avonds, en ook 's nachts hooren.

38. — **Emberiza aureola aureola** PALLAS.

Reeks nr 16. — Kaart nr 160.

Nederlandsch : Wilggors.

Fransch : Bruant auréole.

Bewoont het Noorden tot het midden van Rusland door Azië tot Japan. Trekt meer naar het Zuiden in den winter. Zelden in West-Europa waargenomen.

Leeft in de grazige, struikachtige, vaak moerassige gebieden, doch vermijdt de dichte bosschen. Nestelt in struiken bij den grond; nest van droog gras, met haar van binnen; 4-5 gevlekte en gestreepte eieren; één broedsel. Voedt zich met zaden en kerfdieren. Lokroep : « tsip tsip »; zachte, heldere, welluidende zang : « tu-li tu-li tu-li-ti tu-li li-lu-li ». Zingt dag en nacht.

39. — **Emberiza cirius cirius** LINNÉ.

Reeks nr 16. — Kaart nr 154.

Nederlandsch : Haaggers.

Fransch : Bruant zizi.

Van de Middellandsche Zee tot Engeland, België, het Zuiden van Duitschland, door Bulgarië in Klein-Azië, tot Transcaucië. De vogels van het Noorden overwinteren meer in het Zuiden. Vrij zeldzaam en plaatselijk in België, misschien vrij regelmatig in het Zuiden van Luxemburg. Leeft in de heuvelachtige landen met velden, weiden en bosschen; nestelt in kreupelhout iets boven den grond, nest van gras, met haar van binnen; 3-4 gevlekte en gestreepte eieren; twee broedsels.

Eet zaden en kerfdieren. Lokroep : « tsit » of « tsip »; droge, korte, onbeduidende zang : « tsi tsi tsi tsi tsirrrrr ».

40. — **Emberiza stewarti** BLYTH.

Reeks nr 34. — Kaart nr 338.

Nederlandsch : Grijskappors.

Fransch : Bruant à calotte grise.

Bevindt zich in het westelijk midden van Azië, Turkestan, Perzië, Afghanistan; overwintert in de vlakke van West-Hindoestan. Verdwaalt zeer zelden in Europa.

Bewoont de heuvels, de valleien en de berghellingen, in de bebouwde velden, de grazige gronden met laag kreupelhout, waar hij zijn nest bouwt met gras en worteltjes; 3-4 gevlekte en gestreepte eieren; één, dikwijls twee broedsels.

Eet graszaden en kerfdieren. Zijn roep gelijkt op dien van den Geelgors; de zang van een te Herve gevangen gehouden vogel was zacht, fluitachtig en gebonden in een vrij lang gekweel.

41. — *Emberiza hortulana* LINNÉ.

Reeks n° 16. — Kaart n° 156.

Nederlandsch : Ortolaangors.

Fransch : Bruant ortolan.

In Europa buiten het hooge Noorden, het Westen van Azië tot aan den Altaï en het Westen van Mongolië. In den winter in de streken der Middellandsche Zee, het Noorden van Afrika en zuid-westelijk Azië.

Bewoont de arme, zavelachtige streken met boomen; verkiest de bebouwde licht beboschte vlakten; vrij plaatselijk en weinig talrijk. Nestelt op den grond in de akkergewassen en den dichten plantengroei; nest van gras, met van binnen worteltjes en haar; 4-6 gevlekte en gestreepte eieren; twee broedsels. Voedt zich met graszaden en, in sterke verhouding, met insecten. Lokroep : « tsip », « tsiep », « twik »; zachte en aangename zang, doch korte strophen : « tiee-ree tiee-ree rew rew » of « tiee tiee tiee rew rew rew ». Zingt ook 's nachts.

42. — *Emberiza oia oia* LINNÉ.

Reeks n° 16. — Kaart n° 158.

Nederlandsch : Grijze Gors.

Fransch : Bruant fou.

In het Zuiden van Europa, in het Noorden tot de breedte van het Zuiden van Duitschland, in het Oosten eveneens in Klein-Azië en Palestina. Bezoekt slechts zelden het Oosten en het Zuiden van België.

Bewoont de bergachtige en steenachtige, weinig beboschte streken. Nestelt op den grond tusschen steenen en spleten; nest van gras en mos, met van binnen worteltjes en haar; 4-6 eieren met punten gemerkt en zeer fijn gestreept; één broedsel. Scherpe stem : « tsit », « tsiep », « toek », « toek-toek-toek »; korte en weinig afgewisselde zang : « zi-zi-zi-zirrr », « tsi-tsi-tsi-tsirrr ».

43. — *Emberiza rustica rustica* PALLAS.

Reeks n° 16. — Kaart n° 159.

Nederlandsch : Boschgors.

Fransch : Bruant rustique.

Van het Oosten van Finland door Rusland en Siberië tot Kamtschatka. Trekt in den winter naar Midden- en Oost-Azië met inbegrip van Japan. Toevallig waargenomen in westelijk en zuidelijk Europa.

Bewoont de randen en de open plaatsen van de vochtige bosschen, de moerassen met struiken en boomen; in den winter de grazige en bebouwde gronden alsook de bosschen.

Nest op of bij den grond, gebouwd met grasstengels en bladeren; 5-6 eieren, gevlekt doch niet gestreept. Voedt zich met zaden van

grassoorten, rijst inbegrepen. Wild en voorzichtig van aard, zeer woelig, leeft zeer verborgen, doch wordt tam in gevangenschap. Vliegt in benden op trek. Scherpe stem : « tiek tiek »; eenvoudige, doch aangename zang : « tulitiplitiplili ».

44. — **Emberiza pusilla** PALLAS.

Reeks nr 17. — Kaart nr 161.

Nederlandsch : Dwerggors.

Fransch : Bruant nain.

Noord-Europa en Siberië; trekt in den winter naar zuid-oostelijk Azië tot het Noorden van Hindoestan. Toevallig in Midden-, West- en Zuid-Europa.

Leeft in de valleien van de rivieren, de struikachtige toendra, het vochtige woud met onderhout; in den winter op de heuvels, in de dunne bosschen der vlakten.

Nestelt op den grond, nest van gras, mos, doode bladeren niet haar van binnen; 4-5 eieren, gemerkt met vlekken en strepen; soms twee broedsels.

Voedt zich met zaden en kerfdieren. Klare stem : « pwik », « pss pss », « tik tik tik »; afgewisselde, zachte en aangename zang.

45. — **Emberiza schœniclus schœniclus** (LINNÉ).

Reeks nr 17. — Kaart nr 162.

Nederlandsch : Rietgors.

Fransch : Bruant des roseaux.

De soort bewoont van het Zuid-Westen van Europa tot het Oosten van Siberië en Japan. Verschillende gewestelijke vormen werden er onderscheiden; de ondersoort die in België gevonden wordt bewoont ook de landen van Midden-Europa.

Gemeen in de moerassige plaatsen, in de rietvelden, grienden of wijmbosschen en groote waterplanten. Overwintert meer in het Zuiden, doch eenige zeldzame vogels blijven in het land.

Nest op of bij den grond tusschen den dichten plantengroei. Nest van gras, mos, met van binnen fijn gras en paardenhaar; 4-5 eieren, gevlekt en gestreept; twee, soms drie broedsels.

Voedsel : zaden van grassoorten der moerassen en veel kerfdieren. Lokroep : « tsiep » of « tjik »; eenvoudige, hortende of schokkende, weinig welluidende zang : « tie, tee, tie, titititik », « tsa tit tai tsissis-tai tsier tsississ ».

Geslacht CALCARIUS BECHSTEIN, 1802.

46. — **Calcarius lapponicus lapponicus** (LINNÉ).

Reeks nr 17. — Kaart nr 163.

Nederlandsch : IJsgors.

Fransch : Bruant lapon.

Bewoont de poolstreken en poolgrenslanden van Europa, Azië en

Amerika. Gaat meer in het Zuiden in den winter, doch daalt slechts in klein getal tot onze breedte.

Verblijft in de vlakten met gras, mos, heiden, kruipende struiken. Nest in kuultje van den grond, onder een plantenstruik. Nest van gras, mos, met van binnen haar en pluimen; 4-5 eieren, gemerkt met vlekken, strepen en spikkels; één broedsel.

Voedsel : zaden en insecten. Ronde liefelijke stem. Geroep : « terrek », « tek-terrek », tie-loe », « pie-tioe »; welluidende zang als die van den Leeuwerik en gedeeltelijk in het vliegen uitgebracht.

Geslacht PLECTROPHENAX STEJNEGER, 1882.

47. — **Plectrophenax nivalis nivalis** (LINNÉ).

Reeks nr 17. — Kaart nr 164.

Nederlandsch : Sneeuwgorz.

Fransch : Bruant des neiges.

Poolstreken van het noordelijk halfrond; begeeft zich naar het Zuiden in den winter, doch in Europa gaan de meeste niet verder dan het midden van het vasteland. Bezoekt België slechts in klein getal en vertoont zich vooral op den boord van de zee.

Leeft in den zomer in steenige, rotsige streken met armen plantengroei, waar hij zich voedt met zaden en veel kerfdieren. Nestelt tusschen de steenen, in een rotsspleet, wel verborgen. Nest van gras, mos, korstmos, met van binnen haar, wol, pluimen; 4-6 donkere gevlekte eieren; één broedsel.

Meer vreesachtige dan wilde vogel; zuivere en ronde stem : « tiouw », « tsirrr », « toewiet », « tirrorirripp »; heldere en welluidende zang; korte maar afgewisselde zinnen; zingt dikwijls al vliegend.

Familie ALAUDIDÆ.

Geslacht MELANOCORYPHA BOIE, 1828.

48 — **Melanocorypha calandra calandra** (LINNÉ).

Reeks nr 17. — Kaart nr 165.

Nederlandsch : Kalanderleeuwerik.

Fransch : Alouette calandre.

Bewoont de landen rond de Middellandsche Zee; meer in het Oosten, in Azië tot Turkestan, vindt men nabijstaande ondersoorten. Vertoont zich zelden in het midden en het Westen van Europa.

Leeft in de streken waar boomen en struiken zeldzaam zijn; bezoekt de dorre of grazige gronden zoowel als de bebouwde velden. Nestelt op den grond onder een sterke plant; nest van gras; 4-5 heldere gevlekte eieren; misschien twee broedsels.

Voedsel : zaden, insecten en larven. Merkwaardige zang in den aard van den Veldleeuwerik; zingt al vliegen of op den grond, want roest

slechts zelden en alleen op lage planten. Zijn roep gelijkt op dien van den Kuifleeuwerik; zang nog meer afgewisseld dan die van den Veldleeuwerik, bevat veel zangnabootsing van andere vogels.

49. — **Melanocorypha leucoptera** (PALLAS).

Reeks nr 17. — Kaart nr 166.

Nederlandsch : Siberische Leeuwerik.

Fransch : Alouette à ailes blanches.

In de steppen van het Zuid-Oosten van Rusland, door het midden van Azië, ten Oosten tot den Iénisseï. Zwervend in den winter, vliegt hij soms in het Zuiden en het Westen van Europa verloren.

Nestelt in een putteke van den grond, verborgen in een graspol; nest van het gras der steppe; 3-5 eenvormig gevlekte eieren; soms twee broedsels.

Voedt zich met zaden en kerfdieren; vooral met sprinkhanen. Vergaert in groote benden buiten den voortplantingstijd. Zang in den aard van den Veldleeuwerik, doch minder lang en veel minder hoog vliegend; zingt soms ook gezeten op een verhevenheid van den grond.

50. — **Melanocorypha yeltoniensis** (FORSTER).

Reeks nr 17. — Kaart nr 167.

Nederlandsch : Zwarte Leeuwerik.

Fransch : Alouette nègre.

Van den Beneden-Wolga, in Rusland, door de steppen van de Kirgizen in het Oosten tot de Altaï-bergen, in het Noorden tot West-Siberië. Zwervend in den winter, doch verdwaalt zelden in het midden en in het Westen van Europa.

Bezoekt de grazige, soms zoute vlakten, waar hij op den grond nestelt in een kuiltje met van binnen droog gras; 4-5 eieren, met vlekken gemerkt. Voedt zich vooral met zaden, in den zomer ook met kerfdieren, namelijk met sprinkhanen. Zang min geschat dan die van den Veldleeuwerik, korte strophen; zingt vooral op den grond, minder in vlucht.

Geslacht CALANDRELLA KAUP, 1829.

51. — **Calandrella brachydactyla brachydactyla** (LEISLER).

Reeks nr 17. — Kaart nr 168.

Nederlandsch : Kortteenleeuwerik.

Fransch : Alouette calandrelle.

In de streken rond de Middellandsche Zee, ten Noorden tot het midden van Frankrijk, Hongarië, ten Oosten in het Zuiden van Rusland en de Aralo-Kaspische streek. Toevallig in de breedte van België. De bewoners van het Noorden trekken tot de Sahara en Arabië.

Bezoekt dorre, zandachtige plaatsen, mager weiland, steppen en onbebouwde gronden. Nestelt op den grond in een kuiltje onder een plantenstruik. Nest van droog gras, wol, haar; 3-5 donkere eieren; twee broedsels.

Voedt zich met zaden en kerfdieren. Lokroep : « tjitjirrp », « tie-oo »; zang met korte strophen, en een vrij aangenaam herhalingswijsje.

Geslacht GALERIDA BOIE, 1828.

52. — **Galerida cristata cristata** (LINNÉ).

Reeks n° 17. — Kaart n° 169.

Nederlandsch : Kuifleeuwerik.

Fransch : Alouette cochevis.

Van het Zuiden van Zweden tot te Pyreneeën, Italië en de Balkans. ten Zuid-Westen van Rusland, doch toevallig in Engeland. Verschillende ondersoorten bewonen het Noorden van Afrika en het Zuid-Westen van Azië.

Vrij gemeen doch plaatselijk in België; is nauw gebonden aan de zandige streken en zelfs aan de plaatsen met zavel, waar hij zich graag in woelt. Standvogel die in den winter de woningen benadert. Voedt zich met zaden en, in den zomer, met een belangrijk deel insecten.

Nestelt op den grond, tusschen gras en gekweekte planten, in een kuiltje met gras voorzien; 3-5 gevlekte eieren; twee of drie broedsels. Stemgeluiden : « didrolië », « tritritrie », « djoewie »; zachte en gebonden zang met tusschenpoozen, min afgewisseld en met minder gloed en drift dan die van den Veldleeuwerik. Zingt al vliegend, maar niet van als hij den bodem verlaat.

Geslacht LULLULA KAUP, 1829.

53. — **Lullula arborea arborea** (LINNÉ).

Reeks n° 17. — Kaart n° 170.

Nederlandsch : Boomleeuwerik.

Fransch : Alouette lulu.

In Europa ten Noorden tot de breedte van Midden-Scandinavië, ten Zuiden tot die van Midden-Frankrijk. De meer zuidelijke en oostelijke naburige-streken zijn bezet door weinig verschillende ondersoorten. Overwintert zelden in België.

Bewoont de open plaatsen der bosschen, de hellingen met struikgewas der heuvels van de Kempen en van de Ardennen, zeldzaam elders; vooral in de vlakten op doortocht. Nestelt op den grond, nest van mos en gras; 4-5 gevlekte eieren; gewoonlijk twee broedsels.

Voedt zich meest met kerfdieren, ook zaden, vooral in den winter.

Stemgeluiden : « didloi », « titloowiet », « wie-oo »; zang met heldere en welluidende trillers, met tusschenpoozen, al vliegend of zittend uitgebracht : « djidlidlidlidlid... ludludludl..., lililulululu..., dadidldadidl... ».

Geslacht ALAUDA LINNÉ, 1758.

54. — **Alauda arvensis arvensis** LINNÉ.

Reeks n^r 18. — Kaart n^r 171.

Nederlandsch : Veldleeuwerik.

Fransch : Alouette des champs.

Europa, buiten het uiterste Noorden; in het Zuiden van Europa, in het Noorden van Afrika, in het Westen en het midden van Azië leven gelijkende ondersoorten. De vogels van het Noorden trekken in den winter naar het Zuiden; die van België zijn bijna alle standvogels.

Bewoont alle gronden, doch vermijdt de nabijheid der boomen. Nest van gras op den grond; 4-5 eieren, gevlekt op helderen grond; twee of drie broedsels.

Behoudt zich in den zomer, met veel ijver, een gebied voor; vergadert in benden in den winter. Eet zaden en kerfdieren. Vreesachtiger dan wild. Geluiden : « tjirie », « tririri », « trli », « tied tied »; heldere, sterke, welluidende, afgewisselde zang, onder de meest gepreze gerekend. Zingt bijna uitsluitend al vliegen, en dit zonder ophouden, van het opstijgen tot het terugkomen op den bodem.

Geslacht EREMOPHILA BOIE, 1828.

55. — **Eremophila alpestris flava** (GMELIN).

Reeks n^r 18. — Kaart n^r 172.

Nederlandsch : Bergleeuwerik.

Fransch : Alouette oreillarde.

Uiterste Noorden van Europa en Azië; in het Zuid-Oosten van Europa, in het Noorden van Afrika, in verscheidene streken van Amerika vindt men min of meer nabijstaande gewestelijke rassen.

In den zomer op onbebouwde, steenige gronden en droge grazige plaatsen. Trekt in den winter naar het Zuiden en bezoekt bij voorkeur de boorden der zee. Weinig talrijke bezoekers in België.

Nestelt op den grond onder een bos gras; nest van gras met van binnen plantenwol en haar; 4 gevlekte eieren; soms twee broedsels.

Voedsel : zaden en kerfdieren, soms kleine schaaldieren en weekdieren in den winter. Ronde en fluitende stem, zacht, kort maar afgewisseld gekweel. Geroep : « tsip », « tsurierp », « tsie-sirrp », « ti-ti-trie », « dididu ».

Familie **MOTACILLIDÆ.**

Geslacht **ANTHUS** BECHSTEIN, 1805.

56. — **Anthus richardi richardi** VIEILLOT.

Reeks nr 1. — Kaart nr 1.

Nederlandsch : Groote Pieper.

Fransch : Pipit Richard.

Van Turkestan door het Zuiden van Siberië tot aan de Lena, in Baikalië en Mongolië. Trekt naar het Westen tot West-Europa. Vrij zeldzaam in België.

Leeft in de steppen en wel besproeide grazige vlakten. Nestelt op den grond onder een bos gras; nest van gras en mos; 4-6 dicht gevlekte eieren; twee broedsels.

Voedt zich bijna uitsluitend met kerfdieren. Vreesachtige, schuwe, weinig gezellige vogel, zelden in kleine benden. Lokroep : « rrrip », « rrrüpp »; eentonige korte en onbeduidende zang : « ty-a-ya-ya-ya » of « tria ia ia ia, tria ia ia ia » of « tji tji tje tje tje ».

57. — **Anthus campestris campestris** (LINNÉ).

Reeks nr 1. — Kaart nr 2.

Nederlandsch : Duinpieper.

Fransch : Pipit des champs.

In het midden van Europa tot aan de Middellandsche Zee en het Noorden van Afrika, van Klein-Azië door het midden van Azië tot Mongolië. Trekt naar Arabië en de keerkringstreken van Afrika. Nestelt in eenige zandige plaatsen van België; andere trekken door het land.

Bewoont de zandige streken, de onbebouwde heiden, de dorre weilanden. Nestelt op den grond, wel verborgen onder een bos planten; nest van gras; 4-5 gevlekte eieren; misschien twee broedsels.

Vreesachtige, eenzame vogel, zelden in kleine groepen. Voedsel : uitsluitend insecten en larven. Geroep : « tsik », « tsoek », « tseuk », « tsiep », « wit »; korte eentonige zang : « tjivie tjivie tjivie », « tjerrewie » of « tsirluwie, didelien, dschruwien ».

58. — **Anthus trivialis trivialis** (LINNÉ).

Reeks nr 1. — Kaart nr 3.

Nederlandsch : Boompieper.

Fransch : Pipit des arbres.

Van Noord-Europa, buiten het uiterste Noorden, tot Noord-Spanje, het midden van Italië en van Griekenland, van Klein-Azië door Midden-Azië tot de Lena, in Siberië. Trekt naar de keerkringstreken van Afrika en het Noord-Westen van Hindoestan.

Bezoekt de boorden en de open plaatsen der bosschen, de grazige en bebouwde gronden in de nabijheid van boomen. In den zomer gemeen in België.

Nestelt op den grond in lagen plantengroei; nest van gras, mos, met binnen een weinig paardenharen; 4-6 gevlekte en gemarmerde eieren uiterst veranderlijk; somtijds twee broedsels.

Vogel alleen levende of met tweeën, voedt zich op den grond met kerfdieren; zet zich dikwijls op boomen. Lokroep: « tsiep » of « psiep »; aangename zang; in paarvlucht verheft hij zich in de lucht en daalt zwevend neer naar een zijner verkozene zittakken, al zingend: « tjè tjè tjè, oewie tjoewie tjoewie, tjè tjè tjè tjè ».

59. — **Anthus pratensis** (LINNÉ).

Reeks n^r 1. — Kaart n^r 4.

Nederlandsch: Graspieper.

Fransch: Pipit des prés.

Van het hooge Noorden van Europa, tot het Zuiden van Frankrijk, de Balkans en het Zuiden van Rusland, ten Oosten in het Zuiden van West-Siberië en het Noorden van Turkestan; de vogels van het Noorden trekken naar Afrika en het Zuid-Westen van Azië.

Bewoont slechts de vlakten, weiden, heiden, onbebouwde gronden. De bewoners van België zijn waarschijnlijk meest allen standvogels.

Nestelt op den grond onder een plantenstruik; nest van gras met een weinig paardenharen van binnen; 4-6 gevlekte en gemarmerde eieren; gewoonlijk twee broedsels.

Voedt zich met kerfdieren; vergadert in benden buiten den voortplantingstijd, vooral op trek. Roest veel zeldener dan de Boompieper; zijn paarvlucht en zijn zang gelijken op die van deze laatste soort. Roepen: « ist », « tsip », « it-it-it », « twit twit twit », « tserrit », « psi ».

60. — **Anthus cervinus** (PALLAS).

Nederlandsch: Roskeelpieper.

Fransch: Pipit à gorge rousse.

In het uiterste Noorden van Europa en Siberië; trekt door Europa en West-Azië naar Oost-Afrika en Zuid-Azië. Vrij zeldzame bezoeker in België.

Bewoont de moerassige plaatsen, de vochtige toendra's met struiken en de zeldzame bebouwde gronden in het Noorden. Nest op den grond, vervaardigd met gras en gevoerd met haar; 5-6 eieren van verschillende kleur; één broedsel.

Voedt zich met kerfdieren, desnoods met graszaden; leeft vooral op den grond, doch zit ook op takken. Vergadert 's winters in benden. Roepen: « tchüp », « skiess », « szük »; aangename zang, lange en afgewisselde zinnen: « twee twee twee twee, trrrrrrrr, twiss-wiss wiss wiss, twiss wiss wiss wiss ».

61a. — *Anthus spinoletta spinoletta* (LINNÉ).

Reeks n° 1. — Kaart n° 5.

Nederlandsch : Waterpieper.

Fransch : Pipit aquatique.

Bergen van het midden en het Zuiden van Europa; daalt in den winter in de valleien en naburige vlakten. Toevallige bezoeker van België.

Bewoont de grazige gronden en de steenige plaatsen voorzien van lage planten en struiken, in de bergen; bezoekt in den winter de moerassige gronden en den boord van zoet- of brakwater.

Nestelt op den grond; nest van gras en mos, met binnen een weinig haar; 4-6 gevlekte eieren; één of twee broedsels.

Voedt zich met kerfdieren, voegt er soms in den winter kleine schaaldieren en slakken bij. Roepen : « tsip », « tsiep », « tsiep-iep-iep »; zang in den aard van de Boom- en Graspiepers, ook al vliegend uitgebracht : « fli fli fli fi fi fi pi pi thi thi thi ».

61b. — *Anthus spinoletta petrosus* (MONTAGU).

Nederlandsch : Rotspieper.

Fransch : Pipit obscur.

Bewoont de rotsige kusten van Noorwegen, van de Britsche Eilanden, van het Noord-Westen van Frankrijk. Verplaatst zich in den winter naar meer zuidelijke kusten. Zeldzaam in België.

Verschilt van *Anthus spinoletta spinoletta* doordat alleen de twee buitenste staartvederen met wit gemerkt zijn, in plaats van de drie, dat dit wit minder zuiver en rookkleurig is en dat zijn bovengedeelte in den zomer bruiner, minder grijsachtig is.

61c. — *Anthus spinoletta littoralis* BREHM.

Nederlandsch : Kustpieper.

Fransch : Pipit des rivages.

Kusten van de Witte Zee ten Noorden van Rusland, de kusten van Finland, van Zweden en van de Deensche Eilanden in de Oostzee in den zomer; kusten van Duitschland, Holland, België en het Noorden van Frankrijk in den winter. Een zeker aantal worden dan aan de kust en de Beneden-Schelde waargenomen.

Verschilt van *Anthus spinoletta spinoletta* doordat hij slechts wit heeft op de twee buitenste staartvederen in de plaats van op de drie; dat dit wit vuil en rookkleurig is, en dat zijn bovendeelen in den zomer groenachtiger zijn, in plaats van grijs- of bruinachtig.

Geslacht MOTACILLA LINNÉ, 1758.

62a. — *Motacilla flava flava* LINNÉ.

Reeks nr 1. — Kaart nr 6.

Nederlandsch : Gele Kwikstaart.

Fransch : Hochequeue jaune.

Van het Zuiden van Zweden en van Finland door het midden van Europa tot het midden van Frankrijk, het Noorden van Italië en het Noorden van de Balkans, in het Zuiden van Rusland en den Caucasus, door de Aralo-Kaspische streek tot het Zuiden van Siberië. Overwintert in het Zuiden van Afrika en het Noord-Westen van Azië. De andere streken van Europa zijn door nabijstaande ondersoorten bezet.

Bewoont de vlakten, vermijdt de beboschte streken; in België gemeen in den zomer. Nestelt op den grond; nest van gras, met haar van binnen; 5-6 zelden gevlekte eenvormig gekleurde eieren; één of twee legsels.

Voedt zich met insecten. Leeft in benden op trek en in den winter. Geroep : « srie srie », « tsie tsirr », « tsie-iep », « psiep ». Eenvoudige en korte, weinig merkwaardige zang.

62b. — *Motacilla flava flavissima* BLYTH.

Nederlandsch : Engelsche gele Kwikstaart.

Fransch : Hochequeue flavéole.

Bewoont Groot Brittannië, in den zomer, en het Noorden van Frankrijk; trekt in klein getal over Holland en België; eenige zeldzame paren, of een vogel *Motacilla flava flava* × *flavissima*, nestelen soms in de kuststreek.

Verschilt vooral van onzen *Motacilla flava flava* door het bovenste van den kop, dat geelgroen is in plaats van aschgrauw.

62c. — *Motacilla flava thunbergi* BILLBERG.

Nederlandsch : Noordsche gele Kwikstaart.

Fransch : Hochequeue boréal.

Het Noorden van Europa en het Westen van Siberië; trekt door het midden en het Oosten van Europa naar het Zuiden van Afrika. Vrij zeldzame trekker door België.

Verschilt vooral van *Motacilla flava flava* door de afwezigheid van een witte lijn boven het oog en een donkerder oorstreek, die in den zomer zwartachtig is.

63. — *Motacilla cinerea cinerea* TUNSTALL.

Reeks nr 1. — Kaart nr 7.

Nederlandsch : Groote gele Kwikstaart.

Fransch : Hochequeue des ruisseaux.

Van het Zuiden van Scandinavië naar het Noorden van Afrika, in het Oosten tot Midden-Azië. Overwintert in Afrika en Arabië.

Bewoont in den zomer de heuvelachtige bergachtige streken. In België is deze Kwikstaart vooral standvogel, doch de bewoners van Hoog-België dalen naar de waterlooopen van de vlakte.

Nestelt niet ver van het water, dikwijls in een holte van een glooiing. Nest van mos, gras, bladeren, wortels, binnenwand met haar, liefst paardenharen; 4-6 fijn gevlekte eieren, bijna eenkleurig; één of twee broedsels.

Voedsel : kerfdieren en larven. Zonder gezellig te zijn, wordt dikwijls met verscheidene samen gezien. Eet op den grond, doch gaat dikwijls op een tak zitten. Roepen : « tsie tsie », « tsie tjiip », « tsie-ietsie »; eenvoudige en weinig welluidende zang, bestaande uit roepen : « tsie tsie tsie tsie rie rie rie ».

64a. — *Motacilla alba alba* LINNÉ.

Reeks nr 1. — Kaart nr 8.

Nederlandsch : Grijze Kwikstaart.

Fransch : Hochequeue gris.

Van het uiterste Noorden van Europa tot het uiterste Zuiden, Klein-Azië en Syrië. Overwintert in de keerkringstreken van Afrika. In België trachten bijna ieder jaar eenige vogels te overwinteren.

Bezoekt de bebouwde landen, vertoeft bij hoeven en woningen; houdt van water en vermijdt steden en bosschen. Vergadert in den herfst in groote benden om den nacht in den dichten plantengroei, vooral riet, door te brengen. Voedt zich met kerfdieren; eet op den grond, doch zet zich ook op gebouwen en boomen.

Nestelt in de holten van oude muren, hoopen hout, steenen, enz.; nest van mos, gras, bladeren, met van binnen pluimen, wol, haar; 5-6 gevlekte eieren; twee broedsels.

Heldere schrale stem. Roepen : « tsi-sit », « tsi-wirp », « tsi-siss », « tsilipp »; zang gelijkt op een weinig muzikaal gebabbell, vooral gevormd door gebonden roepen.

64b. — *Motacilla alba yarrellii* GOULD.

Nederlandsch : Rouwkwikstaart.

Fransch : Hochequeue lugubre.

Wordt gevonden in de Britsche Eilanden; soms zeldzame koppels waar een van beide dikwijls tot den vorm *alba* behoort, nestelen in het

Noorden van Frankrijk, in België, Holland en het Zuiden van Noorwegen. De meerderheid trekt in den winter naar het Zuiden.

Verschilt vooral van den vorm *Motacilla alba alba* door de boven-deelen, die zwart of zwartachtig zijn in plaats van grijs.

Familie **CERTHIDÆ.**

Geslacht **CERTHIA** LINNÉ, 1758.

65. — ***Certhia familiaris macrodactyla* BREHM.**

Reeks nr 1. — Kaart nr 9

Nederlandsch . Langklauwboomkruiper.

Fransch : Grimpereau familier.

Bewoont Duitschland, naar het Westen tot het Oosten van België en de Vogesen; dan de Alpen, de Pyreneeën en de Apennijnen. Talrijke gewestelijke vormen werden gescheiden voor verschillende streken van Europa en Azië. Wordt in België alleen gevonden in eenige hoog gelegen bosschen van het Oosten van het land.

Standvogel; leeft meest afgezonderd.

Nestelt in holten of spleten van boomen; nest met van onder takjes, daarboven mos en gras, met van binnen pluimen en wol; 6 gevlekte eieren; twee broedsels.

Voedt zich met insecten en larven gevangen op de boomen die hij altijd beklimt, van onder naar boven. Fijne, scherpe roep : « sri sri », « tsü tsü », « tsit »; zang korte weinig afgewisselde strophe : « tsi tsü », « wisitsüwiesitsüwie », « tsie tsie tsie wississüwie ».

66. — ***Certhia brachydactyla megarhynchos* BREHM.**

Reeks nr 1. — Kaart nr 10.

Nederlandsch : Kortklauwboomkruiper.

Fransch : Grimpereau brachydactyle.

Bewoont het Westen van Duitschland vanaf den Rijn, Holland, België, het Noorden van Frankrijk. Andere gewestelijke vormen bewonen andere streken van Europa, Afrika en Azië.

Gemeen in België in de wouden, boomgaarden, parken, rijen boomen, waar hij zijn voedsel zoekt in de spleten van de schorsen; kruipt steeds van onder naar boven. Nestelt in de gaten en spleten van boomen, tusschen schorsspaanders; nest van takjes, mos, gras, met van binnen pluimen en haar; 6-7 gevlekte eieren; twee legsels.

Weinig gezellig; standvogel, in den winter op korten afstand zwerwend. Heldere fijne roep : « tit tit tit tit », « twi twi twi twit »; zingt een klein niet onaangenaam herhalingswijsje : « ti ti ti tiroewit ti » of « tit ti toerowitsie ».

Geslacht *TICHODROMA* ILLIGER, 1811.

67. — *Tichodroma muraria* (LINNÉ).

Nederlandsch : Roode Murenlooper.

Fransch : Tichodrome échelette.

Woont hoog in de bergen van het midden en het Zuiden van Europa, in die van Klein-Azië en van Midden-Azië. Daalt in den winter lager en zwerft soms vrij ver van zijn zomerverblijf. Komt zelden tot in België.

Kruipt rotsen en muren op, zonder behulp van den staart, en voedt er zich met kerfdieren en larven. Het nest, in de barsten der rotsen en van de afgronden, is met mos en gras gebouwd, met van binnen wol, haar, eenige pluimen; 4 eieren, vooral op het dik uiteinde gevlekt; één broedsel. Fijne en heldere roep : « ti-i », « pli pli pli », « da du dia doi »; zang bestaande uit korte afgewisselde en aangename strophen, zoowel door het wijfje als door het mannetje al kruipend uitgebracht : « zi zi zi tuwie », « zi zi zi tu ».

Familie *SITTIDÆ*.

Geslacht *SITTA* LINNÉ, 1758.

68. — *Sitta europæa harrisa* KLEINSCHMIDT.

Reeks n° 2. — Kaart n° 11.

Nederlandsch : Boomklever.

Fransch : Sittelle torche-pot.

Wordt gevonden in België en in bijna heel Frankrijk. Verscheidene streken van Europa en Azië zijn door gelijkende ondersoorten bewoond. Gemeen in België, doch zelden in het Westen. Standvogel.

Bezoekt de bosschen, parken met oude boomen, waar hij op kruipt zonder behulp van den staart en in alle richtingen. Voedt zich vooral met kerfdieren en larven in den zomer, met eikels, nootjes, ahornzaden in den winter. Leeft gewoonlijk bij paren. Nestelt in de holten en spleten van boomen, in spechtnesten; de te breede openingen worden versmald met aardemortel. Nest, hoop bladeren en schorssplinters; 6-8 witte gestipte eieren; één broedsel.

Zachte, volle, fluitende stem, afgewisselde roepgeluiden : « twiet twiet twiet twiet... », « dwat dwat dwat dwat... »; schelle zang met ronde hortende of hobbende klanken : « tju tju ju tju... », « tjiririri... », « piepiepiepie... ».

Familie **PARIDÆ.**

Geslacht **PARUS** LINNÉ, 1758.

69. — **Parus major major** LINNÉ.

Reeks nr 2. — Kaart nr 12.

Nederlandsch : Koolmees.

Fransch : Mésange charbonnière.

Van het Noorden van Europa tot de Middellandsche Zee, in het Oosten tot West-Siberië en den Altai. Sommige streken bezitten eigen ondersoorten. Standvogel, in den winter zwervend, bij uitzondering trekker.

Gemeen in België in bosschen, parken, boongaarden. Twistgierig van aard, doch vaak in kleine benden in den winter.

Nestelt in holten of gaten van boomen, muren, enz.; nest met grondslag van mos, en daarop een dikke laag haar; 8-9 witte eieren, met punten gemerkt; zelden een tweede broedsel.

Voedt zich met kerfdieren, hun eieren en larven, rupsen; in den winter vruchten, zaden, noten, maïs, enz.; zeer belust op vet; doodt soms een jongen of zwakken vogel om de hersenen ervan te verorberen.

Veel afgewisselde stemgeluiden : « pink pink pink », « tink tink tink », « tsik tsik », « terrettetet », « tjitjitjie »; eenvoudige zang, twee of drie hortende schokkende noten : « sis-si-tie sis-si-tie », « tie tju wie », « sititn sititn sititn ».

70. — **Parus cæruleus cæruleus** LINNÉ.

Reeks nr 2. — Kaart nr 13.

Nederlandsch : Pimpelmees.

Fransch : Mésange bleue.

In Europa buiten het hooge Noorden, doch eenige streken en sommige eilanden zijn door nabijstaande ondersoorten bewoond. Wordt eveneens in Transcaucië en in Perzië gevonden.

Gemeen in België, waar zij zich ophoudt in bosschen en boomen; standvogel; zeer aanvallend, doch ietwat gezellig in den winter, waar zij in benden zwerft.

Nestelt in gaten en holten; nest van mos en haar; 9-10 eieren, wit, gestipt; in den regel één broedsel.

Voedt zich vooral met insecten, hun eieren en larven, zoo noodig met vruchten, noten, eikels, zaden van naaldboomen of bij voorkeur oliehoudende.

Afgewisselde geroepen : « tsi tsi tsi », « tu tu tu », « sississirrr », « tserrretetet »; zang : korte strophen, twee of drie verschillende malen herhaalde noten : « tsie tsie tsissip », « tsississiwit ».

71a. — *Parus ater rapinei* JOUARD.

Reeks nr 2. — Kaart nr 14.

Nederlandsch : Westersche zwarte Mees.

Fransch : Mésange noire occidentale.

Bewoont België en de westelijke streken van Frankrijk; het midden en het Noorden van Europa en het Noorden van Azië zijn bewoond door de ondersoort *Parus ater ater*; verschillende gewestelijke rassen werden beschreven voor Engeland, Ierland en sommige streken bij de Middellandsche Zee en in Azië.

Vrij gemeen in België, doch zeldzaam of afwezig als broedvogel in het Westen van het land; bezoekt bij voorkeur de naaldbomen; de vogels van deze soort zwerven vrij ver en schijnen in grooter getal te trekken dan de andere *Parus*. Gezelliger en dikwijls in benden. Nestelt in boomholten bij den grond of in een gat van den grond zelf; nest van mos, haar en pluimen; 6-11 witte gestipte eieren; één broedsel.

Voedt zich vooral met kerfdieren, eieren, larven, zoo noodig met zaad van harsachtige boomen, zaden, hazelnoten, beuknoten; belust op vleesch en vet. Schrale stem: Roepen : « sitsi sitsi », « tsi tsi », « tji tji », « tètètè »; weinig aantrekkelijke zang : « ti-tju ti-tju ti-tju », « tju-wie tju-wie tju-wie », « titsissi-sissi-sissi-wie », « stieflie stieflie stieflie », « videe videe ».

71b. — *Parus ater ater* LINNÉ.

Nederlandsch : Noordsche zwarte Mees.

Fransch : Mésange noire du Nord.

Bewoont het Noorden van Europa en Azië, het midden van Europa tot België en het Oosten van Frankrijk.

Hoewel door het ringen geen enkel bewijs geleverd werd, trekken een aantal vogels uit de streken van het Noord-Oosten door België of zwerven er in den winter.

Verschilt van *Parus ater rapinei* door de ondergedeelten, die grijzer zijn, de minder bruine zijden en de donkerder bovengedeelten; haar gemiddelde gestalte is iets grooter.

72. — *Parus cristatus brunnescens* (PRAZAK).

Reeks nr 2. — Kaart nr 15.

Nederlandsch : Kuifmees.

Fransch : Mésange huppée.

Wordt gevonden in België en heel Frankrijk, uitgenomen in het Westen, de Pyreneeën en de Alpen die, evenals andere streken van Europa, scheidbare gewestelijke rassen bezitten.

In België, plaatselijke vogel; bevindt zich in de oostelijke helft van het land, zeldzaam of afwezig in het Westen. Zoekt vooral de naald-

boomen op. Nestelt in gaten van boomen; nest van mos en korstmos, belegd met haar, wol, plantendons; 5-8 witte gevlekte eieren; één broedsel.

Eet bijna uitsluitend kerfdieren, desnoods zaden van naaldboomen. Standvogel; zwerft in den winter in kleine benden in de omgeving van de geboorteplaats. Zeer kenschetsende lokroep: « tsie grrrrrr », « tsi tsi grrrrrrl »; weinig merkwaardige zang; eenvoudige uitbreiding der roepgeluiden.

73. — **Parus palustris longirostris** KLEINSCHMIDT.

Reeks n^r 2. — Kaart n^r 16.

Nederlandsch : Glanskopmees.

Fransch : Mésange nonnette.

Streek van den Rijn, Holland, België en Frankrijk buiten het Noord-Westen. Andere ondersoorten bezetten de andere deelen van Europa en eenige landen van Azië.

Is in België vooral verspreid in de wouden, parken, hakbosschen, eerder op de droge plaatsen. Vermijdt de bosschen van harsachtige boomen. Standvogel; weinig gezellig.

Nestelt in natuurlijke gaten en holten of in zulke die door haar ietwat ingericht werden, nest met bodem van mos en dikke laag haar; 7-10 witte weinig gestipte eieren; één broedsel.

Voedt zich met kerfdieren, ook met zaden, beuknoten, bessen. Lokroepen: « pits », « tju », « pitju », « pi-tji-tju »; korte zang met krachtige snelle noten: « tsi-tsi-det-det-detdet ».

74. — **Parus atricapillus rhenanus** KLEINSCHMIDT.

Reeks n^r 2. — Kaart n^r 17.

Nederlandsch : Matkopmees.

Fransch : Mésange des saules.

Streek van den Rijn, Nederland, België, het Noord-Oosten van Frankrijk. Andere gewestelijke rassen bezetten andere deelen van Europa en zekere streken van Azië.

Gemeen in België in de dichte wouden en hakbosschen, zoekt de vochtige plaatsen op of de nabijheid van het water. Gemeener in Laag-België dan in het hooge land.

Nestelt in een gat of een holte dat door haar gegraven en ingericht werd in vermolmd hout; nest gevormd uit weinig neststof: mos, haar, pluimen; 7-10 witte zeer gestipte eieren; gewoonlijk twee broedsels.

Klagende, zware, slepende roep: « dèè dèè dèè », « djèè djèè djèè », « tjèè tjèè tjèè », « zī zi zi zi », « zit zit zit zit »; zang: zwak, kort, weinig welluidend gekweel: « piu piu piu piu piu », « tjie-e tjie-e tjie-e ».

Geslacht *ÆGITHALOS* HERMANN, 1804.

75. — *Ægithalos caudatus europæus* (HERMANN).

Reeks nr 2. — Kaart nr 18.

Nederlandsch : Staartmees.

Fransch : Mésange à longue queue.

Van de Balkans tot noordelijk Italië, Zwitserland, het Westen van Frankrijk, België, Holland, het Zuid-Westen van Duitschland. Andere ondersoorten bevinden zich in andere streken van Europa en Azië. Het ras van het Noorden daalt niet tot in België in den winter. De onze zijn standvogels, overal verspreid waar bosschen zijn. Vertoont twee vormen van gevederte: deze met witten kop zonder strepen, zeldzaam, en de gewone met twee strepen op den kop.

Nestelt in zeer afgewisselde plaatsen; nest van mos, korstmos, spinnewebben, in vorm van beurs of peer, zijopening, van boven, gevoerd met overvloedige pluimen; 7-11 witte gevlekte eieren; als regel één broedsel.

Eet bijna uitsluitend insecten. Zeer gezellig. Fijne kenschetsende roep: « tsi tsi tsi » en « tjerrrt » of « tjerrrp »; zang: een zacht welluidend gekweel doch met zeer flauwe stem: verbinding van roepgeluiden met lichte veranderingen.

Geslacht *REGULUS* CUVIER, 1800.

76. — *Regulus regulus regulus* (LINNÉ).

Reeks nr 2. — Kaart nr 19.

Nederlandsch : Gewoon Goudhaantje.

Fransch : Roitelet huppé.

Van het Noorden van Europa tot de Pyreneeën. Nabijstaande gewestelijke rassen bewonen zekere streken van Europa, Azië en het Noorden van Amerika. De vogels van het Noorden trekken naar het Zuiden; misschien zijn een deel van de onze standvogels.

Bewoont de naaldboomen; nest hangende tusschen eenige lichte zijtakken die een bundel vormen, gebouwd met mos verbonden door spinnewebben, met van binnen pluimen; 7-10 weinig gevlekte eieren; twee broedsels. Insectenetend. Zeer gezellig in den winter. Zwakke en zachte roep: « si si si »; zang: een wijsje « si si si », twee of driemaal herhaald, gevolgd van een slot: « wilinti wilinti wilinti wilinti tier ».

77. — *Regulus ignicapillus ignicapillus* (TEMMINCK).

Reeks nr 2. — Kaart nr 20.

Nederlandsch : Vuurgoudhaantje.

Fransch : Roitelet tête de feu.

Van Engeland, België, Holland, Denemarken, Duitschland, Polen tot het Zuiden van Europa, het Noorden van Afrika en in Klein-Azië. Gewoonlijk trekker.

Bewoont in België vooral de hooggelegen bosschen van harsachtige boomen; bezoekt op trek eveneens de bosschen van het lage land. Nest hangende tusschen eenige dichte naaldboomtakjes, gebouwd met mos en spinnewebben, met van binnen pluimen; 7-10 eieren; twee broedsels.

Voedt zich met kerfdieren. Lokroep : « 'si si si » of « sit sit sit »; zang : korte strophe met stijgende noten, gewispeld op « si si si ».

Geslacht PANURUS Koch, 1816.

78. — **Panurus biarmicus biarmicus** (LINNÉ).

Reeks nr 3. — Kaart nr 21.

Nederlandsch : Baardmees.

Fransch : Mésange à moustaches.

Van Engeland, Holland, Duitschland, tot het Zuiden van Europa, plaatselijk in moerassen, riviermonden met uitgestrekte rietvelden. De landen van het Oosten van Europa en in Azië bezitten scheidbare ondersoorten. Heeft vroeger in België genesteld, doch werd er sedert lang niet meer waargenomen, noch als broedvogel noch als bezoeker, behalve misschien in 1942.

Nest gebouwd tusschen het riet, het rietgras of andere waterplanten, bij middel van rietbladeren en -gras, met van binnen rietbloemen, pluimen; 5-7 witte gestipte en gestrepelde eieren; twee broedsels.

Voedt zich met kerfdieren, en voegt er in den winter rietzaden bij. Standvogel. Gezellig buiten den voortplantingstijd. Afgewisselde kreten : « tik », « tsi », « tsit », « tsing », « ping », « tsrrr », « tjirrr », « tjirrr ».

Familie LANIIDÆ.

Geslacht LANIUS LINNÉ, 1758.

79. — **Lanius minor** GMELIN.

Reeks nr 18. — Kaart nr 173.

Nederlandsch : Kleine grijze Klauwier.

Fransch : Pie-grièche à poitrine rose.

Midden- en Zuid-Europa, buiten Spanje; Klein-Azië tot Perzië. Overwintert in de keerkringstreken van Afrika. Nestelt bij uitzondering en in klein getal in het Zuiden van België.

Bezoekt de randen der bosschen, de velden en weiden met boomen en struiken. Nest op een zekere hoogte geplaatst, gebouwd met plaatselijke bij voorkeur wollige planten, met van binnen wol, haar, pluimen; 5-6 gevlekte eieren; gewoonlijk één legsel.

Voedsel : kerfdieren. Heesche stem. Roepen : « tjek », « ki-jek », « kwi-èè », « kwi-jel », « kwetsch », « tjerrek »; zang : verbinding van roepgeluiden en klanken tot een weinig muzikale strophe, gemengd met stemnabootsingen van andere vogels.

80. — **Lanius excubitor excubitor** LINNÉ.

Reeks n° 18. — Kaart n° 174.

Nederlandsch : Groote grijze Klauwier.

Fransch : Pie-grièche grise.

Van het Noorden van Europa tot de breedte van de Alpen en van Midden-Rusland, het Westen van Siberië. Andere gewestelijke rassen bezetten het Zuiden van Europa, het Noorden van Afrika en zekere streken van Azië. Overwintert in het Zuiden van Frankrijk tot den Caucasus en Transcaspië.

Bewoont de open plaatsen der wouden en bosschen. Nest met grondslag van takjes, randen van mos en gras, binnenste van worteltjes, haar en pluimen; 5-7 gevlekte eieren; één broedsel.

Voedsel : kerfdieren, kleine vogels, kleine zoogdieren, hagedissen die hij beloert van den top van een boom. Begaafd met een buitengewoon zicht, diende hij vroeger om de aandacht te trekken op de komst van roofvogels die voor de valkenjacht moesten gevangen worden.

Heesche stem. Roepgeluiden : « tjek tjek », « èkk èkk », « schekk schekk », « scharek », « wikk kwikk »; zang : een mengsel zachte en heesche klanken, ontleend aan de roepgeluiden en soms andere vogels nabootsend.

81. — **Lanius senator senator** LINNÉ.

Reeks n° 18. — Kaart n° 175.

Nederlandsch : Roodkopklauwier.

Fransch : Pie-grièche à tête rousse.

Europa, van de breedte van Holland en Duitschland tot de Middellandsche Zee en de Zwarte Zee, het Noorden van Afrika en Klein-Azië. Trekt naar het Westen van de keerkringlanden van Afrika. Vrij zeldzaam in België, doch als regelmatig aangegeven in het Zuiden van Luxemburg.

Bewoner van de open plaatsen, met boomen en struiken voorzien. Nest in de boomen, gebouwd met stengels van verscheidene planten en van binnen haar of pluimen; 5-6 gevlekte eieren; één broedsel.

Voedsel : kerfdieren, kleine vogels, vooral jonge. Knarsende stem. Roepen : « tjak tjak », « kjeik kjeik », « kra kra », « dadada »; zang : een zacht en afgewisseld gekweel, doch vermengd met harde en knarsende tonen; begaafde nabootser.

82. — **Lanius collurio collurio** LINNÉ.

Reeks n° 18. — Kaart n° 176.

Nederlandsch : Grauwe Klauwier.

Fransch : Pie-grièche écorcheur.

Van Scandinavië en Midden-Rusland tot de Pyreneeën en de Middellandsche Zee, in het Westen van Azië tot den Altaï. Trekt naar de keerkringstreken en het Zuiden van Afrika langs het Zuid-Westen van Azië en het Oosten van Afrika. Onze vogels reizen naar het Zuid-Oosten.

Wordt in België gevonden in dichte hagen en dik doornachtig struik-

gewas. Bouwt er een nest met mos en gras, gevoeid met worteldraden en haar; 5-6 gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich met kerfdieren, kleine of jonge vogels, hagedissen. Steekt een deel voedsel op doornen voor latere behoefte. Harde stem; roepen : « tjek », « gek », « grèè », « zèkèkèkèk »; zang : een afgewisseld aangelhouden gekweel, waarvan sommige deelen soms blijken aan andere vogels ontleend te zijn.

FAMILIE BOMBYCILLIDÆ.

Geslacht BOMBYCILLA Vieillot, 1808.

83. — *Bombycilla garrulus garrulus* (Linné).

Reeks n° 18. — Kaart n° 177.

Nederlandsch : Pestvogel.

Fransch : Jaseur du nord.

Noorden van Europa en Siberië; zwerft in den winter tot Zuid-Europa, Klein Azië en Perzië.

Bewoont de bosschen van naaldboomen en berken; in den winter overal waar hij beschoonen vindt : lijsterbesseboom, witte hagedoorn, hondsroos, mondhout, jeneverboom, ijpenboom, vlierboom, enz., waarvan de vruchten, buiten kerfdieren, zijn voornaamste voedsel uitmaken.

Nest van takjes, mos, gras, met van binnen haar en pluimen, gebouwd in de naaldboomen; 4-6 gevlekte eieren; één broedsel.

Rustige, stille vogel, zeer gezellig buiten den tijd van het nestelen. Zwakke stem; roepen : « ssirr », « duu », « tsie »; zijn zang is een zacht gemurmel, verbinding van verschillende roepen en klanken.

Familie MUSCICAPIDÆ.

Geslacht MUSCICAPA Brisson, 1760.

84. — *Muscicapa striata striata* (Pallas).

Reeks n° 3. — Kaart n° 22.

Nederlandsch : Grauwe Vliegenvanger.

Fransch : Gobe-mouches gris.

Van het Noorden van Europa tot het Noorden van Afrika; overwintert in het Zuiden van Afrika. Komt laat in de lente aan en verlaat ons vroeg in den herfst.

Bezoekt de boorden en open plaatsen van de bosschen, de boomgaarden, parken en tuinen; zet zich graag op een lagen tak, van waar hij de insecten kan behoeren om ze in de vlucht te vangen. Zit zelden op den grond.

Bouwt zijn nest niet hoog op een tak tegen den stam van een boom, tegen een muur; nest van gras, mos, wol, haar, door spinnewebben

vastgemaakt; 4-5 heldere weinig gevlekte eieren; soms twee broedsels.

Eenzame vogel. Fijne en zwakke stem; lokroep: « tsie », « psiep », « tek tek »; verbindt soms verscheidene roepen en klanken in vorm van zang.

Geslacht FICEDULA BRISSON, 1760.

85. — **Ficedula hypoleuca hypoleuca** (PALLAS).

Reeks nr 3. — Kaart nr 23.

Nederlandsch : Bonte Vliegenvanger.

Fransch : Gobe-mouches noir.

Van het Noorden van Europa tot de Middellandsche Zee en de Zwarte Zee, het Westen van Siberië. Overwintert in de keerkringstreken van Afrika. Op regelmatigigen doorgang in de lente en in den herfst in België, doch nestelt zelden in het land.

Houdt zich in de wouden, bosschen of parken waar oude boomen gevonden worden waarvan de gaten en de holten zijn nest beschutten; dit laafste gebouwd met gras, mos, haar; 4-5 bleekblauwē eieren, zelden met lichte vlekken; één broedsel.

Voedsel : kerfdieren, vooral in de vlucht gevangen. Roepen : « bitt bitt », « wif-tik », « tsèk », « pwiet », « tek », « tsrr »; zachte, een weinig afgewisselde en vrij aangename zang. Zingt niet op trek.

86. — **Ficedula albicollis** (TEMMINCK).

Reeks nr 6. — Kaart nr 52.

Nederlandsch : Withalsvliegenvanger.

Fransch : Gobe-mouches à collier.

Midden van Europa, vanaf het Oosten van Frankrijk, Duitschland, het Zuiden van Polen en van Rusland, tot Bulgarië en het Noorden van Italië. Bezoekt slechts zelden België in den trektijd.

Verkiest de wouden, bosschen, parken, lanen waar oude boomen zijn met gaten en holten waarin hij zijn nest kan bouwen met mos, gras, haar, en zijn 4-6 bleekblauwe eieren leggen. Eén legsel.

Voedt zich vooral met kerfdieren welke hij in de vlucht bemachtigt. Stengeluiden : « fiege », « fieth », « bit », « tsr », « sri », « tak tak », « wrat wrat wrat » of « wret » of « trott », « krè krèè »; zang gelijkende op dien van den Bonten Vliegenvanger, doch sterker en duidelijker uitgebracht.

Geslacht SIPHIA HODGSON, 1837.

87 ? — **Siphia parva parva** (BECHSTEIN).

Reeks nr 34. — Kaart nr 335.

Nederlandsch : Kleine Vliegenvanger.

Fransch : Gobe-mouches nain.

Bewoont het midden van Europa vanaf het Zuiden van Zweden tot de Alpen en vanaf de Elbe in het Westen tot het Oosten van Rusland,

eveneens den Caucasus en het Noorden van Perzië. Overwintert in Hindoestan. Nabijstaande ondersoorten bewonen zekere streken van Azië.

Zoekt de oude bosschen op, vooral den beuk met onderhoud. Nestelt bij voorkeur in een boomholte; nest van mos, met of zonder andere bouwstoffen, door spinnewebben verbonden, van binnen met haar; 5-6 blauwgroene eieren, roodachtig gestipt.

Eet kerfdieren, vooral in de vlucht gevangen, doch ook op de bladeren gelezen. Heldere en sterke stem; roepen: «tst», «tsrr», «trrt» of «terrt», «schrrr», «ptie'h-lip», «thiie»; zingt een weinig afgewisselde strophe doch met een kristalheldere en aangename stem.

Geslacht PHYLLOSCOPUS BOIE, 1836.

88. — **Phylloscopus collybita collybita** (VIEILLOT).

Reeks n° 3. — Kaart n° 25.

Nederlandsch: Bruine Boschzanger.

Fransch: Pouillot véloce.

Midden van Europa, van de Oostzee tot de Middellandsche Zee, in het Oosten tot Rusland. Overwintert in het Zuiden van Europa en het Noorden van Afrika. De andere landen van Europa en zekere streken van Azië zijn door andere ondersoorten bewoond.

Bezoekt de wouden met boomen en hakhout, nestelt bij den grond; nest in vorm van bol met opening aan de zijde, gebouwd met gras, gevoeierd met veel pluimen; 6 witte gestipte eieren; gewoonlijk twee legsels.

Eet kerfdieren, op de boomen, zelden op den grond gevangen. Lokroep: «hu-wiet», «tu-ie»; kenschetsende zang: eenige zachte «tjirr» of «korrr», gevolgd van een reeks «tjif tjaf» op twee gescheiden tonen.

89a. — **Phylloscopus trochilus trochilus** (LINNÉ).

Reeks n° 3. — Kaart n° 26.

Nederlandsch: Gewone Boschzanger.

Fransch: Pouillot chantré.

Midden van Europa, van het Zuiden van Zweden tot de Middellandsche Zee. Trekt tot in de keurkinglanden en zuidelijk Afrika. Vervangen door andere gewestelijke vormen in het Noorden en het Oosten van Europa en Siberië.

Gemeen in kreupelhout met boomen vermengd. Nest op den grond, in vorm van bol, opening op de zijde; gebouwd uit gras, met pluimen van binnen; 6-7 witte gestipte eieren; in den regel één legsel.

Voedsel, uitsluitend kerfdieren in het gebladerte gevangen. Lokroep: «oe-wiet» of «hu-wiet» of «tu-ie» en «fu-ut»; zang, een zin gebonden klanken, beginnende met hooge en geleidelijk dalende tonen, en als einde: «oewiet oewiet oewiet tji tji oewiet tjoewiet bi oewiet oewiet tjoewiet oewiet tjoewiet oe-wiet». Herhaalt gedurig zijn aangename zang.

89b. — **Phylloscopus trochilus acredula** (LINNÉ).

Nederlandsch : Noordsche gewone Boschzanger.

Fransch : Pouillot chantre du nord.

Bewoont Scandinavië, Finland en het Noorden van Rusland tot Siberië, de Baltische landen en het Oosten van Pruisen. Overwintert in het Oosten en het Zuiden van Afrika. Een zeker aantal trekkers gaan over België.

Verschilt van onze broedvogels doordat hij van boven minder groenachtig is en van onder witter, dikwijls zonder geel.

90. — **Phylloscopus bonelli bonelli** (VIEILLOT).

Nederlandsch : Bonelli's Boschzanger.

Fransch : Pouillot de Bonelli.

Midden en zuidelijk Europa, vanaf het Zuiden van Frankrijk, het Zuiden van Duitschland, Oostenrijk, naar het Zuiden tot het Noorden van Afrika. Overwintert in West-Afrika. Komt slechts bij uitzondering tot in België.

Vogel van de beboschte heuvels en bergen. Nest op den grond, gebouwd met gras in vorm van bol, op de zijde open, zonder pluimen van binnen; 5-6 witachtige gestipte eieren; één legsel.

Kerfdieretend. Lokroep : « huwip », « see-ied », « ho-jed »; zang : een hortende, schokkende zin, koude en schrale tonen waarin zich « hu-ie » en « tuu » onderscheiden.

91. — **Phylloscopus sibilatrix** (BECHSTEIN).

Reeks nr 3. — Kaart nr 27.

Nederlandsch : Fluitende Boschzanger.

Fransch : Pouillot siffleur.

Bewoont heel Europa, buiten het noordelijkste gedeelte; overwintert in midden Afrika.

Bezoekt de bosschen en parken met groote boomen beplant, bij voorkeur met beuken. Nestelt op den grond, als de andere Boschzangers, bouwt een nest met gras, in vorm van bol, met zijdelingsche opening, binnenste zonder pluimen; 6-7 witte gestipte eieren; één broedsel.

Uitsluitend kerfdiereter. Zijn lokroep gelijkt op een klagend fluiten, trekkend op dat van de Goudvinken : « pu-u », « du-u », « ti-u »; kenschetsende zang : een schrale noot verscheidene malen langzaam herhaald, die echter plotseling overgaat in een trillende slotzang : « tji tji tji tji tji tji » of « sip sip sip sirrrrr ».

92. — **Phylloscopus proregulus proregulus** (PALLAS).

Nederlandsch : Pallas' Boschzanger.

Fransch : Pouillot de Pallas.

Bewoont het Zuiden van Siberië, in het Oosten tot den Stillen Oceaan. Nabijstaande ondersoorten bevinden zich op de Himalayabergen en in China. Verdwaalt zeer zelden in Europa.

Deze Boschzanger heeft eenige gelijkenis met het gevederte van het gewoon Goudhaantje.

Bewoont de bosschen met bladboomen ofwel gemengeld met kegel-dragers. Als de andere Boschzangers, bouwt hij een nest, in vorm van bol, met zijdelingsche opening, door middel van gras, mos, met van binnen haar en pluimen, gevestigd op een dikken tak op zekere hoogte boven den grond; 5-6 witte gestipte eieren.

Voedt zich met kerfdieren. Fijne en zachte lokroep : « wiesp »; heldere, afgewisselde en aangename zang.

Geslacht LOCUSTELLA KAUP, 1829.

93. — **Locustella luscinioides luscinioides** (SAVI).

Reeks n° 34. — Kaart n° 334.

Nederlandsch : Watersprinkhaanzanger.

Fransch : Locustelle lusciniôide.

Bewoont heel Europa, buiten het Noorden der breedte van de Oostzee; wordt eveneens gevonden in Algerië en in Palestina. Overwintert in Afrika.

Is plaatselijk in België.

Leeft in de rietvelden boven het water der moerassen. Nest op een hoop riet, wel verborgen in den plantengroei, gebouwd met riet, bladeren en grastengels, en gevoerd met droge bladeren; 4-6 heldere dicht gestipte eieren; twee broedsels.

Voedt zich met kerfdieren. Weinig wilde vogel, hoewel zeer verborgen levend. Lokroep : « pift pitt », « tsinn »; zijn zang is zeer kenschetsend : een lang gesjirp in « orrrrr... » of in « urrrrr... », in den aard van den zang van den krekel, zonder onderbrekingen.

94. — **Locustella naevia naevia** (BODDAERT).

Reeks n° 3. — Kaart n° 28.

Nederlandsch : Sprinkhaanzanger.

Fransch : Locustelle tacheté.

In heel Europa, van het Noorden van Spanje tot het Zuiden van Zweden en van Finland. Het Oosten van Rusland en zekere streken van Azië zijn bewoond door nabijstaande ondersoorten. Overwintert in het Noorden van Afrika. Plaatselijk in België verspreid.

Leeft op de plaatsen bedekt met dicht hak- en kreupelhout, vooral op de hellingen der heuvels van het hoog land. Nest van gras, met haar of ander fijne bouwstoffen van binnen, zorgvuldig in den plantengroei verborgen; 6 roomwitte eieren, dicht gestippeld; twee broedsels.

Eet kerfdieren. Leeft zeer verborgen; verraadt alleen zijn aanwezigheid door zijn zeer bijzonderen zang, bestaande uit een aanhoudende trilling van « errrrr... » of « irrrrr... », schraler dan bij den Watersprinkhaanzanger. Roepen : « tipp », « tsik », « tjik », « witt ».

Geslacht ACROCEPHALUS NAUMANN, 1811.

95. — **Acrocephalus arundinaceus arundinaceus** (LINNÉ).

Reeks nr 3. — Kaart nr 29.

Nederlandsch : Groote Rietzanger.

Fransch : Rousserolle turdoide.

Midden en Zuiden van Europa, van de Oostzee tot het Noord-Westen van Afrika, in het Westen tot West-Siberië. Andere gewestelijke vormen worden gevonden in het Noord-Oosten van Afrika in het Zuiden van Azië en in Maleisië. Overwintert in de keerkringstreken en het Zuiden van Afrika.

Bewoont de rietvelden van een zekere uitgestrektheid. Diep nest, hangende aan de rietstengels, gebouwd van rietbladeren of rietgras, met van binnen rietbloemen, soms haar of boomwol; 4-6 gevlekte eieren; als regel één legsel.

Kerfdieretend. Roepen : « karr », « tzeke », « tzik », « tak »; heesche en schelle zang waarin « karra karra kiet kiet » overheerscht, op verschillende tonen uitgebracht en in verschillende orde herhaald.

96. — **Acrocephalus scirpaceus scirpaceus** (HERMANN).

Reeks nr 3. — Kaart nr 30.

Nederlandsch : Kleine Rietzanger.

Fransch : Rousserolle des roseaux.

Bewoont Europa, in het Noorden tot het Zuiden van Zweden en van Finland, in het Zuiden tot het Noord-Westen van Afrika. Door nabijverwante ondersoorten vervangen in het Zuid-Westen van Azië. Overwintert in de keerkringstreken van Afrika.

Houdt zich op in het riet dat in het water groeit; hangt er zijn diep nest dat gebouwd is van gras en gevoerd met rietbloemen; 4 gevlekte en gemarmerde eieren; één, soms twee broedsels.

Voedt zich met kerfdieren. Lokroep : « tjatsch », « tjarr », « tjèurr »; zijn weinig luidruchtige zang is volgehouden en aangenaam; aanhoudend fluisterend : « tri tri tri, tirr tirr tirr, tzeke tzeke tzeke, tzerr tzerr tzerr, tiri tiri tiri, tjerk tjerk tjerk, heid heid heid, trett trett trett, tsip tsip tsip, rek rek rek, enz. ».

97. — **Acrocephalus palustris** (BECHSTEIN).

Reeks nr 4. — Kaart nr 31.

Nederlandsch : Boschrietzanger.

Fransch : Rousserolle des marais.

Bewoont Europa, in het Noorden tot de Noordzee, de Oostzee en Midden-Rusland; gaat in het Oosten tot Azië over in de Aralo-Kaspische streek tot in Perzië; ten Zuiden tot de Zwarte Zee en Middellandsche Zee. Overwintert bijna in het Zuiden van Afrika.

Zoekt den dichten plantengroei op die niet meer dan 1 of 2 meter hoog is, als riet, netels, wijmen en, in onze streken, vooral koorn. Maakt er een hangend nest, gebouwd met gras, worteltjes en haar; 4-5 gestipte en gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich met kerfdieren. Roepen : « tik », « tijk », « tik-tirrir », « wiet wiet »; zachte en welluidende zang bestaande uit stukken die aan andere zangers ontleend zijn, gebonden en vermengd met eigen tonen die een langen musicalen zin vormen met zilveren aangename klank.

98. — **Acrocephalus schœnobæus** (LINNÉ).

Reeks nr 4. — Kaart nr 32

Nederlandsch : Moerasrietzanger.

Fransch : Rousserolle phragmite.

Bewoont Europa, buiten het hoge Noorden, Transcaucië en het Noorden van Afrika, het Westen van Siberië en een deel van Azië naar het Zuiden. Afwezig uit Spanje en Griekenland. Overwintert in Afrika tot Transvaal.

Bezoekt de moerassige plaatsen met kreupelhout en dichten plantengroei bij den grond. Nest van mos en gras, van binnen met haar, rietpluimen, plantenwol; 5-6 zeer gevlekte eieren; één of twee legsels.

Kerfdieretend. Stengeluiden : « tsek », « tjirr », « err », « tuk tuk tututusch »; vrij aangename zang : een mengsel van ruwe en zachte tonen, afgewisseld, gebonden en aangehouden, met zeemerige klank.

99. — **Acrocephalus paludicola** (VIEILLLOT).

Reeks nr 4. — Kaart nr 33.

Nederlandsch : Waterrietzanger.

Fransch : Rousserolle aquatique.

Plant zich voort in het midden, het Oosten en het Zuiden van Europa. Overwintert in de Middellandsche streek.

Werd vroeger gevonden nestelend in de moerassen van den Dender en van den Demer; tegenwoordig heeft men hem enkel op trek aangetroffen.

Vogel van de moerassen met riet, rietgras of zegge en struiken.

Nestelt in het rietgras; nest van gras, katoen en spinnewebben, met pluimen van binnen; 5-6 gevlekte eieren; één broedsel.

Kerfdieretend. Roepen : « tak », « terrr », « tuk », « kets », « ketsch »; welluidender zang dan die van den Moerasrietzanger : « tsrr, dudududt, tsrr, dīdididi, tsrr, djub djub djub, tsrr, twiet twiet ».

Geslacht HIPPOLAIS BALDENSTEIN, 1827.

100. — *Hippolais icterina* (VIEILLOT).

Beeks nr 4. — Kaart nr 34.

Nederlandsch : Spotvogel.

Fransch : Hypolaïs contrefaisant.

Bewoont Europa, buiten het uiterste Noorden, tot den Caucasus en de Middellandsche Zee. Zeldzaam in Engeland. Wordt nog gevonden in een deel van het Westen van Azië. Overwintert in de keerkringlanden van Afrika. Komt laat in België; trekt naar het Zuid-Oosten.

Vogel van de tuinen met dichte hagen en struiken, en van de bosschen met dikke jonge beplanting. Zeer kunstig nest niet hoog aan de takken gehecht, gebouwd met mos, gras, korstmos, spinnewebben, binnenste met worteldraden en haar; 4-5 eieren met stippels op roze grond: één broedsel.

Voedt zich met kerfdieren, soms met eenige bessen. Roepgeluiden : een kenschetsend « dideroied » alsook « wed », « tek », « tse », « errr »; zeemige, ronde stem; zang : een lange uiterst afgewisselde zin, waarvan zekere deelen voortdurend herhaald worden en sommige aan andere vogels ontleend zijn, het geheel zeer welluidend. Telt onder onze beste zangers.

101. — *Hippolais polyglotta* (VIEILLOT).

Nederlandsch : Kortvleugelspotvogel.

Fransch : Hypolaïs contrefaisant à ailes courtes.

Bewoont het Zuiden van Europa tot Midden-Frankrijk, Zwitserland, in het Oosten tot Tyrol en Italië, eveneens het Noorden van Afrika. Overwintert in het Westen der keerkringstreek van Afrika.

In de Belgische fauna ingevoerd volgens min of meer onzekere waarnemingen; geen enkele onlangsche waarneming door een bevoegden vogelkundige; geen enkele vangst.

Is ietwat kleiner dan de gewone Spotvogel en geler van onder.

Nestelt in de boomen en struiken; nest zorgvuldig gebouwd met mos, gras, plantenwol, binnenste met worteltjes en haar; 4 eieren, gestippeld op roze grond; soms twee broedsels.

Kerfdieretend. Lokroep : « kurr », « tit ». « oewiet »; zang minder krachtig dan die van den gewonen Spotvogel : eveneens een lange zachte zangsnede, zeer afgewisseld en welluidend.

Geslacht SYLVIA SCOPOLI, 1768.

102. — **Sylvia hortensis hortensis** (GMELIN).

Reeks nr 34. — Kaart nr 37.

Nederlandsch : Orphea's Grasmusch.

Fransch : Fauvette Orphée.

Bewoont het Noord-Westen van Afrika en het Zuid-Westen van Europa, tot Zwitserland en Italië. Overwintert in de keerkringstreken van Afrika. Andere ondersoorten leven meer in het Oosten. Bezoekt zelden België.

Houdt zich op in de bosschen en tuinen met boomen en struiken beplant, waar zij haar nest bouwt uit gras, fijne wortels, katoen, haar; 4-5 eieren, met punten en vlekken gemerkt.

Voedt zich met kerfdieren en bessen. Roepen : « tak tak », « trrrr », « tjak-scherr », « truwie-ra ra ra »; zang : een sterk, afgewisseld en aangenaam gekweel, waar herhaaldelijk « tittiwoe » en « tjiwirroe » in voorkomen.

103. — **Sylvia borin borin** (BODDAERT).

Reeks nr 4. — Kaart nr 35.

Nederlandsch : Tuingrasmusch.

Fransch : Fauvette des jardins.

Bewoont heel Europa, buiten het uiterste Noorden. In Azië, het Westen van Siberië, Semipalatinsk en Transcaucië. Overwintert in Midden- en Zuid-Afrika en het Zuid-Westen van Azië.

Bezoekt de bosschen met loofhout, bestaande uit hakhout met of zonder boomen. Nestelt laag in de struiken en het kreupelhout; nest van gras, gevoeid met een weinig fijne worteltjes en paardenharen; 4-5 gevlekte en gemarmerde eieren; gewoonlijk één legsel.

Voedt zich met kerfdieren en bessen. Ronde, zoete stem. Roepen : « tek tek », « tjek tjek », « wad wad wad » « tjoerrr »; zang : een zeer lang zacht gekweel, zeer aangenaam.

104. — **Sylvia atricapilla atricapilla** (LINNÉ).

Reeks nr 4. — Kaart nr 36.

Nederlandsch : Zwartkopgrasmusch.

Fransch : Fauvette à tête noire.

Bewoont heel Europa, buiten het hoge Noorden, het Westen van Siberië, Klein-Azië, het Noord-Westen van Afrika. Overwintert in het Zuiden van Europa en het Noorden van Afrika.

Bezoekt de beboschte plaatsen, het dicht hakhout, met of zonder boomen. Nestelt in het kreupelhout, gewoonlijk niet ver van den grond; weinig verzorgd nest, bestaande uit gras, wortels en een weinig paardenharen; 5 gevlekte en gemarmerde eieren; gewoonlijk één broedsel.

Eet kerfdieren, vruchten en bessen. Komt vroeg in de lente aan; de bessen van het eilooft vormen alsdan haar voornaamste voedsel. Roe-

pen : « tak », « tek », « tjeurr », « rrei », « swierr »; zang bestaande uit twee deelen : een zacht, laag gekweel, in het begin, gevolgd van een slotzang van schelle, rijke en heldere tonen die een zeer gewaardeerd geheel vormen.

105. — ***Sylvia communis communis* LATHAM.**

Reeks nr 4. — Kaart nr 37.

Nederlandsch : Gewone Grasmusch.

Fransch : Fauvette grisette.

Bewoont Europa, buiten het Noorden, het Westen van Azië en het Noord-Westen van Afrika. Overwintert in Afrika.

Wordt gevonden op alle plaatsen waar er struiken, kreupelhout, dichte hagen, bosschen of moerassen zijn; bouwt er haar nest niet ver van den grond uit gras, wortels, en voeiert het met paardenharen, wol, plantendons; 4-5 gevlekte en gestippelde eieren; dikwijls twee legsels.

Voedt zich met kerfdieren, ook met bessen. Roepgeluiden : « oewiet », « tsie tsie », « scharr », « tak tak », « oewit wit wit wit »; zang : bestaande uit korte afgewisselde en ingewikkelde strophen, klare en muzikale noten, die zeer aangenaam aandoen.

106. — ***Sylvia curruca curruca* (LINNÉ).**

Reeks nr 4. — Kaart nr 38.

Nederlandsch : Braamsluipergrasmusch.

Fransch : Fauvette babillarde.

Bewoont Europa, buiten het Noorden, tot de Pyreneeën en Klein-Azië. Andere gewestelijke rassen worden gevonden in verscheidene streken van Azië.

Houdt zich op in dichte hagen, hakhout en struiken, met boomen vermengd; vermijdt nochtans de moerassen. Nestelt niet hoog in het dichte struikgewas; nest van gras, met van binnen worteldraden of paardenharen; 4-6 eieren, met spikkels op helderen grond; dikwijls twee broedsels.

Eet kerfdieren, in den herfst ook bessen. Roepen : « tsik », « tak tak », « tjarr »; kenschetsende zang : begint met een aangenaam gekweel en eindigt op een droge, eentonige noot, 5 of 6 maal herhaald, die luidt als : « tjet tjet tjet tjet tjet », of beter « tjiekkie tjiekkie tjiekkie tjiekkie tjiekkie ».

Geslacht **TURDUS** LINNÉ, 1758.

107. — ***Turdus dauma aureus* HOLANDRE.**

Reeks nr 18. — Kaart nr 178.

Nederlandsch : Goudlijster.

Fransch : Grive dorée.

Bewoont het Oosten van Siberië, van de streek van den Baikal tot den Stillen Oceaan en Japan. Trekt naar het Zuiden in den winter. Zwerft soms tot in Europa, verdwaalt zelden tot in onze streken.

Bewoont de bosschen met onderhout. Nest in de boomen, gebouwd uit mos, grasstengels, met van binnen bladeren, naalden van kegelvruchtboomen; 4-5 gevlekte eieren; waarschijnlijk twee broedsels.

Eet kerfdieren en bessen, wormen en slakken, meest op den grond. Haar zang schijnt aangenaam te zijn.

108. — **Turdus sibiricus sibiricus** PALLAS.

Reeks nr 18. — Kaart nr 179.

Nederlandsch : Siberische Lijster.

Fransch : Grive sibérienne.

Bewoont het Noorden van Midden-Siberië, streken van den Iénisséi en van de Lena; overwintert in het Zuiden van Azië en zelfs in Maleisië. Verdwaalt bij uitzondering in Europa.

Nest in de struiken, gebouwd uit gras verstevigd met aardemortel, van binnen gevoerd met bladeren en fijn gras; 6 gevlekte eieren.

Wilde en voorzichtige vogel, vergadert in benden in den winter. Eet wormen en kerfdieren, alsook bessen. Zijn zang is kort en fluitend, met een ronden rijken klank.

109. — **Turdus pilaris** LINNÉ.

Reeks nr 18. — Kaart nr 180.

Nederlandsch : Tjaklijster.

Fransch : Grive litorne.

Bewoont het Noorden en het midden van Europa en Siberië, in Europa in het Zuiden tot Polen en het Oosten van Duitschland; overwintert in het midden en het Zuiden van Europa en het Zuid-Westen van Azië.

Nestelt in de bosschen, in de nabijheid der vlakten; bezoekt veel de weiden. Nest van gras, met slijk verbonden; 5-6 gevlekte eieren; twee broedsels.

Zeer gezellig. Voedt zich met wormen, weekdieren, kerfdieren, evenals met vruchten en bessen. Kenschetsende roep : « tjak tjak tjak », als ook « terr, terr », « tsie », « kwieb »; zang : een afgewisseld, nog al welluidend, doch zwak gekweel.

110. — **Turdus viscivorus viscivorus** LINNÉ.

Reeks nr 19. — Kaart nr 181.

Nederlandsch : Groote Lijster.

Fransch : Grive draine.

Plant zich voort in het Noorden en het midden van Europa, in het Zuiden van Europa alleen op de bergen, in het Oosten tot het Westen van Siberië. Overwintert in de Middellandsche streken. Een verwante ondersoort bewoont de bergen van het Noorden van Afrika en een andere de bergen van het midden van Azië.

Bezoekt beboschte streken; nestelt op een zekere hoogte op de boomen; nest van mos en gras verbonden met aardemortel, van binnen fijn gras, soms wol; 4 gevlekte eieren; twee broedsels.

Voedsel : wormen, weekdieren, vruchten en bessen. Heesche en harde schreeuw : « tjerrrr », nog « tuktuktuk », « sieh »; zang : korte zin en gefloten, doch weinig afgewisselde tonen.

111a. — *Turdus ericetorum ericetorum* TURTON.

Reeks nr 19. — Kaart nr 182.

Nederlandsch : Westelijke Zanglijster.

Fransch : Grive musicienne occidentale.

Bewoont Groot-Brittannië, het Westen en het Noorden van Frankrijk, België, Holland. Overwintert in Frankrijk en in Spanje. Een klein aantal van onze zanglijsters zijn standvogels.

Bewoont de bosschen, parken, wouden met onderhoud. Sedert eenigen tijd zelfs in de steden. Nest in de struiken gebouwd bij middel van mos en gras, met van binnen een gladde laag gevormd van vermolmd hout en speeksel; 4-5 blauwe eieren met zwarte punten bezaaid; twee of drie broedsels.

Voedt zich met wormen, weekdieren, vruchten en bessen. Fijne en zwakke roep : « pits », « tsip », in kwaadheid : « dak dak » of « dek dek »; krachtige luide en heldere zang bestaande uit herhaalde, afgewisselde, zeer welklinkende en aangename toonsneden. Vermaard onder onze beste zangers.

111b. — *Turdus ericetorum philomelus* BREHM.

Reeks nr 19. — Kaart nr 182.

Nederlandsch : Noordelijke Zanglijster.

Fransch : Grive musicienne du nord.

Bewoont Europa, buiten het Westen, het hooge Noorden en het uiterste Zuiden; in Azië, de streken van het Westen en van het Zuid-Westen. Overwintert in de Middellandsche streken, het Noorden van Afrika en het Zuid-Westen van Azië. Gemeen in België bij den doortrek van den herfst en van de lente.

Verschilt van het inlandsch ras door de kleuren van de bovendeelen, die minder rosachtig, meer olijfgroen zijn, en door de wittere onderdeelen, een minder geelachtige bleekere borst.

112. — *Turdus ustulatus swainsoni* TSCHUDI.

Reeks nr 19. — Kaart nr 184.

Nederlandsch : Swainson's Dwerlijster.

Fransch : Petite grive de Swainson.

Vogel van het Westen van Noord-Amerika, overwintert in Midden-Amerika en in het Noorden van Zuid-Amerika. Bezoekt België bij uitzondering.

Houdt zich op in dichte struiken, is zeer vreesachtig en schuw. Nestelt op menschenhoogte in het hakhout; nest gebouwd uit droog gras en

mos, met van binnen worteltjes; 4 bleek-groenblauwe, bruin gevlekte eieren; één legsel.

Roep : « kwiep », « gwaïet », « tjoek »; rijke en zeer aangename zang, bestaande uit gebonden en welluidende tonen.

113. — **Turdus musicus musicus** LINNÉ.

Reeks nr 19. — Kaart nr 183.

Nederlandsch : Koperwieklijster.

Fransch : Grive mauvis.

Nestelt in het Noorden van Europa en Azië. In Europa, in het Zuiden tot de breedte der Baltische landen. Overwintert in het Zuiden van Europa en in het Zuid-Westen van Azië. Trekt door België, doch in milde winters verblijven een zeker aantal in het lage land.

Bewoont de wouden met hakhout en struiken; tot aan de boomgrens. Zij bouwt een nest uit takjes, grasstengels, mos, verbonden met beslagen aarde; van binnen fijn gras; 5-6 gevlekte eieren; twee broedsels.

Voedt zich met kerfdieren, wormen, weekdieren, alsook met verscheidene bessen..

Sterkere en langere roep dan bij de Zanglijster : « tsiek ». « tjittik », in toorn : « tek tek » of « terr terr »; zang : een lang zwak, maar weinig afgewisseld gebabbel, zachte klank, vrij aangenaam, vooral in beide uitgebracht.

114. — **Turdus obscurus** GMELIN.

Reeks nr 19. — Kaart nr 185.

Nederlandsch : Vale Lijster.

Fransch : Grive pâle.

Bewoont Siberië, van den Ienisseï tot het uiteinde van Azië. Trekt door China naar het Zuid-Oosten van Azië en de eilanden van Maleisië. Verdwaaft soms in Europa, zelden in België.

Leeft in de bosschen, vooral de wouden van naaldboomen in de bergen; nest vrij hoog geplaatst, gemaakt met gras dat verbonden is met vochtige aarde en van binnen met fijn gras gevoerd; 4-5 gevlekte eieren; waarschijnlijk één broedsel.

Eet wormen, stakken, kerfdieren, evenals verschillende bessen. Zang : schoon, klaar, gefloten, maar kort en weinig afgewisseld.

115. — **Turdus naumanni eunomus** TEMMINCK.

Reeks nr 19. — Kaart nr 186.

Nederlandsch : Rosvleugellijster.

Fransch : Grive à ailes rousses.

Plant zich voort in het Oosten van Siberië vanaf de vallei van de Lena; overwintert naar het Zuiden in Midden-Azië; bezoekt zelden Europa, bij uitzondering in België.

Leeft op de randen der wouden op open plaatsen met struiken en kleine bosschen. Zeer wild; vergadert in benden buiten den paartijd. Nest op den grond of laag in de struiken, verwaardigd met mos en gras; 5 gevlekte eieren.

Voedsel: wormen en kerfdieren, bessen, vooral van den jeneverboom. Roep gelijkende op dien van de Koperwieklijster; zingt ook dikwijls in benden en vormt alzoo een mengsel van sterke en afgewisselde tonen.

116. — *Turdus ruficollis atrogularis* JAROCKI.

Reeks nr 19. — Kaart nr 187.

Nederlandsch: Zwartkeellijster.

Fransch: Grive à gorge noire.

Bewoont het Westen van Siberië, de bekkens van den Obi en van den Ienissei, in het Zuiden tot de bergen van Midden-Azië. Overwintert in het Zuiden van Azië. Vertoont zich soms in Europa, zelden in België.

Leeft in de bosschen van naaldboomen; nest staat vrij laag, gebouwd uit gras verbonden door aardemortel, langs binnen gevoerd met zacht gras; 4-6 gevlekte eieren. Voedt zich waarschijnlijk met kerfdieren, wormen en bessen. Zang in den aard van dien der Zanglijster, nog meer afgewisseld en niet minder herhalingen.

117a. — *Turdus torquatus torquatus* LINNÉ.

Reeks nr 19. — Kaart nr 188.

Nederlandsch: Kraagmerel.

Fransch: Merle à plastron.

Nestelt in Engeland en in Scandinavië; overwintert ten Zuid-Westen van Europa en ten Noord-Westen van Afrika. Nabijstaande rassen bewonen de bergen van het midden en van het Zuiden van Europa en van het Zuid-Westen van Azië. Vertoont zich in België in de trek-tijden.

Zoekt de hooggelegene heiden op, de beboschte hellingen der heuvels en der bergen. Nestelt in den plantengroei, bij den grond: nest van takjes en gras, verbonden met vochtige aarde, binnenste van fijn gras; 4 gevlekte eieren; twee legsels.

Eet kerfdieren, wormen, weekdieren, evenals vruchten en verschillende bessen. Geroep: « tek tek », « tsek tsek », « tjik tjik », « tjerr »; zang: in den aard van den Zwarten Merel en van de Groote Lijster.

117b. — *Turdus torquatus alpestris* (BREHM).

Nederlandsch: Alpenkraagmerel.

Fransch: Merle à plastron alpin.

Bewoont de bergen van het midden en van het Zuiden van Europa; overwintert op lagere plaatsen, richt zich gedeeltelijk naar het Zuiden, tot het Noorden van Afrika.

Verschilt van de ondersoort van het Noorden doordat de pluimen van de ondergedeelten breedere witte randen hebben en doorgaans min of meer ontwikkelde witachtige middelvlekken. Deze vlekken, aan de onderstaartdekveeren, komen steeds meer uit dan bij *Turdus torquatus torquatus*.

Bezoekt de plaatsen met dungezaaide heesters en struiken, de randen der hoogliggende bosschen. Nestelt op de naaldboomen.

Het is waarschijnlijk dat de Alpenkraagmerels die zich naar het Noorden richten en in België aankomen zeer zeldzaam zijn, zooals het meeste deel der Alpenvogels.

118. — **Turdus merula merula** LINNÉ.

Reeks nr 19. — Kaart nr 189.

Nederlandsch : Zwarte Merel.

Fransch : Merle noir.

Nestelt in Europa, buiten het hoge Noorden en het uiterste Zuiden. Overwintert in de Middellandsche streken. Nabijverwante ondersoorten werden erkend in zekere eilanden en streken van het Zuiden van Europa, van het Noorden van Afrika en van het midden en het Zuiden van Azië.

De Merels die in België nestelen zijn bijna alle standvogels.

Verblijft in de plaatsen waar er hagen en struiken zijn, zelfs in de steden. Zijn nest, weinig hoog geplaatst, is gebouwd met mos en gras, verbonden met aardemortel, en gevoeid met zacht gras; 4-5 gevlekte eieren; drie broedsels.

Voedsel : kerfdieren, aardwormen, weekdieren, ook vruchten en bessen.

Verschillende roepgeluiden, als « tjoek », « tjewie », « tjik »; zang : gebonden afgewisselde toonsneden met een ronden gefloten, zeer aangenamen klank.

Geslacht MONTICOLA BOIE, 1822.

119. — **Monticola saxatilis** (LINNÉ).

Reeks nr 20. — Kaart nr 191.

Nederlandsch : Rotsmerel.

Fransch : Monticole de roche.

Bewoont de bergen van het midden en van het Zuiden van Europa en van het midden van Azië; overwintert in de keerkringstreken van Afrika, ten Noorden van Hindoestan en ten Zuiden van China. Bezoekt toevallig België.

Wild en schuw. Houdt zich op rotsige plaatsen met armen plantengroei. Nest in rotsholte, vervaardigd van mos, gras, gevoeid met worteltjes en zacht gras; 4-5 bleekblauwe eieren, licht gestippeld; één, misschien twee broedsels.

Eet uitsluitend kerfdieren. Roep : « tak tak », « fied »; zang : gefloten, zacht, zeer aangenaam gekweel.

120. — *Monticola solitarius solitarius* (LINNÉ).

Reeks nr 20. — Kaart nr 192.

Nederlandsch : Blauwe Rotsmerel.

Fransch : Monticole bleu.

Bewoont de bergen van Midden- en Zuid-Europa, het Noorden van Afrika en het Zuid-Westen van Azië. Bezoekt België bij uitzondering.

Houdt zich op rotsige plaatsen. Nestelt in de rotsholten; nest van gras en mos, met van binnen worteltjes en fijn gras; 4-5 bleekblauwe gestippelde eieren; één broedsel.

Wilde en eenzame vogel. Uitsluitend kerfdieretend. Roep : « tek tek »; schetterende zang : mengsel van liefelijke, zachte en harde, gebonden klanken die lange weinig afgewisselde toonsneden vormen.

Geslacht CENANTHE VIEILLOT, 1816.

121a. — *Cenante œnanthe œnanthe* (LINNÉ).

Reeks nr 4. — Kaart nr 39.

Nederlandsch : Tapuit.

Fransch : Motteux cendré.

Bewoont Europa tot het Noorden van Spanje, het Westen en het Noorden van Azië en het Noorden van Alaska in Amerika. Nabijstaande gewestelijke rassen werden erkend in Spanje, in zekere streken van Afrika, van Azië en van Amerika.

Zoekt de onbebouwde gronden, het dorre zand, de rotsige plaatsen. Nestelt in een gat in den grond, vooral in konijnenholten, onder de steenen, in een holte van een ouden muur, enz.; nest gebouwd uit gras en gevoeid met haar of pluimen; 6 bleekblauwe eieren zonder vlekken; één legsel.

Voedt zich met kerfdieren. Roepen : « tjet tjet », tjak tjak » « wiet tjak tjak »; zang : een kort gebabbel, bestaande uit verschillende vrij welluidende klanken. Wilde en zeer vreesachtige vogel, nooit in benden.

121b. — *Cenante œnanthe leucorrhoa* (GMELIN).

Nederlandsch : Groenlandsche Tapuit.

Fransch : Motteux cendré du Groenland.

Bewoont IJsland, Groenland en het Noord-Oosten van Canada. Overwintert gedeeltelijk in de Vereenigde Staten van Amerika en gedeeltelijk in het Westen van Afrika dat hij bereikt langs het Westen van Europa.

Verschilt van de ondersoort onzer streken door een grootere gestalte, bruinere, minder grijze bovengedeelten, een rossere keel en borst, een minder witten buik, een grooter zwart uiteinde van den staart.

Geslacht *SAXICOLA* BECHSTEIN, 1802.

122. — *Saxicola rubetra* (LINNÉ).

Reeks n^r 4. — Kaart n^r 40.

Nederlandsch : Bruinkeeltapuit.

Fransch : Traquet tarier.

Nestelt in Europa en in het Westen van Siberië, buiten de noordelijke deelen, in Spanje en in Portugal, slechts in het Noorden van deze landen, dan in het Westen van Azië, Armenië, het Noorden van Perzië, Turkestan en Altaï. Overwintert in de keerkringlanden van Afrika.

Bewoont de weilanden, de vochtige weiden, de grazige plaatsen met eenig kreupelhout. Nest op den grond in het gras, gebouwd uit mos en gras, gevoerd met haar; 5-6 groenblauwe licht gestipte eieren; één legsel.

Voedt zich met kerfdieren. Vergadert zelden met verscheidene samen. Lokroep : « tu-tek-tek »; zang : een kort gebabbel, waarin men een deel van den zang van den Vink kan herkennen en dat niet onaangenaam is.

123. — *Saxicola torquata hibernans* (HARTERT).

Reeks n^r 5. — Kaart n^r 41.

Nederlandsch : Zwartkeeltapuit.

Fransch : Traquet rubicole ou pâtre.

Bewoont het Westen van Europa vanaf Engeland, België, het Westen van Frankrijk tot Portugal. Overwintert in Midden-Afrika. Verschillende ondersoorten werden afgescheiden voor het midden van Europa en verscheidene streken van Azië en Afrika.

Zoekt de droge, dorre, steenige plaatsen op die open of slechts van eenig kreupelhout voorzien zijn. Nestelt op den grond onder een bos planten; nest van mos, gras, gevoerd met haar of pluimen; 5-6 groenblauwe, min of meer gevlekte eieren; twee legsels.

Kerfdieretend. Komt vroeg in de lente aan; bij zacht weder trachten eenige hier te overwinteren, dikwijls bij paren zwervend. Zet zich gaarne boven op een hooge plant, waar hij zijn roep : « it-tjak it-tjak-tjak » laat hooren; zang bestaande uit heldere, losse, afgewisselde, vrij aangename tonen.

Geslacht *PHŒNICURUS* FORSTER, 1817.

124. — *Phœnicurus phœnicurus phœnicurus* (LINNÉ).

Reeks n^r 5. — Kaart n^r 42.

Nederlandsch : Gekraagde Roodstaart.

Fransch : Rouge-queue de muraille.

Bewoont Europa in het Zuiden tot de Pyreneeën en de Middellandsche Zee, het Westen van Azië tot Altaï en Baikal. Overwintert naar het Zuiden tot in Afrika. Verschillende nabijstaande ondersoorten bezetten

het Zuid-Westen van Europa, het Noord-Westen van Afrika en het Zuid-Westen van Azië.

Houdt zich in oude bosschen, parken en opene plaatsen waar er boomen met gaten zijn, als oude wilgen. Nest, in boomgaten, vervaardigd uit mos, gras en gevoeid met haar en pluimen; 6 bleekblauwe eieren zonder vlekken; twee legsels.

Voedt zich met kerfdieren. Lokroep : « fuwiet-tek-tek ». Zijn zang bestaat uit korte, afgewisselde en zeer welluidende toonsneden; wordt dikwijls 's nachts gehoord.

125. — **Phœnicurus ochrurus gibraltariensis** (GMELIN).

Reeks nr 5. — Kaart nr 43.

Nederlandsch : Zwarte Roodstaart.

Fransch : Rouge-queue noirâtre.

Woont in Europa, in het Noorden tot het Zuiden van Scandinavië, in het Oosten tot het Zuiden van Rusland, in het Zuiden voorbij de grenzen tot in het Noorden van Afrika. Overwintert in de streken van de Middellandsche Zee en het Noorden van Afrika. Nabijstaande ondersoorten bewonen zekere gematigde streken van Azië.

Komt vroeg in de lente aan en vertrekt laat in den herfst. Zoekt de rotsen en de hooge gebouwen op; nestelt in de gaten van muren of rotsen; nest gebouwd met gras en gevoeid met haar en pluimen; 4-6 witte eieren; twee legsels.

Eet kerfdieren vooral op den grond gevangen. Lokroep : « oewiet-tek-tek »; zang : een korte weinig muzikale zin die uitgaat op eenige heesche en metaalachtige klanken.

Geslacht LUSCINIA FORSTER, 1817.

126. — **Luscinia megarhyncha megarhyncha** BREHM.

Reeks nr 5. — Kaart nr 44.

Nederlandsch : Nachtegaal.

Fransch : Rossignol philomèle.

Bewoont het midden en het Westen van Europa, in het Noorden tot Engeland, Holland, Duitschland, in het Oosten tot Polen en het Zuiden van Rusland, in het Zuiden de heele streek van de Middellandsche Zee en het Noorden van Afrika. Overwintert in de keerkringstreken van Afrika.

Houdt zich in de bosschen met bladboomen en dicht onderhout. Nestelt op den grond tusschen de wortels der struiken; nest van bladeren vooral van eiken, met binnennest van gras; 4-5 olijfbroine eieren; één broedsel.

Voedt zich met kerfdieren, vooral op den grond gevangen. Zijn angstroep, « karrrr », is wel gekend; zijn zang is een opeenvolging van min of meer lange zinnen met schelle, ronde en liefelijke, zachte en uiterst afgewisselde tonen, die men nooit moe wordt; 's nachts vooral verrukkend. Beroemd als onze beste zanger.

127a. — *Luscinia svecica cyanecula* (MEISNER).

Reeks n° 5. — Kaart n° 46.

Nederlandsch : Witsterblauwborst.

Fransch : Gorge-bleue à miroir blanc.

In den zomer in midden Europa, begrensd door de Noordzee, de Oostzee, de golf van Bothnië, het Westen van Rusland, Hongarië, in het Zuiden tot Zwitserland, het Oosten van Frankrijk tot het midden van Spanje. Wordt plaatselijk in België gevonden in de moerassen met struikgewas van de Kempen.

Nest op den grond, verborgen in het gras, gebouwd uit mos en gras, gevoeid met haar of boomwol; 5-6 groenachtige licht gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich met kerfdieren, kleine wormen en slakken. Lokroep : « fi-i-et-tak-tak » of « ewiet ewiet tek tek »; gevaar : « tje-tje-tje-tje-tje-tje... »; sterke, heldere, uiterst afgewisselde zang, kristalheldere liefelijke tonen die lange zeer aangename zinnen vormen.

127b. — *Luscinia svecica svecica* (LINNÉ).

Reeks n° 5. — Kaart n° 45.

Nederlandsch : Roodsterblauwborst.

Fransch : Gorge-bleue à miroir roux.

Bewoont de noordelijkste streken van Europa en van Siberië, in het Zuiden tot Midden-Zweden, in Rusland tot de breedte van Moskou. Overwintert in het Noord-Oosten van Afrika tot het Noorden van Hindoestan. Zelden op doortocht in België.

Zoekt de moerassige streken op met kreupelhout en struiken. Nestelt op den grond onder een graspol; nest van gras, met haar gevoeid; 5-7 blauwgroene licht gestippelde eieren; één legsel.

Verschilt van *Luscinia svecica cyanecula* doordat de vlek van de borst ros is in plaats van wit.

Geslacht ERITHACUS CUVIER, 1800.

128a. — *Erithacus rubecula melophilus* HARTERT.

Reeks n° 5. — Kaart n° 47.

Nederlandsch : Westersche Roodborst.

Fransch : Rouge-gorge familier occidental.

Bewoont het Westen van Europa : de Britische Eilanden, België, het Westen van Frankrijk buiten Bretanje, Spanje, Italië en het Westen van Duitschland. Dicht verwante ondersoorten bewonen het Noorden, het midden en het Zuid-Westen van Europa, het Noorden van Afrika en het Westen van Azië. Overwintert in het midden en het Zuiden van Europa en het Noorden van Afrika. In België zijn een groot aantal standvogels.

Bewoont in den zomer de wouden en bosschen, benadert de woningen in den winter, waar hij zich ook een jachtgebied voorbehoudt. Zeer gemeenzaam. Nestelt op den grond, dikwijls op den kant der grachten, beschermd door een graspol. Nest met grondlaag van bladeren, mos, gras, met van binnen haar; 5-6 dicht roodachtig gevlekte eieren; twee, soms drie broedsels.

Eet vooral kerfdieren, ook aardwormen, soms zaden en bessen. Roepen: « tiek tiek », « tsiek tsiek », « tsiep tsiep »; welluidende en aangename zang, korte maar afgewisselde zinnen, met vloeiende tonen die aangenaam aandoen.

128b. — **Erithacus rubecula rubecula** (LINNÉ).

Nederlandsch : Noordsche Roodborst.

Fransch : Rouge-gorge familier du nord.

Bewoont het Noorden van Europa, buiten de noordelijkste streken, het midden en het Oosten van Europa en het Westen van Azië. Eenige trekkers komen door België en zelfs overwinteren er soms.

Verschilt van *Erithacus rubecula melophilus* doordat de bovengedeelten minder olijfbuin, bleeker, groenachtiger zijn, de ondergedeelten eveneens bleeker, de borst meer oranjegeel, minder oranjerood.

Familie **PRUNELLIDÆ**.

Geslacht **PRUNELLA** VIEILLOT, 1816.

129. — **Prunella collaris collaris** (SCOPOLI).

Reeks nr 19. — Kaart nr 190.

Nederlandsch : Alpenhaagmusch.

Fransch : Accenteur alpin.

Bewoont de gebergten van het midden en het Zuiden van Europa en het Noorden van Afrika. In de Balkans en in Azië bevinden zich andere gewestelijke rassen. Bezoekt België bij uitzondering.

Bewoont de rotsige plaatsen met kreupelhout, naar de boomgrens; daalt lager in den winter.

Nestelt in de rotsspleten, tusschen de steenen, onder een struik planten of een tak van een naaldboom; nest zorgvuldig gebouwd uit stengels en wortels van alpenplanten, mos, korstmos, haar en pluimen; 3-4 bleekblauwe eieren zonder vlekken; twee broedsels.

Voedt zich vooral met kerfdieren in den zomer, met zaden en bessen in den winter. Roepen: « tjirriririp », « tjeurp », « djem », « truwie »; zang ovetreft dien van onze Haagmusch: muzikaler, afgewisselder, meer aangehouden.

130a. — **Prunella modularis arduennus** VERHEYEN.

Reeks n^r 6. — Kaart n^r 51.

Nederlandsch : Ardensche blauwe Haagmusch.

Fransch : Accenteur mouchet d'Ardenne.

Bewoont België, vooral kenschetsend in Hoog-België, het Noord-Oosten van Frankrijk. In het overige van Europa, in de Britsche Eilanden, in Spanje en in Portugal zijn er nabijstaande ondersoorten, evenals in zekere streken van Azië. De vogels van dit gewestelijk ras zijn waarschijnlijk standvogels.

Zoekt de plaatsen op met dicht struikgewas, hetzij in het bosch, hetzij in de vlakte; nestelt niet hoog in de hagen en struiken; nest van takjes, bladeren, gras en veel mos, van binnen met haar, wol of pluimen; 4-5 effen blauwe eieren; twee of drie legsels.

Voedt zich vooral met kerfdieren in den zomer, met zaden in den winter. Lokroep : « tsisisi », « tsiep »; zang : een lange eentonige zin, met flauwe weinig klinkende stem, en scherpen metaalachtigen klank.

130b. — **Prunella modularis modularis** (LINNÉ).

Nederlandsch : Blauwe Haagmusch.

Fransch : Accenteur mouchet.

Bewoont bijna heel Europa, met uitzondering van de Britsche Eilanden, België, het Noord-Westen van Frankrijk, Spanje en Portugal, evenals zekere streken van Azië waar nabijstaande gewestelijke rassen erkend werden. De vogels uit het Noorden trekken naar de Middellandsche streken; eenige gaan over België.

Verschilt van *Prunella modularis arduennus* doordat de ondergedeelten van het lichaam donkerder leiblaauw en de zijden bruiner zijn; het bruin van den rug en van de schouders is frisscher, warmer, minder grijsachtig.

Familie **TROGLODYTIDÆ.**

Geslacht **TROGLODYTES** VIEILLLOT, 1807.

131. — **Troglodytes troglodytes occidentalis** VERHEYEN.

Reeks n^r 5. — Kaart n^r 49.

Nederlandsch : Winterkoning. •

Fransch : Troglodyte mignon.

Bewoont België en waarschijnlijk Frankrijk. In het overige van Europa, buiten het uiterste Noorden, en namelijk in verscheidene eilanden van het Noorden en het Zuiden, in het Noorden van Afrika, in zekere streken van Azië en in Noord-Amerika bevinden zich andere

afscheidbare rassen. Zekere vogels uit het Woorden gaan op trek; de onze zijn standvogels.

Houdt zich in dichte hagen en kreupelhout, bouwt er met mos, gras, bladeren, een groot nest in vorm van bol, met zijdelingsche opening en pluimen van binnen; 5-6 witte roodbruin gestippelde eieren; twee broedsels. Het mannetje bouwt afzonderlijk nesten zonder pluimen, die noch eieren, noch jongen beschutten.

Kerfdieretend. Zijn ontevredenheidsroep, met trillende « r », « tserrrr », is zeer kenschetsend. Zijn zang, wonder sterk en klinkend, is een klare, lange, afgewisselde zin.

Geslacht **CINCLUS** BORKHAUSEN, 1797.

132. — **Cinclus cinclus aquaticus** BECHSTEIN.

Reeks nr 20. — Kaart nr 193.

Nederlandsch : Waterspreeuw.

Fransch : Cincle plongeur.

Bewoont Duitschland, buiten het Noorden, België en het heuvelachtig Zuiden van Nederland, Frankrijk, met uitzondering van het Zuid-Westen. Andere ondersoorten bewonen andere streken in Europa, Afrika en Azië. Standvogel of zwerver op korten afstand.

Bezoekt de stroomen en waterloopen van de bergen. Nestelt onder een of andere beschutting: brug, muurgat, rotsuitstek, enz.; nest in vorm van dikken bol met zijdelingsche opening, gebouwd uit mos met grasstengels vermengd; van binnen verdorde bladeren; 5-6 zuiverwitte eieren; twee broedsels.

Voedt zich met kerfdieren, schaaldieren, kleine weekdieren, meest gevangen bij duiken en op den bodem onder water gaan. Roepen: « tsit tsit tsit », « tsiet », « tserp », « klink »; zang: een gekweel van zachte, vloeiende en aangename tonen.

Familie **HIRUNDINIDÆ**.

Geslacht **HIRUNDO** LINNÉ, 1758.

133. — **Hirundo rustica rustica** LINNÉ.

Reeks nr 5. — Kaart nr 50.

Nederlandsch : Boerenzwaluw.

Fransch : Hirondelle de cheminée.

Bewoont heel Europa en het Noord-Westen van Afrika, het Zuid-Westen van Azië; overwintert in de evenaarstreken en het Zuiden van Afrika en in Hindoestan. Andere ondersoorten bevinden zich in Egypte, het Oosten van Azië en Noord-Amerika.

Verblijft in plaatsen waar er overvloedige insecten zijn, die zij in de vlucht vangt. Zeer gezellig. Vóór het vertrek in den herfst vergaderen

de Zwaluwen in groote benden om den nacht door te brengen in het riet of in de dichte bosschen. Door den mensch bemind en beschermd. Nest binnen de gebouwen, in vorm van een schaal, boven open, gebouwd uit vochtige aarde met speeksel vermengd, binnenste met stroo en pluimen gevoerd; 4-5 witte eieren, roodbruin gestippeld; twee of drie broedsels.

Roepgeluiden: « wiet wiet wiet », « tswit tswit tswit », « titswie », « dibist ». Haar zang, al vliegend of zittend uitgebracht, is een lang en aangenaam gekweel.

Geslacht DELICHON HORSFIELD en MOORE, 1854.

134. — **Delichon urbica urbica** (LINNÉ).

Reeks n° 5. — Kaart n° 48.

Nederlandsch : Huiszwaluw.

Fransch : Hirondelle de fenêtre.

Bewoont Europa en het Westen van Azië; overwintert in het Zuiden van Afrika en in Indië. Vervangen door nabijstaande ondersoorten in het Zuiden van Spanje en het Noorden van Afrika, alsook in gematigd Azië.

Zoekt meer het water op dan de Boerenzwaluw en jaagt er kerfdieren in de vlucht. Nestelt onder de balkons, kornissen of andere beschuttingen buiten de gebouwen; nest in vochtige aarde, in vorm van 1/4 van een bol, ingangsgat van boven; van binnen stroo en pluimen; 5 zuiver witte eieren, twee of drie legsels.

Zeer gezellig, nestelt in kolonieën; vergadert in groote benden vóór het herfstvertrek. Roepen: « tjrie », « tsrr », « tjirrrp », « tji-tjirrrp », « tsiep »; haar gekweel gelijkt op dat van de Boerenzwaluw, doch is metaalachtiger van klank.

Geslacht RIPARIA FORSTER, 1817.

135. — **Riparia riparia riparia** (LINNÉ).

Reeks n° 3. — Kaart n° 24.

Nederlandsch : Oeverzwaluw.

Fransch : Hirondelle de rivage.

Bewoont Europa en het Noorden van Siberië, in het Zuiden tot het Noord-Westen van Afrika en de landen, in Azië, ten Oosten van de Middellandsche Zee; eveneens in Noord-Amerika. Overwintert in het Oosten en het Zuiden van Afrika. Eenige andere streken van Azië bezitten onderscheiden gewestelijke rassen.

Nestelt in kolonieën in de loodrechte wanden der zandgroeven en andere mullige gronden, niet-rotsige doorsteekgraven, oevers van rivieren, waar zij, al krabbend, een gang graaft van ongeveer 50 cm. diep, met eindverbreding gevoerd met stroo en pluimen; 4-5 witte eieren; twee legsels.

Jaagt al vliegen op kerfdieren, vooral boven het water, dat zij soms

Orde CAPRIMULGIFORMES.

Familie **CAPRIMULGIDÆ**.

Geslacht CAPRIMULGUS LINNÉ, 1758.

138. — **Caprimulgus europæus europæus** LINNÉ.

Reeks nr 6. — Kaart nr 54.

Nederlandsch : Geitenmelker.

Fransch : Engoulevent d'Europe.

Wordt gevonden in Europa, uitgenomen in het uiterste Noorden en het uiterste Zuiden. Vervangen door ondersoorten in het Zuiden van Europa, het Noorden van Afrika en het Westen van Azië. Overwintert in het Zuiden van Afrika.

Vestigt zich op de randen en in de open plaatsen der bosschen van harsachtige en andere boomen. Houdt zich dikwijls op den grond, maar zit ook op dikke takken in de richting van de lengte. Bouwt geen nest; de 2 gevlekte eieren worden op den grond op mos gelegd, op een opene plaats aan den voet van een boom of van een struik; twee broedsels.

Verbergt zich in den dag; wordt maar bedrijvig en vertoont zich bij de schemering. Voedt zich met kerfdieren in de vlucht gevangen, vooral met mest- en andere kevers die leven in de uitwerpselen van het vee, de konijnen, enz. Roep : (« koewiek », « tjoek », « kwiek, kwiek, kwiek », « schruwie »; zijn zang bestaat uit een laag doch galmend, vaak zeer lang ronken : « errrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr... ».

Orde CORACIIFORMES.

Familie **MEROPIDÆ**.

Geslacht MEROPS LINNÉ, 1758.

139. — **Merops apiaster** LINNÉ.

Reeks nr 20. — Kaart nr 194.

Nederlandsch : Bieënsnapper.

Fransch : Guêpier méridional.

Bewoont het Noorden van Afrika, het Zuiden van Europa en het Westen van Azië. Overwintert in Afrika en in het Noord-Westen van Hindoestan. Bezoekt bij uitzondering België.

Bezoekt de wel met boomen voorziene vlakten, en de open plaatsen der bosschen waar hij op een tak gaat zitten en van waar hij wegschiet om de kerfdieren in de vlucht te vangen, zooals de Zwaluwen. Gewoonlijk in kleine benden vergaderd. Nestelt in kolonies in de wanden van de zandgroeven, de doorgravingen en zelfs op de bijna vlakke gronden waar hij een gang graaft van 1 tot 2 m. diep, die uitgaat op

een ronde kamer welke de eieren en de jongen bevat. Geen nest; 5-6 witte eieren; één broedsel.

Zeer kenschetsende roep: «gruu gruu gruu» of «kruuk kruuk», dien hij vaak al vliegend slaakt en dien hij herhaalt en een weinig in vorm van zang wijzigt.

Familie **UPUPIDÆ.**

Geslacht **UPUPA** LINNÉ, 1758.

140. — **Upupa epops epops** LINNÉ.

Reeks nr 6. — Kaart nr 55.

Nederlandsch : Hop.

Fransch : Huppe fasciée.

Bewoont het Noord-Westen van Afrika, het Zuiden van Europa tot de Noordzee en de Oostzee door Rusland in het Westen van Azië. Overwintert in de keerkringstreken van Afrika en in het Zuiden van Azië. Gewestelijke ondersoorten bewonen Egypte en het Zuiden en Oosten van Azië.

Wordt gevonden op plaatsen met oude boomen, randen en open plaatsen van bosschen, in de nabijheid van weiden. Woont in een boomholte; nest dikwijls zonder bouwstoffen, soms een weinig stroo en pluimen op de vermoldde bodem; 5-7 witte eieren; één, soms twee broedsels.

Voedt zich met kerfdieren vooral op den grond gevangen, dikwijls ook in uitwerpselen. De zang is een eentonige herhaling van «hoep-oep-oep».

Familie **CORACIIDÆ.**

Geslacht **CORACIAS** LINNÉ, 1758.

141. — **Coracias garrulus garrulus** LINNÉ.

Reeks nr 20. — Kaart nr 195.

Nederlandsch : Scharrelaar.

Fransch : Rollier d'Europe.

Bewoont het Noord-Westen van Afrika, het Zuiden van Europa, — afwezig in het Westen, — het midden tot de breedte der golf van Bothnie, Rusland en het Westen van Azië. Overwintert in de keerkringstreken en het Zuiden van Afrika. Bezoekt toevallig België.

Vogel van de wouden en bosschen, woont in boomholten, soms in een ouden muur of een andere holte. Nest afwezig of soms een weinig gras, haar, pluimen; 4-5 witte eieren; één broedsel.

Voedt zich met kerfdieren, meest op den grond gevangen, evenals met vruchten in den herfst. Heesche schreeuw: «rakk» of «kraah», dien hij meermaals herhaalt in vorm van zang.

Familie **ALCEDINIDÆ.**

Geslacht **ALCEDO** LINNÉ, 1758.

142. — **Alcedo atthis ispida** LINNÉ.

Reeks n° 20. — Kaart n° 196.

Nederlandsch : IJsvogel.

Fransch : Martin-pêcheur d'Europe.

Bewoont Europa vanaf het midden van Scandinavië en de breedte van Sint-Petersburg, in het Zuiden tot den noorderoever van de Middellandsche Zee. Door andere vormen vervangen in het Noord-Westen van Afrika, het uiterste Zuiden en het Zuid-Oosten van Europa. Is eerder zwerver dan trekker; sommige vogels nochtans verwijderden zich vrij ver naar het Zuiden.

Bezoekt alle soorten water en nestelt in de omgeving, waar hij in een rivieroever of in een helling een gang graaft van 50 tot 90 cm. diep, uitgaande op een kamer waar de 6-7 witte eieren op den naakten grond gelegd worden. Twee legsels.

Voedt zich met kleine visschen, bij de oppervlakte ontdekt en al duikelen gevangen; ook met kleine schaaldieren en waterinsecten. De roep is schel en slepend : « tiet tiet tiet »; de zang is een zacht trillen van kleine stemgeluiden op afgewisselde tonen aaneengeschakeld.

Orde **PICIFORMES.**

Familie **PICIDÆ.**

Geslacht **PICUS** LINNÉ, 1758.

143. — **Picus viridis viridis** LINNÉ.

Reeks n° 6. — Kaart n° 56.

Nederlandsch : Groene Specht.

Fransch : Pic vert.

Bewoont Europa in het Noorden tot de breedte van de golf van Bothnië, in het Zuiden tot Spanje, Italië en Griekenland, in het Oosten in Rusland, den Caucasus, Klein-Azië. Door andere gewestelijke rassen vervangen in de Britsche Eilanden, in het Zuiden van Europa en in eenige streken van Azië.

Standvogel in België. Leeft afgezonderd buiten den voortplantingstijd. Bezoekt de bosschen, parken, in de nabijheid van weiden en bouwland, verkiest de bladboomen boven de harsachtige boomen. Graaft in de boomen een elleboogvormig gat en legt er zijn 5-7 witte eieren in, zonder andere neststof dan eenige spaanders; een legsel.

Voedt zich met kerfdieren, vooral houtwormen en mieren; zoo noodig met zaad, vruchten en bessen.

Zijn voornaamste kreet : « klukklukklukklukkluk » (anderen hooren

hem als « tiatitiatia »), gelijkt ietwat op een schel gelach, dat sommigen zang heeten. Het is thans bewezen dat zekere Groene Spechten « roffelen ».

144. — **Picus canus canus** GMELIN.

Reeks nr 6. — Kaart nr 57.

Nederlandsch : Grauwkopspecht.

Fransch : Pic cendré.

Bewoont het Noorden en het midden van Europa, in het Zuiden tot de Alpen en de Balkans, in het Oosten tot den Oeral. In Azië door andere ondersoorten vervangen. Zelden in België waargenomen.

Bezoekt de bosschen met bladboomen, ofwel met naaldboomen vermengd. Bewoont een gat in een boom gegraven; geen nestvoeiering; 6-8 witte eieren op den naakten bodem; één broedsel.

Eet kerfdieren die op of onder de schors der boomen leven. Zijn roep is slepender dan die van den Groenen Specht : « gu gu gu gugh »; roffelt zeer dikwijls.

Geslacht DRYOBATES BOIE, 1826.

145a. — **Dryobates major anglicus** (HARTERT).

Reeks nr 6. — Kaart nr 58.

Nederlandsch : Westersche groote bonte Specht.

Fransch : Pic épeiche occidental.

De vogels van België zijn van geen zuiver ras; de meeste gelijken op *Dr. m. anglicus*, het ras van Engeland, de andere op *Dr. m. pinetorum*, de ondersoort van het midden van Europa. Andere vormen worden afgescheiden voor het Noorden en het Zuiden van Europa, het Noorden van Afrika en in Azië.

Houdt zich op in de bosschen en parken, zoowel van kegeldragers als van bladboomen. Graaft een nest in de boomen; geen binnennest, alleen enkele spaanders die van het graven van het hol voortkomen; 4-6 witte eieren; één legsel.

Voedt zich met houtetende kerfdieren, evenals met zaden van kegeldragers en ahornboomen, beuknoten, eikels, enz. Valt soms kleine vogels aan, waarvan hij de hersenen verorbert. Verschillende stemgeluiden : « ptiek » of « piek piek piek piek », in kwaadheid : « grei grei grei grei », doch geen eigenlijke zang; roffelt bedrijvig in den nesttijd. Zooals gewoonlijk alle Spechten, zoekt hij het gezelschap van natuurgenooten niet op; zwerft min of meer in het najaar, doch gaat niet op trek.

145b. — **Dryobates major major** (LINNÉ).

Nederlandsch : Noordsche groote bonte Specht.

Fransch : Pic épeiche du nord.

Bewoont het Noorden van Europa, in het Zuiden tot de Noordzee, Oost-Pruisen, Polen en, meer in het Oosten, Rusland. De vogels uit

het Noorden gaan onregelmatig zekere jaren, op trek naar het Zuiden; bezoekt bij die gelegenheid ook België.

Verschilt van *Dryobates major anglicus* door een ietwat grooter gestalte, een helderder kleur van de ondergedeelten, een korteren maar sterkeren bek.

146. — ***Dryobates leucotos leucotos*** (BECHSTEIN).

Nederlandsch : Witrugspecht.

Fransch : Pic à dos blanc.

Bewoont het Noorden en het midden van Europa in het Oosten tot de Volga, in het Westen tot het Oosten van Duitschland, Hongarië, Roemenië. Andere gewestelijke vormen worden gevonden in het Noord-Oosten en het Zuid-Oosten van Europa en in het Noorden van Azië. Bezoekt bij uitzondering België.

Verkeert in alle soorten van oude bosschen, bij voorkeur met blad-boomen. Voedt zich met houtetende kerfdieren, zoo noodig met boomzaden en vruchten; graaft een nest in de boomen; 3-4 witte eieren; één broedsel.

Zijn roep is lager dan die van den Grooten bonten Specht: « tuk tuk tuk » of « kjuk kjuk kjuk »; zijn geroffel is krachtiger.

147. — ***Dryobates minor hortorum*** (BREHM).

Reeks nr 6. — Kaart nr 59.

Nederlandsch : Kleine bonte Specht.

Fransch : Pic épeichette.

Bewoont het midden van Europa in het Zuiden tot de Alpen en Roemenië. Vervangen door nabijstaande ondersoorten in de andere deelen van Europa, in het Noorden van Afrika en van Azië. Heeft zich in België zeer vermenigvuldigd sedert het begin der eeuw.

Verblijft in de boomgaarden, parken, bosschen, bij voorkeur die met bladboomen. Graaft een nest in een boomstam; 4-6 witte eieren; één legsel.

Voedt zich met kerfdieren, op of onder de schorsen verzameld; bezoekt graag de zijtakken. Zijn roep: « kiekiekie », in reeks geslaakt, is schraal en fijn; roffelt bedrijvig in de lente, doch minder sterk dan de groote soorten.

148. — ***Dryobates medius medius*** (LINNÉ).

Reeks nr 6. — Kaart nr 60.

Nederlandsch : Middelste bonte Specht.

Fransch : Pic mar.

Bewoont Midden-Europa vanaf het Zuiden van Scandinavië tot de Alpen, in het Zuid-Oosten tot Roemenië. Door andere ondersoorten vervangen in het Zuiden van Europa en het Westen van Azië. Vertoont zich zelden in België.

Bezoekt de bosschen met bladboomen of gemengeld met kegeldragers. Graaft een nest als de andere Spechten; eenig legsel van 5-6 witte eieren.

Voedt zich gelijk de andere soorten Spechten. Zijn slepende, doch kenschetsende roepgeluiden worden in een reeks geslaakt, waarvan het begin hooger klinkt dan het vervolg: «ptiek teuk teuk teuk teuk ptiek teuk teuk». Roept niet veel; roffelt ook, doch niet dikwijls.

Geslacht DRYOCOPUS BOIE, 1826.

149. — *Dryocopus martius martius* (LINNÉ).

Reeks n° 7. — Kaart n° 61.

Nederlandsch : Zwarte Specht.

Fransch : Pic noir.

Bewoont Europa én het Noorden van Azië; in Europa, in het Zuiden tot Spanje en Griekenland. Verscheidene ondersoorten bezetten zekere streken van Azië. Is slechts omstreeks 1882 in België verschenen; tegenwoordig vindt men hem in vele groote bosschen van het land.

Zoekt vooral de kegelvruchtboomen op ; vindt overvloedig voedsel in de oude stompfen van dennen die tegen den grond afgehakt werden. Zijn nest is in een boom gegraven; het eenig legsel telt 4-5 witte eieren.

Als de andere Spechten voedt hij zich vooral met kerfdieren die in het hout leven. Zijn stem is krachtig. Zijn verschillende geroepen: «kru kru kru», «klia klia», «piët», enz., worden ver gehoord. Zijn geroffel, dat ook buiten het tijdstip van het nestelen vernomen wordt, onderscheidt zich van dat der andere Spechten door zijn kracht en zijn hevige galm.

Geslacht JYNX LINNÉ, 1758.

150. — *Jynx torquilla torquilla* LINNÉ.

Reeks n° 7. — Kaart n° 62.

Nederlandsch : Draaihals.

Fransch : Torcol fourmilier.

Bewoont Europa, buiten het Noorden en het Zuiden, het Noord-Westen van Azië. Andere gewestelijke rassen worden gevonden in het Zuiden van Europa, in het Noorden van Afrika en in Azië. Overwintert in de keerkringsstreken van Afrika en in Hindoestan.

Plaatselijke vogel in de oostelijke helft van België, zeldzaam of afwezig in het Westen van het land.

Houdt zich op den rand der bosschen, in de parken en boomgaarden, in de nabijheid van oude boomen. Bewoont de natuurlijke boomholten, oude Spechtholen, enz.; geen nestvoeiering; 7-9 witte eieren; gewoonlijk één broedsel.

Voedt zich vooral met mieren, die hij vangt met zijn lange kleverige tong. Zijn roep: «kiew kiew kiew...» of «wied wied wied», in lange reeksen herhaald; heeft geen anderen zang.

Orde CUCULIFORMES.

Familie CUCULIDÆ.

Geslacht CUCULUS LINNÉ, 1758.

151. — *Cuculus canorus canorus* LINNÉ.

Reeks nr 7. — Kaart nr 63.

Nederlandsch : Koekoek.

Fransch : Coucou gris.

Bewoont Europa, buiten het Zuiden. Vervangen door andere gewestelijke vormen in het Zuiden van Europa en het Noorden van Afrika en in zekere streken van Azië.

Bezoekt alle soorten van gronden, doch vermijdt de dichte bosschen. Schuw van aard. Het mannetje en misschien het wijfje behouden zich een gebied voor; paren niet, en het wijfje schijnt zich nu met één, dan met een ander mannetje uit de buurt te koppelen. Bouwt geen nest, doch legt zijn eieren in de nesten van andere vogels, vooral van kleine kerfdiereters, in de verhouding van één ei per nest. Een weinig na het uitkomen, verdrijft de jonge Koekoek eieren en jongen van het wettig legsel en de pleegouders voeden den jongen Koekoek als hun eigen kroost. Waarschijnlijk 10-12 eieren, in verhouding klein en verschillend van teekening en kleur. Ieder wijfje legt haar eieren bij voorkeur in de nesten van een zelfde soort.

Voedt zich met kerfdieren, zelfs met behaarde rupsen. Zijn zang : « koekoek », soms « koe-koe-koek », lang herhaald, is wel gekend.

Geslacht COCCYZUS VIEILLOT, 1816.

152. — *Coccyzus americanus americanus* (LINNÉ).

Nederlandsch : Amerikaansche Koekoek.

Fransch : Coulicou américain.

Vogel van het Oosten van Noord-Amerika, vanaf het Zuiden van Canada. Andere gewestelijke vormen bezetten het Westen van Noord-Amerika en Zuid-Amerika. Overwintert in Zuid-Amerika.

Bewoont de randen en de open plaatsen der wouden, de bebouwde en beboschte vlakten.

Is geen woekervogel; bouwt in de takken der boomen een nest van takjes, mos en gras; 3-4 blauwachtige gevlekte eieren; een broedsel.

Voedt zich met kerfdieren en larven, bijkomstig met vruchten. Zang : een lange reeks, beginnende op een hoogen toon met « kakaka » en eindigende met « koekoekoe... » al vertragen en op een lageren toon.

Geslacht CLAMATOR KAUP, 1758.

153. — **Clamator glandarius** (LINNÉ).

Nederlandsch : Gaaikoekoek.

Fransch : Coucou geai.

Bewoont het Zuiden van Europa, geheel Afrika en het Zuid-Westen van Azië. Overwintert in de keerkringstreken en het Zuiden van Afrika. Bij uitzondering in België verdwaald.

Verkeert in de ijle bosschen, de randen der wouden en de plaatsen met struikgewas. Bouwt geen nest, legt zijne eieren in de nesten van raafachtige vogels : Kraaien, Eksters, Gaaien, verscheidene in een nest; gevlekte eieren op bleeken grond, gelijkende op deze van onzen Ekster.

Voedt zich met groote kerfdieren, larven, sprinkhanen, behaarde rupsen. Schorre stem, knarsende roep : « kark kark », « boeroe boeroe »; geen zang.

Orde STRIGIFORMES.

Familie **STRIGIDÆ**.

Geslacht NYCTEA STEPHENS, 1826.

154. — **Nyctea scandiaca** (LINNÉ).

Reeks n^r 7. — Kaart n^r 64.

Nederlandsch : Sneeuwuil.

Fransch : Harfang des neiges.

Bewoont het hooge Noorden van Europa, van Azië en van Amerika. Trekt in den winter naar het Zuiden, in Europa tot het midden van het vasteland. Verdwaalde toevallig in België.

Leeft in de rotsige streken zoowel als in de moerassen. Bouwt geen nest; legt zijn 4-9 witte eieren op het mos van een verheven plaats der toendra.

Voedt zich met zoogdieren, vooral met trekmuizen, poolhazen, vogels als Sneeuwwhoenderen, Eenden, jonge Ganzen, zeevogels, enz. Zijn schreeuwen zijn sterk en wild : « krioe-rioe », « riek riek riek », doch is meestal zwijzaam.

Geslacht BUBO DUMÉRIL, 1806.

155. — **Bubo bubo** (LINNÉ).

Reeks n^r 7. — Kaart n^r 65.

Nederlandsch : Arenduil.

Fransch : Hibou grand-duc.

Bewoont Europa, vanaf den poolkring tot de Pyreneeën en de Middellandsche Zee. Door andere gewestelijke vormen vervangen ten

Zuiden van de Pyreneeën. in het Noorden van Afrika en in het grootste deel van gematigd Azië. Wordt zelden in België gevonden, vooral als broedvogel; was vroeger gemeener.

Om aan de vervolging van de jagers te ontsnappen, houdt hij zich op in de groote bosschen en de wilde rotsige plaatsen. Bouwt geen nest; legt zijn 2-3 witte eieren op een uitstekende rotsblok, of in een rotsspleet, in een oud roofvogelnest, soms op den grond; één broedsel.

Voedt zich met zoogdieren en vogels, tot de gestalten van de hazen, fazanten, korhoenen, enz. Zijn zware schreeuw: « oe-hoe » weerklinkt ver. Hij is vooral bij de schemering bedrijvig.

Geslacht OTUS PENNANT, 1769.

156. — **Otus scops scops** (LINNÉ).

Reeks nr 7. — Kaart nr 66.

Nederlandsch : Dwerguil.

Fransch : Hibou petit-duc.

Bewoont de streken rond de Middellandsche Zee, zoowel in Afrika als in Europa; in het Noorden tot Zuid-Duitschland. Eenige andere ondersoorten worden in gematigd Azië gevonden. Overwintert in de keerringlanden van Afrika. Bezoekt zelden België.

Leeft in de open bosschen, de boomgaarden, parken, groepen oude boomen waar hij nestelt in holten van boomen en oude muren, in oude nesten, enz.; 4-5 witte eieren; één broedsel.

Voedt zich bijzonderlijk met kerfdieren, zelden met muizen of kleine vogels. Roep: een zacht « kioe », dikwijls herhaald. Zooals de Uilachtigen in 't algemeen, is hij vooral 's avonds en 's nachts bedrijvig en leeft hij doorgaans eenzaam.

Geslacht ASIO BRISSON, 1760.

157. — **Asio otus otus** (LINNÉ).

Reeks nr 7. — Kaart nr 67.

Nederlandsch : Hoornuil of Ransuil.

Fransch : Hibou moyen-duc.

Bewoont Europa en het Noorden van Azië, het Noord-Westen van Afrika en zekere landen van West-Azië. Nabijverwante ondersoorten bewonen Abessynië en de gematigde streken van Noord-Amerika.

Vele trekkers komen over het land; een zeker aantal overwinteren, zich verbergend in benden van 10 tot 20 samen in de bosschen van harsachtige boomen. Onze broedvogels zijn standvogels en vestigen zich in wouden en bosschen, vooral van kegeldragers. Leggen 4-5 witte eieren in een kraai- of eksternest, of in het nest van een eekhoorn. Als regel één legsel.

Voedt zich met kleine zoogdieren, vogels, kerfdieren. Gewone roep : « hoe-hoe-hoe »; in kwaadheid roept hij « wouw-wouw-wouw », als het blaffen van een kleine hond.

Als al de Uilen en de roofvogels in 't algemeen, braakt hij beenderen, haar, onverteerde pluimen, in vorm van ballen uit.

158. — **Asio flammeus flammeus** (PONTOPPIDAN).

Reeks nr 7. — Kaart nr 68.

Nederlandsch : Velduil.

Fransch : Hibou des marais.

Bewoont Europa, het Noorden van Azië en van Amerika, alsook het Westen van Azië. De vogels van het Noorden trekken tegen den winter naar het Zuiden, tot in de keerkringstreken van Afrika, in Indië en in het Zuiden van noordelijk Amerika. Zelden als broedvogel in België, maar vrij menigvuldig als trekvogel.

Verkiest de vlakten, vooral de natte, moerassige plaatsen. Nestelt op den grond in den weelderigen plantengroei; 4-8 witte eieren; één broedsel.

Voedt zich vooral met kleine knaagdieren, zelden met vogels. De jaren van overvloed van muizen, veldmuizen, enz., komen veel Velduilen bijeen in de streek waar de plaag heerscht en nestelen er soms bij uitzondering. Zijn roep luidt als « kew kew », soms « waw waw » en « boe-boe-boe ».

Geslacht **ÆGOLIUS** KAUP, 1829.

159. — **Ægolius funereus funereus** (LINNÉ).

Reeks nr 7. — Kaart nr 69.

Nederlandsch : Tengmalm's Uil.

Fransch : Chouette de Tengmalm.

Woont vanaf het Noorden van Europa tot de gebergten van midden Frankrijk, de Alpen, de Balkans en het midden van Rusland. Door andere gewestelijke rassen vervangen in gematigd Azië en in de noordpoolstreken van Amerika. Toont zich zelden in België.

Verblijft in de wouden, bijzonderlijk deze van kegelvruchtboomen; nestelt in gaten van boomen, oude nesten van Zwarte Spechten; geene neststof voor de 4-6 witte eieren; één broedsel.

Voedt zich met kleine zoogdieren en vogels. Roep : « poe poe », « goe-hoe » en « doe-doe-doe » in lange reeks herhaald; soms « wa-wa-wa » en « tsrie ».

Geslacht **ATHENE** BOIE, 1823

160. — **Athene noctua vidalii** A. E. BREHM.

Reeks nr 7. — Kaart nr 70.

Nederlandsch : Steenuil.

Fransch : Chouette chevéche.

Bewoont Holland, België, Frankrijk, het Iberisch schiereiland; in Engeland binnengebracht. Andere gewestelijke rassen bevinden zich

in het midden (vanaf de Oostzee tot de Middellandsche Zee) en het Zuid-Oosten van Europa, het Noorden van Afrika, de gematigde streken van Azië.

Vermijdt het binnenste der wouden; houdt zich op in de open bij voorkeur bebouwde streken, met oude boomen vol gaten, holle wilgen, enz., waar hij een woning vindt. Nestelt, zoo noodig, in de konijnenholen. Legt 4-7 witte eieren; één broedsel.

Voedt zich met kleine zoogdieren, vogels, jong wild, kerfdieren, kruipdieren, kikvorschen, enz. Zijn roep: « kieuw kieuw » is eentonig en klagend; nog andere geluiden: « kiff kiff », « keff-keff », « koe-wit », « kwi-joe ». Is niet zoo uitsluitend nachtdier als andere Uilen.

De afkeer van de kleine vogels voor dit klein roofdier doet het gebruiken als lokvogel in de vangst met lijnstokken — verboden vangst.

Geslacht GLAUCIDIUM BOIE, 1826.

161. — **Glaucidium passerinum passerinum** (LINNÉ).

Reeks nr 8. — Kaart nr 71.

Nederlandsch : Muschuil.

Fransch : Chouette chevêchette.

Bewoont het Noorden en het midden van Europa, in het Zuiden tot de Italiaansche Alpen, de Karpathen, het Zuiden van Rusland en den Caucasus; ook het Westen van Siberië. Vervangen door *Gl. passerinum orientale* in het Oosten van Siberië. Zeer zeldzame bezoeker in België.

Houdt zich op in de bosschen, vooral van kegeldragers; verkiest de bergen. Bewoont de boomholten, de spechtnesten, doch brengt er geen neststof in; 4-7 witte eieren; één legsel.

Vertoont zich dikwijls gedurende den dag en schijnt niet zeer schuw te zijn. Voedt zich vooral met kleine vogels en kerfdieren, maar vangt ook kleine knaagdieren. Roepen: « pfie-iet », « ku-wiet », « koe-wiet ».

Geslacht SURNIA DUMÉRIL, 1806.

162. — **Surnia ulula ulula** (LINNÉ).

Reeks nr 8. — Kaart nr 72.

Nederlandsch : Sperweruil.

Fransch : Chouette épervière.

Bewoont het Noorden van Europa en van Azië; in Europa overwintert hij in Duitschland, Polen, Baltische landen, Zuiden van Rusland; bij uitzondering in het midden, in het Westen en het Zuiden van Europa; zelden in België. De vorm *Surnia ulula caparoch* bewoont het Noorden van Amerika.

Houdt zich op in de bosschen van kegeldragers en van berken. Vangt de kleine vogels in de vlucht, doch voedt zich vooral met kleine zoogdieren. Nestelt in de spechthollen, in oude roofvogelnesten, doch brengt er geen neststof naartoe; 4-9 witte eieren; één legsel.

Schijnt weinig schuw te zijn. Zijn schreeuw is schraal en schetterend: « kie-kie-kie ».

Geslacht STRIX LINNÉ, 1758.

163. — **Strix aluco aluco** LINNÉ.

Reeks nr 8. — Kaart nr 73.

Nederlandsch : Boschuil.

Fransch : Chouette hulotte.

Bewoont Europa in het Noorden tot de grens der bosschen, het Westen van Azië. Door nabijverwante vormen vervangen in Engeland, het Westen van Frankrijk en het Noorden van Spanje, het Noorden van Afrika en eenige streken van Azië.

Houdt zich op in de groote wouden, doch jaagt gaarne op den rand en in de naburige velden en weiden. Nachtdier. Woont in de boomholten, desnoods in een oud nest van roofvogel, kraai, eekhoorn, zelden op den grond. Geen neststof met de 2-4 witte eieren; één broedsel.

Voedt zich met kleine zoogdieren, vogels tot de gestalte van een fazant, hagedissen, kikvorschen, kerfdieren, enz. Zijn roep : « hoe-hoe » of « hoe hoe-oeh », met den laatsten toon lager en soms zeer verlengd; andere geroepen : « kioe-wiek », « koe-wak », « oe-wek », « rekk ». Vertoont zich in twee kleedijen : een klare grijze en een rosse, die meer en meer zeldzaam wordt naar het Oosten van zijn woongebied.

Geslacht TYTO BILLBERG, 1828.

164a. — **Tyto alba rhenana** KLEINSCHMIDT.

Reeks nr 8. — Kaart nr 74.

Nederlandsch : Rijnsche Kerkuil.

Fransch : Effraie des clochers du Rhin.

Onder deze benaming zijn de Kerkuilen vereenigd van België, van het Oosten van Frankrijk, van het Westen en het Zuiden van Duitschland, en nog meer naar het Zuid-Oosten, waarvan de uitwendige kenmerken gemiddeld liggen tusschen de nabijstaande gewestelijke vormen : *Tyto alba alba*, witter van onder, meer goudgeel van boven, die het Zuiden en het Westen van Europa bewoont, en *Tyto alba guttata*, geelachtiger van onder, meer grijsgeel van boven, die woont in het Zuiden van Scandinavië, het Westen van Rusland en het midden van Europa tot den Rijn.

Houdt zich op in de open vlakten; woont en nestelt in kerktorens, oude gebouwen, hoeven, holle boomen, soms in de duiventillen. Nest op een of anderen steun, tusschen afval, braakballen, zonder neststof; 4-5 witte eieren; gewoonlijk twee broedsels.

Nachtvogel. Voedt zich vooral met kleine knaagdieren, doch ook met vogels, kerfdieren, soms kikvorschen. Zijn roep, op twee tonen « whoe-hoe », is laag en naar; voor de bijgeloovige personen is hij een teeken van ongeluk.

164b. — *Tyto alba guttata* (BREM).

Reeks n° 8. — Kaart n° 74.

Nederlandsch : Geelborstkerkuil.

Fransch : Effraie des clochers à poitrine jaune.

Terwijl *Tyto alba alba* en *Tyto alba rhenana* doorgaans standvogels zijn, is de ondersoort *Tyto alba guttata*, die de noordelijkste streken van het woongebied der soort bezet, gedeeltelijk een trekvogel. Geringde vogels, herkomstig uit Hannover, Oldenburg, de omstreken van Leipzig, werden in België gevangen. Deze streken behooren tot het woongebied van den vorm « *guttata* » en naarmate men meer naar het Noord-Oosten gaat, krijgt het kleed der Kerkulen meer en meer uiterst geelachtige kenmerken.

Orde FALCONIFORMES.

Familie **FALCONIDÆ.**

Geslacht FALCO LINNÉ, 1758.

165a. — *Falco peregrinus peregrinus* TUNSTALL.

Reeks n° 11. — Kaart n° 101.

Nederlandsch : Slechtvalk.

Fransch : Faucon pèlerin.

Bewoont de Britsche Eilanden, het Noorden van Europa en Siberië tot den Baikal. Door andere gewestelijke vormen vervangen in het midden, het Oosten en het Zuiden van Europa, in verscheidene streken van Afrika en Azië, in Maleisië, Australië en Noord- en Zuid-Amerika.

Op regelmatigen doortrek, doch niet gemeen; zwerft overal.

Nestelt op een kornis of in een ongenaakbare rotsspleet, soms in een oud nest van een roofvogel, Raaf of Kraai; 3-4 eieren met roodachtige vlekken gemerkt; één broedsel.

Voedt zich vooral met vogels in de vlucht geslagen; prooien zelden op den grond gevangen, als konijnen, ratten, enz. Zijn schreeuw gelijkt op een schetterend « kek-kek-kek-kek » of « kie-kie-kie-kie-kie ».

De Valken bouwen geen nest, en in de valkerij waren de meeste soorten beschouwd als edele roofvogels, uitstekende jachtvogels.

165b. — *Falco peregrinus germanicus* ERLANGER.

Nederlandsch : West-Europeesche Slechtvalk.

Fransch : Faucon pèlerin occidental.

Bewoont Duitschland en waarschijnlijk Denemarken, in het Westen tot het Noorden van Frankrijk en misschien België. Bij gebrek aan in België gevangen nestelende Slechtvalken, is het nog niet mogelijk geweest na te gaan of het dit ras is ofwel de vorm *Falco peregrinus*

peregrinus die zich in dit land voortplant. In alle geval trekken een zeker aantal *Falco peregrinus germanicus* door België.

Verschilt van *Falco peregrinus peregrinus* door een ietwat kleiner gestalte; de ondergedeelten hebben engere, rossere dwarsstrepen.

166a. — Falco rusticolus rusticolus LINNÉ.

Reeks n° 12. — Kaart n° 116.

Nederlandsch : Noorweegsche Giervalk.

Fransch : Gerfaut de Norvège.

Bewoont het Noorden van Scandinavië en Rusland; daalt in den winter tot het Zuiden van Scandinavië. Door andere ondersoorten vervangen in Siberië en het Noorden van Amerika. Bezoekt zelden België.

Nestelt in de rotsen of op de boomen in een oud nest van een roofvogel, Raaf of Kraai; 4 roodachtig gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich vooral met in de vlucht gevangen vogels, zeldener met zoogdieren : haas, eekhoorn, lemming, op den grond gevangen. Zijn roep gelijkt op dien van den Slechtvalk, doch hij is sterker.

166b. — Falco rusticolus candicans GMELIN.

Reeks n° 12. — Kaart n° 116.

Nederlandsch : Witte Giervalk.

Fransch : Gerfaut blanc.

Bewoont het Noorden van Groenland en de poolstreken van het Oosten van Canada. Trekt in den winter meer naar het Zuiden : in Amerika tot de Vereenigde Staten, in Europa tot IJsland, Groot Brittan- nië, Frankrijk. Bezoekt bij uitzondering België.

Bouwt geen nest; legt zijn eieren op den naakten steen van de rotsen; 3-4 roodbruin gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich met in de vlucht gevangen vogels : sneeuwhoenen, moeras- en zeevogels, doch ook zoogdieren : lemmingen poolhazen. Zijn kreet : « kia kia kia... », vaak en snel herhaald, al trillende.

167. — Falco subbuteo subbuteo LINNÉ.

Reeks n° 11. — Kaart n° 102.

Nederlandsch : Boomvalk.

Fransch : Faucon hobereau.

Bewoont Europa en het Westen van Azië. Andere ondersoorten bevin- den zich in het Noorden van Afrika, in het Oosten van Azië. Over- wintert in Afrika en in China.

Bezoekt de wouden en groote bosschen omringd met vlakten, velden en weiden. Nestelt in de bosschen op groote boomen, in een nest van Kraai, Ekster, Sperwer, Woudduif, enz.; 3 roodachtig gevlekte eieren; één broedsel.

Het is de snelste van onze prooivogels en is bekwaam om in de vlucht Zwaluwen en Gierzwaluwen te vangen. Voedt zich met kleine vogels en een merklijke verhouding kerfdieren. Werd vroeger voor de jacht op kleine vogels afgericht.

Zijn stem is schraal; zijn roep : « kli-kli-kli... », wordt in reeks en zeer snel herhaald. Andere geroepen : « teeteeteeteete » of « giek giek giek », « koetsek koetsek ».

168. — **Falco columbarius æsalon** TUNSTALL.

Reeks nr 11. — Kaart nr 103.

Nederlandsch : Smellekenvalk.

Fransch : Faucon éméridon.

Bewoont de Britsche Eilanden en het Noorden van Europa, in het Zuiden tot de Baltische landen. Overwintert tot de Middellandsche Zee en het Noorden van Afrika. Andere gewestelijke vormen bevinden zich in het Noord-Oosten van Europa en het Westen van Siberië, het Oosten van Siberië en het Noorden van Amerika.

Bezoekt de heiden; moerassen en andere opene plaatsen. Nestelt in de heiden, bergweilanden, rotsige kusten, duinen. Legt 4 roodachtig gevlekte eieren op den grond op mos, in een open plaats van de heide, een rotshelling, soms in een oud kraainest op de boomen; één broedsel.

Voedt zich met kleine vogels, vooral Leeuweriken, Graspiepers, soms met kerfdieren of kleine zoogdieren. Zijn roep is schel en wordt weergegeven door « ki-ki-ki-ki-ki ».

169. — **Falco vespertinus vespertinus** LINNÉ.

Reeks nr 12. — Kaart nr 117.

Nederlandsch : Roodpootvalk.

Fransch : Faucon à pattes rouges.

Bewoont het Oosten van Europa en het Westen van Azië; in Europa in het Noorden en het Westen tot Hongarië en Estland, in het Zuiden tot Bulgarië, Klein-Azië en den Caucasus. Overwintert in de keerklingstreken van Afrika. Een ander ras bewoont het oostelijk midden van Azië. Zwerft bij uitzondering in westelijk Europa, zeer zelden in België.

Bewoont vooral de vlakten met boomen en bosschen; jaagt er in de vlucht op kerfdieren, zijn voornaamste voedsel. Vangt ook op den grond hagedissen, kikvorschen, kleine zoogdieren en kleine vogels. Toont veel bedrijvigheid bij de schemering en zeer laat in den avond. Vliegt soms ter plaatse als de Torenvalk.

Nestelt in kleine groepen voornamelijk in de oude nesten van Roeken, soms in boomholten; bouwt zelf niet; 4 roodachtig gevlekte eieren; één broedsel.

Roep : « ki-ki-ki-ki », op een schelleren toon dan de Torenvalk.

170. — **Falco tinnunculus tinnunculus** LINNÉ.

Reeks n^r 11. — Kaart n^r 104.

Nederlandsch : Torenvalk.

Fransch : Faucon cresserelle.

Bewoont Europa, het Noord-Westen, het midden en het Westen van Azië, het Noorden van Afrika. Andere gewestelijke vormen bevinden zich in andere streken van Azië en Afrika. De bewoners van het Noorden trekken naar het Zuiden van Azië en de keerkaringlanden van Afrika.

Bezoekt vooral de vlakten met boomen en bosschen beplant. Bouwt geen nest, doch gebruikt een oud nest van een roofvogel, Kraai, Eekhoorn, een holte van een boom of een muur; 4-5 bruinrood gevlekte eieren; één broedsel.

Voedsel : voornamelijk kleine zoogdieren, zeldener vogels, veel kerfdieren. Kreet : een sterk « kli-kli-kli-kli » op een hoogen toon, of nog : « giek giek » en « giegiegiek », « wrii ».

Zijn gewoonte om den grond te overschouwen als hij ter plaatse vliegt en klapwiek is kenmerkend en wel bekend.

Familie **AQUILIDÆ**.

Geslacht **AQUILA** BRISSON, 1760.

171. — **Aquila chrysaëtus chrysaëtus** (LINNÉ).

Reeks n^r 13. — Kaart n^r 121.

Nederlandsch : Steenarend.

Fransch : Aigle royal.

Bewoont het Noorden van Europa en het Westen van Azië, de gebergten van het midden, van het Zuiden, tot de Pyreneeën, en van het Zuid-Oosten van Europa. Door andere ondersoorten vervangen in het Iberisch schiereiland en het Noorden van Afrika, in het midden van Azië en in Noord-Amerika. Vertoont zich zelden in België.

Jaagt in de vlakten, doch houdt zich op in de wildste plaatsen van de bergen, om aan de achtervolgingen der menschen te ontsnappen. Bouwt een groot nest van boomtakken; van binnen gras, varenkruid, groene dennentwijgen; 2 licht roodbruin gevlekte eieren; één broedsel.

Zijn prooien bestaan uit zoogdieren en vogels van middelmatige gestalte, soms uit krengen, visschen. Men heeft hem lammeren, honden, tot kleine kinderen zien wegdragen. Zijn schreeuw, soort gemiauw : « hiejeï », wordt zelden gehoord; nog « hjeehjeehjee », « jikjikjik », « kekkekkek ».

172. — **Aquila clanga** PALLAS.

Reeks n° 13. — Kaart n° 122.

Nederlandsch : Bastaardarend.

Fransch : Aigle criard.

Bewoont Europa, buiten het Westen; bezet ook het Westen van Azië, het Zuiden van Siberië, China en het Noorden van Hindoestan. Overwintert in het Noord-Oosten van Afrika en in Hindoestan. Bezoekt zelden het Westen van Europa; bij uitzondering in België.

Houdt zich op in de vlakten, vooral in de moerassen en bij de rivieren. Bouwt een nest in een boom, desnoods in een struik, bij middel van verdroorde takken, gras, bladeren en belegt het met gebladerde takken; 1-2 eieren, zeer weinig donkerbruin gemerkt; één legsel. Hetzelfde nest is dikwijls verscheidene jaren achtereen bezet.

Voedt zich met slangen, hagedissen, kikvorschen, evenals met zoogdieren, van muizen tot hazen; vangt moeilijk vogels, versmaadt echter de gekwetste niet, evenmin als de krenge.

Schreeuwt soms « kluuk kluuk », of soms als een kleine hond die blaft : « i-jèf i-jèf ».

173. — **Aquila pomarina pomarina** BREHM.

Reeks n° 13. — Kaart n° 122.

Nederlandsch : Schreeuwarend.

Fransch : Aigle pomarin.

Bewoont het Noorden van Duitschland, de Baltische landen, Polen, het Westen van Rusland, de Balkans, Griekenland, Klein-Azië, den Caucasus. Overwintert in deze laatste landen en in Egypte. Vertoont zich zelden in het Westen van Europa; bij uitzondering in België.

Houdt zich op in de wouden gelegen in de nabijheid van weiden, moerassen of vijvers. Zijn nest, in de boomen gebouwd, bestaat uit een laag takken met gras in het midden. Als verscheidene andere roofvogels, brengt hij er frissche bebladerde takken naartoe, die hij dikwijls vernieuwt. Eén legsel van 1-2 eieren, rijkelijk bruin en rood-violet gevlekt.

Voedt zich met kikvorschen, hagedissen, kleine zoogdieren, van muizen tot hazen, aardwormen; rupsen en kerfdieren, zelden vogels.

Zijn gewone kreet is miauwend; een andere luidt « ièf, ièf, ièf », of nog « kiù kiù kiù ».

Geslacht **HIERAAETUS** KAUP, 1844.

174. — **Hieraaëtus fasciatus fasciatus** (VIEILLOT).

Reeks n° 13. — Kaart n° 124.

Nederlandsch : Bonelli's Arend.

Fransch : Aigle à queue barrée.

Bewoont de streken die de Middellandsche Zee omringen, strekt zich in Azië door Perzië uit tot Indië en China. Verdwaalt toevallig in België.

Houdt zich op in de rotsige en bergachtige wouden, van waar hij naar de vlakten daalt om er te jagen op zoogdieren, vogels, kruipdieren. Fiere zeer dappere en moedige roofvogel; voedt zich enkel met levende prooiën.

Nestelt in ongenaakbare plaatsen in de rotsen, zelden op de boomen. Het nest is gevormd van verdorde takken, belegd met gras en versierd met groene levende twijgen; 2 licht gevlekte bleekroode eieren, soms zonder vlekken. Hij legt deze zeer vroeg in de lente. Zijn schreeuw is scherp en knarsend.

Geslacht BUTEO LACÉPÈDE, 1799.

175a. — **Buteo buteo buteo** (LINNÉ).

Reeks n^r 11. — Kaart n^{rs} 105 en 106.

Nederlandsch : Buizerd.

Fransch : Buse variable.

Bewoont Europa, buiten het hooge Noorden, in het Oosten tot het Westen van Rusland. Door andere ondersoorten vervangen in het Oosten van Europa en het Noorden van Azië, evenals op zekere eilanden van de Middellandsche Zee en den Atlantischen Oceaan.

Bewoont de wouden en wel beboschte streken. Plaatst zijn nest op de boomen, soms op een kornis van een rots; groot nest van takken, met van binnen gras, mos, varenkruid; 3-4 bruinachtig gevlekte eieren; één legsel.

Voedt zich met kleine zoogdieren, van de muis tot den haas, van krengen; vangt slechts vogels bij verrassing ofwel zieke of gewonde voorwerpen; eet ook slangen, hagedissen, kikvorschen, aardwormen en kerfdieren. Zijn vlucht is niet snel, doch hij zweeft gemakkelijk. Zijn schreeuw gelijkt op het gemiauw van de kat: « wiejeï », « pie-jouw ».

175b. — **Buteo buteo vulpinus** (GLOGER).

Nederlandsch : Steppenbuizerd.

Fransch : Buse des steppes.

Bewoont het Noorden en het Oosten van Europa, vanaf de Baltische landen, Rusland, Polen, Roemenië. Bulgarië; bezet eveneens het Westen van Azië tot Turkestan. Overwintert in Afrika. Gaat zelden door België.

Verschilt van den Buizerd door een kleiner gestalte en een rosser kleur, vooral aan de ondergedeelten.

Zeden en voeding als onze Buizerd.

176. — **Buteo lagopus lagopus** (PONTOPPIDAN).

Reeks nr 11. — Kaart nr 107.

Nederlandsch : Ruigpootbuiserd.

Fransch : Buse pattue.

Bewoont het Noorden van Europa; deze uit het Noorden trekken in den winter naar het Zuiden, tot Midden-Europa en de Zwarte Zee. Andere ondersoorten bevinden zich ten Noorden van Azië en Amerika. Onregelmatige bezoeker in België.

Houdt zich op in de moerassige vlakten en de toendra's van het Noorden, voorbij de grens der boomen. In onze streken bezoekt hij de heiden, moerassen en open vlakten. Nestelt op den grond, zoo mogelijk op een rotspunt op een verhevenheid der vlakte, soms op een boom, als er een is; nest vervaardigd met grove bouwstoffen, met aarde vermengd; binnenste bezet met gras en versierd met groene takken van kegelvruchtboomen; 3-4 roodbruin gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich met kleine zoogdieren, vooral met lemmingen, sneeuwhoenen en kleine vogels. Zijn miauwende schreeuw gelijk op dien van den Buiserd.

Geslacht CIRCUS LACÉPÈDE, 1799.

177. — **Circus æruginosus æruginosus** (LINNÉ).

Reeks nr 11. — Kaart nr 109.

Nederlandsch : Bruine Kuikendief.

Fransch : Busard des roseaux.

Bewoont Europa, buiten het Noorden, in het Zuiden tot de Middellandsche Zee; ook het Westen van Siberië tot den Altaï, het Westen van Azië, Egypte. Die uit het Noorden overwinteren in de keerkringstreken van Afrika, in Indië en Maleisië. Eene gewestelijke ondersoort bewoont het Zuiden van Spanje en het Noord-Westen van Afrika.

Verkeert in de moerassen met uitgestrekte rietvelden en in de naburige grasvlakten. Nestelt in het riet; nest van verdord riet en moerasgewas; 4-5 blauwwitte, weinig of niet gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich met kruipdieren, halfslachtigen of kikvorschdieren, kleine zoogdieren, vogels, vooral met jonge kuikens van watervogels, eieren, soms visschen. Geroep : kieuw kieuw kieuw » of « bie-u, bie-u », « pu-ie », « kwi-ee », « kei », « pitz ».

178. — **Circus cyaneus cyaneus** (LINNÉ).

Reeks nr 11. — Kaart nr 110.

Nederlandsch : Blauwe Kuikendief.

Fransch : Busard Saint-Martin.

Bewoont Europa, het Noorden, het Westen en het midden van Azië.

Overwintert in de streken van de Middellandsche Zee, het Noorden van Afrika en het Zuiden van Azië. Een gewestelijk ras bevindt zich in het Noorden van Amerika.

Bezoekt de moerassen, moerassige heiden, weiden, velden. Nest in de moerassen, soms in een naburig graanveld; nest op den grond, gevormd van een groote laag oud verdord riet, gras, struiktakken; 4-5 blauwwitte eieren, soms licht roestkleurig gevlekt; één broedsel.

Voedt zich met kleine zoogdieren en op den grond verraste vogels, vooral jonge watervogels, ook slangen hagedissen, kikvorschen, evenals eieren van op den grond nestelende vogels. Zijn roep is een snel « kie, kie, kie », of soms « wiewu, wiewu », « ei-gri gei gei gei ».

179. — ***Circus macrourus*** (S. G. Gmelin).

Reeks n° 12. — Kaart n° 113.

Nederlandsch : Steppenkuikendief.

Fransch : Busard pâle.

Bewoont het Oosten van Europa vanaf de breedte van de golf van Bothnië, het Westen van Azië vanaf het Zuiden van Siberië tot Turkestan. Overwintert in Afrika, in Indië en in Birmanië. Bezoekt zelden België.

Bewoont de vlakten, zoowel de grazige ruimten, de steppen als de moerassen. Nestelt op den grond tusschen den hoogen plantengroei; nest bestaande uit stengels van dikke planten en gras; 4-5 min of meer roodbruin gemerkte eieren; één broedsel.

Voedt zich met kleine zoogdieren en op den grond gevangen vogels, eieren en kuikens van watervogels, kikvorschen, hagedissen. Geroep gelijkende op dat van *Circus cyaneus*, en nog « syrrrr ».

180. — ***Circus pygargus*** (Linné).

Reeks n° 12. — Kaart n° 111.

Nederlandsch : Grauwe Kuikendief.

Fransch : Busard cendré.

Bewoont Europa tot de breedte van het Zuiden van Zweden en van de Baltische landen, in het Zuiden tot de Middellandsche Zee en de Zwarte Zee; in het Westen van Azië, vanaf het Zuiden van Siberië tot Turkestan. De vogels uit het Noorden trekken tot de keerkringstreken en het Zuiden van Afrika.

Zoekt de vlakten op, bij voorkeur moerassen, heiden, weiden, bouwlanden. Nestelt op den grond tusschen den hoogen plantengroei en het kreupelhout der moerassen; nest gebouwd uit riet, biezén, gras, met de fijnste bouwstoffen van binnen; 4-5 blauwwitte eieren; één broedsel.

Voedsel : kikvorschen, kruipdieren, kleine vogels, hun jongen en hun eieren, kleine zoogdieren, aardwormen en groote kerfdieren. Roepen : « ek, ek, ek, ek » of « jik, jik, jik, jik », « gei gei ».

Geslacht ACCIPITER BRISSON, 1760.

181. — **Accipiter gentilis gentilis** (LINNÉ).

Reeks nr 12. — Kaart nr 113.

Nederlandsch : Havik.

Fransch : Autour des palombes.

Bewoont Europa, doch in Spanje, Sardinië en Corsica, evenals in de Balkans, Klein-Azië en den Caucasus, het Noord-Oosten van Rusland en het Westen van Siberië, in andere streken van Azië en in Noord-Amerika bevinden zich verschillende ondersoorten. Gewoonlijk standvogel, doch eenige van het Noorden zwerven in den winter naar het Zuiden.

Nestelt in de groote wouden, doch bezoekt de bosschen en vlakten om te jagen. Bouwt op de boomen een groot nest met takken en twijgen; 3-4 bleekblauwe eieren, gewoonlijk zonder vlekken; één broedsel.

Vangt in de vlucht of op den grond alle soorten van prooien : zoogdieren tot hazen, vogels tot Eenden en Fazanten, ook nog hagedissen en kerfdieren. Zeer hoog geschat voor de valkenjacht.

Zijn zeldzame schreeuw klinkt als « gek gek gek gek gek » of « giak giak », « gie gie gie gie », « kirk ».

182. — **Accipiter nisus nisus** (LINNÉ).

Reeks nr 12. — Kaart nr 112.

Nederlandsch : Sperwer.

Fransch : Épervier d'Europe.

Bewoont Europa, het Westen van Siberië, Klein-Azië tot Perzië. Nabijverwante ondersoorten werden erkend in het Noord-Oosten van Afrika, in het midden en het Oosten van Azië. De Sperwers uit het Noorden volgen de trekvogels naar het Zuiden in den winter.

Bezoekt de beboschte streken, afgewisseld met weiden en bouwlanden. Nestelt in de bosschen, bij voorkeur op kegeldragers. Bouwt zijn nest van takjes en twijgjes; 4-5 eieren, gewoonlijk roodbruin, purper, rosachtig gevlekt; één broedsel.

Voedt zich vooral met vogels tot de gestalte van de Patrijs, ook met kleine zoogdieren en kerfdieren. Vroeger vaak op de jacht afgericht. Zijn kreet gelijkt op « kie-ek kie-ek » of « kuuk, kuuk, kuuk », soms « kiouw, kiouw. kiouw », « gie gie gie gie », « gū-ī gū-ī ».

Geslacht MILVUS LACÉPÈDE, 1799.

183. — *Milvus milvus milvus* (LINNÉ).

Reeks nr 12. — Kaart nr 114.

Nederlandsch : Roodbruine Wouw.

Fransch : Milan royal.

Leeft van het Zuiden van Zweden tot het Zuiden van Europa en het Noord-Westen van Afrika; in het Oosten tot Rusland, den Caucasus, het Noorden van Perzië. De vogels van het Noorden trekken naar de Middellandsche Zee. Zeldzame broedvogel in België, gemeener op doortocht.

Zoekt de beboschte bergstreken op, doch bezoekt ook de vlakten. Bouwt zijn nest op een boom van het woud, bij middel van takken verstevigd met aardemortel; van binnen gevoerd met gras, haar, stukken klerstof, papier, enz.; 2-3 witte eieren; een weinig of niet bruinachtig gevlekt; één legsel.

Voedsel : zoogdieren tot hazen, vogels tot de gestalte van de Patrijs, slangen, kikvorschen, aardwormen, insecten en alle soorten krengen.

Roep : een gemiauw « wie-oo, wie-oo », snel herhaald, of « hie-ee hihihhi hie-ee ». Een der flinkste zwevers.

184. — *Milvus migrans migrans* (BODDAERT).

Reeks nr 12. — Kaart nr 119.

Nederlandsch : Zwartbruine Wouw.

Fransch : Milan noir.

Bewoont het midden en het Zuiden van Europa, Afrika tot de Sahara, het Westen van Azië. Andere gewestelijke rassen bevinden zich in het overige van Afrika, in het Oosten van Rusland, in Azië en Australië.

Bewoont de bosschen in de nabijheid van het water, bezoekt ook de bebouwde en de dorre vlakten. Nestelt in de boomen, nest van takken en twijgjes verbonden met modder, uitwerpselen; van binnen met mos, voden van gewezen stoffen, papier, enz.; 2 witachtige eieren, met eenige roodbruine vlekken, punten en lijnen; één broedsel.

Voedt zich vooral met visschen aan de oppervlakte gevangen en met alle soorten van afval en krengen. Vangt bij gelegenheid kleine zoogdieren, vogels, kruipdieren, aardwormen en kerfdieren.

Geroepen : « kwieuw-kikikiki », hie-ee hijijijiji » « huijihrrr », « fi fi kikiki », « giek wiwiwi ».

Geslacht HALIÆTUS SAVIGNY, 1809.

185. — *Haliæetus albicilla* (LINNÉ).

Reeks nr 13. — Kaart nr 125.

Nederlandsch : Zeearend.

Fransch : Pygargue à queue blanche.

Nestelt in het Noorden van Europa en Siberië, in het Zuiden door

Duitschland, Hongarië, de Balkans tot Griekenland en het Zuiden van Rusland, het Westen van Azië tot Turkestan. Zwerft in den winter in het Westen en het Zuiden van Europa; vertoont zich vrij vaak in België.

Houdt zich op de rotsige zeekusten en in de wouden van het binnenland, bij groote waters. Nestelt op de rotsen van den rand der zee, op de boomen van het binnenland, zelden op den grond in het riet. Het nest, dat dikwijls verscheidene jaren dient, bestaat uit takken, bossen heidekruid, de schaal gevoeid met gras, mos en zeeplanten; 2 witte eieren zonder vlekken; één broedsel.

Voedt zich vooral met levende of doode visschen, zoogdieren, zooals konijnen, zee- en moerasvogels, krenge van alle soorten. Zijn schreeuw: « krikrikrikri » of « ki-ieklikieklioo » is luid, doch schraal; zijn « gae gae gae » of « krae krae » is zwaarder en dieper.

Geslacht *PERNIS* CUVIER, 1817.

186. — *Pernis apivorus apivorus* (LINNÉ).

Reeks nr 11. — Kaart nr 108.

Nederlandsch : Wespenbuizerd.

Fransch : Bondrée apivore.

Bewoont bijna heel Europa en het Westen van Siberië. Overwintert in de keerringstreken en het Zuiden van Afrika. Een grootere ondersoort bevindt zich in het Oosten van Azië.

Zoekt de beboschte gronden op met bebouwde opene ruimten. Nestelt in de bosschen op de groote boomen; nest van takjes, het binnenste met eenige bladeren versierd. Groene bebladerde takken worden op den rand van het nest gebracht en vaak vernieuwd; 2 eieren, bijna gansch bedekt met een roodbruine mahoniekleurige laag. Het is het schoonste onder de roofvogeleieren.

Voedt zich bijna uitsluitend met kerfdieren; is belust op larven, wespen en wilde bijen, waarvan hij de larvenkoeken opgraaft; eet ook hagedissen, aardwormen, slakken, vruchten en bessen; kleine zoogdieren, vogels, jonge vogels en eieren worden zelden geëten. Zijn gewoonste roep gelijkt op « kie kie kie kie » snel uitgebracht, dan een scherp « ku-wie-ie-ie-ie-u » of, met een fluitende stem : « fwie-ie-ie-ie-u », en nog een heesch « wè è è uw ».

Geslacht *ELANUS* SAVIGNY, 1809.

187. — *Elanus caeruleus caeruleus* (DESFONTAINES).

Reeks nr 12. — Kaart nr 120.

Nederlandsch : Zwartvleugelwouw.

Fransch : Élanion blanc.

Nestelt in bijna heel Afrika, het Zuid-Westen van Azië, Hindoestan tot Ceylan en Birmanië. Verdwaalde zeer zelden in België.

Bezoekt eerder de vlakten dan de bosschen. Bouwt zijn nest op de

boomen, bij middel van twijgjes, gras, palmbladeren; vrij groot nest; binnenste weinig diep, gevoerd met haar van kleine knaagdieren; 3-5 bruin of roodachtig gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich met kleine zoogdieren, vogels, op den grond gevangen kruipdieren; eet veel kerfdieren, vooral sprinkhanen, in de vlucht gevangen. Zijn roep is meest heesch en gelijkt op « kri-ée kri-ée, koe-hi-ee koe-hi-ee », soms nochtans liefelijk, piepend en minder hard. Zijn vlucht is zeer gemakkelijk, zwevend, glijdend; klapwiekt ook ter plaatse, als de Torenvalk.

Geslacht CIRCAËTUS VIEILLOT, 1816.

188. — *Circaëtus gallicus* (GMELIN).

Reeks n° 13. — Kaart n° 126.

Nederlandsch : Slangenarend.

Fransch : Circaète Jean le blanc.

Bewoont het midden en het Zuiden van Europa, evenals het Noorden van Afrika, in Azië vanaf Turkestan en Perzië door het Noorden van China tot Mongolië. De vogels van het Noorden overwinteren in Afrika en Indië. Vertoont zich zelden in België.

Bezoekt de vlakten wel van water voorzien in de nabijheid der bosschen. Nestelt in de boomen, soms in een struik die op de helling der rotsen groeit. Nest gevormd van takken met of zonder gras van binnen. Brengt ook groene bebladerde takken op de boorden van het nest; eenig legsel van één ei, in verhouding zeer groot, witachtig, groenachtig bij doorzichtigheid.

Voedt zich vooral met slangen, eet ook slakken, aardwormen, schaaldieren, kerfdieren, kleine zoogdieren, zelden vogels. Zijn schreeuw : « ju-ok » of « kro-iek », dan nog een gemiauw, zwaarder dan dat van den Buizerd.

Geslacht PANDION SAVIGNY, 1809.

189. — *Pandion haliaëtus haliaëtus* (LINNÉ).

Reeks n° 12. — Kaart n° 115.

Nederlandsch : Vischarend.

Fransch : Balbuzard fluvatile.

Bewoont Europa, het Noorden van Afrika, Siberië en het Westen van Azië tot Turkestan. De bewoners van het Noorden overwinteren in de keerringstrekken van Afrika en het Zuiden van Azië.

Houdt zich altijd op in de nabijheid van water. Nestelt op de boomen, in de bosschen of nog op de rotsen van de zeekust. Het groote nest, dikwijls vervaardigd met takken, heidestengels, zeepplanten, mos, gras, de fijnste bouwstoffen van binnen; 3 gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich vooral met visschen bij de oppervlakte gevangen al dui-

kend van hoog in de lucht, van waar hij zijn prooi bemerkt; eet bij gelegenheid kleine zoogdieren, zelfs hazen, soms een vogel, als een eend, een waterhen. Zijn roep gelijkt op « kaï kaï kaï kaï » of « kiü kiü »; een andere heeschere kreet luidt « krauw krauw », dan nog « kiük kiük » en « tjip tjip tjip-tjiep tjiep ».

Geslacht GYPS SAVIGNY, 1809.

190. — **Gyps fulvus fulvus** (HABLIZL).

Reeks nr 13. — Kaart nr 127.

Nederlandsch : Vale Gier.

Fransch : Vautour fauve.

Bewoont het Zuiden van Europa en het Noorden van Afrika, tot de Sahara, het Westen van Azië tot Hindoestan. Verdwaalt zelden in België.

Bezoekt de niet beboschte streken, zoowel de bergen als de vlakten. Van gezelligen aard, nestelt hij dikwijls in kolonieën. Nest gebouwd in de ongenaakbare plaatsen der rotsen, klein en eenvoudig, bestaande uit eenige stokken, takken, bossen gras; het eenig legsel bevat slechts een wit ei.

Voedt zich met alle soorten krengen, nageboorten van huisdieren, die hij van ver ontdekt, al vliegend en vooral al zwevend op een groote hoogte. Stoot zelden een heesch « kroak » uit, dat op een geknor gelijkt soms ook « giak ».

Orde CICONIIFORMES.

Familie **CICONIIDÆ**.

Geslacht CICONIA BRISSON, 1760.

191. — **Ciconia oiconia ciconia** (LINNÉ).

Reeks nr 8. — Kaart nr 75.

Nederlandsch : Ooievaar.

Fransch : Cigogne blanche.

Nestelt in het Noord-Westen van Afrika, in Spanje, Elzas, Holland, Duitschland, Denemarken, Zuiden van Zweden, Baltische landen, Polen, het Oosten van Rusland, den Caucasus, Irak en het Westen van Perzië. Overwintert in het midden en het Zuiden van Afrika. Andere ondersoorten bevinden zich in Azië en overwinteren in het Zuid-Oosten van dit vasteland.

Bewoont de vochtige moerassige vlakten. Nestelt meest op de daken der huizen, soms in de steden, plaatselijk op boomen. Nest, alle jaren opnieuw gebruikt, wordt soms heel groot. Bestaat uit takken, stokken, riet, met aarde verbonden; binnenste belegd met gras, mos, vodden, enz.; 3-5 witte of roomkleurige eieren; één broedsel.

Eet vooral kikvorschen, kruipdieren, visschen, wormen, slakken, kerfdieren (sprinkhanen), kleine zoogdieren, jonge vogels, enz.

Onbeduidende stem : « tje tjoe », doch doet vaak zijn snavel klappen.

192. — **Ciconia nigra** (LINNÉ).

Reeks nr 8. — Kaart nr 76.

Nederlandsch : Zwarte Ooievaar.

Fransch : Oigogne noire.

Nestelt in het midden van Spanje, het Zuiden van Portugal, Duitschland, Denemarken, het Zuiden van Zweden, de Baltische landen, het midden en het Westen van Rusland, Polen, Hongarië, de Balkans, het Westen van Azië, Siberië tot Mongolië en China. Overwintert in het Zuiden van Afrika en het Zuid-Oosten van Azië. Bezoekt bij uitzondering België.

Zoekt de beboschte streken op, onderbroken door moerassen en vochtige weiden. Nestelt in de wouden op de boomen; het oude nest wordt dikwijls terug betrokken; nest gebouwd met takken, dikke plantentengels, met aarde verbonden; mos van binnen; 3-5 witte eieren; één broedsel.

Voedt zich vooral met visschen, eet ook kikvorschen, dikkoppen, zoo noodig slangen, hagedissen, wormen, slakken, kerfdieren, zelden kleine zoogdieren. Zijn roep gelijk op « tje-lie » en nog op « flie-ie » en « fuo ».

Familie **PLEGADIDÆ.**

Geslacht **PLATALEA** LINNÉ, 1758.

193. — **Platalea leucorodia leucorodia** LINNÉ.

Reeks nr 8. — Kaart nr 77.

Nederlandsch : Lepelaar.

Fransch : Spatule blanche.

Nestelt plaatselijk in het Zuiden van Spanje, in Holland, Oostenrijk, Hongarië, de Balkans, het Zuiden van Rusland, Transcaucië. Overwintert in de keerklingstreken van Afrika. Andere gewestelijke rassen worden in Afrika en Azië gevonden. Regelmatig op doorgang in België.

Heeft moerassen noodig met uitgestrekte rietvelden. Nestelt op den grond, in kolonieën, in het riet, in zekere streken op de boomen en groote struiken. Het nest is een hoop riet; dat op de boomen wordt voornamelijk gebouwd met takken en twijgjes; 4 witte eieren, min of meer bruinachtig of roodachtig gevlekt; één broedsel.

Voedt zich met kleine visschen, weekdieren, schaaldieren, wormen, larven van waterinsecten, soms wat zaad, wortels en bladeren van moerasplanten. Zeer zwijgzame vogel; laat maar zelden zijn stem hooren, die meer op een geknor dan op een roep gelijk : « hoe hoe hoer oer hoem ».

Geslacht PLEGADIS KAUP, 1829.

194. — **Plegadis falcinellus falcinellus** (LINNÉ)

Reeks n° 21. — Kaart n° 209.

Nederlandsch : Bruine Ibis.

Fransch : Ibis falcinelle.

Woont plaatselijk in Marocco, in het Zuiden en het Zuid-Oosten van Europa en vanaf Klein-Azië tot Indië. Overwintert in het midden en het Zuiden van Afrika, in de keerkoninglanden van Azië. Woont nog in de evenaarstreken van Afrika en in Madagascar, evenals ten Zuid-Oosten van de Vereenigde Staten van Amerika. Vertoont zich zelden in België.

Zoekt de moerassen met riet op, de overstroomde gronden, modderbanken aan de monding der stroomen. Zeer gezellig; nestelt in koloniën in de groote rietvelden of op de struiken die in het water wassen. Nest op den grond, bestaande uit riet; deze in de struiken zijn gebouwd met takken en twijgjes; 3-4 blauwwitte eieren; één broedsel.

Voedt zich met kerfdieren, weekdieren, echels, kikvorschen, dikkoppen, aardwormen. Zijn stem, die zelden gehoord wordt, gelijkt op het « Kra-a-k » van de Kraai.

Familie ARDEIDÆ.

Geslacht ARDEA LINNÉ, 1758.

195. — **Ardea cinerea cinerea** LINNÉ.

Reeks n° 21. — Kaart n° 210.

Nederlandsch : Blauwe Reiger.

Fransch : Héron cendré.

Bewoont de meeste niet-bergachtige streken van Europa, van het Noorden van Afrika en het Westen van Azië. Ondersoorten worden gevonden in het Oosten van Azië en te Madagascar. De bewoners van het Noorden trekken naar het Zuiden, namelijk naar Afrika.

Bezoekt de moerassige of wel van water voorziene streken. Nestelt in de groote boomen in de nabijheid van het water. Is niet gezellig, doch nestelt in dichte koloniën; nest gebouwd met ruw geschikte takken. De oude nesten worden hersteld en opnieuw bezet; 4-5 groenblauwe eieren; één broedsel.

Voedt zich voornamelijk met visschen, ook met kikvorschen, kleine zoogdieren, jonge vogels, wormen, kerfdieren. Leidt eerder een nachtelijk leven.

Zijn schreeuw klinkt « kraatsch », een andere gelijkt op « gooo ». De jongen in het nest herhalen een kenmerkend « kek kek kek... ».

196. — *Ardea purpurea purpurea* LINNÉ.

Reeks n° 22. — Kaart n° 211.

Nederlandsch : Purperreiger.

Fransch : Héron pourpré.

Bewoont het Noorden van Afrika, het Zuiden en het midden van Europa, in het Noorden tot Holland en Deutschland, het Westen van Azië en eenige streken van het midden en het Zuiden van Afrika. Andere gewestelijke rassen bevinden zich in het Oosten en het Zuiden van Azië, in Maleisië en in Madagascar.

Houdt zich op in de moerassen, overstroomde gronden met rietvelden en moerasstruiken. Nestelt gewoonlijk in kolonieën in de rietvelden, zelden in de boomen. Nest zonder zorg gebouwd met oude rietstengels; 4-5 bleek-groenblauwe eieren; één legsel.

Eet visschen en kleine zoogdieren, kikvorschen en hagedissen, kerfdieren en waterlarven, schaaldieren en weekdieren.

Zijn schreeuw luidt « frarank », doch wordt zelden gehoord; een andere gelijkt op « koerork » of nog « schreit ».

Geslacht EGRETTE FORSTER, 1817.

197. — *Egretta alba alba* (LINNÉ).

Reeks n° 22. — Kaart n° 212.

Nederlandsch : Groote Zilverreiger.

Fransch : Grande Aigrette.

Woont plaatselijk in het Zuiden van Europa, het Westen en het midden van Azië, in de landen met groote moerassen, delta's, mondingen van groote stroomen. Andere gewestelijke rassen worden in Afrika gevonden in de warme gedeelten van Azië, Australië en Amerika. Vertoont zich bij uitzondering in België.

Leeft in de moerassen, op de stranden, de slijkerige oevers der stroomen en rivieren. Nestelt dikwijls in kolonieën gewoonlijk in groote rietvelden, zelden op boomen, die ten andere weinig gevonden worden in de plaatsen waar hij verkeert. Het nest is een hoop oude rietstengels; 4 bleekblauwe eieren; één broedsel.

Voedsel : visschen, kleine zoogdieren, hagedissen, kikvorschen, kerfdieren en larven, weekdieren en wormen. Zeer zwijgzame vogel; zijn schreeuw gelijkt op een zwaar en laag gekras : « rha ».

198. — *Egretta garzetta garzetta* (LINNÉ).

Reeks n° 22. — Kaart n° 213.

Nederlandsch : Kleine Zilverreiger.

Fransch : Aigrette garzette.

Woont in het Oosten, het Zuiden en het Noorden van Afrika, in het Zuiden van Europa en in gematigd Azië. Nabijstaande ondersoorten

worden gevonden in Australië, Maleisië, Madagascar. De vogels die het meest ten Noorden wonen trekken naar de Middellandsche Zee, het Noorden van Afrika, het Zuiden van Azië. Verdwaalt bij uitzondering in België.

Zoekt moerassen op, overstroomde gronden, slijkerige boorden van lagunen, stroomen en rivieren, waar hij zich voedt met visschen, kikvorschen, schaaldieren, weekdieren, wormen, kerfdieren. Nestelt in kolonieën, dikwijls in gezelschap van andere soorten Reigers, Ibissen, enz.; het nest samengesteld uit takken, rietstengels, wordt op de boomen, de struiken, zelfs op den grond tusschen het riet geplaatst; 4 bleek-groenblauwe eieren; één broedsel.

Zwijgzame vogel, doch bij het nest hoort men soms « ark, or, ork » of « rrehei », met een heesche stem uitgebracht.

Geslacht ARDEOLA BOIE, 1822.

199. — *Ardeola ralloides* (SCOPOLI).

Reeks nr 22. — Kaart nr 214.

Nederlandsch : Ralreiger.

Fransch : Héron crabier.

Bewoont bijna geheel Afrika, het Zuiden van Europa, in het Noorden tot Polen, het Westen van Azië. Die van Europa trekken naar Afrika. Gaat zelden door België.

Zoekt moerassen op, slijkerige boorden van stroomen en meren, voorzien van riet, wilgen en andere struiken. Nestelt bij voorkeur op de boomen en struiken, zeldener op den grond in de rietvelden; dikwijls in koloniën onder de Zilverreigers, Nachtreigers, Ibissen, enz. Nest met meer of minder zorg gebouwd bij middel van takken of rietstengels; 4-6 bleek-groenblauwe eieren; één broedsel.

Voedt zich vooral met kerfdieren, kleine visschen, kikvorschen, schaaldieren, weekdieren, aardwormen. Zijn roep : « karr », is heesch en schraal. Deze vogel is vooral 's avonds en 's morgens bedrijvig.

Geslacht NYCTICORAX FORSTER, 1817.

200. — *Nycticorax nycticorax nycticorax* (LINNÉ).

Reeks nr 22. — Kaart nr 215.

Nederlandsch : Nachtreiger.

Fransch : Héron bihoreau.

Bewoont de keerkringstreken, het Zuiden en Noorden van Afrika, het Zuiden en het midden van Europa, in het Noorden tot Holland en Duitschland, in bijna geheel Azië, buiten het Noorden. De vogels die het verst in het Noorden wonen trekken naar de Middellandsche Zee en het Zuiden van Azië.

Zoekt moerassige bosschen op, meren en andere waters, met struiken voorzien. Nestelt in kolonieën dikwijls in gezelschap van Zilver-

reigers, Ibissen, Ralreigers, enz., op de boomen en de struiken, minder op den grond in het riet. Plat nest, gebouwd uit takken of riet; 3-4 bleek blauw-groene eieren; bij uitzondering twee broedsels.

Eet voornamelijk visschen, hagedissen, kikvorschen, weekdieren, wormen, kerfdieren en larven, soms kleine zoogdieren. Zijn roep is heesch, als « kaak, kwoek, kwaak, kwak », enz. Is vooral bedrijvig bij de schemering en 's nachts.

Geslacht IXOBRYCHUS BILLBERG, 1828.

201. — **Ixobrychus minutus minutus** (LINNÉ).

Reeks n° 22. — Kaart n° 216.

Nederlandsch : Kleine Roerdomp.

Fransch : Butor blongios.

Bewoont het Noorden van Afrika, het Zuiden en het midden van Europa in het Noorden tot de breedte van het Zuiden van Scandinavië en van de golf van Bothnië; in Azië, van Klein-Azië tot het Noord-Westen van Hindoestan. Overwintert in Afrika en het Zuiden van Azië.

Zoekt moerassige plaatsen op die wel voorzien zijn van riet, struiken en andere schuilplaatsen. Nest in struiken of andere gewassen, zelden op boomen; 5-6 witte eieren; misschien soms twee broedsels.

Voedt zich voornamelijk met kerfdieren, bij gelegenheid met kleine zoogdieren, hagedissen, kikvorschen, weekdieren, schaaldieren. Verscheidene roepgeluiden werden aangemerkt : « wroe », « rroe », « moerr », « gait », « aark », « wouw, wouw ». Deze laatste wordt meest gehoord en heeft hem zijn Nederlandschen naam « Wouwaapje » doen geven, ten onrechte in « Woudaapje » gewijzigd.

Geslacht BOTAURUS STEPHENS, 1819.

202. — **Botaurus stellaris stellaris** (LINNÉ).

Reeks n° 22. — Kaart n° 217.

Nederlandsch : Roerdomp.

Fransch : Butor étoilé.

Nestelt in het Noorden van Afrika, in Europa tot de breedte van het Zuiden van Finland, in het Westen van Siberië tot Mongolië, in het Westen van Azië tot Turkestan. De meest noordelijke bewoners trekken naar Afrika, Arabië en Indië.

Leeft in moerassige plaatsen, wateroevers met veel riet en struiken. Nestelt in het riet, waar hij een hoop oude stengels van riet, biezen en gras verzamelt; 4-6 olijfbuine eieren; één broedsel.

Voedsel : visschen, kikvorschachtigen, schaaldieren, weekdieren, kerfdieren en larven; bij gelegenheid kleine zoogdieren en jonge vogels.

Zijn gewone roep is « kow kow » of een heesch « aark, aark ». Zijn bijzonder geroep gedurende den voortplantingstijd klinkt als « oe-

woemb », van 3 tot 5 en 6 maal, soms meer, herhaald. Dezen klinkenden roep, dien men aan het geloei van een stier vergeleken heeft, brengt de vogel niet uit wjl hij zijn snavel in het water dompelt, zooals men langen tijd geloofd heeft.

Orde PHÆNICOPTERIFORMES.

Familie PHÆNICOPTERIDÆ.

Geslacht PHÆNICOPTERUS LINNÉ, 1758.

203. — *Phœnicopterus ruber roseus* PALLAS.

Reeks nr 22. — Kaart nr 218.

Nederlandsch : Roze Steltzwaan.

Fransch : Flamant rose.

Nestelt plaatselijk en dikwijls onregelmatig in de streken van de Middellandsche Zee, het Noorden van Afrika, het Zuiden van Spanje en het Zuiden van Frankrijk, in de streken van de Kaspische Zee, de Aralzee, het Baikal-meer, in zekere waters van het binnenland en de kusten van het Zuiden van Azië. Zwerft soms hier en daar in het Zuiden en het midden van Europa; zeer zeldzaam in België.

Houdt zich op in uitgestrekte zoet- en brakwaters, op de kusten, delta's, lagunen, inhammen, meren, enz. Nestelt in het ondiep water waar de vogel tot boven de hoogte der tijen een kegelvormigen hoop slijk opstapelt waarop hij zijn twee witte eieren legt; één broedsel.

Voedt zich met gras en waterplanten die hij verzamelt aan de oppervlakte of op den bodem van het water, ook met kleine visschen, kleine weekdieren in groote hoeveelheid, schaaldieren, insecten en larven. Zijn stem gelijkt op deze van de Ganzen en luidt als « kawoek » en « aahoenk ».

Orde ANSERIFORMES.

Familie ANATIDÆ.

Geslacht CYGNUS BECHSTEIN, 1803.

204. — *Cygnus cygnus* (LINNÉ).

Reeks nr 10. — Kaart nr 98.

Nederlandsch : Hoelzwaan.

Fransch : Cygne chanteur.

Woont in Schotland, in het Noorden van Europa en van Siberië, dan in de streken van de Kaspische Zee, van het Aral-meer en van andere binnenwaters van Azië. Overwintert in het midden en het Zuiden van Europa, het Noorden van Afrika en het Zuiden van Azië.

Nestelt in de waters der moerassen, op de eilanden en de oevers van meren en rivieren. Het nest is een groote hoop gewassen, met in 't midden een kuil met pluimen en dons belegd; 5-6 roomwitte eieren; één broedsel.

Voedsel bijna uitsluitend plantaardig : bladeren ,stengels, zaden en wortels van waterplanten; bijkomstig kerfdieren, larven, wormen en weekdieren.

De roep in het vliegen luidt « ang-ho », in het zwemmen « ang » en « kook »; opgehitst, « krow » en « kikklik ». Bezit eveneens een soort zang, bestaande uit verschillende lettergrepen, uitgebracht op verschillende lage en zachte tonen.

205. — **Cygnus bewickii bewickii** YARREL.

Reeks n^r 10. — Kaart n^r 99.

Nederlandsch : Kleine Zwaan.

Fransch : Cygne de Bewick.

Bewoont het Noord-Oosten van Rusland en het Noorden van Siberië tot de Lena; een nabijstaand gewestelijk ras bezet het Oosten van Siberië. Overwintert in het Zuiden tot midden Europa, in het Westen en het Oosten van gematigd Azië.

Bezoekt de uitgestrekte waters, de oevers van de zee waar planten groeien. Nestelt in de eilanden van de meren en inhammen, de lage stranden, de oevers der rivieren; het nest is een hoop mos en korstmos met een middenkuil van dons voorzien; 3-5 roomkleurige eieren; één broedsel.

Zijn voedsel is bijna uitsluitend plantaardig : gras, waterplanten; soms eenige kerfdieren.

Zijn roepgeluiden gelijken op « hoei, hoei », « waa », « how, how », « boeng tong », « koeroe »; hem wordt ook een zachte, rustige en wel-luidende zang toegeschreven dien hij vooral in de winternachten laat hooren.

206. — **Cygnus olor** (GMELIN).

Reeks n^r 10. — Kaart n^r 100.

Nederlandsch : Knobbelzwaan.

Fransch : Cygne muet.

Bewoont Denemarken, het Zuiden van Zweden, het midden en het Oosten van Europa, van Klein-Azië door gematigd Azië tot Mongolie en het Oosten van Siberië.

Zoekt de meren met moerassige oevers op, zeldener zout- en brakwaters. Nestelt op de eilandjes der meren en op den oever der waters omboord met riet en kreupelhout; nest gevormd van een grooten hoop riet, biezen en andere planten met een indrukking in het midden; 5-7 eieren grijs van kleur met blauwgroene waas; één broedsel.

Eet alle soorten waterplanten, zaden, wortels, gras, waarbij soms kleine kikvorschen, wormen, weekdieren, kerfdieren. Zeer stille vogel die slechts zelden een ronkenden en galmenden klank uitbrengt in den aard van een geroep : « kghioerr » of « keierr ». Leeft in tammen staat op vele plaatsen.

Geslacht ANSER BRISSON, 1760.

207. — **Anser anser anser** (LINNÉ).

Reeks nr 22. — Kaart nr 219.

Nederlandsch : Grauwe Gans.

Fransch : Oie cendrée.

Bewoont vooral het Noorden, minder het midden en het Oosten van Europa, plaatselijk in Spanje, Mesopotamië door het midden van Azië tot Mandsjoerië. Overwintert in zuidelijk Europa en het Noorden van Afrika.

Zoekt de grazige vlakten op, in de nabijheid der groote waters omboord met riet en waterplanten. Nestelt in heiden, biez en riet; het nest is een hoop doode stengels, planten uit de omgeving met inbegrip van mos, het midden met pluimen en dons gevoerd; 4-6 roomkleurige eieren; één broedsel.

Voedt zich vooral met gras, jonge graanscheuten, graan en zaden van alle slag; eet zeegras en andere zeeplanten op den oever der zee. Geroep : « gak, gak, gak » en « gnong-ong-ong ». Vliegt in vorm van hoek. Trekt in benden in den winter. Van haar stammen de Huisganzen af.

208. — **Anser albifrons albifrons** (SCOPOLI).

Reeks nr 22. — Kaart nr 220.

Nederlandsch : Kolgans.

Fransch : Oie rieuse.

Bewoont het Noorden van Europa, heel het Noorden van Azië en het Westen der noordpoollanden van Amerika, alsook het Oosten van Groenland. De ondersoort *Anser albifrons gambelli* bevindt zich in het Westen van Groenland en het Oosten van Canada. In Europa overwintert zij in de streken bij de Middellandsche Zee.

Nestelt in de toendra en de moerassen aan den overkant van de grens der boomen; nest in een indieping van den grond, bestaande uit gras, mos, stengels van heidekruid, voorzien met pluimen en dons; 4 roomkleurige eieren; één broedsel.

Voedt zich met gras, jonge scheuten van paardestaarten en riet, alsook met andere planten der toendra. In hare winterverblijfplaatsen, insgelijks met klaver en andere gekweekte planten. Geroepen : « klek, klek », « kliek, kliek », « kioe-kioe », enz. Is zeer gezellig van aard, zelfs op de nestplaatsen.

209. — **Anser erythropus** (LINNÉ).

Reeks nr 23. — Kaart nr 221.

Nederlandsch : Dwerggans.

Fransch : Oie naine.

Bewoont het Noorden van Europa en van Siberië. In den winter tot Midden- en Oost-Europa, in gematigd Azië. Zeldzaam in het Westen van Europa, bij uitzondering in België.

Nestelt meer ten Noorden dan andere Ganzen; nest geplaatst in een kleinen kuil onder de dichte dwergwilgen- en berkenstruiken; gebouwd met gras, mos, twijgjes gemengd met pluimen en dons; 4-5 geelwitte eieren; één broedsel.

Voedsel: gras en andere planten, in de winterverblijfplaatsen, ook graan en scheuten van graangewassen. Haar schreeuw luidt « ku-ju-ju », « hoe-i-ljo », « ksji-a-ïak », « tjo-tjo », « ko ko », « kaa », « klu », « klek », « kliek ». Vergadert in groote benden in den winter.

210a. — *Anser fabalis fabalis* (LATHAM).

Reeks nr 23. — Kaart nr 222.

Nederlandsch : Rietgans.

Fransch : Oie des moissons.

Bewoont het Noorden van Europa en van Siberië tot de Ienisseï. Overwintert in Europa tot de Middellandsche Zee, de Zwarte en de Kaspische Zee en het Westen van Azië. Andere ondersoorten worden gevonden in Groenland, IJsland en Spitzberg, in Siberië en in het Oosten van Azië.

Leeft in de open toendra, bij de moerassen, meren en rivieren, evenals op de moerassen van de beboschte toendra; nest bestaande uit gras, bladeren, mos, korstmos, met dons vermengd; 4-6 witte eieren; één broedsel.

Eet gras en waterplanten van de toendra, in den winter ook klaver en graangewassen. Overwintert in benden en vliegt in vorm van hoek. Schreeuwen: « kajak, kajak », « rad rad », « gok », « treng ».

210b. — *Anser fabalis brachyrhynchus* BAILLON.

Reeks nr 23. — Kaart nr 223.

Nederlandsch : Kleine Rietgans.

Fransch : Oie à bec court.

Nestelt in het Noord-Oosten van Groenland, in IJsland en op Spitzbergen; overwintert op de Britsche eilanden, in Frankrijk, België, Holland, Duitschland, zelden in de andere landen van Europa.

Leeft in de toendra's en de grazige vlakten van het Noorden; houdt zich in den winter op aan de oevers van het water en bezoekt de omliggende velden en weiden. Nestelt dikwijls op rotsige plaatsen op een terras of een kornis die voor den poolvos, haar grootsten vijand, ongenaakbaar is; soms op de eilandjes der meren en rivieren, zelden in volle toendra. Nest geplaatst in een uitholling van den grond, bekleed met gras, mos en andere planten en een bovenlaag dons; 4-5 vuilwitte eieren; één broedsel.

Voedt zich met allerlei soorten planten; zoekt in de overwinteringsplaatsen de zaden op die in de stoppels verloren gingen en de jonge graanscheuten. Haar stem gelijkt op die van *Anser fabalis fabalis*. Leeft, als de andere Ganzen, in benden en vliegt in vorm van hoek.

211 ? — Anser hyperboreus PALLAS OF Anser caerulescens (LINNÉ).

Reeks n° 34. — Kaart n° 340.

Nederlandsch : Sneeuwgans.

Fransch : Oie des neiges.

Nestelt van het Oosten der noordpoollanden van Siberië, door geheel de noordpoolstreken van Amerika. Een grooter ras bevindt zich in het Noord-Oosten van Canada en het Noorden van Groenland. Overwintert op de oostelijke kusten van Azië, Japan en in het Zuiden en het Zuid-Oosten der Vereenigde Staten. Vertoont zich zelden in Europa, bij uitzondering in België.

Vertoont zich in twee kleedijen : een witte en een blauwachtige. Vele vogelkundigen beschouwen ze als onderscheiden soorten. Witte Ganzen alleen werden in België waargenomen.

Nestelt in de toendra; nest gemaakt van gras, mos en dons; 5-6 witte of roomkleurige eieren; één broedsel.

Voedt zich in den zomer met gras en andere planten, bessen; zoekt op de overwinteringsplaatsen vooral de wortels eener soort van moeraszegge op, alsook gras, jonge graanscheuten, enz. Haar schreeuw gelijkt op « ka, gang, kir, kr » en « kak whak, kak whak ».

Alle soorten Ganzen maken een belangrijk voedingsmiddel uit voor de bewoners der noordpoolstreken.

Geslacht BRANTA SCOPOLI, 1769.

212a. — Branta bernicla bernicla (LINNÉ).

Reeks n° 23. — Kaart n° 224.

Nederlandsch : Rotgans.

Fransch : Bernache cravant.

Woont vanaf Kolgouiev en Nieuw-Zembla in het Westen van Siberië tot de Lena. Trekt langs het Noorden van Rusland en Scandinavië om te overwinteren op de kusten van de Noordzee : Denemarken, Holland, België, de Britsche Eilanden, Frankrijk, soms nog meer naar het Zuiden. Andere ondersoorten bevinden zich in het Oosten van Siberië en in het Noorden van Amerika.

Houdt zich in den zomer op in de nabijheid van de zee; in den winter vooral op de zee bij de kusten, waar zij zeeplanten te eten vindt; begeeft zich ook te lande in de inhammen lagunen en riviermondingen. Nestelt in de rotsige plaatsen van de toendra, tusschen de steenen; nest van mos en dons; 4-5 roomkleurige eieren; één broedsel.

Voedt zich met zee- en landplanten, bijkomstig met schaaldieren en weekdieren. Haar roepgeluiden zijn heesch : « rott rott rott », « krrowk », « kronk », « kwok », « rroek », « honk ». Leeft ook in benden.

212b. — **Branta bernicla hrota** (O. F. MÜLLER).

Nederlandsch : Bleekborstrotgans.

Fransch : Bernache cravant à poitrine pâle.

Nestelt op de Frans-Jozef-eilanden, de Spitsbergen, in het Noorden van Groenland en van Canada tot omstreeks den 100^{en} graad westerlengte. Overwintert in het Zuiden tot de kusten van de Noordzee, van het Kanaal; de vogels uit Amerika op de kusten van den Atlantischen Oceaan.

Verschilt van *Branta bernicla bernicla* door de ondergedeelten, zijden en borst, die merkelyk bleeker zijn dan bij den eersten vorm.

Zeden en voedsel gelijken op die van *Branta bernicla bernicla*. Waarschijnlijk regelmatige trekker in klein getal in België, waar zij zich ophoudt onder de benden *Branta bernicla bernicla*.

213. — **Branta leucopsis** (BECHSTEIN).

Reeks nr 23. — Kaart nr 225.

Nederlandsch : Brandgans.

Fransch : Bernache nonnette.

Nestelt in het Noord-Oosten van Groenland, Spitsbergen, Nova-Zembla en het Noord-Westen van Siberië. Overwintert op de zuidelijke kusten van de Baltische Zee, de Noordzee en het Kanaal. Vrij regelmatig, doch in klein getal in België.

Houdt zich op in de grazige en moerassige plaatsen, niet ver van de zee. Nestelt in kolonieën, bijna altijd op de terrassen en kornissen der rotsen, buiten het bereik van den poolvos, soms op de eilanden der kusten en inhammen. Nest in een kleinen kuil, met een weinig mos en korstmos en veel dons; 3-5 grijswitte eieren; één broedsel.

Voedt zich met gras, bladeren en wilgenkatjes, bladeren en stengels van noordsche planten. In haar winterverblijfplaatsen: gras, paardestaarten, klaver en andere land- of moerasplanten. Roepen: « ark », « kak, kakakak » en een heesch « gragragra » of « hoog », « hogoog », « wrak ».

214. — **Branta ruficollis** (PALLAS).

Reeks nr 23. — Kaart nr 226.

Nederlandsch : Roodhalsgans.

Fransch : Bernache à cou roux.

Bewoont in den zomer het Noord-Westen van Siberië, in den winter in het Zuiden, Hongarië en Zuid-Rusland, in Azië de streken van het Oosten der Kaspische Zee tot het Noorden van Perzië. Verdwaalt zelden in het Westen van Europa, bij uitzondering in België.

Houdt zich op in de grazige toendra, niet ver van de meren en rivieren; nestelt op de steile hellingen van den oever der rivieren;

het nest wordt gebouwd met gras en dons in een kleinen kuil opgehoopt; 4-5 roomkleurige eieren; één legsel.

Voedt zich bijna uitsluitend met grasscheuten. Haar roepgeluiden gelijken op « kik-kwa », « kik-wik », « ti-tjik ».

Geslacht ALOPOCHEN STEJNEGER, 1885.

215. — **Alopochen ægyptiaca** (LINNÉ).

Reeks nr 23. — Kaart nr 227.

Nederlandsch : Nijlgans.

Fransch : Oie d'Égypte.

Woont in Afrika in het Zuiden der Sahara, zeldzamer in het Westen, gemeener in het Oosten, in de Nijlvallei, bij de Doode Zee in Palestina. Bewoonde vroeger ook het Zuid-Oosten van Europa; de in het Westen van Europa gevangen voorwerpen zijn slechts zelden wilde verdwaalde vogels doch eerder gasten uit de gevangenschap ontsnapt.

Leeft in moerassige plaatsen, bij meren en rivieren; nestelt op den grond in den hoogen plantengroei aan den oever der waters, doch ook laag in de boomen, in oude nesten van andere vogels en in boomholten; 4-6 witte eieren.

Voedsel : gras, jonge graangewassen, bladeren en weeke stengels van waterplanten, ook wormen, kerfdieren, larven, schaaldieren, weekdieren. Roep : een heesch « kuuk kuuk » en een luidruchtig geschel : « teng-tengtengtengteng ».

Geslacht TADORNA BOIE, 1822.

216. — **Tadorna tadorna** (LINNÉ).

Reeks nr 23. — Kaart nr 228.

Nederlandsch : Bergeend.

Fransch : Tadorne de Belon.

Bewoont bijna geheel Europa, het Westen van Azië door de gematigde streken tot Mandsjoerië.

Standvogel; in den winter zwerven sommige bergeenden vrij ver, vooral bij koud weder.

Zoekt zout- en brakwater, de zee en binnenmeren op. Nestelt gewoonlijk, op weinig afstand van het water, in een gat in den grond, dikwijls in konijnen hollen, zooniet in de kuntsmatige hollen waar de mensch haar eieren rooft zooals bij de huisdieren. Nest zelden onder een bos planten of een dichten struik; gevormd met een weinig gras, bladeren, mos en een laag dons en pluimen; 2-12 roomkleurige eieren; één broedsel.

Voedt zich vooral met kleine weekdieren, kleine schaaldieren, kerfdieren en larven, wormen, een weinig gras, wieren en andere planten. Roepen : « korr korr korr », « ark ark », « koewek », « kwi kwi kwi », « dju, djuju », « kwierr », « arra », « gagaga », « gaak ».

Geslacht ANAS LINNÉ, 1758.

217. — *Anas platyrhynchos platyrhynchos* LINNÉ.

Reeks nr 23. — Kaart nr 229.

Nederlandsch : Blokeend.

Fransch : Canard col-vert.

Bewoont het Noorden van Afrika, Europa tot den poolkring, in Siberië, China, Japan en Noord-Amerika. De bewoners van het Noorden trekken in den winter naar het Zuiden, naarmate de koude heviger wordt.

Bezoekt alle soorten zoetwater, doch verkiest de bosschen en het kreupelhout om te nestelen, zelfs vrij ver van het water. Nest tusschen de struiken, soms op de boomen, in oude ekster- of kraainesten, of op een knotwilg, vooral op plaatsen die met overstroming bedreigd zijn. Nest van gras, bladeren, met laag van dons; 7-10 eieren, doorgaans rosgroen; één broedsel bij de wilde vogels.

Voedt zich vooral met plantaardige stoffen, waterplanten; eet ook kerfdieren en larven, wormen, schaaldieren, weekdieren. Gedeeltelijk nachtdier. De stem van het mannetje klinkt « kwerk, kwerk », die van het wijfje: « kwaark, kwaark ».

Zooals de meeste Eenden bij wien het plantenvoedsel overheerscht, is deze Eend een zeer gewaardeerd stuk wild; zij is het voornaamste slachtoffer der eendenkooien; zij is de stamsort van de huis- en half-tamme Eenden.

218. — *Anas crecca crecca* LINNÉ.

Reeks nr 23. — Kaart nr 230.

Nederlandsch : Wintertaling.

Fransch : Sarcelle d'hiver.

Woont in Europa, in het Zuiden tot de Middellandsche Zee, Siberië en vanaf den Caucasus, door gematigd Azië, tot Japan. Overwintert in de streek van de Middellandsche Zee, in Afrika en het Zuiden van Azië.

Houdt zich op in zoetwater, zelden in zee. Nestelt in het kreupelgewas, bij uitzondering in een oud kraainest op de boomen; nest van gras, bladeren, dons en pluimen; 10-12 eieren, gewoonlijk rosgroen; één broedsel.

Voorplanting plantaardig voedsel: zaden, bladeren van vele water- en landplanten, ook kerfdieren, weekdieren, schaaldieren, wormen, enz. Gedeeltelijk nachtdier. Goed wild.

De stem van het mannetje klinkt « krik krik »; die van het wijfje: « kwak kwak » of « kwek kwek ».

219. — *Anas formosa* GEORGI.

Reeks nr 24. — Kaart nr 231.

Nederlandsch : Baikaltaling.

Fransch : Sarcelle formose.

Bewoont het Oosten van Siberië ten Oosten van de Lena, tot de

bergen van het Noord-Oosten van Azië; overwintert in Japan, het Zuiden van China, Formosa. Verdwaalt zelden in Europa; bij uitzondering in België.

Houdt zich op zoetwater en moerassen. Nest op den grond, tusschen den hoogen plantengroei; bestaande uit gras en andere planten der omgeving en uit een laag dons en pluimen; 6-8 licht olijfbuin-roomkleurige eieren.

Voedt zich vooral met plantaardige stoffen, gras en andere planten. Wordt vaak gevangen gehouden als siervogel. Zijn stem klinkt « klo klo klo » en « roek roek ».

220. — **Anas querquedula** LINNÉ.

Reeks nr 24. — Kaart nr 232.

Nederlandsch : Zomertaling.

Fransch : Sarcelle d'été.

Woont in Europa, in het Zuiden tot de Middellandsche Zee en den Caucasus, in Azië van Siberië tot den Stillen Oceaan, en van de Aralo-Kaspische streek door Azië tot Mandsjoerië. Overwintert in het Noorden en in de keerkringstreken van Afrika en het Zuiden van Azië.

Bezoekt zoetwater, moerassige plaatsen, zelden de zeekusten. Nestelt in het hoog gras en andere planten, niet ver van het water, dikwijls op de graspollen die boven het water uitsteken. Nest van gras en dons; 7-10 roomkleurige eieren; één broedsel.

Eet planten en dieren; gras en waterplanten, schaaldieren, weekdieren, kerfdieren, wormen, enz. Gewaardeerd wild. De roep van het mannetje gelijkt op « tiek tiek »; die van het wijfje op : « kwek kwek ».

221. — **Anas strepera** LINNÉ.

Reeks nr 24. — Kaart nr 233.

Nederlandsch : Krakeend.

Fransch : Canard chipeau.

Woont in Europa, buiten het hoge Noorden, in Azië, in Siberië en van Transcausië door gematigd Azië tot de eilanden van de Behring-zee; in een groot deel van noordelijk Amerika. Overwintert in het Noorden van Afrika, in het Zuiden van gematigd Azië en het Zuiden van Noord-Amerika.

Verkeert op zoetwater, meren en rivieren die een hoogen plantengroei bezitten; zelden in de zee. Nest bij het water, tusschen de hooge waterplanten, gebouwd met gras, zegge, pluimen en dons; 8-12 roosroomkleurige eieren; één broedsel.

Voedt zich voornamelijk met plantaardige stoffen : gras, zaad, bladen, wortels; dieren in kleine hoeveelheid : weekdieren, schaaldieren, wormen, insecten, enz. Zeer goed wild. Roepgeluiden : « rab », « kak », « kwerrrr », « kwuk-uk-uk-uk », « rek rek rek piep piep rek rek ».

222. — *Anas penelope* LINNÉ.

Reeks nr 24. — Kaart nr 234.

Nederlandsch : Smieënd.
Fransch : Canard siffleur.

Bewoont het Noorden van Europa tot Engeland, Holland, Duitschland, Polen, het Zuiden van Azië en de oostelijke en westelijke kusten van Noord-Amerika.

Bezoekt zoetwater, moerassen, toendra's, zelfs met kreupelhout, doch houdt zich ook op in zee buiten den broedtijd. Nest op den grond, tusschen den plantengroei, vervaardigd met gras, mos, varens, pluimen en dons; 7-8 ros-roomkleurige eieren; één broedsel.

Bijna uitsluitend plantaardig voedsel; gras, waterplanten, zelfs zeeplanten, soms eenige weekdieren en kerfdieren. Gezocht wild. De stem van het mannetje klinkt « wiew » en « wiwi », die van het wijfje « rerr », « knarr » of « terr ».

223. — *Anas acuta acuta* LINNÉ.

Reeks nr 24. — Kaart nr 235.

Nederlandsch : Pijlstaartend.
Fransch : Canard pilet.

Bewoont heel Europa en het grootste deel van koud en gematigd Azië; overwintert in het Zuiden tot Midden-Afrika en Zuid-Azië. Een welgelijkend gewestelijk ras bewoont het Westen van Noord-Amerika.

Bezoekt in den zomer bij voorkeur zoetwater; houdt zich in den winter dikwijls op de kusten van de zee en verwijdert zich niet ver binnen het land. Nestelt in den hoogen plantengroei in de nabijheid van meren en moerassen; nest van gras, pluimen en dons; 7-9 eieren, groen-roomkleurig; één broedsel.

Voedt zich vooral met plantaardige stoffen, zoetwaterplanten en zee gras in den winter; daarbij kerfdieren, wormen, weekdieren, enz. Uitstekend wild. Stem van het mannetje : « kjuuk kjuuk » of « kruk », van het wijfje : « kwaak », alsook « rerrerrerr », en « prrrb prrrb ».

Geslacht *SPATULA* BOIE, 1822.

224. — *Spatula clypeata* (LINNÉ).

Reeks nr 24. — Kaart nr 236.

Nederlandsch : Slobeend.
Fransch : Canard souchet.

Bewoont bijna geheel Europa, Siberië en gematigd Azië, het Westen van Noord-Amerika. Overwintert meer ten Zuiden, tot in de keerkrengstrekken van Afrika, in Zuid-Azië en Midden-Amerika.

Bezoekt zoetwater omboord met gras en riet; houdt zich zelden in zee, zelfs in den winter. Nestelt in gras en anderen plantengroei in de nabijheid van het water. Nest van gras, riet, enz., pluimen en dons; 8-12 groenrosse eieren; één broedsel.

Plant aardig en dierlijk voedsel, waarin bladeren, knoppen en zaden van waterplanten overwegend zijn; in mindere hoeveelheid: kerfdieren, wormen, weekdieren, schaaldieren, enz. Hooggeprezen wild. Stem van het mannetje: « toek toek » en « rro rro », van het wijfje: « kwak kwak » of « kwek kwek ».

Geslacht *NETTA* KAUP, 1829.

225. — *Netta rufina* (PALLAS).

Reeks nr 24. — Kaart nr 237.

Nederlandsch: Krooneend.

Fransch: Nette à huppe rousse.

Woont plaatselijk in het Oosten van Spanje, het Zuiden van Frankrijk en eenige landen van het midden en het Oosten van Europa en gematigd Azië. Overwintert meer in het Zuid-Oosten van Europa en het Zuiden van Azië. Wordt van tijd tot tijd in België gevonden.

Bezoekt zoetwater, met riet en andere waterplanten omboord, evenals brak- en zelfs zoutwater. Nestelt tusschen gras, zegge en kreupelhout, waar het nest door den plantengroei wel verborgen is. Nest van gras, stengels, riet, twijgjes van struiken, enz., met pluimen en dons; 6-12 eieren van verschillende kleuren, van grijs-roomachtig tot bleekgroen; één broedsel.

Plant aardig en dierlijk voedsel: bladeren, wortels en zaden van waterplanten, kleine visschen en kikvorschen, schaaldieren, weekdieren, kerfdieren en larven. De stem klinkt « kurr » of « karr » en « rrrr ».

Geslacht *AYTHYA* BOIE, 1822.

226. — *Aythya ferina* (LINNÉ).

Reeks nr 24. — Kaart nr 238.

Nederlandsch: Tafeleend.

Fransch: Fuligule milouin.

Bewoont Zuid-Europa van de breedte van het Zuiden van Zweden; Algerië en Tunisië; in Azië de Aralo-Kaspische streek door Azië tot Mongolië en Kamtschatka. Brengt den winter door in het Zuiden van Europa, Egypte en het Zuiden van Azië.

Bezoekt zoetwater met beschutting van hooge planten; in den winter alle soorten water, doch zelden zout- of brakwater. Nestelt zeer dicht bij het water, zooniet er in; nest dikwijls vlottend, gevormd van oude riestengels, pluimen en dons; 6-11 eieren, groengrijs of rosachtig; één broedsel.

Haar voedsel bestaat hoofdzakelijk uit waterplanten die onder

water groeien en die het dier al duikende bemachtigt; ook uit kleine schaaldieren, weekdieren, wormen, kerfdieren, enz. Nog al welbefaamd wild. Haar roep gelijkt op « karr » of « koerr », « woek », « woek koe-koek », « glrrr », « gagagagag grei grei », « bibi », « piuk piuk ».

227. — **Aythya nyroca nyroca** (GÜLDENSTÄDT).

Reeks nr 24. — Kaart nr 239.

Nederlandsch : Witoogeend.

Fransch : Fuligule nyroca.

Bewoont het Noord-Westen van Afrika, het Zuiden van Europa, in het Noorden tot Duitschland, Polen door Rusland tot het Zuid-Westen van Siberië en het Westen tot het midden van Azië. Overwintert in de gewesten van de Middellandsche Zee, in de keerkringstreken van Afrika en Zuid-Azië. Wordt zelden in België gevonden.

Houdt zich doorgaans op zoetwater; in haar winterverblijfplaatsen in Azië, soms op zee. Nestelt in de rietvelden en andere groote waterplanten; nest van gras, zegge, pluimen en dons; 7-11 bleek-rosachtige eieren; één legsel.

Overwegend plantaardig voedsel, planten die onder water groeien, al duikende ingezameld; dierlijk voedsel bestaande uit soorten die gewoonlijk door de eenden geëten worden. Gewaardeerd wild. Roep gelijkt op « kek, kek », « kurr kurr » en « gerrr gerrr ».

228. — **Aythya fuligula** (LINNÉ).

Reeks nr 24. — Kaart nr 240.

Nederlandsch : Kuifeend.

Fransch : Fuligule morillon.

Bewoont het Noorden van Europa en Azië; in Europa in het Zuiden tot Engeland en Holland, van Duitschland tot Roemenië en Rusland; in Azië van de Kaspische streek tot Mongolië. Overwintert in het Zuiden van Europa tot in de keerkringstreken van Afrika, in het Zuiden van Azië en in Maleisië. In België overvloedig bij de doortochten, dikwijls in groote benden.

Bezoekt zoetwater, bij voorkeur omboord met hoogen plantengroei; gaat zelden op zee. Nest bij het water, verborgen tusschen de hooge moerasplanten, gevormd van gras, pluimen en dons; 7-10 eieren, groengrijs of bleek-bruingeel; één broedsel.

Eet meer dieren dan planten: kleine kikvorschen, weekdieren, kerfdieren, gras en planten van den bodem, al duikende verzameld. Wild van weinig aantrekkelijke smaak. Roep klinkt « koerr koerr » of « karr karr », « kwork kork », kwerkokork », « gu gu », « goï goïa ».

229. — **Aythya marila marila** (LINNÉ).

Reeks nr 25. — Kaart nr 241.

Nederlandsch : Toppereend.

Fransch : Fuligule milouinan.

Bewoont het Noorden van Europa en Azië, in het Zuiden tot de breedte van Bornholm, door Rusland. Overwintert meer naar het Zui-

den tot de noorderoeveren van de Middellandsche Zee, in Azië, de Perzische golf, China, Japan, de Philippijnen. Andere gewestelijke vormen bevinden zich in het Oosten van Azië en in Amerika.

Bezoekt in den zomer zoetwater, meren, moerassen en toendra's; houdt zich in den winter in baaien en inhammen, riviermondingen niet ver van de kust. Nestelt bij het water, dikwijls in kleine kolonies; nest min of meer door den plantengroei verborgen, gebouwd met gras en andere planten, pluimen en dons; 7-11 olijfgrijze eieren; één broedsel.

Duikend. Vooral dierlijk voedsel: weekdieren, schaaldieren, wormen, kerfdieren, dan zeegras en, vooral in den zomer, andere waterplanten. Als wild weinig befaamd.

Zwijgzame vogel; zijn roep: « karr karr karr » wordt zelden gehoord.

Geslacht BUCEPHALA BAIRD, 1858.

230. — **Bucephala clangula clangula** (LINNÉ).

Reeks n° 25. — Kaart n° 242.

Nederlandsch: Brileend.

Fransch: Garrot à œil d'or.

Bewoont het Noorden en plaatselijk het midden en het Oosten van Europa, Siberië en de steppen der Khirgizen tot Mongolië. Overwintert in het Westen en het Zuiden van Europa en in het Zuiden van Azië.

Leeft in de meren en rivieren met oude bosschen omboord; houdt zich veel in zee na de voortplantingstijd. Nestelt in de holten van oude boomen; neemt gemakkelijk de nesten aan die door de menschen aangelegd werden met het doel een zeker aantal eieren weg te nemen die het wijfje tot een zekere grens vervangt; nest alleen met dons gevoeid; 6-15 blauwgroene eieren; één broedsel.

Bijna uitsluitend dierlijk voedsel: weekdieren, schaaldieren, wormen, kerfdieren, enz., al duikende gevangen. Haar vleesch heeft den walgelijken smaak van vischolie. Zwijgzame vogel; zijn roep luidt als « krra » of « knirrr », of nog « wah wah ».

Geslacht CLANGULA LEACH, 1819.

231. — **Clangula hyemalis** (LINNÉ).

Reeks n° 25. — Kaart n° 243.

Nederlandsch: IJseend.

Fransch: Harelde de Miquelon.

Bewoont de Noordpoolstreken van Europa, Azië en Amerika. Overwintert meer naar het Zuiden, tot de Noordzee, de Oostzee, de Zwarte Zee, het Noorden van Perzië, China en Japan, het midden der Vereenigde Staten.

Bezoekt in den zomer zoetwater, zeldzamer op zoutwater; verblijft, buiten den broedtijd, bijna altijd op zee, dikwijls ver van de kusten, zelden op binnenwaters. Nest gelegen op de eilandjes der meren, in

de toendra, soms in de rotsen; gevormd van gras dat opgehoopt is in een putteke en overdekt met een laag dons; 6-8 olijfgrosse eieren; één legsel.

Bijna uitsluitend dierlijk voedsel, al duikende bemachtigd : weekdieren, schaaldieren, wormen, kerfdieren, eenige wieren en waterplanten. Luidruchtige vogel; stemgeluiden : « kah kah koraloewee », « aa ooliek » of « a a ooliek », « a oewelee a oewelee », « kalo-kaloo », « ervee », « ved », « vahd » of « vood ».

Geslacht *MELANITTA* BOIE, 1822.

232. — *Melanitta fusca fusca* (LINNÉ).

Reeks n° 25. — Kaart n° 244.

Nederlandsch : Bruine Zeeëend.

Fransch : Macreuse brune.

Bewoont het Noorden van Europa en het Westen van Siberië. Overwintert in het Zuiden tot de Noordzee, de Oostzee, de Zwarte Zee en de Kaspische Zee. Andere ondersoorten bevinden zich in het Oosten van Siberië en het Noorden van Amerika.

Bezoekt in den zomer zoetwater, meren, rivieren, zoowel in de beboschte streken als in de open toendra; houdt zich na den zomer op zee, aan de riviermondingen, in de inhammen. Nestelt in den hoogten plantengroei der moerassen, tusschen de struiken, aan den voet van de boomen der beboschte streken van het Noorden; nest gevormd van een hoop gras, met een laag dons en pluimen; 5-8 roomkleurige of rosachtige eieren; één broedsel.

Uitsluitend zeevoedsel, vooral weekdieren, schaaldieren. Stem : « kraa kraa » of « koarr koarr ».

233. — *Melanitta perspicillata* (LINNÉ).

Reeks n° 25. — Kaart n° 245.

Nederlandsch : Brilzeeëend.

Fransch : Macreuse à lunettes.

Bewoont het Noorden van Amerika; overwintert op de kusten van de Vereenigde Staten in het Oosten, in den Atlantischen Oceaan tot Florida, in het Westen in den Stillen Oceaan tot Kalifornië; toevallig op die van het Westen van Europa, bij uitzondering in België.

Bezoekt in den zomer zoetwater, zoowel in de toendra als in de beboschte streken van het Noorden. Nest verborgen in den plantengroei der vlakten, onder de struiken of de hangende takken der kegelvruchtboomen, in de beboschte plaatsen; geplaatst in een holte van den grond, bekleed met gras en dons; 5-7 roomwitte of rosachtige eieren; één legsel.

Het voedsel is bijna geheel dierlijk en wordt al duikende gevangen : weekdieren, schaaldieren, zeesterren, zeekomkommers, anemonen, zee-gras en wieren. Zwijgzame vogel. Roep : « poek poek » en « kloek kloek ».

234. — **Melanitta nigra nigra** (LINNÉ).

Reeks nr 25. — Kaart nr 246.

Nederlandsch : Zwarte Zeeëend.

Fransch : Macreuse noire.

Bewoont het Noorden van Europa en Siberië, tot de Lena. Overwintert in de Oostzee, de Noordzee en de westelijke kusten van Europa tot Afrika. Een andere ondersoort bezet het Oosten van Siberië en het Noorden van Amerika.

Bezoekt in den zomer het zoetwater van de toendra's en de moerassen van het Noorden; houdt zich na den kweektijd uitsluitend op zee. Nestelt in de moerassen, soms in rotsige of beboschte plaatsen. Nest gebouwd met gras en dons op een droge plaats niet ver van het water; 5-7 roomkleurige of rosachtige eieren; één broedsel.

Het bij voorkeur dierlijk voedsel wordt al duikende genomen: weekdieren, vooral mosselen, schaaldieren en, in zoetwater, ook kerfdieren; wormen en eenige planten die in het water groeien. De Zeeëenden zijn als wild te versmaden. Geroepen: « kurr », « korrr », « toek toek », « skruk-luk », « tu tu tu tu », « rere rere ».

Geslacht SOMATERIA LEACH, 1819.

235. — **Somateria mollissima mollissima** (LINNÉ).

Reeks nr 25. — Kaart nr 247.

Nederlandsch : Eidereend.

Fransch : Eider à duvet.

Nestelt in het Noorden van Europa, plaatselijk in Schotland, Bretagne, Holland, Denemarken, eenige eilanden van de Oostzee. Zwerft in den winter op de zuidelijke kusten der Oostzee, tot het Zuiden van Frankrijk; bij uitzondering meer in het Zuiden, zelden in het binnenland. Andere ondersoorten bevinden zich in het Noord-Oosten van Siberië en het Noorden van Amerika.

Verwijdert zich zelfs in den zomer niet van de zee. Nestelt in de eilandjes, de duinen, op de rotsige kusten, dikwijls in kolonieën. Nest in een holte van den grond, onder den plantengroei of een rotsuitstek; gebouwd met gras en overvloedig met dons bekleed; 4-6 bleek-olijfachtige of groenrosse eieren; één legsel.

Voedsel al duikende gevangen, vooral weekdieren, zeesterren, enz., een weinig wieren en andere zeeplanten. Stem van het mannetje: « oe hoe », « ah-ha », « aw aw », « ah oe », « ouw ouw »; van het wijfje: « korr korr korr » of « krrr krrr krrr ».

Geslacht MERGUS LINNÉ, 1758.

236. — **Mergus merganser merganser** LINNÉ.

Reeks nr 25. — Kaart nr 248.

Nederlandsch : Groote Zaagbek.

Fransch : Harle bièvre.

Woont in geheel Europa, vooral in het Noorden, doch afwezig in

het Westen vanaf de Oostzee; in Azië in het Noorden en van Turkestan tot Mongolië. Overwintert meer in het Zuiden, met inbegrip van het Westen van Europa, in het Noorden van Afrika, het Zuid-Westen van Azië. Andere ondersoorten worden gevonden in zekere streken van Azië en Amerika.

In den zomer zoekt hij zoetwater op, zelfs in beboschte plaatsen; na den nesttijd wordt hij in zee gevonden, zoowel als in binnenwaters. Nestelt bij voorkeur in een boomholte, bij gebrek daarvan in een rotspleet, tusschen steenen, in een hol in den grond; nest bestaande uit gras, pluimen en dons; 7-12 groenrosse eieren; één legsel.

Uitsluitend dierlijk voedsel, bijna alleenlijk visch, eenige schaaldieren en kerfdieren. Het vleesch van de Zaagbekken heeft een slechten smaak. Vrij gezellig, dikwijls in kleine gezelschappen; uitstekende duiker. Roepen van het mannetje: « ba-o-bab », « darr-dorr-darr », « gagaga »; van het wijfje: « karr karr », « kèrr kèrr », « èkèkèk ».

237. — **Mergus serrator** LINNÉ.

Reeks nr 25. — Kaart nr 249.

Nederlandsch : Middelste Zaagbek.

Fransch : Harle huppé.

Bewoont het Noorden van Europa, van Azië en Amerika, in het Zuiden tot de Britsche eilanden, Holland, Duitschland, door Rusland. Overwintert meer in het Zuiden, tot de kusten van de Middellandsche Zee in het Noorden van Afrika, het Zuiden van gematigd Azië en het Zuiden van Noord-Amerika.

Bezoekt in den zomer het zoetwater van het hoge Noorden en soms de kusten van de zee. Nestelt op den grond niet ver van het water, verborgen onder den plantengroei, dikwijls tusschen steenen, soms in een ondiep hol; nest van gras, bladeren, pluimen en dons; 7-12 groenrosse eieren; één broedsel.

Voedt zich bijna uitsluitend met visch, al duikende gevangen, dan eenige schaaldieren, wormen en kerfdieren. Vergaderen dikwijls in kleine groepen. Stem: « karr », « korrr » of « kerr », « kwark », « da-ah », « gerr », « gragrag ».

238. — **Mergus albellus** LINNÉ.

Reeks nr 25. — Kaart nr 250.

Nederlandsch : Nonnetjezaagbek.

Fransch : Harle piette.

Woont in het Noorden van Europa en Azië, plaatselijk in de Dobroedja. Overwintert meer in het Zuiden tot de Middellandsche Zee, de Zwarte Zee en het midden van Azië.

Houdt zich in den zomer in het zoetwater in de beboschte streken; na den kweektijd in alle soorten zoetwater, soms in de zee bij de kusten; dikwijls in kleine benden. Nestelt niet ver van het water in een boomholte, zooniet in de nestkassen door de menschen vervaardigd

met het doel hem een zeker aantal eieren te ontnemen. Nest van mos, pluimen en dons; 6-9 rosachtig-roomkleurige eieren; één broedsel.

Voedt zich bijna uitsluitend met visschen al duikende gevangen; bijkomstig met schaaldieren, zoetwater-weekdieren, kerfdieren. Roepen : « karr », « korrr », « krrr », « kek », « kurriek », « rroh ».

Orde PELECANIFORMES.

Familie PHALACROCORACIDÆ.

Geslacht PHALACROCORAX BRISSON, 1760.

239. — *Phalacrocorax carbo sinensis* (SHAW en NODDER).

Reeks nr 26. — Kaart nr 251.

Nederlandsch : Groote Aalscholver.

Fransch : Grand Cormoran.

Bewoont het midden en het Zuiden van Europa, in het Noorden tot de Noordzee en de Oostzee, in het Zuiden tot de Middellandsche Zee, ook in Azië, in het Zuiden, van Siberië. De bewoners van het Noorden overwinteren in het Zuiden, namelijk in de streek van de Middellandsche Zee.

Zoekt, vooral in den nesteltijd, eerder zoetwater dan de zee; nestelt bij voorkeur op de boomen, zoo noodig op den grond in riet of op rotsen; doorgaans in kolonieën. Nest van lichte takken, met van binnen riet, stroo, gras, biezen, enz.; 4-5 groenblauwe eieren; één broedsel.

Eet uitsluitend visschen. Roepen : « kroak kroak », « kro-kro-kro », « gorrr », « gei gei gei ». Heel het lichaam van den vogel verspreidt een sterken onaangename geur, die zelfs bij de opgevolde stukken aanhoudt. Wordt in China op de vischvangst afgericht en een nabijstaande ondersoort in Japan.

240. — *Phalacrocorax aristotelis aristotelis* (LINNÉ).

Reeks nr 26. — Kaart nr 252.

Nederlandsch : Kuifaalscholver.

Fransch : Cormoran huppé.

Bewoont IJsland, de Feroë-eilanden en de westelijke kusten van Europa vanaf Noorwegen tot Portugal. Nabijstaande ondersoorten zijn beschreven van de Zwarte- en van de Middellandsche Zee en van de westelijke kust van Marokko.

Houdt zich alleen op de kusten van de zee; vertoont zich zelden in het binnenland, als hij er niet door stormen heengevoerd wordt. Verdwaalt slechts zelden op onze kust.

Nestelt in de holten of op de uitstekten der rotsen; nest van zeeplanten; voegt er soms stengels van heidekruid of gras bij; 3 bleekblauwe eieren; één broedsel.

Voedt zich uitsluitend met zeevisch, bij het zwemmen onder water gevangen. Roep : « krok krok ».

Familie **SULIDÆ**.

Geslacht SULA BRISSON, 1760.

241. — **Sula bassana** (LINNÉ).

Reeks n° 26. — Kaart n° 253.

Nederlandsch : Zeezot.

Fransch : Fou de Bassan.

Bewoont IJsland, de Feroë-eilanden, de Britsche eilanden evenals de Atlantische kust van het Noorden van Amerika. Overwintert meer in het Zuiden, langsheen de kusten van Europa en Afrika.

Uitsluitend zeevogel. Nestelt in kolonieën op de rotsige onbewoonde eilandjes die moeilijk genaakbaar zijn. Nest voornamelijk gevormd van zeeplanten; één bleekblauw ei; één legsel.

Eet alleen visch dien hij al duikende vangt, dikwijls van een groote hoogte, waar hij zweeft om zijn prooi te bespieden. Bezoekt niet dikwijls onze kusten; wordt somtijds door hevige stormen op het binnenland geworpen. Zijn kreet klinkt « orre orre » of « ie-orrrr », dan nog « ak », « rabrabrab », « kirra kirra karra karra grog grog ».

Orde PROCELLARIIFORMES.

Familie **PROCELLARIIDÆ**.

Geslacht HYDROBATES BOIE, 1822.

242. — **Hydrobates pelagicus pelagicus** (LINNÉ).

Reeks n° 26. — Kaart n° 254.

Nederlandsch : Kleine Stormvogel.

Fransch : Pétrel tempête.

Bewoont de kleine eilanden bij IJsland, de Feroë- en de Britsche eilanden, tot de Middellandsche Zee. Een plaatselijke vorm werd op de Pityusen erkend. Trekt in den winter meer naar het Zuiden.

Onvermoeibare vlucht, zweemt wel, doch gaat moeilijk. Komt slechts bij het nestelen aan land; blijft overdag in het nest en gaat 's avonds naar de zee. Nest in een holte in den grond, tusschen steenen, in een rotsspleet, enz.; nest met of zonder een weinig gras; één wit ei, soms aan het dik uiteinde licht gestippeld; één legsel.

Voedt zich met kleine zeedieren aan de oppervlakte gevangen, kleine stukjes dooden visch en anderen afval. Als men hem wil vatten, bespuut hij zijn aanvaller met een slechtriëkende olie. De muskusgeur der Stormvogels blijft het nest en de eieren lang bij. Roep : « kou-aa », « eueh-aa », « ti ti tiiik ».

Geslacht OCEANODROMA REICHENBACH, 1852.

243. — **Oceanodroma leucorhoa leucorhoa** (VIEILLOT).

Reeks n^r 26. — Kaart n^r 255.

Nederlandsch : Vorkstaartstormvogel.

Fransch : Pétrel cul-blanc.

Bewoont het Noorden van den Atlantischen en van den Stillen Oceaan. Nestelt in kolonieën in het Westmann-eiland, bij IJsland, in de Britsche eilanden en in het Noorden van Amerika. Zwerft op de zeeën van de westelijke kusten van Europa, soms in het binnenland, verdwaald in den mist of door den storm gedreven. Vertoont zich zelden in België.

Graaft een nest in den veengrond, benuttigt de holten tusschen steenen of een rotsspleet. Een enkel wit ei, aan het dik uiteinde licht rood gestippeld, wordt op den grond of op een weinig gras gelegd; één legsel.

Op de nestplaatsen toont hij zich vooral 's nachts bedrijvig en men hoort aanhoudend zijn zachten roep: « pioeroewiet ». Voedt zich met kleine zeedieren aan de oppervlakte gevangen, vette stoffen en afval die op de zee drijven.

Geslacht PUFFINUS BRISSON, 1760.

244. — **Puffinus puffinus puffinus** (BRUNNICH).

Reeks n^r 26. — Kaart n^r 256.

Nederlandsch : Noordsche Pijlstormvogel.

Fransch : Puffin des Anglais.

Bewoont de Westmann-eilanden bij IJsland, de Feroë-eilanden, de westelijke kusten van Groot Brittannië en Ierland, de Madera-eilanden en de Azoren. Een welgelijkend gewestelijk ras bewoont het Westen en een ander het Oosten van de Middellandsche Zee. Vertoont zich zeer zelden in België.

Leeft in benden op de zee; nestelt in kolonieën in hollen die in den veengrond gegraven worden, soms in grazige hellingen van rotsen; nest bestaande uit een weinig gras en bladeren van andere planten; één wit ei; één legsel.

Voedt zich met visschen, schaaldieren, koppootigen, enz., aan de oppervlakte van de zee gevangen; is vooral 's avonds bedrijvig en 't is vooral 's nachts dat men, op de nestplaatsen zijne geroepen hoort: « kitti-koe-roe », « kok-a-kok », « kok-a-roeroe ».

Geslacht FULMARIUS STEPHENS, 1836.

245. — **Fulmarus glacialis glacialis** (LINNÉ).

Reeks n^r 26. — Kaart n^r 257.

Nederlandsch : Noordsche Stormvogel.

Fransch : Pétrel glacial.

Nestelt in de noordpoolstreken van Amerika en Europa, IJsland,

Feroë, Britsche eilanden. Een andere soort bewoont de noordpoolstreken van den Stillen Oceaan.

Komt slechts zelden op den grond buiten den kweektijd. Nestelt in kolonieën op de kornissen en uitstekten der rotsen op den boord van de zee; nest begrensd door eenige steenen die het afrollen van het eenig wit ei beletten; één broedsel.

Voedt zich met schaaldieren, koppootigen, afval en kringen. Deze vogels, vooral de jonge, leveren een voedsel dat door de bewoners van het Noorden gewaardeerd wordt; hun vet en hun olie — die zij bij gelegenheid op hun aanvallers uitspuwen — leveren eene uitmuntende brandolie. Zwijgzame vogel die slechts op de nestplaatsen zijn knorrende stem laat hooren : « kaw », « kraw kraw », « gagagaga ».

Geslacht DIOMEDEA LINNÉ, 1758.

246. — **Diomedea exulans** LINNÉ.

Nederlandsch : Albatros.

Fransch : Albatros hurleur.

Leeft op de zuidpoolzeeën en gaat soms zeer ver naar den evenaar en daarboven in den Atlantischen Oceaan. Verdwaalde ééns in België. Nestelt in de noordelijk gelegen zuidpooleilanden, als Zuid-Georgië, Prins Edward-eiland, Crozet, Kerguelen, Auckland, Antipode, Gough, Tristan da Cunha.

Krabt, om het nest te bouwen, een kringvormige greppel, in het midden waarvan aarde en planten opgehoopt worden tot zij een afgeknotten kegel vormen van ongeveer 1 m. doorsnede, 50 cm. hoogte, met een schaal van 45 cm. doorsnede en een diepte van 12 tot 15 cm.; nestelt in kolonieën op de terrassen, glooiingen en kammen der eilanden; één wit zeer breekbaar ei; één legsel.

Voedt zich met koppootigen, zeenetels, weekdieren, aan de oppervlakte ingezameld, evenals met alle soorten afval. Zijn schreeuw gelijkt eerder op een geknor.

Orde COLYMBIFORMES.

Familie **PODICIPIDÆ**.

Geslacht **PODICEPS** LATHIAM, 1787.

247. — **Podiceps cristatus cristatus** (LINNÉ).

Reeks n° 26. — Kaart n° 258.

Nederlandsch : Kuiffuut.

Fransch : Grèbe huppé.

Bewoont Europa in het Zuiden van den 60^{en} breedtegraad tot de Middellandsche Zee, het Noorden van Afrika, het Noorden en het midden van Azië tot Mandsjoerië. Overwintert meer naar het Zuiden, in

de streek van de Middellandsche Zee en in Azië tot Hindoestan. Zeldzame broedvogel in België, gemeener op doortocht.

Houdt zich in den zomer op zoetwater dat met een hoogen plantengroei omboord is; na het nestelen bezoekt hij meer zout- of brakwater. Het nest bestaat uit een hoop verschillende waterplanten die gedeeltelijk ontbonden zijn en op het water drijven te midden van groote planten die het ter plaatse houden; 3-5 vuilwitte eieren; misschien soms twee broedsels.

Voedt zich vooral met visschen onder het water gevangen, eenige weekdieren, schaaldieren, kerfdieren. Roepgeluiden: « kek kek », « wark wark », « arr » of « awgrr », « greuk greuk » of « keuk keuk »; de jongen: « bili bili ».

248. — **Podiceps griseigena griseigena** (BODDAERT).

Reeks n° 26. — Kaart n° 259

Nederlandsch: Roodhalsfuut.

Fransch: Grèbe à joues grises.

Bewoont de oostelijke helft van Europa en het Westen van Azië. Overwintert in de streken van de Middellandsche Zee en in het Noorden van Afrika. Vertoont zich vrij zelden in België. Een ander gewestelijk ras bewoont het Oosten van Azië en Noord-Amerika.

Nestelt in de lagunen en in het brakwater der riviermonden; nest van oude waterplanten die op het water drijven, te midden van den hoogen plantengroei die het verbergt en weerhoudt; 4-5 vuilwitte eieren; één broedsel.

Eet kleine visschen, kikvorschen, schaaldieren, kerfdieren. Roep: « kek kek kek », « tjap »; jong: « bi bi bi ».

Bij de verschillende soorten Futen vindt men dikwijls ballen van pluimen in de maag.

249. — **Podiceps auritus** (LINNÉ).

Reeks n° 26. — Kaart n° 260

Nederlandsch: Hoornfuut.

Fransch: Grèbe esclavon.

Bewoont het Noorden van Europa, Azië en Amerika; in Europa, ten Zuiden van Denemarken, de Baltische landen. Overwintert meer in het Zuiden, in Europa tot de Middellandsche Zee. Op regelmatigen doorgang in België, hoewel niet overvloedig.

Verblijft op zoetwater. Nest als de andere soorten: een hoop oude rottende waterplanten die, op het water drijven, in een rietveld of in andere hooge planten die het aan het zicht onttrekken en beletten weg te drijven; 4 vuilwitte eieren; waarschijnlijk één broedsel.

Voedt zich vooral met kleine visschen, schaaldieren, weekdieren, kerfdieren, zeer weinig plantaardige stoffen. Roepen: « bibibibibib », « guwi », « giow », « girt », « grrr ».

De verschillende soorten Futen, als zij het nest verlaten, bedekken hun eieren met stoffen van den rand.

250. — **Podiceps nigricollis nigricollis** BREHM.

Reeks n^r 27. — Kaart n^r 261

Nederlandsch : Zwarthalsfuut.

Fransch : Grèbe à cou noir.

Nestelt in Ierland, Engeland, Holland, Denemarken, Duitschland, midden van Rusland, door gematigd Azië tot China en Japan. Nestelt soms in België; vrij zeldzaam op doortocht, soms in den winter. Andere ondersoorten werden in Afrika erkend in het Zuiden van de Sahara en in Noord-Amerika.

Bewoont zoetwater. Bouwt een nest als de andere Futen : een hoop oude waterplanten die drijven, doorgaans te midden van een dikke bedekking hooge planten; 4 vuilwitte eieren; waarschijnlijk één broedsel.

Voedsel : kleine visschen al duikende gevangen, veel kerfdieren, eenige schaaldieren, weekdieren. Roepen : « pie-p », « bidder vidder », « bidewidewide », « wa-ît wa-ît »; jong : « toewi toewi ».

251. — **Podiceps ruficollis ruficollis** (PALLAS).

Reeks n^r 27. — Kaart n^r 262.

Nederlandsch : Kleine Fuut.

Fransch : Grèbe castagneux.

Nestelt in Europa, in het Noorden tot het Zuiden van Scandinavië, in het Oosten tot den Oeral, in het Zuiden over de Middellandsche Zee tot het Noorden van Afrika. Andere gewestelijke vormen bevinden zich in het Zuiden van Afrika, in Azië, in Australië.

Leeft in zoetwater; nest min of meer verborgen tusschen het riet en andere groote planten, bestaat uit een hoop drijvende afval van waterplanten; 4-6 roomwitte eieren; misschien twee broedsels.

Zelfde voedsel als de andere Futen : kleine visschen onder het water gevangen, schaaldieren, weekdieren, insecten en een weinig planten. Roep : « bibibibibi » en « witwitwit ».

In geval van achtervolging trachten de Futen zich eerder door duiken dan door vliegen te redden.

Familie **COLYMBIDÆ**.

Geslacht **COLYMBUS** LINNÉ, 1758.

252. — **Colymbus immer immer** BRÜNNICH.

Reeks n^r 27. — Kaart n^r 263.

Nederlandsch : IJsduiker.

Fransch : Plongeon imbrin.

Nestelt in IJsland, Groenland en het Noorden van Amerika. Overwintert meer in het Zuiden, in Europa, tot de Middellandsche Zee.

Leeft uitsluitend op het water. Houdt zich, gedurende den broedtijd op zoetwater, meren, hoeken van stille rivieren. Verblijft na dit tijdstip ook dikwijls op zee. Nest bij het water gevestigd, dikwijls verborgen door een dichten bos planten; bestaat uit een kuil in den grond, min of meer met gras gevuld; twee olijf- of roskleurige gevlekte eieren; één broedsel.

Eet vooral visschen onder het water gevangen, ook schaaldieren, weekdieren, koppootigen, soms een weinig plantaardig voedsel. Uitstekend duiker; vliegt wel, doch gaat moeilijk. Geroepen : « hoe hoe hoe », « gek gek » en « jap jap jap ».

253. — **Colymbus arcticus arcticus** LINNÉ.

Reeks n° 27. — Kaart n° 264.

Nederlandsch : Parelduiker.

Fransch : Plongeon à gorge noire.

Nestelt in het Noorden van Europa, in het Zuiden tot de Britsche eilanden en Duitschland; gaat in den winter tot de Middellandsche Zee en de Zwarte Zee. Andere ondersoorten bewonen Siberië en Noord-Amerika. Winterbezoeker; weinig talrijk in België.

Bewoont zoetwater in den zomer; houdt zich ook op zee na den kweektijd. Nest bij het water, gebouwd met gras, mos en andere planten, doch soms worden de eieren in een naakt putteke in den grond of tusschen steenen gelegd; twee olijfgroene gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich vooral met visschen al duikende gevangen; daarbij schaaldieren, kerfdieren. Zijn roep luidt : « kraw kraw », « kruu kruu », « waqewa waoewa » en « hie hie hie ».

254. — **Colymbus stellatus** PONTOPPIDAN.

Reeks n° 27. — Kaart n° 265.

Nederlandsch : Roodkeelduiker.

Fransch : Plongeon à gorge rousse.

Bewoont het hoge Noorden van Europa, Azië en Amerika. In den winter tot de Middellandsche Zee, de Zwarte Zee en de Kaspische Zee, in China en Japan, evenals in het Zuiden van Noord-Amerika. Vertoont zich regelmatig in België in den winter.

Leeft in den zomer op zoetwater; houdt zich na den voortplantingstijd dikwijls op zee. Nest bij het water in een kleinen kuil in den grond, gevoerd of niet met gras, rietbladeren, enz.; stapelt soms een hoop planten op in het water, bij den boord; twee olijfgachtige, doorgaans gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich bijna uitsluitend met visschen al zwemmende onder het water gevangen, een weinig schaaldieren, weekdieren en kerfdieren. Geroepen : « ga ga ga » en « waw waw » of « goewaw aw ».

Het vleesch van de Duikers is slecht van smaak.

Orde COLUMBIFORMES.

Familie COLUMBIDÆ.

Geslacht COLUMBA LINNÉ, 1758.

255. — *Columba livia livia* GMELIN.

Reeks n° 20. — Kaart n° 197.

Nederlandsch : Rotsduif.

Fransch : Pigeon biset.

Woont plaatselijk op de westelijke kusten van Europa en de kusten van de Middellandsche Zee, evenals op de eilanden van deze streken. Andere ondersoorten bevinden zich in het Zuid-Westen van Azië en in verscheidene streken van Afrika.

Zoekt de wildste rotsige plaatsen op, waar zij in de door de zee uitgeholde spleten en grotten gunstige plaatsen vindt om haar nest te vestigen. Dit bestaat uit een licht hoopje twijgjes en is soms zeer diep in de grotten gelegen; 2 witte eieren; twee of drie broedsels.

Voedt zich met gekweekte en wilde zaden die zij op het binnenland verzamelt, bij gelegenheid met eenige kleine weekdieren. Stem : « koe koe roe koe koe », als het kirren van de huisduif, die van haar afstamt. Zeer gezellig. De Rotsduiven die men ziet nestelen in de rotsen van de Maasstreek, in België, zijn zeer waarschijnlijk vogels die afstammen van tot den wilden staat teruggekeerde huisduiven; eenige andere zijn uit de gevangenschap ontsnapt en komen voort van een nabije kweekerij van Rotsduiven die onlangs ingevoerd werden voor de duiven-schietingen.

256. — *Columba ænas ænas* LINNÉ.

Reeks n° 20. — Kaart n° 198.

Nederlandsch : Holduif.

Fransch : Pigeon colombin.

Bewoont Europa, het Westen en het midden van Azië tot den 60^{en} breedtegraad. De bewoners van het Noorden overwinteren in het Zuiden tot het Noorden van Afrika. Twee of drie andere gewestelijke vormen werden van gematigd Azië beschreven.

Verkeert bij voorkeur in beboschte streken met oude boomen. Nestelt in de boomholten; stelt zich ook tevreden met een konijnenhol op de helling der heuvels of met een holte gevormd in klimop of een andere dichte plant. Nest bestaande uit eenige twijgjes; 2 witte eieren; twee, soms drie broedsels.

Voedt zich met zaden, gras en weeke plantdeelen, bij gelegenheid met kleine weekdieren. Stem : « hoe hoe hoe » of « koe-hoe » herhaald. Zeer gezellig.

Vroeger uiterst zeldzaam in België; thans vrij gemeen, doch plaatselijk. Schijnt den Zwartten Specht gevolgd te hebben in zijn vooruitgang naar het Westen, en zijn holten voor het nestelen benuttigd te hebben.

257. — **Columba palumbus palumbus** LINNÉ.

Reeks nr 20. — Kaart nr 199.

Nederlandsch : Woudduif.

Fransch : Pigeon ramier.

Bewoont Europa en het Zuid-Westen van Azië tot Perzië. Andere gewestelijke vormen werden in Azië en Afrika waargenomen.

Leeft in de beboschte streken, waar zij op de boomen nestelt; bij gebrek aan boomen bouwt ook haar nest in de struiken, zelfs op den grond. Is in eenige steden vertrouwelijk geworden. Het nest bestaat uit eenige takjes waarop de 2 witte eieren rusten; twee, dikwijls drie broedsels.

Voedt zich met graan en zaden, gras, bladeren van klaver en andere planten; in den winter met beukenoten, eikels, ahornvruchten, enz.; stelt zich bij sneeuw weder tevreden met raap- en koolbladeren. Zeer gezellig; vergaderen na de voortplanting in groote benden: een gedeelte gaat overwinteren in de streken van de Middellandsche Zee; de anderen zwerven op zoek naar voedsel. Stem: « koer koerr koerkoerr ». De Duiven en de Tortels zijn een uitstekend wild.

Geslacht **STREPTOPELIA** BONAPARTE, 1854.

258. — **Streptopelia turtur turtur** (LINNÉ).

Reeks nr 20. — Kaart nr 200

Nederlandsch : Tortelduif.

Fransch : Tourterelle des bois.

Bewoont Europa vanaf de breedte van het Zuiden van Scandinavië tot de Middellandsche Zee en het Westen van Azië; overwintert in het Noorden van Afrika en het Zuid-Westen van Azië.

Zoekt de beboschte streken op, of de landerijen met kleine boschjes voorzien, waar zij op kleine hoogte nestelt. Nest bestaande uit eenige twijgjes, waar men de 2 witte eieren kan door zien; dikwijls twee broedsels.

Voedt zich met alle soorten zaden van gekweekte of wilde planten; voegt er soms gras en malsche bladeren bij. Wordt doorgaans bij paren ontmoet. Komt laat in de lente aan en vertrekt vroeg op het einde van den zomer om in Afrika te gaan overwinteren. Stem: « toerr-toerr-toerr », verscheidene malen herhaald.

Familie **PTEROCLIDÆ**.

Geslacht **PTEROCLES** TEMMINCK, 1815.

259. — **Pterocles orientalis orientalis** (LINNÉ).

Reeks nr 34. — Kaart nr 339.

Nederlandsch : Zwartbukzandhoen.

Fransch : Ganga unibande.

Bewoont het Iberisch schiereiland, het Noorden van Afrika en het Zuid-Westen van Azië. De meest noordelijke bewoners overwinteren

meer naar het Zuiden, namelijk in het Noord-Westen van Hindoestan. Eenmaal in België' waargenomen.

Zoekt de half woestijnachtige streken en de grazige steppen op. Nestelt in een eenvoudig putteke van den grond; 3 gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich met zaden van grasgewassen en andere wilde planten, en voegt er ook jonge scheuten en weeke deelen van planten bij. Moet soms groote afstanden afleggen om 's morgens en 's avonds drinkwater te vinden. Loopt vlug, vliegt snel. Vergadert, na den nesteltijd, in kleine benden. Zijn stem klinkt « jürr jürr » en « katarr katarr ».

Geslacht SYRRHAPTES ILLIGER, 1811.

260. — **Syrrhaptēs paradoxus** (PALLAS).

Reeks n^r 27. — Kaart n^r 266.

Nederlandsch : Steppenhoen.

Fransch : Syrrhapte paradoxal.

Bewoont de woestijnen en steppen van het Zuid-Oosten van Rusland en het Westen van Azië, tot Mongolië. Zwerft, bij onregelmatige tuschenpoozen, in de westelijke en oostelijke streken, zelfs tot in het Westen van Europa. In België werden drie invallen waargenomen.

Nestelt in een kleinen kuil die in het zand van de woestijnen gegraven wordt; 3 dicht gevlekte eieren; waarschijnlijk één legsel.

Voedt zich met zaden van alle soorten planten, evenals met jonge scheuten en bladeren. Loopt snel, vliegt machtig. Begeeft zich 's morgens en 's avonds naar de plaatsen waar het drinkwater vindt, dikwijls op grooten afstand gelegen. Roepen : « kokki kokki », « tok tik tik », « kokrik », « kwik kwik » of « gjuk », « geloeke geloeke ».

Orde CHARADRIIFORMES.

Familie **BURHINIDÆ.**

Geslacht BURHINUS ILLIGER, 1811.

261. — **Burhinus œdicnemus œdicnemus** (LINNÉ).

Reeks n^r 27. — Kaart n^r 267.

Nederlandsch : Griel.

Fransch : Œdicnème criard.

Bewoont het midden en het Zuiden van Europa; die van het Noorden overwinteren in het Oosten van Afrika. Andere gewestelijke vormen zijn beschreven van het Noorden van Afrika en Azië. Het is een zeldzame verschijning in België.

Zoekt de woestijnachtige vlakten op, de steppen, de onbebouwde steenige en zandige gronden, de heiden en legt er zijn eieren in een naakt in den grond gekrabb putteke; 2-3 gevlekte roomkleurige eieren; één legsel.

Voedt zich met slakken, aardwormen, kleine kruipdieren. Vergadert in kleine benden na den nesteltijd. Is bijzonder bedrijvig bij de schemering. Roepen: « krie krie », « koerliet », « koerliwi », « kiurili », « deluwi »; jongen: « goewit » en « diek diek ».

Familie **CURSORIIDÆ.**

Geslacht **CURSORIUS** LATHAM, 1790.

262. — **Cursorius cursor cursor** (LATHAM).

Reeks nr 27. — Kaart nr 268.

Nederlandsch: Renvogel.

Fransch: Courvite gaulois.

Bewoont de woestijnen van het Noorden van Afrika en van het Zuid-Westen van Azië. Verdwaalt soms in het Zuiden van Europa; bij uitzondering in België waargenomen.

Bouwt geen nest; legt zijn eieren tusschen de steenen of in een klein in het zand gekrabbd kuiltje; 2 gevlekte rosachtige eieren; misschien meer dan één broedsel.

Loopt bijzonder vlug; leeft dikwijls in kleine benden. Voedt zich met kerfdieren, vooral met schildvleugeligen. Roept dikwijls: « kwit » en « ngark ngark ».

Geslacht **GLAREOLA** BRISSON, 1760.

263. — **Glareola pratincola pratincola** (LINNÉ).

Reeks nr 27. — Kaart nr 269.

Nederlandsch: Vorkstaartplevier.

Fransch: Glaréole à collier.

Bewoont het Zuiden van Europa, het Noorden van Afrika en het Zuid-Westen van Azië tot Hindoestan. Gaat zelden verder dan het Zuiden van Frankrijk en Hongarië; bezoekt bij uitzondering België.

Zoekt de lagunen op, de inhammen en de moerassen, bij voorkeur met zoutwater; nestelt in kolonieën op den rand van het water; 2-3 grijze gevlekte en gemarmerde eieren worden gelegd in een naakte uitholling van den grond; één broedsel.

Voedt zich met kerfdieren, vooral schildvleugeligen en sprinkhanen, die hij gedeeltelijk in de vlucht vangt als de Zwaluwen. Zijn roep gelijkt op « kirriah kirriah ».

Familie **CHARADRIIDÆ.**

Geslacht **CHARADRIUS** LINNÉ, 1758.

264a. — **Charadrius hiaticula major** SEEBOHM.

Reeks nr 27. — Kaart nr 270.

Nederlandsch: Westersche Bontbekplevier.

Fransch: Gravelot à collier occidental.

Bewoont Groot Brittannië en België. Andere gewestelijke vormen worden gevonden in het hooge Noorden van Europa, het Noorden van

Azië en Amerika, de oeverlanden van het Zuiden der Oostzee en der Noordzee. Overwintert in het Zuiden, die van Europa aan de Middellandsche Zee en in Afrika.

Bewoont bij voorkeur de zeekusten, minder de oevers der meren, rivieren en binnenwaters. Nestelt dikwijls in kleine gezelschappen op de zandige stranden over de grens der tijen of bij de binnenwaters. Het nest bestaat uit een eenvoudige uitholling van den grond, tusschen steenen en schelpen; de nesten van het binnenland zijn soms gevoeid met plantenstengels waarop de 4 gevlekte rosgele eieren gelegd worden; soms twee broedsels.

Voedt zich met insecten, wormen, schaaldieren, kleine weekdieren. Roepen : « tuwie », « druwie », « du-iep » en « trrr »; laten in den paartijd een kleinen zang hooren : « troewie troewie » zacht trillend, of « tuleutuleu... djudjueu ».

264b. — **Charadrius hiaticula hiaticula** LINNÉ.

Nederlandsch : Bontbekplevier.

Fransch : Gravelot à collier.

Bewoont Europa in het Zuiden der breedte van het midden van Scandinavië en van de Bothnische golf. Zijn woongebied omvat alzoo het midden van Europa buiten de Britsche eilanden en België. Overwintert meer in het Zuiden, in de streek van de Middellandsche Zee en in Afrika.

Deze gewestelijke vorm heeft de kleuren van de bovengedeelten liggende tusschen die van *Charadrius hiaticula tundræ* en *Charadrius hiaticula major*.

Op regelmatigen doortocht in België.

264c. — **Charadrius hiaticula tundræ** LOWE.

Nederlandsch : Noordsche Bontbekplevier.

Fransch : Gravelot à collier septentrional.

Bewoont de Spitzbergen, het Noorden van Scandinavië, Finland, het Noorden van Rusland en Siberië. Overwintert meer in het Zuiden : aan de Middellandsche Zee, in Afrika, in het Zuiden van Azië en in Australië.

Verschilt van *Charadrius hiaticula major* doordat de bovengedeelten van het lichaam meer bruinachtig en niet grijsbruin zijn als *Charadrius hiaticula major*.

Op regelmatigen doortocht in België.

265. — **Charadrius dubius curonicus** GMELIN.

Reeks nr 28. — Kaart nr 271.

Nederlandsch : Kleine Plevier.

Fransch : Petit Gravelot.

Nestelt in Europa, het Noorden van Afrika en het Noorden van Azië. Overwintert in Afrika, Indië en Maleisië. Andere ondersoorten worden in het Zuiden en het Oosten van Azië en in Maleisië erkend.

Nestelt op de zeekusten en dikwijls op oevers van waters in het binnenland. Legt zijn eieren in een kleinen kuil in het zand; 4 gevlekte geelrosse eieren; één broedsel.

Voedt zich vooral met kerfdieren en larven. Roepen : « die-up », « wié-er », « dièè » en « grigrigri »; zang : een klankverbuiging van « du du duhl lulul lululul ».

266. — *Charadrius alexandrinus alexandrinus* LINNÉ.

Reeks nr 28. — Kaart nr 272.

Nederlandsch : Strandplevier.

Fransch : Gravelot à collier interrompu.

Bewoont Europa tot het Zuiden van Scandinavië, de noorderhelft van Afrika, het Noorden van Azië en de Soenda-eilanden. Andere gewestelijke vormen worden gevonden in het Oosten van Azië en in Amerika.

Vereischt zout- of brakwater, de oevers van de zee, zoute meren in het binnenland. Nestelt in een lichte uitholling van den grond op de zeestranden; in het binnenland is het nest soms gevoerd met eenige grasstengels; 3 gevlekte geelachtige eieren; één broedsel.

Voedt zich vooral met kerfdieren en larven, ook met eenige kleine weekdieren en wormen. Roepen : « püi », « tirr tirr », « tōëwiet toewiet »; zang : « trit tritritritirri ».

De verschillende soorten Plevieren vormen en zeer geprezen wild.

267. — *Charadrius morinellus* LINNÉ.

Reeks nr 28. — Kaart nr 273.

Nederlandsch : Morinelplevier.

Fransch : Pluvier guignard.

Bewoont het Noorden van Europa en van Azië, in het Zuiden tot Bohemen en Transylvanië. Overwintert in het Zuiden van Afrika en het Zuid-Westen van Azië. Trekt regelmatig, hoewel weinig talrijk, over België.

Bewoont de toendra's, de hellingen en hoogvlakten van bergen waar slechts kort gras groeit; op trek, in de moerassen, weiden en bouwgronden; op de overwinteringsplaats in de weilanden, hoge gronden, braaklanden. Het nest is slechts een kuiltje in het gras of het mos, soms gevoerd met gras of bladeren; 3 gevlekte, olijfbroine eieren, door het mannetje alleen bebroed; één broedsel.

Is buitengewoon vertrouwend op de broedplaatsen. Op trek en in den winter, dikwijls in kleine benden. Voedt zich met kerfdieren, wormen en kleine weekdieren. Geroepen : « durr », « drru », « urrr », « wit-wit », « oewit-e-wie », « diwirie ».

268a. — *Charadrius apricarius apricarius* LINNÉ.

Reeks nr 28. — Kaart nr 274.

Nederlandsch : Goudplevier.

Fransch : Pluvier doré.

Bewoont het Zuiden van Scandinavië, Denemarken, het Noord-Westen van Duitschland, Holland, de Britsche eilanden. Gedeeltelijk trekker naar de streken van de Middellandsche Zee en het Noorden van Afrika, op regelmatigen doortocht en gemeen in België.

Bewoont in den zomer de hooggelegene moerassen en vochtige heiden, de hellingen der bergen met korten plantengroei. Zoekt na den broedtijd de bebouwde vlakten en zeekusten op, die hij in kleine benden bezoekt. Nestelt in een uitholling van den grond, gevoeid met eenige grasstengels, heidekruid en andere planten; 4 bruingele gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich met kerfdieren, wormen, weekdieren, schaaldieren en soms een weinig gras, zeeplanten, bessen, enz. Roep: « tuuu tuuu », « turu turu turu », « tluu »; zang van den paartijd: « taludl taludl taludl »; klare, zachte, fluitende stem.

268b. — *Charadrius apricarius altifrons* BREHM.

Nederlandsch : Noordsche Goudplevier.

Fransch : Pluvier doré du nord.

Bewoont het Noorden van Europa en het Westen van Siberië. Overwintert in het Zuiden tot het Noorden van Afrika en het Zuid-Westen van Azië. Op regelmatigen doortocht en gemeen in België.

Verschilt van *Charadrius apricarius apricarius* doordat in het paar-kleed de bovenste gedeelten bleeker en de onderste zwarter zijn; de strêep van het voorhoofd die over de oogen naar den nek gaat is witter. In het voorpaarkleed verschillen de twee ondersoorten niet.

Bewoont vooral de toendra's van het Noorden.

Geslacht SQUATAROLA CUVIER, 1816.

269. — *Squatarola squatarola* (LINNÉ).

Reeks nr 28. — Kaart nr 275.

Nederlandsch : Zilverplevier.

Fransch : Pluvier argenté.

Bewoont de noordpoolstreken van Europa, van het Noord-Westen van Azië, Groenland en het Oosten der noordpoollanden van Amerika. Een andere ondersoort wordt in het Noord-Oosten van Siberië gevonden. Overwintert in het Zuiden, op de kusten van Europa, van Afrika en Zuid-Amerika.

Nestelt in de toendra's van het Noorden, in een kuiltje in het mos van den grond, gevoeid met eenige stengels gras en korstmos; 4 sterk

gevlekte olijfgrijze eieren; één broedsel.

Eet schaaldieren, weekdieren, slakken, wormen, kerfdieren, alsook eenige zaden van planten. Bezoekt in den winter niet alleen de zeekusten, doch ook de binnenwaters. Zooals de meeste watervogels vergadert hij dikwijls in kleine benden. Zijn roep luidt : « tli-ô-ïe », « ti-u-ïe ».

Geslacht VANELLUS BRISSON, 1760.

270. — **Vanellus vanellus** (LINNÉ).

Reeks nr 28. — Kaart nr 276.

Nederlandsch : Kievit.

Fransch : Vanneau huppé.

Bewoont Europa in het Zuiden van den poolkring, het geheele Noorden en een deel van het Westen van Azië, en plaatselijk in het Noorden van Afrika. Overwintert in het Zuiden, in de streken van de Middellandsche Zee, het Noorden van Afrika en het Zuiden van Azië.

Verblijft in lage weiden, heiden, bouwgronden, weilanden. Nestelt in de lage gronden op een verhevenheid; nest gevormd van eenige plantenstengels in een kleinen kuil van den grond bijeengebracht; 4 leemgele sterk gevlekte eieren; één broedsel.

In zekere streken rapen de bewoners de eieren der Kieviten achtereenvolgens op met uitzondering van één, in het nest gehouden om tot het leggen aan te zetten, dat voortgaat tot een zeker aantal, door ondervinding gekend. De laatste eieren worden voor het broeden gelaten.

Heel gezellig in alle jaargetijden; een zeker aantal verlaten onze streken alleen bij koud weder. Voedt zich met wormen, weekdieren, slakken, kerfdieren. Roep : « pie-wit » of « kie-wit »; zang : « wie-willok-willok-koewie ».

Geslacht ARENARIA BRISSON, 1760.

271. — **Arenaria interpres interpres** (LINNÉ).

Reeks nr 28. — Kaart nr 277.

Nederlandsch : Steenlooper.

Fransch : Tournepierre à collier.

Bewoont Groenland, IJsland, Spitzbergen, de noordpoollanden van Europa tot het Zuiden van Scandinavië en heel het Noorden van Azië. Overwintert op de kusten van Europa, Afrika, Azië, Oceanië. Een nabijstaande ondersoort bewoont de noordpoolgewesten van Amerika.

Leeft op de oevers der zee op de steenen van ingestorte rotsen, op de met steenen bezaaide zandstranden; zelden op de randen der binnenwaters. Nestelt bij de kusten of op de eilanden in een in den grond gekrabde holte, die met eenige plantenstengels gevoeid wordt; 4 groenbruine gevlekte eieren; één broedsel.

Bezoekt regelmatig België in den winter; gemeen op doortocht; houdt zich dikwijls in gezelschap van Bonte Strandloopers. Voedt zich vooral

met kerfdieren, kleine weekdieren en schaaldieren, afval van visch, enz. Geroepen : « tje tje », « tjak tjak », « hie hie », « tjuk tjuk rurrurr »; zang : « tjiewaa tjiewaa tjiewiekikikiki ».

Geslacht CALIDRIS MERREM, 1804.

272. — *Calidris ferruginea* (PONTOPPIDAN).

Reeks nr 28. — Kaart nr 278.

Nederlandsch : Krombekstrandlooper.

Fransch : Bécasseau cocorli.

Nestelt in de noordpoolstreken van Azië; overwintert in Afrika, Hindoestan, Maleisië, Australië. Op regelmatigen doortocht en gemeen in België.

Nestelt in de toendra's van het Noorden; bezoekt na den nesteltijd de oevers van de zee en van de inhammen, soms de binnenwaters. Nest bestaat uit een holte in het gras of het mos op een verhevenheid, landhoogte of heuvel van de toendra; 4 groengrijze gevlekte eieren; één legsel.

Zeer gezellig. Voedt zich met kleine schaaldieren, wormen en kerfdieren. Stem : « wiek wiek wiek », « wies wies », « twiet twiet twiet twiet », « djurri, dru-it durritit dirrit ».

273a. — *Calidris alpina alpina* (LINNÉ).

Reeks nr 28. — Kaart nr 279.

Nederlandsch : Bonte Strandlooper.

Fransch : Bécasseau variable.

Bewoont het hoge Noorden van Europa en Siberië tot de Lena. Overwintert aan de Middellandsche Zee, in Afrika en het Zuid-Westen van Azië.

Verblijft in den zomer in de moerassen en lage weiden, arme weilanden, zoute moerassen; is na den broedtijd gemeen op de zeekusten, de slijkerige oevers der stroomen en rivieren. Nest gebouwd in heiden en moerassen niet ver van het water, tusschen den plantengroei verborgen, gevormd van gras, mos, gevoeierd met bladeren en ander fijne bouwstoffen; 4 min of meer gevlekte geelachtige tot rosachtige eieren; één broedsel.

Zeer gezellig, vooral na de voortplanting. Voedsel : wormen, schaaldieren, weekdieren, kerfdieren. Roepen : « truwi » of « tluwi » gefloten, « drriji », « tirie », « purr »; zang : « triji triji trururururu », op trillende wijze.

273b. — *Calidris alpina schinzii* (BREHM).

Nederlandsch : Kleine bonte Strandlooper.

Fransch : Bécasseau variable de Schinz.

Bewoont de kusten van de Noordzee en die van het Zuiden der Oostzee : Duitschland, Denemarken, Holland, Engeland. Overwintert aan de Middellandsche Zee en in Afrika. Op doortocht en gemeen in België.

Verschilt van *Calidris alpina alpina* doordat *schinzii* ietwat kleiner is; in den zomer is de vlek van den buik niet zuiver zwart, doch met wit vermengd; de pluimen van den nek zijn bruinachtig, minder bleek; die van den mantel zijn met vaal omrand, niet met kastanjebruin; die van de keel en de borst dikwijls met ros gewasschen in plaats van wit te zijn, en licht gestreept met bruinzwart.

Andere ondersoorten zijn nog beschreven van het Noord-Oosten van Siberië en van Groenland.

274. — *Calidris minuta* (LEISLER).

Reeks nr 28. — Kaart nr 280.

Nederlandsch : Kleine Strandlooper.

Fransch : Bécasseau minute.

Bewoont de toendra's van het Noorden van Rusland en van Siberië. Overwintert in Afrika en in het Westen van Hindoestan. Op regelmatig doortocht in België.

Na den nesteltijd bezoekt hij de oevers van de zee, de modderige plaatsen van de inhammen en rivieren; zeldzaam in het binnenland. Nestelt op een hoogte in de toendra, tegen het water beschut; holt een klein schaalte in het mos uit en belegt het met bladeren van den dwergwilg; 4 groengele gevlekte eieren; één legsel.

Voedt zich met kleine weekdieren, wormen, kleine schaaldieren, kerfdieren. Zeer gezellig. Stem : een zacht « wik wik wik », « dirrrt », « tri-tri », « pit pitee pit, bit bit... ».

275. — *Calidris temminckii* (LEISLER).

Reeks nr 29. — Kaart nr 281.

Nederlandsch : Temminck's Strandlooper.

Fransch : Bécasseau de Temminck.

Nestelt in Schotland, het Noorden van Scandinavië, het Noorden van Rusland en van Siberië. Overwintert in het Zuiden van Europa, het Noorden van Afrika, het Zuiden en het Oosten van Azië.

Bewoont in den zomer het uiterste Noorden van het woudgebied onmiddellijk ten Zuiden van het gebied der toendra's. Het nest bevindt zich niet ver van het water, van meren, rivieren, en is een eenvoudig kuiltje in den grond, met gras en mos belegd; 4 rosgrijze gevlekte eieren; één broedsel.

Bezoekt na den broedtijd de oevers van de zee en wordt soms in het binnenland gevonden. Zeer gezellig. Voedt zich vooral met kerfdieren en met wormen. Stem : « tirrr » of « trrrr »; in den paartijd brengt hij een trillenden zang, « tirrr », uit, welke aan dien van den Sprinkhaanzanger herinnert.

276. — **Calidris canutus canutus** (Linné).

Reeks nr 29. — Kaart nr 282.

Nederlandsch : Kanoetstrandlooper.

Fransch : Bécasseau maubèche.

Nestelt in de noordpoolstreken van Europa en Azië. Overwintert in Afrika, in het Zuiden van Azië. Een andere ondersoort wordt gevonden in het Noorden van Amerika; deze trekt tot het Zuiden van dit vasteland.

Bewoont in den zomer de buurt van de zee en van de groote stroomen; gaat ook na den kweektijd door het binnenland. Nestelt in de toendra's en op de steenige hoogvlakten met mageren plantengroei. Het nest is een kleine holte in den grond, met korstmos gevoeid; 4 groengrijze gevlekte eieren; één broedsel.

Zeer gezellig; bezoekt in benden de oevers van de zee en de slijkerige aanspoelingen der stroomen en rivieren niet ver van de kusten; zeldzaam in het binnenland. Voedt zich met schaaldieren, weekdieren, wormen, kerfdieren. Trillend geroep : « tuwie » of knorrende : « knoet knoet », « kot-kot »; fluitend gezang : « toellawie toellawie wie wie ».

277. — **Calidris maritima maritima** (BRÜNNICH).

Reeks nr 29. — Kaart nr 283.

Nederlandsch : Paarse Strandlooper.

Fransch : Bécasseau violet.

Bewoont de noordpoolstreken van de Oude en de Nieuwe Wereld. Overwintert meer in het Zuiden tot de Noordzee, de Oostzee en, in klein getal, tot de Middellandsche Zee. Weinig gemeene wintergast in België.

Houdt vooral van de zeekusten, zeldzaam in het binnenland. Nestelt in de toendra, zelfs in de bergen; het nest is een kleine holte in het mos, soms in den naakten grond; 4 groengele gevlekte eieren; één broedsel.

Gezellig en zeer vertrouwend. Voedt zich met kerfdieren, wormen, schaaldieren, weekdieren, evenals met een merkelijke hoeveelheid plantaardige stoffen : gras, mos, wieren, bladeren van andere planten. Roepen : « wie-wit » of « tie-wit », « wedoewet », « tschrididi »; zang : « wut wut wut wut wit wit wit wit tru tri trie trie », « tekkerekkek pli pli pli ».

Geslacht PHILOMACHUS MERREM, 1804.

278a. — **Philomachus pugnax occidentalis** VERHEYEN.

Reeks nr 29. — Kaart nr 284.

Nederlandsch : Westersche Kemphaan.

Fransch : Chevalier combattant occidental.

Bewoont het Noorden van België en eenige plaatsen van Frankrijk; overwintert in Afrika. Een andere gewestelijke vorm bewoont Europa en Azië.

Zoekt de moerassige weiden op, de weilanden en de vochtige hei-

den; bezoekt na den kweektijd zoetwater, zelden de zeekusten. Nest : een putteke in den grond, gevoeid met gras en zorgvuldig verborgen in weiden en heiden; 4 groenrosse gevlekte eieren; één broedsel.

Zeer gezellig. In den paartijd vergaderen de beide geslachten dagelijks op vaste plaatsen, waar de mannetjes, zonder elkaar te kwetsen, tot eigenaardige gevechten overgaan, waarbij zij al hun sierpluimen uitspreiden. Schijnen niet bij paren te leven, doch de wijfjes geven zich nu aan het eene, dan aan het andere mannetje.

De mannetjes zijn merkelijk grooter dan de wijfjes. De sierpluimen van de mannetjes verschillen zeer van kleur van het eene tot het andere, doch hetzelfde mannetje heeft iedere lente dezelfde kleuren.

Eet vooral kerfdieren, wormen, kleine schaaldieren, weekdieren. Zwijgzame vogel, laat zelden zijn roep hooren : « toe-wit » en « kout kout », « gagaga » en « kie... ».

278b. — **Philomachus pugnax pugnax** (LINNÉ).

Nederlandsch : Kemphaan.

Fransch : Chevalier combattant.

Bewoont het Noorden van Europa, vanaf Nederland, het midden, Duitschland, Hongarië, de steppen van het Zuiden van Rusland, in het Oosten door Siberië. Overwintert aan de Middellandsche Zee, in Afrika, in het Zuiden van Azië. Op regelmatigen doortrek en gemeen in België.

Verschilt van *Philomachus pugnax occidentalis* doordat de wijfjes van dezen laatste de bovengedeelten van het lichaam grijzer en de vleugels gemiddeld korter hebben.

Geslacht CROCETHIA BILLBERG, 1828.

279. — **Grocethia alba** (PALLAS).

Reeks nr 29. — Kaart nr 285.

Nederlandsch : Drieteenstrandlooper.

Fransch : Bécasseau sanderling.

Nestelt in de noordpoolstreken van Europa, Azië en Amerika; trekt zuidwaarts naar alle landen, tot het Zuiden van Afrika en van Azië, Oceanië, het Zuiden van Amerika. Trek- en wintervogel in België.

Nestelt in den zomer in de noordsche toendra's, dikwijls in steenige plaatsen. Nest in een kleine holte in den grond gekrabd en met wilg-bladeren gevoeid; 4 rosachtige tot groenachtige eieren,, gestippeld en gevlekt; één legsel.

Zeer gezellig en weinig schuw. Leeft na den broedtijd in benden of vervoegt zich met andere soorten; bezoekt de zandige of modderige stranden, de riviermonden, zelden het binnenland. Voedt zich met alle soorten kleine dieren en afval, op het strand ingezameld; eet in den zomer ook eenige knoppen en plantenzaden, stukjes mos, wieren. Roeppen : « wik wik », « pitt pitt », « trr trr trr ».

Geslacht LIMICOLA KOCH, 1816.

280. — **Limicola falcinellus falcinellus** (PONTOPPIDAN).

Reeks n° 29. — Kaart n° 286.

Nederlandsch : Breedbekstrandlooper.

Fransch : Bécasseau falcinelle.

Nestelt in de moerassen en weiden gelegen in de hooge bergen van Scandinavië, in het Noorden van Rusland, het Westen van Siberië. Bezoekt in den winter de zeekusten en de oevers der waters van het binnenland, in het Zuiden tot de Middellandsche Zee en de Zwarte Zee, in Azië tot Hindoestan. Een andere vorm bevindt zich in het Oosten van Siberië. Zeldzame en onregelmatige bezoeker van België.

Nest bestaande uit gras, met bladeren gevoeierd en doorgaans gevestigd op de graspollen boven het waterpeil; 4 bleek- of groenbruine gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich vooral met kerfdieren, wormen, weekdieren, alsook zaden van planten. Stem : « tirrr », « drruwid drrid », « tit », « toe-woe ».

Geslacht TRINGA LINNÉ, 1758.

281. — **Tringa erythropus** (PALLAS).

Reeks n° 29. — Kaart n° 287.

Nederlandsch : Zwarte Ruiter.

Fransch : Chevalier arlequin.

Nestelt in de noordpoolstreken van Europa en Azië in het Zuiden van de toendra; overwintert in de landen van de Middellandsche Zee, in Afrika ten Noorden van den Evenaar, in Indië, China, Japan. Regelmatige trekker vrij gemeen in België.

Zoekt in den zomer de open plaatsen der bosschen op, de vlakten met wouden, de droge plaatsen van de moerassen met hier en daar boomen. Het nest bevindt zich doorgaans bij eenige boomen en bestaat uit een lichte indieping van den grond waarin eenige pijnboomnaalden liggen; 4 groen- tot rosachtige sterk gevlekte eieren; één broedsel.

Bezoekt na den broedtijd eerder de binnenwaters dan de oevers van de zee. Gezellig. Voedt zich met kerfdieren, larven, weekdieren, wormen, kleine schaaldieren, kikvorschachtigen, kruipdieren. Roepen : « toewiet, tjowiet », « tiek » of « tak », « ti-u-wit », « tji » of « tji-tjit »; « tjeutie »; zang : « tjuwurruwurru... wurruwit ».

282a. — **Tringa totanus totanus** (LINNÉ).

Reeks n° 29. — Kaart n° 288.

Nederlandsch : Roodpootruiter.

Fransch : Chevalier gambette.

Bewoont heel Europa en van Klein-Azië tot het Oosten van Siberië. Trekt tot het Zuiden van Afrika. Andere ondersoorten leven in IJsland

en in het midden en het Oosten van Azië. Zeldzame en plaatselijke broedvogel in België, gemeen op de doortochten.

Houdt van de weiden in de nabijheid der rivieren, de moerassen en vochtige heiden. Nest gebouwd met grasstengels en bladeren, doorgaans verborgen onder een dikken bos gras; 4 geel- of groenachtige min of meer gevlekte eieren; één broedsel.

Zoodra de jongen kunnen vliegen, verlaat hij de nestplaatsen om zich naar de kust en de stroommonden te begeven. Voedt zich met kerfdieren, larven, wormen, weekdieren, kleine schaaldieren. Roepen : « tju-wu-wu », « tu tututu » of « tju »; zang : « dalidl, dlidl, dlidl, dlidl, dlidl » of « djulih, djulih, djulih, dli, dli, dli » of « tralidl, tralidl, tralidl ».

282b. — *Tringa totanus robusta* (SCHIÖLER).

Nederlandsch : IJlandsche Roodpootruiter.

Fransch : Chevalier gambette d'Islande.

Bewoont IJland en misschien de Feroë-eilanden. Overwintert op de kusten van het Westen van Europa en het Noorden van Afrika. Een zeker aantal trekken voorbij of houden stil op de Belgische kust.

Verschilt van *Tringa totanus totanus* doordat de IJlandsche Roodpootruiter grooter is en dat in het paarkleed de bovendeelen donkerder, bruiner zijn, de onderdeelen sterker gevlekt en de dwarsstrepen breeder.

283. — *Tringa stagnatilis* (BECHSTEIN).

Reeks n° 29. — Kaart n° 29.

Nederlandsch : Poelruiter.

Fransch : Chevalier stagnatile.

Bewoont het Zuid-Oosten van Europa, Turkestan, het Zuid-Westen en het midden van Siberië. Overwintert in Afrika, in het Zuiden van Azië tot Australië. Bezoekt bij uitzondering België.

Zoekt de moerassen op, de lage weiden, de oevers van de meren en stilstaande waters. Nestelt op grazige plaatsen niet ver van het water; nest : een putteke in den grond met droog gras gevoeierd; 4 roomwitte gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich vooral met kerfdieren, larven, wormen en kleine weekdieren. Roep : « tja tja », « djidjidjidji ».

284. — *Tringa nebularia* (GUNNERUS).

Reeks n° 29. — Kaart n° 290.

Nederlandsch : Groenpootruiter.

Fransch : Chevalier à pattes vertes.

Verblijft in den zomer in de streken van het Noorden van Europa en Azië, in het Zuiden van de toendra; overwintert in Afrika, in de

keerkringlanden van Azië, in den Maleischen Archipel, in Australië. Regelmatige trekker vrij gemeen in België; eenige stukken vertoonen zich hier soms in den zomer, doch nestelen niet; andere vertoeven er bij zachte winters.

Houdt van alle vochtige plaatsen, bij zoetwater of de kust. Nestelt in het binnenland, gewoonlijk bij de moerassen. Het nest is dikwijls geplaatst bij een herkenningsteeken, hetzij een grooten steen, den voet van een gebroken boom, en stuk hout, enz.; gebouwd in een holte van den grond, gevoerd met stengels en bladeren van planten; 4 rosachtige eieren met talrijke vlekken; één broedsel.

Voedsel : kerfdieren, larven, schaaldieren, wormen, weekdieren, dikkoppen, enz. Geroepen : « tjoe-tjoe-tjoe », « kli kli », « tututu », « kru », « tjie »; zang : « dowidl dowidl » of « dahudl dahudl » of « lowit lowit lowit ».

285. — *Tringa ochropus* LINNÉ.

Reeks n° 30. — Kaart n° 291.

Nederlandsch : Witgatrutter.

Fransch : Chevalier cul-blanc.

Bewoont het Noorden van Europa en Azië; in het Zuiden tot Duitschland door Rusland, Transkaspië tot Turkestan. Overwintert in Afrika, Indië, China, den Maleischen Archipel.

Houdt van de slijkerige oevers der waters, meren, rivieren, grachten; vertoont zich zelden op den oever van de zee. Nestelt doorgaans in de moerassige wouden, soms op den grond, meest in oude nesten van een Merel, Lijster, Kraai, Eekhoorn, op een hoop pijnnaalden op de twijgen, in de breede vork van een dikken tak, enz.; 4 groen- of rosachtige weinig gemerkte eieren; één legsel.

Weinig gezellig. Eet vooral kerfdieren, larven en wormen. Geroepen : « tuwi-tuwi-tuwi », « sie sie » of « sik sik », « tluwi titit »; zang : een zuiver en welluidend « dluwie dluwie dluwie », « didludi didludi ».

286. — *Tringa glareola* LINNÉ.

Reeks n° 30. — Kaart n° 292.

Nederlandsch : Boschrutter.

Fransch : Chevalier sylvain.

Bewoont het Noorden van Europa en Azië, overwintert in de streken van de Middellandsche Zee, in Afrika, in het Zuiden van Azië tot Australië. Regelmatige trekker vrij zeldzaam in België.

Leeft in de moerassen, de vochtige en open vlakten, doch vestigt zich eveneens bij de meren en op de eilanden der rivieren in de beboschte streken. Nest doorgaans op den grond in een putteke, verborgen onder gras, heidekruid of andere planten; benuttigt ook graag de oude nesten van andere vogels op een zekere hoogte van de boomen gevestigd; 4 roomkleurige of groenachtige eieren; één broedsel.

Na den broedtijd bezoekt hij de moerassen, vochtige weiden, poelen en zoetwaters. Zeldzaam op de kusten der zee. Voedt zich met kerfdieren en larven, wormen en kleine weekdieren. Kristalheldere stem; geroepen : « jif jif jif », « gibb-gibb... gibb-gibb »; zang : « titirli titirli » of « tilidl tilidl » en « hit hit hit tlia tlia tlia ».

287. — *Tringa hypoleucos* LINNÉ.

Reeks nr 30. — Kaart nr 293.

Nederlandsch : Oeverlooper.

Fransch : Chevalier guignette.

Bewoont Europa en Azië, in het Noorden tot den poolkring, in het Zuiden tot het midden van Spanje, Italië, Klein-Azië en in Azië tot de Himalaya-keten. Overwintert in Afrika, in het Zuiden van Azië tot Australië.

Nestelt liefst bij de waterlopen en rivieren der oneffen streken, bij de beken tusschen de heuvels; minder in de lage vlakten; na den broedtijd komt hij dichter bij de kust, begeeft zich naar de inhammen, moerassen en vochtige plaatsen van de vlakten. Het nest, lichte uitholling van den grond met gras gevoeid, is niet ver van het water gevestigd, op een riviereiland, bij de beken, in den plantengroei verborgen; 4-5 rosachtige wel gevlekte eieren; één legsel.

Niet zeer gezellig, dikwijls bij paren, zelden verscheidene samen. Verplaatst zich vaak 's avonds of 's nachts. Voedsel : kerfdieren, larven, wormen en kleine weekdieren. Roepen : « pi-wi-wi-piwi », « dididi »; zang : « tidididi » of « kiti nidi » al trillend herhaald, met een hooge en klare stem.

288. — *Tringa macularia* LINNÉ.

Nederlandsch : Gespikkelde Oeverlooper.

Fransch : Chevalier grivelé.

Bewoont de westelijke helft van Noord-Amerika; overwintert in Midden-Amerika en in Zuid-Amerika tot Brazilië en Peru. Zwerft zelden in Europa, verdwaalt bij uitzondering in België.

Houdt zich bij zoetwater, rivieren, meren, beken; nestelt in den dichten plantengroei, de graanvelden, soms op rotsige plaatsen; nest : een holte van den grond, gevoeid met gras en mos; 4 grijsgele gevlekte eieren; waarschijnlijk één broedsel.

Eet vooral kerfdieren, kleine wormen, slakken. Zijn stem luidt : « wit wit wit » of « piit-wiit » of « tiit-er-tiit », nog « pip-pip-pip », soms « wi-i-i-i-i-it ».

De Ruiters, Oeverloopers en Strandloopers zijn een uitstekend wild.

Geslacht PHALAROPUS BRISSON, 1760.

289. — **Phalaropus fulicarius** (LINNÉ).

Reeks n° 30. — Kaart n° 294.

Nederlandsch : Rosse Franjepoot.

Fransch : Phalarope à bec large.

Bewoont de noordpoolstreken van Europa, Azië en Amerika; trekt in den winter naar het Zuiden in de gematigde streek. Vertoont zich zelden in België.

Nestelt in de nabijheid van de zee, in de inhammen, fjorden, moerassen. Nest gebouwd met gras in den plantengroei der moerassen; stelt zich in het hoog Noorden tevreden met een holte aangebracht in het mos van den rotsigen grond; 4 olijfbuine gevlekte eieren, uitsluitend door het mannetje bebroed; één legsel.

Houdt zich den meesten tijd op het water, flink zwemmend en zich aan de oppervlakte vooral met schaaldieren voedend; eet ook wormen, slakken, insecten en larven. Na den broedtijd bezoekt hij ook zoetwaters van het binnenland. Roepen : « drrrt drrrt », « twiet » of « piep » en « gji ga, ga ».

290. — **Phalaropus lobatus** (LINNÉ).

Reeks n° 30. — Kaart n° 295.

Nederlandsch : Grauwe Franjepoot.

Fransch : Phalarope à bec étroit.

Bewoont de streken van het Noorden van de Oude en de Nieuwe Wereld, doch meer in het Zuiden dan de Rosse Franjepoot; in Europa, tot het Noorden van de Britsche Eilanden en de breedte der Baltische landen. Trekt in den winter meer naar het Zuiden tot het Noorden van Afrika, Indië, Maleisië, Midden-Amerika.

Houdt zich in den zomer in het binnenland in de moerassen of op korten afstand van het water; na de voortplanting bezoekt hij min of meer de kusten van de zee. Het nest, gebouwd met gras en andere waterplanten, is geplaatst in een grasstruik bij het water; 4 olijfkleurige eieren, gevlekt en uitsluitend door het mannetje bebroed; één legsel.

Voedt zich vooral met kerfdieren, larven en kleine schaaldieren aan de oppervlakte van het water gevangen, waar hij het grootste deel van den dag zwemt; eet ook wormen en kleine weekdieren. Roepen : « pitt pitt », « plip plip », « trp trp », « puwirt », « truwig », « dili », « pritt, tschritt ».

Geslacht HIMANTOPUS BRISSON, 1760.

291. — **Himantopus himantopus himantopus** (LINNÉ).

Reeks n° 30. — Kaart n° 296.

Nederlandsch : Steltkluut.

Fransch : Echasse blanche.

Woont plaatselijk in het Zuiden van Europa, in het Noorden tot Holland en Hongarië, in heel Afrika en het Zuiden van Azië. De

bewoners van het Noorden trekken naar het Zuiden, in Afrika en in het Zuiden van Azië. Vertoont zich onregelmatig en vrij zelden in België, waar hij nochtans meer dan eens genesteld heeft.

Leeft op de oevers van de zee, in de inhammen en lagunen, bij de meren, moerassen en rivieren. Nestelt bij of in het water op een hoop riet en andere planten; 4 leemgele gestippelde en gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich vooral met kerfdieren en larven, kleine weekdieren, dikkoppen, enz. Roepen : « fit-fit », « tjoewit » of « goewit », « tik tik ».

Geslacht *RECURVIROSTRA* LINNÉ, 1758.

292. — *Recurvirostra avosetta avosetta* LINNÉ.

Reeks n° 30. — Kaart n° 297.

Nederlandsch : Kluut.

Fransch : Avocette à manteau noir.

Nestelt plaatselijk op de oevers van de zee en van de groote doorgaans zoute binnenwaters : Oostzee, Noordzee, Middellandsche Zee, Zwarte Zee, Kaspische Zee, Aralzee, door Azië tot China, evenals in zekere plaatsen in Afrika. De vogels van het Noorden trekken naar het Zuiden, in Afrika, Indië en zelfs Europa, tot Holland, bij zachte winters.

Bezoekt de moerassen, de oevers van de inhammen en lagunen. Nestelt in kolonieën op zand of slijk in een kleine holte gevoeid met eenige stengels van planten; 4 rosachtige gestippelde eieren; één legsel.

Voedt zich vooral met kerfdieren, larven, schaaldieren, wormen. Stem : « klut-klut », « tlloe », « kliejoewit », « tiejoewit », « ploewit », « lipit, lipit »; jong : « gib gib » en « kluut kluut ».

Geslacht *LIMOSA* BRISSON, 1760.

293. — *Limosa limosa limosa* (LINNÉ).

Reeks n° 30. — Kaart n° 298.

Nederlandsch : Griet of Grutto.

Fransch : Barge à queue noire.

Bewoont het Noorden van Europa en Azië; in het Zuiden tot Holland en België, Duitschland, Hongarië, door Rusland tot Turkestan. Overwintert in het bekken van de Middellandsche Zee, het Noord-Westen van Afrika, Indië. Een ander gewestelijk ras is in het Oosten van Azië erkend.

Bezoekt de moerassige streken, de vochtige heiden; begeeft zich na den broedtijd op de oevers van de zee en op de slijkbanken van de stroomen en inhammen. Het nest wordt met gras gebouwd in een holte van den grond, bij het water, doorgaans in het hooge gras of het heidekruid; 4 olijfbuine gevlekte eieren; één broedsel.

Op de broedplaatsen zet hij zich dikwijls, op de verneutelde pijnboomen, de palen en de afsluitingen. Voedt zich met kerfdieren, wormen, weekdieren, dikkoppen, enz. Roepen : « grutto grutto », « dio dio »,

« tios-i-toe », met enkele veranderingen die een zang vormen : « dileutio dileutio ».

294. — ***Limosa lapponica lapponica*** (LINNÉ).

Reeks nr 30. — Kaart nr 299.

Nederlandsch : Rosse Griet of Rosse Grutto.

Fransch : Barge rousse.

Bewoont het Noorden van Europa en het Westen van Siberië. Overwintert in het Zuiden tot het midden van Afrika en het Zuiden van Azië tot het Westen van Hindoestan. Een andere ondersoort bewoont het Oosten van Siberië. Regelmatige trekker en gemeen in België.

Bezoekt de oevers van de zee, de inhammen, minder het binnenland, behalve in den tijd van de voortplanting. Nestelt in de moerassige plaatsen, de open plekken der vochtige bosschen en ook in de toendra. Nest gebouwd met gras, bladeren en eenige pluimen in een holte van den grond; 4 olijfgroene gevlekte eieren; één broedsel.

Zeer gezellig. Voedt zich met kerfdieren, larven, wormen, kleine schaaldieren en weekdieren. Stem : « kew kew kew », « kiaw kiaw », « kei kei », « iak iak », « koewak koewak », « tabye tabye », « loewet loewet ».

Geslacht NUMENIUS BRISSON, 1760.

295. — ***Numenius arquata arquata*** (LINNÉ).

Reeks nr 31. — Kaart nr 301.

Nederlandsch : Groote Wulp.

Fransch : Grand Courlis.

Bewoont plaatselijk bijna geheel Europa, met uitzondering van de meest zuidelijke landen; overwintert van aan de Middellandsche Zee tot het Zuiden van Afrika. Een ander gewestelijk ras bevindt zich in Azië.

Leeft op de oevers van de zee, de weiden en onbebouwde plaatsen, de heiden. Nestelt in het binnenland in de moerassen en vochtige heiden. Een kuiltje van den grond, in gras of heidekruid, is gevoeid met gras, stengels van heidekruid of andere planten; 4 olijfkleurige gevlekte eieren; één broedsel.

In België nestelt hij vooral in de heiden van de Kempen, eenige andere op de Venen. Gezellig. Voedt zich met weekdieren, slakken, schaaldieren, kleine visschen, kleine vorschten, wormen, evenals een weinig plantaardige stoffen : zaden, bladeren, bessen, wieren. Roepen : « koeli koeli », « koer-li koer-li », « rroewi-rroewi-rroewi », « koewihi koewihi ».

296. — ***Numenius tenuirostris*** VIEILLLOT.

Reeks nr 31. — Kaart nr 302.

Nederlandsch : Dunbekwulp.

Fransch : Courlis à bec grêle.

Nestelt in het Westen van Siberië; trekt door het Oosten van Euröpa en het Westen van Azië tot de Middellandsche Zee en in Egypte. Bezoekt zelden België.

Leeft in de moerassen, de vochtige steppen, nestelt op de hooge droge plaatsen, de landhoogten, heuveltjes, waar een holte in den grond belegd wordt met eenige grashalmen; 4 olijfgrijze tot geelachtige gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich met kerfdieren, wormen en kleine weekdieren. Roep : een hoog en slepend « piep ».

297. — **Numenius phaeopus phaeopus** (LINNÉ).

Reeks nr 31. — Kaart nr 303.

Nederlandsch : Regenwulp.

Fransch : Courlis corlieu.

Bewoont het hooge Noorden van Europa en het Westen van Siberië; overwintert in Afrika en het Zuiden van Azië. Andere ondersoorten werden beschreven van het Noord-Oosten van Azië en het Oosten van Afrika. Regelmatige trekker en gemeen in België.

Bewoont de toendra's, moerassen en heiden. Het nest wordt gebouwd met eenige grasstengels in een holte van den grond; 4 olijfgroene gevlekte eieren; één broedsel.

Gezellig. Na de voortplanting houdt hij zich vooral op de kusten van de zee, de stroommonden, zeldener bij de binnenwaters. Voedt zich met kerfdieren, wormen, schaaldieren, weekdieren, alsook met bessen in de toendra. Roepen : « tetti tetti », « tut-tut-tut-tut-tut », « treuwi treuwi fleuwi »; zang : « düdüdü dididi », al trillende met een liefelijke fluitende stem uitgebracht.

Geslacht SCOLOPAX LINNÉ, 1758.

298. — **Scolopax rusticola rusticola** LINNÉ.

Reeks nr 31. — Kaart nr 304.

Nederlandsch : Houtsnip.

Fransch : Bécasse des bois.

Bewoont geheel Europa en het Noorden van Azië tot de middenste bergketen. De bewoners van het Noorden trekken naar het Zuiden, de Middellandsche Zee, het Noorden van Afrika, het Zuiden van Azië. Nestelt, in onze groote wouden, gemeen op de doortochten.

Echte woudvogel, woont, leeft en nestelt in de bosschen, vooral van bladboomen, bij voorkeur eiken. Nest met mos en bladeren gebouwd in een holte van den grond, onder een struik of aan den voet van een boom; 4 bleekgele gevlekte eieren. Soms twee broedsels; in geval van onveiligheid draagt zij haar jongen tusschen haar pooten weg.

Doorgaans afgezonderd; is enkel 's avonds en des nachts bedrijvig. Verlaat 's avonds het bosch om haar voedsel te zoeken in de moerassen en vochtige plaatsen van de omgeving. Eet vooral aardwormen; voegt er kerfdieren en weekdieren bij. Leeft niet bij paren. In de lente, voert het mannetje 's morgens en 's avonds, paarvluchten uit in de open plaatsen en op den rand der bosschen, al zingende « kworr » of « kworrorr ». Andere roepen zijn « katsch » of « etsch », « dah », « psiep ». Zeer gezocht wild.

Geslacht CAPELLA FRENZEL, 1801.

299. — **Capella gallinago gallinago** (LINNÉ).

Reeks nr 31. — Kaart nr 305.

Nederlandsch : Watersnip.

Fransch : Bécassine des marais.

Nestelt plaatselijk in Europa, buiten het uiterste Noorden. Overwintert bij de Middellandsche Zee, in het Noorden en het Oosten van Afrika en het Zuiden van Azië. Andere ondersoorten bewonen IJsland en de Feroë-eilanden, Afrika en Noord-Amerika. Zeldzame broedvogel, gemeen op de doortochten in België.

Houdt van moerassen, vochtige weiden, oevers van waters. Nest van gras gevestigd in een holte van den grond, tusschen het gras of het heidekruid; 4 rosachtige gevlekte eieren; misschien soms een tweede broedsel.

Voedt zich eerst met aard- en slijkwormen; dan met weekdieren, kerfdieren, soms eenige zaden. Stem : « etsch », « ketsch » of « gretsch », « tjeip ». Gedurende haar paarvluchten hoog in de lucht, laat zij een klank hooren die op het geblaat van de geit gelijkt en die toegeschreven wordt aan de trillingen van de twee buitenste staartvederen.

Beschouwd als het lekkerste wild.

300. — **Capella media** (LATHAM).

Reeks nr 31. — Kaart nr 306

Nederlandsch : Poelsnip.

Fransch : Bécassine double.

Bewoont het Noorden van Europa en het Westen van Siberië; in Europa, in het Zuiden tot Denemarken en Duitschland. Trekt naar Afrika. Gaat zelden over België.

Bezoekt de moerassen, vochtige weiden en nestelt op de droge plaatsen van de toendra's en moerassen, soms tusschen het kreupelhout. Nest van gras in een kuiltje van den grond; 4 rosachtige gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich met aardwormen, slakken, kerfdieren en larven.

Als de Kemphanen, bevechten de mannetjes elkander 's morgens en 's avonds op spelende wijze en voeren paardansen uit terwijl zij hun vleugel- en staartvederen uitspreiden, met hun bek klappen en zingen : « bibbiblibibibibibie-ie » en « orrorrorrorrorr ». Schreeuw bij het opvliegen : « baed baed » of « krô ».

Geslacht LYMNOCRYPTES KAUP, 1829.

301. — **Lymnocryptes minimus** (BRÜNNICH).

Reeks nr 31. — Kaart nr 307.

Nederlandsch : Doove Snip.

Fransch : Bécassine sourde.

Bewoont het Noorden van Europa en Azië, in het Oosten tot de

Kolyma-rivier; in Europa, in het Zuiden tot Duitschland, Polen door Rusland tot Siberië. Overwintert in het Noorden van Afrika, het Westen en het Zuiden van Azië. Gemeene trekvogel in België.

Bezoekt de vochtige plaatsen en vlucht maar vóór de voeten van den jager. Nestelt in de moerassen in een kuiltje met gras gevoeid; 4 donkerrosse gevlekte eieren; één broedsel.

Eenzame vogel. In de lente roept hij « tettetettettettette », welke door sommige waarnemers toegeschreven wordt aan het klappen van den snavel. Terwijl hij naar omhoog vliegt, voert hij zijn paarzang uit: « lok-toggi lok-toggi lok toggi » of tlok tlokli, tlok tlokli... ». Buiten den kweektijd is hij zeer zwijgzaam en hoort men zelden zijn geroep: « kitz » of « kütz » en een zwak « tjeip ».

Voedt zich met wormen, weekdieren, kerfdieren. Evenals al de Snippen heeft zij een zeer smakelijk vleesch.

Geslacht HÆMATOPUS LINNÉ, 1758.

302a. — *Hæmatopus ostralegus ostralegus* LINNÉ.

Reeks nr 30. — Kaart nr 300.

Nederlandsch : Noordsche Scholekster.

Fransch : Huitrier pie du nord.

Bewoont geheel Europa, buiten de Britsche eilanden en het Zuiden van Rusland, waar andere ondersoorten gevonden worden. De vogels van het Noorden overwinteren aan de Middellandsche Zee, de Roode Zee en het Noord-Westen van Hindoestan.

Bezoekt bijna uitsluitend de kusten van de zee, zoowel de ingestorte rotsen als de zandige stranden, en de inhammen, zelden de binnenwaters. Legt haar drie geelachtige gevlekte eieren in een kleine uitholling in het zand van de duinen, in het gras der weiden van de kust en zelfs in de rotsen bij de zee; één legsel.

Voedt zich vooral met weekdieren, mosselen, oesters, enz., wormen, schaaldieren, kerfdieren en larven. Zeer gezellig in het najaar. Roepgeluiden: « kadiet kadiet kadiet », « wip-kwip », « pik pik pik... », « pulit pulit... ».

302b. — *Hæmatopus ostralegus occidentalis* NEUMANN.

Nederlandsch : Westelijke Scholekster.

Fransch : Huitrier pie occidental.

Bewoont de Britsche eilanden en de Franche kusten van het Kanaal, waar zij standvogel is; buiten den broedtijd zwerven eenige tot de naburige stranden, namelijk aan de Belgische kust.

Verschilt van den vorm van het Westen van het vasteland doordat de snavel van de Britsche Scholekster korter en dikker is en een stompere punt heeft.

Orde LARIFORMES.

Familie LARIDÆ.

Geslacht CHLIDONIAS RAFINESQUE, 1822.

303. — *Chlidonias nigra nigra* (LINNÉ).

Reeks nr 8. — Kaart nr 78.

Nederlandsch : Zwarte Moeraszwaluw.

Fransch : Guifette noire.

Bewoont Europa, vanaf het Zuiden van Scandinavië en de Bothnische golf, het Noord-Westen van Azië tot de Kaspische Zee. Overwintert in Afrika tot den Evenaar. Een ondersoort bewoont Amerika.

Eenige kleine kolonieën bevinden zich in de Kempen; op trek bezoekt zij al de binnenlandsche zoetwaters.

Het nest is een hoop waterplanten die drijven of in weinig diepe plaatsen op den bodem rusten; de nestkom is met fijne bouwstoffen gevoerd; 3 bruinachtige sterk gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich met insecten in de vlucht gevangen in de lucht of aan de oppervlakte van het water, larven en kleine visschen. Geroepen : « kliée », « kriëè », « krreïk », « kirrr », « tjerk », « krik-krik-krik », « giek ».

304. — *Chlidonias leucoptera* (TEMMINCK).

Reeks nr 8. — Kaart nr 79.

Nederlandsch : Witvleugelmoeraszwaluw.

Fransch : Guifette à ailes blanches.

Bewoont het Zuid-Oosten van Europa, in het Noorden tot Hongarië, door Rusland en gematigd Azië tot China. Overwintert in Afrika en het Zuiden van Azië tot Australië. Bezoekt zelden het Westen van Europa, bij uitzondering in België; heeft er in 1937 genesteld.

Verblijft in de moerassen, de vochtige heiden; nestelt in kolonieën op plaatsen onder water; nest gebouwd met een hoop planten die op den bodem rusten of die drijven volgens de diepte van het water; 3 geelachtige zeer gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich vooral met waterkerfdieren en larven al vliegen gevangen. Roepen : « tjerrr », « kerrr ».

305. — *Chlidonias hybrida hybrida* (PALLAS).

Reeks nr 8. — Kaart nr 80.

Nederlandsch : Grauwe Moeraszwaluw.

Fransch : Guifette à moustaches.

Nestelt in het Noorden van Afrika, het Zuiden van Europa, tot Hongarië. Overwintert in Afrika. Andere gewestelijke vormen zijn erkend in het Zuiden van Afrika, in Azië, in Australië. Zeer zeldzame bezoeker in België, heeft aan de Hollandsch-Belgische grens genesteld in 1938.

Zoekt de groote moerassen op met uitgestrekte waters. Nestelt in kolonieën op de plaatsen waar veel waterplanten voorhanden zijn, waartusschen de hoop gewassen drijft die tot nest moet dienen. Soms bestaat dit alleen uit eenige bouwstoffen die geplaatst zijn op bladeren van waterleliën, fonteinkruid of andere drijvende planten; 3 helder-okergele gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich vooral met kerfdieren en larven; voegt er bij gelegenheid kleine visschen, kikvorschen en dikkoppen bij. Roepen: « skraeb », « skriaae », « skerrerrerk », « kekk-kerh-kreks ».

Geslacht **GELOCHELIDON** BREHM, 1831.

306. — **Gelochelidon nilotica nilotica** (GMELIN).

Reeks n° 9. — Kaart n° 81.

Nederlandsch : Lachzeezwaluw.

Fransch : Sterne hansel.

Bewoont plaatselijk de kusten van Jutland, de oevers en eilanden van de Oostzee, in het Zuiden van Europa, de omgeving van de Zwarte- en de Kaspische Zee, door gematigd Azië tot Mongolië. In den winter in het Zuiden en het Oosten van Afrika, de keerringstreken van Azië, de Soenda-eilanden. Op regelmatigen doorgang in België, doch weinig talrijk.

Bezoekt de oevers van de zee zoowel als de binnenwaters. Nestelt in kolonieën bij de zee, op den oever der lagunen, meren, in een putteke van het zand, met gras of waterplanten gevoerd; 3 roon-keurige gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich met kikvorschen, dikkoppen, eieren en jongen van vogels, hagedissen, muizen, weekdieren, kleine visschen, kerfdieren. Roepen: « ka-jek ka-jek » of « kee-jiek kee-jiek », een lachend « gägääch ».

Geslacht **HYDROPROGNE** KAUP, 1829.

307. — **Hydroprogne caspia** (PALLAS).

Reeks n° 9. — Kaart n° 82.

Nederlandsch : Reuzenzeezwaluw.

Fransch : Sterne caspienne.

Bewoont de kusten van de zee in de gematigde streken van Europa en Azië, met inbegrip van de binnenzeeën, Maleisië, Australië, Noord-Amerika. Overwintert in de naburige warme streken. Vertoont zich slechts bij uitzondering in België.

Bezoekt meest de kusten van de zee, doch ook de binnenwaters. Nestelt in kolonieën op de zeestranden en de lage eilanden. Het nest is een in het zand gekrabde uitholling; 3 rosachtige gevlekte eieren; een broedsel.

Eet vooral visch, bij uitzondering eieren en jongen van andere vogels. Schreeuwen: « krrae », « krraek », « wiri-wiri », « swie » of « swierie ».

Geslacht STERNA LINNÉ, 1758.

308. — *Sterna sandvicensis sandvicensis* LATHAM.

Reeks n° 9. — Kaart n° 83.

Nederlandsch : Groote Zeezwaluw.

Fransch : Sterne caugek.

Nestelt op de Europeesche kusten van den Atlantischen Oceaan, van de Noordzee, van de Oostzee, van de Middellandsche-, de Zwarte- en de Kaspische Zee. Verblift in den winter meer in het Zuiden op de kusten van Afrika en het Zuiden van Azië. Een ondersoort bewoont de kust van het Zuid-Oosten van Noord-Amerika. Trekker, gemeen in België.

Bewoont vooral de kusten, soms de binnenwaters bij de kust. In een in het zand gekrabde holte worden 2 roomkleurige gevlekte eieren gelegd; één broedsel.

Nestelt in kolonieën, doch de Groote Zeezwaluwen die men in den zomer op onze kust ziet zijn vogels die niet nestelen, die nog niet of niet meer nestelen. Voedt zich uitsluitend met visschen, dichtbij de oppervlakte gevangen. Schreeuwen : « kerrik », « kerrit », « kerrek », « kikiki »; bij het paarspel : « dokdokdok ».

309. — *Sterna hirundo hirundo* LINNÉ.

Reeks n° 9. — Kaart n° 84.

Nederlandsch : Vischdiefzeezwaluw.

Fransch : Sterne Pierre-Garin.

Bewoont de kusten van de zee, de oevers der rivieren en meren, de moerassen van de gematigde streken van Europa, van het Westen van Azië en van het Noorden van Amerika. Andere gewestelijke vormen werden beschreven van het midden en het Oosten van Azië. Overwintert meer naar het Zuiden, in Afrika, in het Zuiden van Azië, in het Zuiden van Amerika.

Nestelt in kolonieën, weinig talrijk in België op eenige plaatsen van de Kempen; is bij de doortochten gemeen aan de kust. Het nest is een eenvoudig kuiltje in den grond, naakt of met weinig gras belegd; 3 bruingele gevlekte eieren; één legsel.

Voedt zich vooral met visschen, eenige schaaldieren en kerfdieren. Roep : « kirr-kirr-kirrie », « krek krek », « kiek » of « kipp »; jongen : « trr trr ».

310. — *Sterna macrura* NAUMANN.

Reeks n° 9. — Kaart n° 85.

Nederlandsch : Noordsche Zeezwaluw.

Fransch : Sterne arctique.

Nestelt in het Noorden van Amerika, Europa en Azië; in Europa in het Zuiden tot de Britsche Eilanden, Holland, de Baltische landen. Trekt naar het Zuiden in den winter, op de kusten van Afrika en de zeeën van het Zuiden. Regelmatige trekker in België, in klein getal op de kust, zeer zeldzaam in het binnenland.

Nestelt vooral op de rotsen der kusten, soms op den oever van bin-

nenwaters, in een eenvoudige naakte holte van den grond; 2 bruinachtige gevlekte eieren; één broedsel.

Eet vooral visch; ook schaaldieren, weekdieren en kerfdieren. Roepen : « ptib ptib ptib », « krée-krée », « kitt kitt kirrée », « kriée », « rèhrèhrèh », « serrib » of « sier », « kerr ».

311. — *Sterna dougallii dougallii* MONTAGU.

Reeks n° 9. — Kaart n° 86.

Nederlandsch : Dougall's Zeezwaluw.

Fransch : Sterne de Dougall.

Bewoont plaatselijk de kusten en de eilanden van den Atlantischen Oceaan, vanaf de breedte van het Noorden van Schotland tot de Middellandsche Zee en de Madera-eilanden; in Amerika van Sable Island door de Bahama-eilanden en de Antillen tot de kusten van het Noorden van Brazilië. De bewoners van het Noorden overwinteren meer in het Zuiden. Andere gewestelijke vormen bevinden zich in den Indischen en den Stillen Oceaan. Zeer zeldzame bezoeker in België.

Bewoont bijna uitsluitend de kusten van de zee en de kleine eilanden. Nestelt in kolonieën gewoonlijk op de rotsen, in een naakte holte, zonder binnennest; 2 roomkleurige gevlekte eieren; één legsel.

Voedt zicht met visch. Roepen : « kriii-kriii » en « tjou-iek », « krièè », « krièek ».

312. — *Sterna albifrons albifrons* PALLAS.

Reeks n° 9. — Kaart n° 87.

Nederlandsch : Dwergzeewaluw.

Fransch : Sterne naine.

Bewoont plaatselijk de kusten en de eilanden van het Westen van Europa, van het Zuiden van Zweden tot de Middellandsche Zee en het Noorden van Afrika; Duitschland en Rusland, vanaf de breedte van Sint-Petersburg tot de Zwarte Zee; het Westen van Azië, de Atlantische kust van Amerika. De vogels van het Noorden overwinteren meer in het Zuiden. Nestelt in klein getal in België, gemeener op de doortochten, doch zeldzaam in het binnenland.

Nestelt in kolonieën gewoonlijk op het zand der stranden en den oever der binnenwaters; nest : een naakte holte in het zand; 2-3 zandkleurige gevlekte eieren; één broedsel.

Voedsel : kleine visschen. Geroep : « kwied-kwied », « kiri-tiri » of « tiri-wiri », « skerrek », « krièè », « witt », « wètt », « trrr », « krrt », « vriet », soms samengebracht tot « kèkkerèkkèkkèk ».

Geslacht XEMA LEACH, 1819.

313. — *Xema sabini* (SABINE).

Reeks n° 9. — Kaart n° 88.

Nederlandsch : Sabine's Vorkstaar^{tmceuw}.

Fransch : Mouette de Sabine.

Nestelt in het Hooge Noorden, op de kusten van Siberië, Spitzbergen, het Noorden van Amerika. Overwintert meer in het Zuiden, in den

Atlantischen Oceaan, de kusten van Europa en Amerika bezoekende; zeldzaam in het binnenland; bij uitzondering in België.

Houdt zich vooral in volle zee. Nestelt op de droge plaatsen der toendra's of op de eilanden bij de kusten. Het nest is een kleine holte in den grond, met eenige plantenstengels belegd; 3 olijfbruine gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich met kleine visschen, kleine schaal- en weekdieren, ringwormen en kerfdieren. Roepen : « kekekek », « rat-tat-tat », « toekkwatoek toekkwatoek », « kerroewie kerroewie ».

Geslacht LARUS LINNÉ, 1758.

314. — **Larus marinus** LINNÉ.

Reeks nr 9. — Kaart nr 89.

Nederlandsch : Groote Mantelmeeuw.

Fransch : Goéland marin.

Nestelt in het Noorden van Europa en het Noorden van Amerika, in het Zuiden tot het Kanaal. Die van het Noorden overwinteren meer in het Zuiden tot de Azoren en de Kanarische eilanden, de Middellandsche, de Zwarte- en de Kaspische Zee. In België gemeen op de kust en de Beneden-Schelde. Jongen zwerven er het heel jaar door, want deze vogel nestelt slechts op den leeftijd van vier jaar.

Bezoekt de zeeën en de kusten, zeldzaam ver in het binnenland. Nestelt in kolonieën op de rotsen en de duinen aan de zee, op kleine eilanden; nest gebouwd met stengels van heidekruid en andere planten, zee gras, eenige pluimen; 2-3 olijfbruine gevlekte eieren; één broedsel.

Allesetend, als het meestendeel der Meeuwen : visschen, kleine zoogdieren, zieke of gekwetste vogels, eieren en jonge vogels, alle soorten zeedieren en krenge, alsmede plantaardige stoffen, zaden, bladeren, brood, enz. Schreeuwen : « ag ag ag », « kwi-o, kwi-o-kwi-kwi-kwi », « ag, kiau, giau, ioog », « kiauws ».

315. — **Larus argentatus argentatus** PONTOPPIDAN.

Reeks nr 9. — Kaart nr 90.

Nederlandsch : Zilvermeeuw.

Fransch : Goéland argenté.

Nestelt in het Noorden van Europa en van Amerika; in het Zuiden tot het Zuid-Westen van Frankrijk. De bewoners van het Noorden overwinteren meer in het Zuiden tot de Middellandsche Zee. Andere ondersoorten werden beschreven van het Noord-Oosten en het Zuiden van Europa, van het Noorden van Afrika, van Azië. Zeer gemeen in België op de kust en de Beneden-Schelde, zeldzaam ver in het binnenland.

Nestelt in kolonieën op de rotsuitstekken en in de duinen aan de zee, de kleine eilanden. Nest gemaakt met alle soorten van ter plaats gevonden bouwstoffen : heidekruid, gras, zeeplanten; 3 olijfbruine gevlekte eieren; één broedsel.

Allesetend : krenge, visschen, kleine zoogdieren, vogels, eieren

week- en schaaldieren, wormen, kerfdieren, alsmede plantaardig voedsel : zaden, aardappelen, gras, bessen, enz. Schreeuwen : « kwi-u », « kiow kiow », « ha-hahahaha », « giek-jag-jag-jag-ijow ».

316. — **Larus fuscus fuscus** LINNÉ.

Reeks n° 10. — Kaart n° 91.

Nederlandsch : Kleine Mantelmeeuw.

Fransch : Goéland brun.

Nestelt in Scandinavië, Finland, in het Noord-Westen van Rusland tot de Dwina. Overwintert van de Oostzee tot de Middellandsche Zee, de Perzische Golf, de Roode Zee en de oostkust van Afrika. Andere ondersoorten werden aangegeven in de Britsche Eilanden, Denemarken en het Zuiden van Zweden, het Noord-Oosten van Rusland en Siberië. Trekvogel, in klein getal op de kusten van België en de Beneden-Schelde.

Nestelt op de grazige kusten, bij de binnenwaters, op kleine vlakke eilanden; nest gebouwd met gras, zeeplanten, stengels van heidekruid; 3 groenbruine gevlekte eieren; één broedsel.

Allesetend : visschen, lijken, kleine en jonge zoogdieren en vogels, eieren, schaaldieren, wormen, weekdieren, kerfdieren, zoo noodig eenige zeeplanten. Schreeuwen : een heesch « ha ha », « ag agag agagag », « or, iaor, ow », « kwek ».

317. — **Larus canus canus** LINNÉ.

Reeks n° 10. — Kaart n° 92.

Nederlandsch : Wintermeeuw of Stormmeeuw.

Fransch : Goéland cendré.

Nestelt in het Noorden van Europa tot Ierland, Schotland, Holland, Duitschland, door Rusland in de streken van de Kaspische Zee en in Siberië. In den winter, meer in het Zuiden tot de Middellandsche Zee en de Perzische Golf. Trek- en wintervogel gemeen in België. Nestelt in kolonieën op lage weiden, duinen en grazige heuvels, heiden, vlakke eilanden; nest van gras, zeeplanten, stengels van heidekruid, volgens de plaatsen; 3 bleek-olijfkleurige gevlekte eieren; één broedsel.

Allesetend : krenge, kleine zoogdieren en vogels, eieren, visschen, schaaldieren, wormen, weekdieren, kerfdieren, weinig plantaardige stoffen. Schreeuwen : « kiak-kiak », « kak-yak », « gièè èèg èègèèg ».

318. — **Larus hyperboreus** GUNNERUS.

Reeks n° 10. — Kaart n° 93.

Nederlandsch : Burgemeestermeeuw.

Fransch : Goéland bourgmestre.

Nestelt in de streken en eilanden van het uiterste Noorden van Europa, Azië en Amerika; overwintert meer in het Zuiden, tot de Middellandsche Zee, de Zwarte Zee, de Kaspische Zee, het Noorden van den Stillen Oceaan. Zeer zeldzame verschijning in België.

Nestelt gewoonlijk in kolonieën, hetzij op de rotsige kusten, hetzij op lage eilanden van de binnenwaters; min of meer omvangrijk nest, gemaakt met mos, wieren en andere zee- en landplanten; 2-3 bleek-bruine gevlekte eieren; één broedsel.

Eet alle soorten doode dieren, van den walvisch tot de zeevogels, eieren, visschen, schaaldieren en andere kleine zeedieren, ook bessen en eenige stukken planten. Schreeuwen: « kaw kaw kawkaw », « gagagak » of « gogogok », « kuwia kuwia », « kia », « rogrogrogroe ».

319. — **Larus glaucoides** MEYER.

Reeks nr 10. — Kaart nr 94.

Nederlandsch : Kleine Burgemeestermeeuw.

Fransch : Goéland à ailes blanches.

Bewoont de noordpoolstreken van Amerika, Groenland, het Jan Mayen-eiland. Overwintert meer in het Zuiden, in IJsland, Scandinavië, zelden tot de Britsche Eilanden en Frankrijk. Zeer zeldzaam op de Belgische kust.

Nestelt in kolonieën op de rotsuitstekken aan den oever van de zee, doch ook op de lage kusten. Omvangrijk nest, gebouwd met mos en gras; 2-3 ros-roomkleurige gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich met doode en levende visschen, kringen van alle soorten, schaal- en weekdieren en, in den winter, zoo noodig plantaardige stoffen. Schreeuwen minder sterk dan die van de Burgemeestermeeuw: « gûg gagag », « gogogogog », « gîgîgîgîg », « ik knirrr giows ».

320. — **Larus minutus** PALLAS.

Reeks nr 10. — Kaart nr 95.

Nederlandsch : Dwergmeeuw.

Fransch : Mouette pygmée.

Nestelt in het Noord-Oosten van Europa vanaf Pruisen, Denemarken, de golf van Bothnië door Rusland en in heel Siberië. Overwintert in het Zuiden op de kusten van de Middellandsche, de Zwarte- en de Kaspische Zee, en van het Oosten van Azie. In België regelmatige trekker in klein getal, op de kust en de Beneden-Schelde.

Nestelt in kolonieën op de graspollen die boven de ondiepe binnenwaters uitsteken; nest gemaakt van eenige grasstengels en biezeng; 2-3 rosgele gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich met kerfdieren, kleine visschen, kleine schaaldieren, wormen. Roepen: « keikei, keikei », « kie kie kie », « tok tok tok ».

321. — **Larus ridibundus ridibundus** LINNÉ.

Reeks nr 10. — Kaart nr 96.

Nederlandsch : Kokmeeuw.

Fransch : Mouette rieuse.

Nestelt in de gematigde streken van Europa en Azie. Overwintert in het Zuiden van Europa en het Noorden van Afrika.

In België, nestelt zij in eenige moerassen van de Kempen; zeer gemeen op onze kust, volgt in den winter de vaarten en rivieren naar het binnenland en bezoekt zelfs de steden waar men haar voedt. Nestelt elders ook in de duinen, in de moerassen en bij de waters in het binnenland. Nest, zoo mogelijk, gevestigd op de graspollen die

boven het water uitsteken, gemaakt met eenige ter plaats verzamelde plantenstengels; 3 rosachtige gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich met kerfdieren, wormen die soms in de velden achter den ploeg geraapt worden, visschen en andere kleine zeedieren, kleine zoogdieren, vogels, hun jongen, eieren, alle soorten afval, brood, aard-appelen en ander plantaardig voedsel. Schreeuwen: « krië », « kik kik kik kwarr kwarr », « kirra krèk èk èk », « kr kr », « trrr », « ha ha kwerr kwerrioe ».

322 ? — *Larus ionthyaëtus* PALLAS.

Reeks nr 35. — Kaart nr 341.

Nederlandsch : Arendmeeuw.

Fransch : Goéland à tête noire.

Nestelt in het Zuid-Oosten van Rusland, bij de Kaspische Zee, de Aral-zee en de binnenmeren der steppen van het Westen van Azië. Overwintert in de Roode Zee en op de kusten van het Zuid-Westen van Azië tot Indië. Zeldzaam in de Middellandsche Zee, bij toeval in het Westen van Europa.

Nestelt in kolonieën in het riet dat de groote stroomen omboordt, evenals in het zand en de grint der oevers van de binnenzeeën en de groote meren. Een indieping van den grond ontvangt 2-3 bleekrosse gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich bijna uitsluitend met visch; schaaldieren en kruipdieren worden ook vermeld. De schreeuw is een sterk en heesch gekras.

Geslacht *RISSA* STEPHENS, 1826.

323. — *Rissa tridaotyia tridaotyia* (LINNÉ).

Reeks nr 10. — Kaart nr 97.

Nederlandsch : Drieteenmeeuw.

Fransch : Mouette à trois doigts.

Nestelt in het Noord-Westen van Azië, het Noorden van Europa, Groenland en de noord-oostelijke kust van Kanada tot de Sint-Lau-rens golf. In Europa, ten Zuiden tot het Noord-Westen van Frankrijk. In België, nog al gemeen in den winter op de kust en de Beneden-Schelde.

Nestelt in kolonieën op de kornissen en uitsteken van de rotsen aan den oever van de zee, in de holten en spleten van de ongenaakbare rots wanden. Nest gemaakt met mos, wieren en zeeplanten; 2-3 bleek-rosse gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich met visschen, schaal- en weekdieren, kerfdieren en wor-men. Schreeuwen: « ek, ok, ak », « kik ki », « ror », « titi », « koetieu koetieu », « gagaga », « kitti-wee-e-ke ».

Geslacht *STERCORARIUS* BRISSON, 1760.

324. — *Stercorarius skua skua* (BRÜNNICH).

Reeks nr 31. — Kaart nr 308.

Nederlandsch : Groote Meeuwjager.

Fransch : Grand Labbe.

Nestelt in IJsland, op de Feroë-eilanden, Shetland en de Orcaden. Zwerft in den winter meer naar het Zuiden tot Madera. Andere onder-

soorten werden in de zeeën van het Zuiden vermeld. Vogel van volle zee, die zich zelden op onze kusten, bij uitzondering in het binnenland vertoont.

Nestelt gewoonlijk in kolonieën, nest in een indrukking van den grond in de heiden of grazige plaatsen, bekleed met eenige plantengstengels; 2 olijfbruine gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich met visschen die hij vangt of die hij de Meeuwen en Zeezwaluwen, door zijn herhaalde aanvallen, op roofvogelwijze verplicht uit te braken; valt ook vogels aan om ze te dooden; stelt zich eveneens tevreden met alle soorten afval, lijken en krenge. Schreeuwen: « a-er a-er », « gak gak », « ag, og », « iee-ia », « koo », « skirr ».

325. — **Stercorarius pomarinus** (TEMMINCK).

Reeks nr 31. — Kaart nr 309.

Nederlandsch : Middelste Meeuwjager.

Fransch : Labbe pomarin.

Nestelt in de noordpoolstreken van Europa, Azië en Amerika; overwintert meer in het Zuiden tot het Zuiden van Afrika, het midden van Amerika en Australië.

Nestelt in de toendra's; een indrukking in het mos ontvangt 2 olijfbruine gevlekte eieren; één broedsel.

In den zomer eet hij veel lemmingen, eieren en jonge vogels; in alle tijden vangt hij visschen of bemachtigt hij prooien die de Meeuwen en Zeezwaluwen onder zijn aanvallen uitbraken; voedt zich ook met lijken en krenge. Stem: « tobie tobie », « i-â i-â », « wewewew ».

326. — **Stercorarius parasiticus** (LINNÉ).

Reeks nr 31. — Kaart nr 310.

Nederlandsch : Kleine Meeuwjager.

Fransch : Labbe parasite.

Bewoont het hooge Noorden van Europa, Azië en Amerika; ten Zuiden tot het Noorden van Schotland en het Zuiden van Scandinavië. Overwintert op de kusten van Zuid-Europa, Afrika, het Zuiden van Azië tot Australië, Midden- en Zuid-Amerika.

Wintervogel in klein getal op onze kust en soms op de binnenwaters.

Nestelt in kolonieën in de toendra's en moerassen van het Noorden; het nest is een putteke in gras of mos, bekleed met eenige plantengstengeltjes; 2 olijfbruine gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich met visschen die hij vangt of aan de Meeuwen en Zeezwaluwen ontnemt door ze te doen uitbraken, eieren en jonge vogels, schaaldieren en kerfdieren, wormen en krenge. Schreeuwen: « oewelie », « iaoe », « ieja », « ieja-ieja », « kiaoewa ».

327. — **Stercorarius longicaudus** VIEILLOT.

Reeks nr 32. — Kaart nr 311.

Nederlandsch : Langstaartmeeuwjager.

Fransch : Labbe à longue queue.

Nestelt in het Noorden van Europa, Azië en Amerika; in den winter

houdt hij zich meer in het Zuiden, tot de Middellandsche Zee, Japan en de oostelijke en westelijke kusten der Vereenigde Staten. Zeldzame en onregelmatige bezoeker in België.

Nestelt in een indrukking van het mos of een holte gekrabbd in den grond van de toendra's; 2 olijfbruine gevlekte eieren; één broedsel.

Voedt zich met visschen door hem gevangen of die uitgebraakt werden door de Meeuwen en Zeezwaluwen, welke hij nochtans min vervolgt dan de andere Meeuwjagers. Eet ook kleine zoogdieren, eieren en kleine vogels, schaaldieren, weekdieren, wormen, kerfdieren en stelt zich, desnoods, met kringen tevreden. De jongen voeden zich doorgaans met bessen van de toendra. Schreeuwen : « ie-ie-ah », « jee-ah », « jee-oh ».

Orde ALCIFORMES.

Familie **ALCIDÆ.**

Geslacht **ALCA** LINNÉ, 1758.

328. — **Alca torda torda** LINNÉ.

Reeks n^r 32. — Kaart n^r 312.

Nederlandsch : Alk.

Fransch : Petit Pingouin.

Nestelt op de kusten en de eilanden van het Noorden van den Atlantischen Oceaan, in het Zuiden tot het Kanaal, in Amerika tot de Sint-Laurens golf. Begeeft zich in den winter meer naar het Zuiden, tot de Middellandsche Zee en de kusten van Marokko.

Vogel van volle zee; komt slechts zelden onze kust nabij, doch de stormen jagen hem soms op onze zeeoeveren en vogels, met stookolie besmeurd, komen er stranden. Wordt zelden in het binnenland waargenomen.

Nestelt in kolonieën op de kornissen en uitstekken van rotsen op den oever van de zee, zoo mogelijk in een hol of spleet; 1 bruingeel gevlekt ei; één broedsel.

Voedt zich vooral met visch, dien hij al duikende vangt, alsook met schaaldieren. Om zijn jongen te voeden, draagt hij de kleine visschen dwars in den bek. Roepen : « arrr orrr », « kwerr, krr », « kwaw, krauw », « koewerrr-koe-koe »; jongen : « billie billie ».

Geslacht **ALLE** LINK, 1806.

329. — **Plutus alle alle** (LINNÉ).

Reeks n^r 32. — Kaart n^r 313.

Nederlandsch : Kleine Alk.

Fransch : Mergule nain.

Nestelt in het uiterste Noorden van Europa en het Noord-Oosten van Amerika; trekt in den winter meer naar het Zuiden, tot de Azoren, Madera, zelden in de Middellandsche Zee; in Amerika, bij de oostelijke kusten der Vereenigde Staten.

Houdt zich gewoonlijk op zee, van de kusten verwijderd; strandt er soms bij stormen, zelden in het binnenland.

Nestelt in kolonieën, dikwijls op de rotsen van de zee, ofwel op eenigen afstand van de kusten, in de spleten of barsten van bergen, hoopen steenen, enz.; 1 bleekblauw ei, dikwijls zonder vlek; één legsel.

Voedt zich met kleine schaaldieren, kleine zeediertjes, plankton, kleine visschen. Roep: « prrrrrr kwie kwiekwiekwiekwie ».

Geslacht *URIA* BRISSON, 1760.

330a. — *Uria aalge aalge* (PONTOPPIDAN).

Reeks n° 32. — Kaart n° 314.

Nederlandsch : Noordelijke Zeekoet.

Fransch : Guillemot de Troil du nord.

Nestelt op de kusten en de eilanden van het Noorden van Europa en het Noord-Oosten van Amerika; overwintert meer ten Zuiden, tot de golf van Gasconje en de kusten van het Noorden der Vereenigde Staten.

Winterbezoeker op onze kust en de Beneden-Schelde; zeldzaam in het binnenland.

Nestelt in kolonieën op de boorden en kornissen van de rotsen op den oever van de zee; geen nest; 1 ei van veranderlijke kleur, geelachtig tot groenachtig, gewoonlijk weinig gemerkt; één legsel.

Voedt zich met kleine visschen schaal- en weekdieren. Geroepen : « rrrrrr », « rrraaa », « arr, aurr », eurrer merrerrerrerrerr », « edarrerrerr », « eioerrerrerr ».

330b. — *Uria aalge albionis* WITHERBY.

Nederlandsch : Zuidelijke Zeekoet.

Fransch : Guillemot de Troil du sud.

Nestelt op de Britsche Eilanden, op de noord-westelijke kusten van Frankrijk, de kusten van Portugal en Heligoland. Verscheidene andere gewestelijke vormen werden beschreven, plaatselijk nestelend in het Noorden van Europa, Azië en Amerika.

Verschilt van *Uria aalge aalge* doordat de bovengedeelten bleeker zijn, de strepen van de ondergedeelten bleeker en smaller, de gestalte ietwat kleiner. Bezoekt de Belgische kust en de Beneden-Schelde in den winter; een klein aantal stukken die niet nestelen verblijven in zee op afstand vóór onze kust in den zomer.

331. — *Uria grylle grylle* (LINNÉ).

Reeks n° 32. — Kaart n° 315.

Nederlandsch : Zwarte Zeekoet.

Fransch : Guillemot à miroir.

Nestelt op de kusten en eilanden van het Noorden van Europa, in het Oosten tot de Witte Zee; bewoont in het Westen eveneens het Zuiden van Groenland en het Oosten van Kanada. Overwintert in het

Noorden van den Atlantischen Oceaan tot de breedte van het Kanaal. Een andere ondersoort bewoont de noordpoolstreken van Europa en Amerika. Zeldzame en onregelmatige zeevogel langsheen onze kust.

Nestelt meest in kolonieën op den naakten grond van de rotsen of in de eene of andere spleet van de steile zeeoever; 3 witte, gevlekte, min of meer blauwgroen gekleurde eieren; één broedsel.

Eet kleine visschen, schaaldieren, weekdieren en andere kleine zeedieren. Stemgeluiden : « ssie ssie ssie », « fiep fiep fiep ».

Geslacht *FRATERCULA* BRISSON, 1760.

332. — *Fratercula arctica grabæ* (BREHM).

Reeks nr 32. — Kaart nr 316.

Nederlandsch : Papegaaiduiker.

Fransch : Macareux moine.

Nestelt op de Feroë-eilanden, de Britsche Eilanden, de kusten van Bretagne en de eilanden van het Kanaal. Andere ondersoorten bewonen het Noorden en het hooge Noorden van Europa en Amerika.

Zeevogel die in klein getal overwintert vóór onze kust en die er soms heen gedreven wordt door de stormen of er strandt door stookolie besmeurd. Zeldzaam in het binnenland.

Nestelt in kolonieën in de konijnen- of andere hollen op de grazige gronden, doch ook in de gangen die door den vogel in den lossen bodem gekrabbt worden, als de veenlaag op zekere eilanden; 1 doorgaans wit ei, zonder vlek; één legsel.

Eet kleine visschen, schaaldieren; draagt visschen naar zijn jong, dwars in den bek. In de lente ondergaat zijn snavel een rui om grooter en meer gekleurd te worden. Roepen : « arr, orrr », « aich ooch ».

Orde GRUIFORMES.

Familie **OTIDÆ.**

Geslacht *OTIS* LINNÉ, 1758.

333. — *Otis tarda tarda* LINNÉ.

Reeks nr 32. — Kaart nr 317.

Nederlandsch : Grootte Trap.

Fransch : Outarde barbue.

Bewoont het midden van Duitschland, Hongarië, de Balkans, door Rusland in de Kirgizen-steppen en het Westen van Siberië. Andere gewestelijke vormen bevinden zich in Azië. Zeldzame en onregelmatige bezoeker in België.

Houdt van de uitgestrekte open vlakten; nest in een gewoonlijk naakte holte van den grond, dikwijls in de graanvelden; 2-3 olijfgroene gevlekte eieren; één legsel.

Is geen trekvogel, doch onderneemt sommige winters groote tochten naar het Zuiden en het Westen van Europa. Uiterst wild en waakzaam. De houdingen der mannetjes bij hunne paarspelen zijn indrukwekkend.

Voor al plantaardig voedsel: gras, zaden, scheuten en bladeren van planten, kerfdieren, wormen, slakken, hagedissen, kleine zoogdieren. Zijn vleesch heeft een zeer sterke smaak.

Zwijgzame vogel, waarvan men alleen « och och » hoort, of « ooch ooch », « hou », « pëng »; jongen: « tirrr ».

334a. — *Otis tetrax tetrax* LINNÉ.

Reeks nr 32. — Kaart nr 318.

Nederlandsch: Kleine Trap.

Fransch: Outarde canepetière.

Bewoont het Noord-Westen van Afrika en het Zuid-Westen van Europa, tot het midden van Frankrijk. Zeldzame en onregelmatige bezoeker in België.

Toont voorliefde voor de onbebouwde grazige streken. Maakt zijn nest tusschen den hoogen plantengroei in een kuiltje van den grond, de ter plaatste groeiende planten, nedergedrukt en betrapt, dienen tot nestbelegsel; 3-4 olijfbuine eieren, met of zonder vlekken; waarschijnlijk één broedsel.

Zeer schuw en opletend; goed wild, doch moeilijk om jagen. Voedt zich bijzonderlijk met gras en andere wilde en gekweekte planten, alsook met kerfdieren, wormen, slakken, en andere kleine dieren. Roepen: « terks terks », « trrr, brrrt » of « rek », « dag ».

334b. — *Otis tetrax orientalis* HARTERT.

Nederlandsch: Oostelijke kleine Trap.

Fransch: Outarde canepetière de l'Europe orientale.

Bewoont het Oosten van Duitschland, Polen, Hongarië, de Balkans door de steppen van Rusland in het Westen van Azië. De bewoners van het Noorden trekken naar het Zuid-Oosten tot Egypte en Hindoestan. Sommige jaren richten zich ook kleine Trappen naar het Noorden en het Westen; vertoont zich zelden in België.

Verschilt van *Otis tetrax tetrax* doordat de bovengedeelten minder ros, grijsachtiger zijn, de zwarte wormvormige strepen doorgaans grover en duidelijker, de gestalte ietwat grooter.

Geslacht CHLAMYDOTIS LESSON, 1839.

335. — *Chlamydotis undulata macqueenii* (GRAY EN HARDWICKE).

Reeks nr 32. — Kaart nr 319.

Nederlandsch: Aziatische Kraagtrap.

Fransch: Outarde de Macqueen.

Bewoont de streken van de Beneden-Volga en het Westen van Azië; overwintert in het Westen van Hindoestan en in Arabië. Zwervende stukken werden gevangen in het Westen van Europa, waarvan drie in België.

Leeft in de bijna woestijnachtige streken met kreupelhout. Nestelt in een holte van den grond en legt 3-4 bruinachtige eieren, met punten en vlekken gemerkt; waarschijnlijk één broedsel.

Eet vooral plantaardig voedsel: gras, bladeren, vruchten, evenals kerfdieren, kleine hagedissen, weekdieren. Wordt in zekere streken zeer geprezen als wild voor de valkenjacht. Zwijgzame vogel waarvan de stem niet beschreven werd.

Familie **GRUIDÆ.**

Geslacht GRUS GRAY, 1841.

336. — **Grus grus grus** (LINNÉ).

Reeks nr 32. — Kaart nr 320.

Nederlandsch : Kraanvogel.

Fransch : Grue cendrée.

Nestelt plaatselijk in het Noorden van Europa, in het Oosten tot de Volga, in Midden-Europa, in de Balkans en eenige plaatsen van het Noorden van Italië en het Zuiden van Spanje. Op regelmatigen doortocht in België.

Houdt zich in de groote, zelfs struikachtige moerassen en bouwt zijn nest op een verhevenheid met takken, stengels van riet en andere planten; 2-3 olijfgrijze gevlekte eieren; één broedsel.

Wilde en voorzichtige vogel; zeer gezellig; trekt naar Afrika; vliegt in vorm van hoek, legt verre afstanden af en daalt slechts neer in uitgestrekte opene vlakten, polders, heiden, waar zijn waakzaam oog zijn veiligheid verzekert. Zet zich op geen takken. Zijn paarspelen bestaan in dansen en sprongen.

Voedt zich vooral met planten: gras, bladeren, wortels van waterplanten, wilde en gekweekte zaden; ook met kerfdieren, wormen, kikvorschen, kleine zoogdieren. Sterke stem: « rirr », « roerr », « krü. kroe », « kroedeloedeloedeloed ».

Familie **RALLIDÆ.**

Geslacht RALLUS LINNÉ, 1758.

337. — **Rallus aquaticus aquaticus** LINNÉ.

Reeks nr 33. — Kaart nr 321.

Nederlandsch : Waterral.

Fransch : Râle d'eau.

Nestelt in Europa, in het Noorden tot de breedte van de golf van Bothnië, in het Westen van Siberië, het Noorden van Afrika. Andere ondersorten bevinden zich in het Noorden van Europa en in Azië. Overwintert bij de Middellandsche Zee; eenige blijven bij zacht weder in België.

Zoekt de moerassen op met hoogen plantengroei; het nest, doorgaans wel verborgen bij het water, is gebouwd met gras, zegge, biezeng; 6-10 roomwitte gevlekte eieren; waarschijnlijk twee broedsels.

Gemeen, doch leidt een zeer verborgen afgezonderd leven; loopt *vlug*, vliegt zelden en niet hoog. Voedt zich met kleine visschen, wormen, weekdieren, kerfdieren, larven, zaden en ander plantaardig voedsel. Roep : « giek », « pit », « gisch », « oewitt », gemengd met ronkende, scherpe, heesche klanken die een waarlijk aanstootelijk geheel uitmaken.

Geslacht **PORZANA** VIEILLOT, 1816.

338. — **Porzana porzana** (LINNÉ).

Reeks n° 33. — Kaart n° 322.

Nederlandsch : Porceleinhoen.

Fransch : Marouette ponctuée.

Bewoont heel Europa en het Westen van Azië; overwintert in Afrika en het Zuiden van Azië.

Houdt zich in de soms weinig uitgestrekte moerassen; nestelt doorgaans in een dikken plantenstruik, waar het nest van gras, zegge en rietbladeren wel verborgen is; 8-12 groenroosde gevlekte eieren; waarschijnlijk één broedsel.

Als alle vogels van deze groep, leeft het afgezonderd en zeer verborgen; redt zich eerder al loopend of zwemmend dan al vliegend. Op trek vliegt het weinig hoog en wordt dikwijls het slachtoffer van electrische draden. Voedt zich met kerfdieren, weekdieren en beetjes waterplanten. Geroepen : « kuwiet », « kwiet », « kik », « kep », « wit », « kiëurk », « kriok »; jongen : « dioe, di ».

339. — **Porzana pusilla intermedia** (HERMANN).

Reeks n° 33. — Kaart n° 323.

Nederlandsch : Kleinste Porceleinhoen.

Fransch : Marouette de Baillon.

Nestelt in het Zuiden en het midden van Europa, in het Noorden tot Holland en het midden van Duitschland, in het Westen van Afrika en in Madagascar. Overwintert in Afrika tot voorbij den Sahara. In België weinig gemeene trekvogel; nestelt er misschien soms.

Bezoekt de moerassige streken; nest zorgvuldig gebouwd met waterplanten, gevoerd met rietbladeren, wel onder het gras verborgen; 6-8 rosachtige gestippelde eieren; waarschijnlijk één broedsel.

Leeft afgezonderd en zeer verborgen; sluipt behendig tusschen den plantengroei; vliegt zelden en weinig hoog. Voedt zich met kerfdieren, larven en een weinig plantaardige stoffen. Roepen : « kwiek kwiek », « djak-djak », « ter-rer-rer-rer-er ».

340. — **Porzana parva** (SCOPOLI).

Reeks n° 33. — Kaart n° 324.

Nederlandsch : Klein Porceleinhoen.

Fransch : Marouette poussin.

Nestelt in het Zuiden van Europa, in het Noorden tot de Baltische

Zee, door Rusland in het Westen van Azië. Overwintert in de streek van de Middellandsche Zee, het Noorden van Afrika, het Zuiden van Azië.

Houdt zich verdoken onder den plantengroei van de moerassige plaatsen; nest wel verborgen in het gras, gebouwd met gras, zegge, rietbladeren, enz.; 7-8 rosachtige gestippelde eieren; één broedsel.

Dit Porceleinhoen is vrij zelden op doortocht in België. Voedt zich met kerfdieren, larven, kleine weekdieren, zaden en plantaardige stoffen in kleine hoeveelheid. Stengeluiden: « kwott », « toek », « kiek kiek », « tjek tjek », « kirrük », « ükükük », « hoe hoe hoe hoe ». « dongdong-dong ».

De kuikens van Rallen, Porceleinhoenders, Waterhoenders en Koeten worden geboren met een zwart dons.

Geslacht CREX BECHSTEIN, 1803.

341. — **Crex crex** (LINNÉ).

Reeks nr 33. — Kaart nr 325.

Nederlandsch : Grasral.

Fransch : Râle des genêts.

Bewoont bijna geheel Europa, het Westen van Azië, Siberië tot de Lena. Overwintert in het Zuiden tot de keerkringstreken van Afrika en het Noorden van Hindoestan. Plaatselijk broedvogel in België, talrijker in den trektijd.

Vestigt zich in de vlakten; weiden, onbebouwde grazige gronden, zelfs met kreupelhout, klavervelden. Het nest is een holte van den grond, bekleed met gras, bladeren en wel in den plantengroei verborgen; 8-12 heldere gestippelde en gevlekte eieren; één broedsel.

Eet vooral kerfdieren, weekdieren, landschaaldieren, waarbij ook zaden en gebladerte. Roepen: « ki », « ka », « kio, kiu, kia », « toek », « djek ». In de lente galmen zijn zeer kenmerkende eentonige paringsroepen « rerrp rerrp rerrp... » dag en nacht.

Geslacht GALLINULA BRISSON, 1760.

342. — **Gallinula chloropus lucida** DUNAJEWSKI.

Reeks nr 33. — Kaart nr 326.

Nederlandsch : Waterhoen.

Fransch : Poule d'eau.

Bewoont zuidelijk Polen, België en waarschijnlijk het Zuiden van Duitschland. In het overige van Europa, het Noorden van Afrika en Azië bevinden zich andere gewestelijke rassen. De bewoners van het Noorden van Europa trekken het Zuiden in, naar de Middellandsche Zee.

Houdt van stilstaand zoetwater, zelfs weinig uitgestrekt of tusschen woonhuizen gelegen, van het oogenblik dat eenige plantengroei het toelaat zich te verschuilen en zijn nest te beschutten. Dit is gewoonlijk geplaatst tusschen de waterplanten, soms in een struik of op boomen bij het water; bestaat uit een hoop planten met nestkom in het midden;

5-10 heldere gestipte en gevlekte eieren; twee of drie broedsels.

Voedt zich vooral met planten: gras, scheuten en bladeren van planten boven het water geplukt, bessen, vruchten; ook met kerfdieren, wormen, slakken. Roepen: « ik ik », « krik krik », « kreks kreks », « kroak kroak », « djoek », « bak », « kirkrekrek », « gok gok », « giok giok »; 's nachts soms, rond het nest vliegend: « kikikik » of « terterter ».

Geslacht *FULICA* LINNÉ, 1758.

343. — *Fulica atra atra* LINNÉ.

Reeks n° 33. — Kaart n° 327.

Nederlandsch : Meerkoet.

Fransch : Foulque macroule.

Nestelt in bijna geheel Europa en Azië, het Noorden van Afrika. De bewoners van het Noorden trekken naar het Zuiden en vergaderen soms in groote troepen op sommige waters.

Bezoekt uitgestrekte stilstaande waters die de noodige bedekking leveren. Nest gebouwd met een grooten hoop waterplanten, tusschen het riet ver van de oevers geplaatst; 6-9 bruingele gestipte eieren; waarschijnlijk twee broedsels.

Voedt zich vooral met plantaardige stoffen: gras, scheuten en bladeren van waterplanten, grootendeels al duikende gevat; ook met kleine visschen, kerfdieren, weekdieren, enz. Roepen: « kōw », « puts » of « piks », doet ook zijn snavel kraken; jongen: « fuwieb ».

Orde GALLIFORMES.

Familie **TETRAONIDÆ.**

Geslacht *LAGOPUS* BRISSON, 1760.

344. — *Lagopus scoticus scoticus* (LATHAM).

Reeks n° 33. — Kaart n° 328.

Nederlandsch : Schotsch Sneeuwhoen.

Fransch : Lagopède d'Ecosse.

Bewoont de Britsche Eilanden; voor de jacht in de Hooge Venen in België ingevoerd.

De hoogvlakten met veengrond en plantengroei van mos en heidekruid maken zijn woongebied uit. Nestelt in een putteke van den grond, met gras bekleed en verborgen door heidekruid of zegge; 6-12 geelwitte roodgeklepte eieren; één broedsel.

Eet vooral scheuten van heidekruid, kraakbeziën, gras en andere planten, zaden, bessen en insecten. Roepen: « kuk » of « keuk keuk », « ko ko ko-bak ko-bak », « bek bek bek », « jap jap jap », « gek gek », « err-ra », « worrow worrow ».

Geslacht LYRURUS SWAINSON, 1832.

345. — **Lyrurus tetrix tetrix** (LINNÉ).

Reeks n° 33. — Kaart n° 329.

Nederlandsch : Korhoen.

Fransch : Tétrás lyre.

Bewoont plaatselijk bijna al de beboschte, zelfs bergachtige streken van Europa en het Westen van Azië.

Houdt zich in de bosschen van bladboomen of met kegelvrucht-boomen vermengd; ook in het hakhout en de heiden met verspreide boomen. Het nest is een holte in den grond, bekleed met wat afval van planten en bladeren; 6-10 bleekgele gevlekte eieren; één broedscl.

Wilde en voorzichtige vogel; veelwijvig. In de lente voeren de mannetjes, in het bijzijn van de wijfjes, hun paarspelen uit, bestaande uit verschillende houdingen, het uitspreiden van hun vederen en versieringen, dansen en speelgevechten, alles vergezeld van geroep, gezucht, geblaas geknor en geronk van de stem.

Voedt zich met scheuten van naaldboomen, knoppen, bladeren en katjes van berken en notelaars, bessen, vruchten, zaden, gras en ander groen, evenals met kerfdieren. Gezocht wild. Roepen : « dak dak », « koek », « look », « gaggag », « krokrokrajo »; bij het paarpronken : « toer toer toer », « tjoegwisch » of « tjoetji »; jongen : « diiub-djüb ».

Geslacht TETRASTES KEYSERLING en BLASIUS, 1840.

346. — **Tetrastes bonasia rhenana** KLEINSCHMIDT.

Reeks n° 33. — Kaart n° 330.

Nederlandsch : Hazelhoen.

Fransch : Gélínotte des bois.

Bewoont de Rijnlanden, Hoog-België en waarschijnlijk de streken die aan Frankrijk grenzen. Andere gewestelijke rassen bevinden zich in het Noorden en in het midden van Europa en in Azië.

Verblijft liefst in bosschen met vermengde soorten van bladboomen, en dicht onderhout; vermijdt de groote wouden van kegeldragers. Het nest is een lichte uitholling van den grond onder een struik; 8-12 roomkleurige weinig gevlekte eieren; waarschijnlijk één broedscl.

Voedsel : knoppen en scheuten van struiken, alle soorten bessen en vruchten, zaden, beuknoten, kerfdieren en larven. Uitstekend wild. Is standvogel en éénwijvig. Roepen : « plllllorit », « pitpitpit », « wit wit wit widlwidl widl wit wit wit », « koj koj koj »; mannetje in den paartijd : « tihitsitsitsitsi-tsuwi »; jong : « schi-schischi-schischi » of « ssie-ssissi-ssi-ssii ».

Familie **PHASIANIDÆ**.

Geslacht **ALECTORIS** KAUP, 1829.

347. — **Alectoris rufa rufa** (LINNÉ).

Nederlandsch : Roode Patrijs.

Fransch : Perdrix rouge.

Bewoont Engeland, het Zuiden en het midden van Frankrijk, het Noorden van Italië en de lage streken van Zwitserland. Bij toeval in België. Andere gewestelijke vormen werden erkend in het Zuiden van Europa en het Noorden van Afrika.

Verscheidene pogingen tot invoer in België zijn niet geslaagd. Houdt van open streken, bebouwde en onbebouwde gronden, steenige heuvels. Nest verborgen in hagen, onder struiken, gemaakt met gras in een holte van den grond; 10-12 geelachtige gevlekte en gestipte eieren; één broedsel.

Eénwijvig. Voedt zich met kerfdieren, slakken, graan, zaden, gras-scheuten, bladeren en ander groen. Stemgeluiden : « reb reb », « tjoek-tjoeka, tjoek-tjoeka », of « tjoekar »; het mannetje roept : « tjuk-tjur-rukekkkek » of « rerrekkkek »; het wijfje : « gagaga gaga ga ».

Geslacht **PERDIX** BRISSON, 1769.

348. — **Perdix perdix perdix** (LINNÉ).

Reeks n° 34. — Kaart n° 331.

Nederlandsch : Grijs Patrijs.

Fransch : Perdrix grise.

Bewoont het grootste deel van Europa, buiten het uiterste Noorden. Vervangen door nabijstaande ondersoorten in zekere streken van het midden en het Zuiden van Europa en Azië.

Wordt gevonden op bijna alle gronden : bebouwde, onbebouwde, effen of golvende vlakten; vermijdt de groote wouden en de hooge bergen. Nest bestaande uit gras of andere planten in een holte van den grond, in de weiden, het graan, de klaver of een anderen dichten plantengroei; 9-10 olijfbuine eieren; één broedsel.

Eénwijvig, gezellig, leeft in gezelschappen buiten den nesttijd. Eet alle soorten zaden van gekweekte of wilde planten, scheuten, gras, klaverbladeren en ander groen; houdt veel van kerfdieren. Door de jagers zeer gezocht wild. Roepen : « kirrek », « errepp », « koeroek », « koer-koerr » of « toerr toerr toerr »; zang : kèroewiet kèroewiet » of « kèer-wiek kèer-wiek »; ripriprpripr ».

Geslacht COTURNIX BONNATERRE, 1791.

349. — *Coturnix coturnix coturnix* (LINNÉ).

Reeks n° 34. — Kaart n° 332.

Nederlandsch : Kwakkel.

Fransch : Caille des blés.

Bewoont Europa, het Noorden van Afrika en het Westen van Azië. Overwintert van het Zuiden van Europa tot in de keerkringstreken van Afrika en in het Zuiden van Azië. Andere ondersoorten bevinden zich in Afrika en in Azië.

Was, 50 jaren geleden, zeer gemeen in het midden en het Westen van Europa, werd daarna zeer zeldzaam; groeit tegenwoordig merkelijk aan.

Houdt zich in de vlakten, bij voorkeur in de bebouwde gronden, de weiden met lang gras, waar zij zeer verborgen leeft en zich meer te voet dan in de vlucht verplaatst. Het nest is een holte in den grond, gevoerd met eenig gras en in het graan of anderen dichten plantengroei verborgen; 7-12 bleekgele gevlekte eieren; één broedsel.

Veelwijdig. Is in het najaar een zeer smakelijk wild. Voedt zich vooral met graan en zaden, scheuten en bladeren van verscheidene planten, evenals met kerfdieren in groote hoeveelheid. Roepen : « tii rek rek », « büliwi »; zang : « kwid-kwidkwid »; jongen : « brub brub brub ».

Geslacht PHASIANUS LINNÉ, 1758.

350. — *Phasianus colchicus* LINNÉ.

Reeks n° 34. — Kaart n° 333.

Nederlandsch : Boschfazant.

Fransch : Faisan de chasse.

Dit schoon wild is van zuiver ras niet meer, doch een mengeling bekomen door kruising van *Phasianus colchicus colchicus* en van *Phasianus colchicus semitorquatus*. Het vaderland van den eersten is de streek van Klein-Azië die aan de Zwarte Zee raakt, de tweede bewoont Mandsjoerië, in het Noord-Oosten van China. De eerste werd vóór den tweeden ingevoerd.

Vogel der bosschen, bij voorkeur met bouwland doorsneden. Nestelt onder een struik, in een holte van den grond bekleed met gras en bladeren; 8-14 olijfbroine eieren zonder vlekken; één broedsel.

Dierlijk en plantaardig voedsel : kerfdieren, wormen, weekdieren, hagedissen, graan en zaden, jonge scheuten, bladeren en wortels van gras en andere planten, eikels, beukenoten en andere zaden, vruchten en bessen. Roepen : een heesch « eurk eurk », « koch koch », « aa-gaks », « kloeng kloeng ».

WIJZIGINGEN, BIJVOEGINGEN, VERBETERINGEN

Bij toepassing van de eerstbenamingswet dienen de volgende namen op de « gekleurde vogelpostkaarten » gewijzigd te worden :

- Kaart n° 46 : *Luscinia svecica cyanecula* (Wolf), wordt
Luscinia svecica cyanecula (Meisner).
- Kaart n° 70 : *Carine noctua vidalii* (A. E. Brehm), wordt beter
Athene noctua vidalii A. E. Brehm genaamd.
- Kaart n° 80 : *Chlidonias leucopareius leucopareius* (Temminck),
wordt
Chlidonias hybrida hybrida (Pallas).
- Kaart n° 94 : *Larus leucopterus* Vieillot, is
Larus glaucoides Meyer geworden.
- Kaart n° 184 : *Turdus ustulatus swainsoni* Cabanis, wordt
Turdus ustulatus swainsoni Tschudi.
- Kaart n° 187 : *Turdus ruficollis atrogularis* Temminck, wordt
Turdus ruficollis atrogularis Jarocki.
- Kaart n° 205 : *Colæus monedula spermologus* Linné, moet
Colæus monedula spermologus (Vieillot) zijn.
- Kaart n° 220 : *Anas albifrons albifrons* (Scopoli), lees
Anser albifrons albifrons (Scopoli).
- Kaart n° 278 : *Calidris testacea* Pallas, is
Calidris ferruginea (Pontoppidan) geworden.
- Kaart n° 287 : *Ædicnemus ædicnemus ædicnemus* (Linné), heet
Burhinus ædicnemus ædicnemus (Linné).

Sommige ondersoorten werden niet behouden, andere werden onlangs ingebracht :

- Kaart n° 5 : *Anthus spinoletta* (Linné), moet
Anthus spinotetta spinoletta (Linné) zijn.
- Kaart n° 10 : *Certhia brachydactyla brachydactyla* Brehm, is
Certhia brachydactyla megarhynchos Brehm geworden.
- Kaart n° 17 : *Parus atricapillus subrhenanus* Kleinschmidt en Jordans, is
Parus atricapillus rhenanus Kleinschmidt geworden.
- Kaart n° 27 : *Phylloscopus sibilatrix sibilatrix* (Bechstein), wordt
Phylloscopus sibilatrix (Bechstein).
- Kaart n° 40 : *Saxicola rubetra rubetra* (Linné), is
Saxicola rubetra (Linné) geworden.
- Kaart n° 45 : *Luscinia svecica gaelkei* (Kleinschmidt), moet
Luscinia svecica svecica (Linné) zijn.

- Kaart n° 56 : *Picus viridus virescens* (Brehm), is
Picus viridis viridis Linné geworden.
- Kaart n° 91 : *Larus fuscus* Linné, is
Larus fuscus fuscus Linné geworden.
- Kaart n° 125 : *Halizetus albicilla albicilla* (Linné), wordt
Halizetus albicilla (Linné).
- Kaart n° 151 : *Emberiza calandra calandra* Linné, wordt
Emberiza calandra Linné.
- Kaart n° 198 : *Columba aenas* Linné, wordt
Columba aenas aenas Linné.
- Kaart n° 219 : *Anser anser* (Linné), is
Anser anser anser (Linné) geworden.
- Kaart n° 238 : *Aythya ferina ferina* (Linné), is
Aythya ferina (Linné) geworden.
- Kaart n° 254 : *Hydrobates pelagicus* (Linné), wordt
Hydrobates pelagicus pelagicus (Linné).
- Kaart n° 263 : *Colymbus immer* Brünnich, is
Colymbus immer immer Brünnich geworden.

Ten gevolge van een onlangsche vergelijkende studie van zekere broedvogels in België werden de volgende wijzigingen aan de benamingen gebracht :

- Kaart n° 49 : *Troglodytes troglodytes troglodytes* (Linné), is
Troglodytes troglodytes occidentalis Verheyen geworden.
- Kaart n° 51 : *Prunella modularis modularis* (Linné), is
Prunella modularis arduennus Verheyen geworden.
- Kaart n° 284 : *Philomachus pugnax* (Linné), is
Philomachus pugnax occidentalis Verheyen geworden.
- Kaart n° 11 : *Sitta europæa cæsia* Wolf, is
Sitta europæa hassica Kleinschmidt geworden.
- Kaart n° 14 : *Parus ater ater* Linné, is
Parus ater rapinei Jouard geworden.
- Kaart n° 15 : *Parus cristatus mitratus* Brehm, is
Parus cristatus brunnescens (Prazak) geworden.
- Kaart n° 41 : *Saxicola torquata rubicola* (Linné), is
Saxicola torquata hibernans (Hartert) geworden.
- Kaart n° 47 : *Erithacus rubecula rubecula* (Linné), is
Erithacus rubecula melophilus Hartert geworden.
- Kaart n° 58 : *Dryobates major pinetorum* (Brehm), is
Dryobates major anglicus (Hartert) geworden.
- Kaart n° 74 : *Tyto alba alba* (Scopoli) is
Tyto alba rhenana Kleinschmidt geworden.

Kaart n^r 131 : *Carduelis carduelis carduelis* (Linné), is
Carduelis carduelis britannica (Hartert) geworden

Kaart n^r 137 : *Pyrrhula pyrrhula coccinea* (Gmelin), is
Pyrrhula pyrrhula europæa Vieillot geworden.

Kaart n^r 270 : *Charadrius hiaticula hiaticula* Linné, is
Charadrius hiaticula major Seebohm geworden.

Volgens de nieuwe Fransche benaming :

Kaart n^r 2 : Pipit des champs, kan ook
Pipit rousseline genoemd worden.

Kaart n^r 5 : Pipit aquatique, kan ook
Pipit spioncelle genoemd worden.

Kaarten n^{rs} 6, 7 en 8 : Het geslacht Hochequeue, kan ook
Bergeronnette genoemd worden.

Kaart n^r 6 : Hochequeue of Bergeronnette jaune, kan ook
Hochequeue of Bergeronnette printanière genoemd
worden.

Kaart n^r 7 : Hochequeue of Bergeronnette boarule, kan ook
Hochequeue of Bergeronnette des ruisseaux genoemd
worden.

Kaart n^r 19 : Roitelet ordinaire, kan ook
Roitelet huppé genoemd worden.

Kaart n^r 26 : Pouillot fitis, kan ook
Pouillot chantré genoemd worden.

Kaart n^r 30 : Rousserolle des roseaux, mag ook
Rousserolle effarvatte genoemd worden.

Kaart n^r 31 : Rousserolle des marais, mag ook
Rousserolle verderolle genoemd worden.

Kaart n^r 40 : Traquet tarier, kan ook
Traquet des prés genoemd worden.

Kaart n^r 41 : Traquet rubicole, kan ook
Traquet pâte genoemd worden.

Kaart n^r 42 : Rouge-queue de muraille, kan ook
Rouge-queue à front blanc genoemd worden.

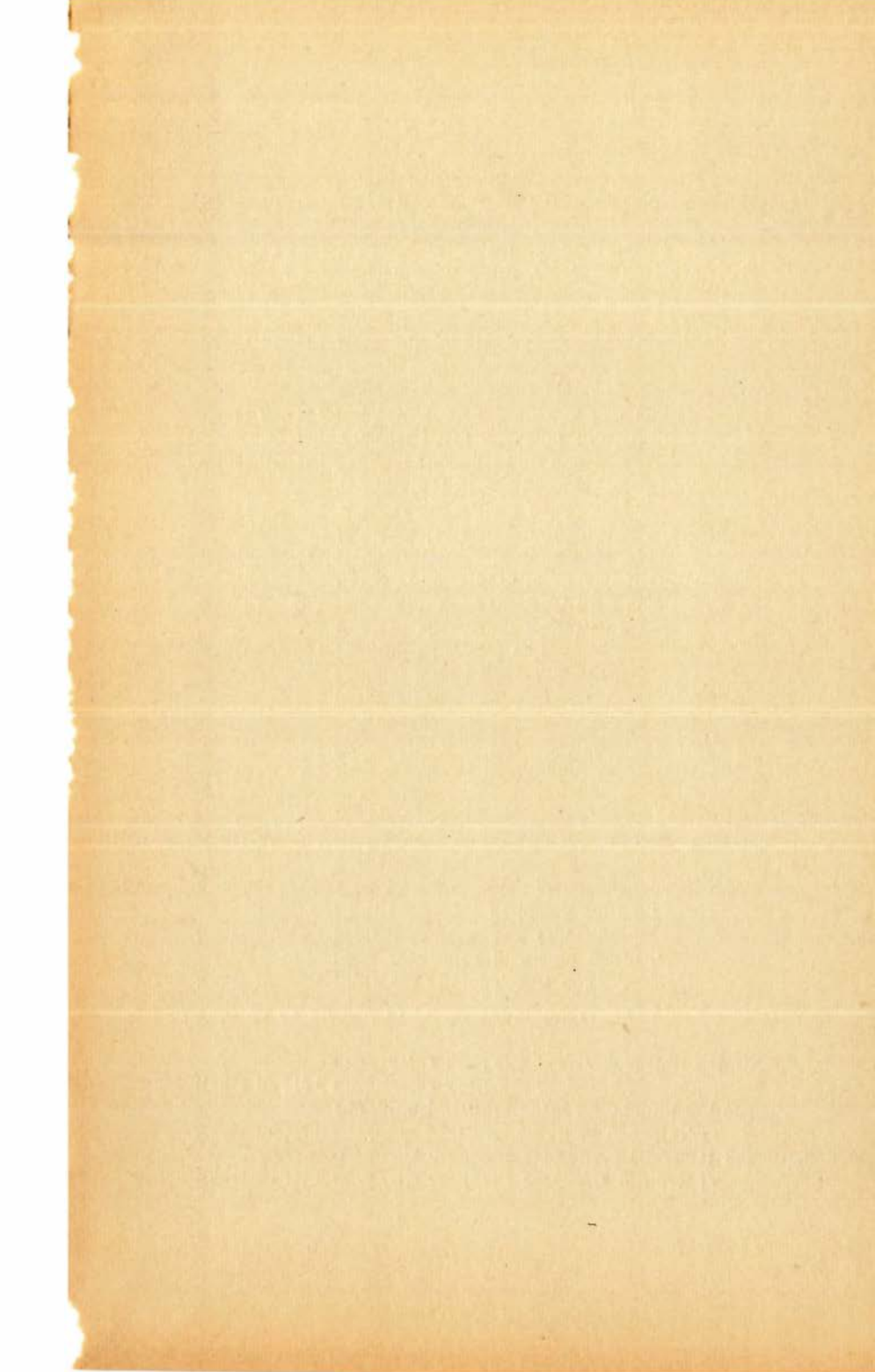
Kaart n^r 67 : Hoornuil, wordt ook
Ransuil genoemd.

Kaart n^r 92 : Wintermeeuw, mag men ook
Stormmeeuw namen.

Kaart n^r 153 : Witkopgors, wordt beter
Witkapgors genoemd.

Kaart n^r 68 : De eieren van den Velduil zijn niet gevlekt, doch
eenkleurig wit.

II. — ALPHABETISCHE LIJST VAN DE LATIJSCH E NAMEN

Steelematig nr	Reeks nr	Kaart nr	LATIJSCH	FRANSCH	NEDERLANDSCH
A					
181	12	113	<i>Accipiter gentilis gentilis</i> (Linné), p. 82.	Autour des palombes.	Havik.
182	12	112	<i>Accipiter nisus nisus</i> (Linné), p. 82.	Épervier d'Europe.	Sperwer.
95	3	29	<i>Acrocephalus arundinaceus arundinaceus</i> (Linné), p. 43.	Rousserolle turdoïde.	Groote Rietzanger.
99	4	33	<i>Acrocephalus paludicola</i> (Vieillot), p. 44.	Rousserolle aquatique.	Waterrietzanger.
97	4	31	<i>Acrocephalus palustris</i> (Bechstein), p. 44.	Rousserolle des marais.	Boschrietzanger.
98	4	32	<i>Acrocephalus schænobænus</i> (Linné), p. 44.	Rousserolle phragmite.	Moerasrietzanger.
96	3	30	<i>Acrocephalus scirpaceus scirpaceus</i> (Hermann), p. 43.	Rousserolle des roseaux.	Kleine Rietzanger.
75	2	18	<i>Ægithalos caudatus europæus</i> (Hermann), p. 35.	Mésange à longue queue.	Staartmees.
159	7	69	<i>Ægoliulus funereus funereus</i> (Linné), p. 71.	Chouette de Tengmalm.	Tengmalm's Uil.
54	18	171	<i>Alauda arvensis arvensis</i> Linné, p. 24.	Alouette des champs.	Veldleeuwerik.
328	32	312	<i>Alca torda torda</i> Linné, p. 146.	Petit Pingouin.	Alk.
142	20	196	<i>Alcedo atthis ispida</i> Linné, p. 64.	Martin-pêcheur d'Europe.	IJsvogel.
347	—	—	<i>Alectoris rufa rufa</i> (Linné), p. 155.	Perdrix rouge.	Roode Patrijs.
215	23	227	<i>Alopochen ægyptiaca</i> (Linné), p. 98.	Oie d'Égypte.	Nijlgans.
223	24	235	<i>Anas acuta acuta</i> Linné, p. 101.	Canard pilet.	Pijlstaarteend.
218	23	230	<i>Anas crecca crecca</i> Linné, p. 99.	Sarcelle d'hiver.	Wintertaling.
219	24	231	<i>Anas formosa</i> Georgi, p. 99.	Sarcelle formose.	Baïkaltaling.
222	24	234	<i>Anas penelope</i> Linné, p. 101.	Canard siffleur.	Smieëend.
217	23	229	<i>Anas platyrhynchos platyrhynchos</i> Linné, p. 99.	Canard col-vert.	Blokeend.

Steelsel- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	LATIJN	FRANSCH	NEDERLANDSCH
220	24	232	<i>Anas querquedula</i> Linné, p. 100.	Sarcelle d'été.	Zomertaling.
221	24	233	<i>Anas strepera</i> Linné, p. 100.	Canard chipeau.	Krakeend.
208	22	220	<i>Anser albifrons albifrons</i> (Scopoli), p. 94.	Oie rieuse.	Kolgans.
207	22	219	<i>Anser anser anser</i> (Linné), p. 94.	Oie cendrée.	Grauwe Gans.
209	23	221	<i>Anser erythropus</i> (Linné), p. 94.	Oie naine.	Dwerggans.
210 ^a	23	222	<i>Anser fabalis fabalis</i> (Latham), p. 95.	Oie des moissons.	Rietgans.
210 ^b	23	223	<i>Anser fabalis brachyrhyn- chus</i> Baillon, p. 95.	Oie à bec court.	Kleine Rietgans.
211 [?]	34	340	<i>Anser hyperboreus</i> Pallas of <i>Anser caerulescens</i> (Linné), p. 96.	Oie des neiges.	Sneeuwgans.
57	1	2	<i>Anthus campestris campest- tris</i> (Linné), p. 25.	Pipit des champs.	Duinpieper.
60	—	—	<i>Anthus cervinus</i> (Pallas), p. 26.	Pipit à gorge rousse.	Roskeelpieper.
59	1	4	<i>Anthus pratensis</i> (Linné), p. 26.	Pipit des prés.	Graspieper.
56	1	1	<i>Anthus richardi richardi</i> Vieillot, p. 25.	Pipit Richard.	Groote Pieper.
61 ^a	1	5	<i>Anthus spinoletta spino- letta</i> (Linné), p. 27.	Pipit aquatique.	Waterpieper.
61 ^b	—	—	<i>Anthus spinoletta petrosus</i> (Montagu), p. 27.	Pipit obscur.	Rotspieper.
61 ^c	—	—	<i>Anthus spinoletta littoralis</i> Brehm, p. 27.	Pipit des rivages.	Kustpieper.
58	1	3	<i>Anthus trivialis trivialis</i> (Linné), p. 25.	Pipit des arbres.	Boompieper.
137	6	53	<i>Apus apus apus</i> (Linné), p. 61.	Martinet noir.	Gierzwaluw.
136	—	—	<i>Apus melba melba</i> (Linné), p. 61.	Martinet à ventre blanc.	Alpengierzwaluw.
171	13	121	<i>Aquila chrysaëtus chrysaë- tus</i> (Linné), p. 77.	Aigle royal.	Steenarend.
172	13	122	<i>Aquila clanga</i> Pallas, p. 78.	Aigle criard.	Bastaardarend.
173	13	123	<i>Aquila pomarina pomarina</i> Brehm, p. 78.	Aigle pomarin.	Schreeuwarend.
195	21	210	<i>Ardea cinerea cinerea</i> Linné, p. 88.	Héron cendré.	Blauwe Reiger.
196	22	211	<i>Ardea purpurea purpurea</i> Linné, p. 89.	Héron pourpré.	Purperreiger.
197	22	214	<i>Ardea railloides</i> (Scopoli), p. 90.	Héron crabier.	Ralreiger.
271	28	277	<i>Arenaria interpres inter- pres</i> (Linné), p. 122.	Tournepieper à col- lier.	Steenlooper.
158	7	68	<i>Asio flammeus flammeus</i> (Pontoppidan), p. 71.	Hibou des marais.	Velduil.
157	7	67	<i>Asio otus otus</i> (Linné), p. 70.	Hibou moyen-duc.	Hoornuil of Ransuil.
160	7	70	<i>Athene noctua vidalii</i> A. E. Brehm, p. 71.	Chouette chevêche.	Steenuil.

Steelsel- matig nr	Becks nr	Kaart nr	LATIJN	FRANSCH	NEDERLANDSCH
226	24	238	<i>Aythya ferina</i> (Linné), p. 102.	Fuligule milouin.	Tafeleend.
228	24	240	<i>Aythya fuligula</i> (Linné), p. 103.	Fuligule morillon.	Kuifeend.
229	25	241	<i>Aythya marila marila</i> (Linné), p. 103.	Fuligule milouinan.	Toppereend.
227	24	239	<i>Aythya nyroca nyroca</i> (Güldenstädt), p. 103.	Fuligule nyroca.	Witoogeend.
B					
83	18	177	<i>Bombycilla garrulus garrulus</i> (Linné), p. 38.	Jaseur du nord.	Pestvogel.
202	22	217	<i>Botaurus stellaris stellaris</i> (Linné), p. 91.	Butor étoilé.	Roerdomp.
212 ^a	23	224	<i>Branta bernicla bernicla</i> (Linné), p. 96.	Bernache cravant.	Rotgans.
212 ^b	—	—	<i>Branta bernicla hrota</i> (O.-F. Müller), p. 97.	Bernache cravant à poitrine pâle.	Bleekborstrotgans.
213	23	225	<i>Branta leucopsis</i> (Bechstein), p. 97.	Bernache nonnette.	Brandgans.
214	23	226	<i>Branta ruficollis</i> (Pallas), p. 97.	Bernache à cou roux.	Roodhalsgans.
455	7	65	<i>Bubo bubo bubo</i> (Linné), p. 69.	Hibou grand-duc.	Arenduil.
230	25	242	<i>Bucephala clangula clangula</i> (Linné), p. 104.	Garrot à œil d'or.	Brileend.
261	27	267	<i>Burhinus oedicnemus oedicnemus</i> (Linné), p. 117.	Œdienème criard.	Griel.
475 ^a	41	105	<i>Buteo buteo buteo</i> (Linné), p. 79.	Buse variable.	Buizerd.
475 ^b	—	—	<i>Buteo buteo vulpinus</i> (Gloger), p. 79.	Buse des steppes.	Steppenbuizerd.
476	41	107	<i>Buteo lagopus lagopus</i> (Pontoppidan), p. 80.	Buse pattue.	Ruigpootbuizerd.
C					
51	47	168	<i>Calandrella brachydactyla brachydactyla</i> (Leisler), p. 22.	Alouette calandrelle.	Kortteenleeuwerik.
46	47	163	<i>Calcarius lapponicus lapponicus</i> (Linné), p. 20.	Bruant lapon.	IJsgors.
273 ^a	28	279	<i>Calidris alpina alpina</i> (Linné), p. 123.	Bécasseau variable.	Bonte Strandlooper.
273 ^b	—	—	<i>Calidris alpina schinzii</i> (Brehm), p. 123.	Bécasseau variable de Schinz.	Kleine bonte strand- looper.
276	29	282	<i>Calidris canutus canutus</i> (Linné), p. 125.	Bécasseau maubèche.	Kanoetstrandlooper.
277	29	283	<i>Calidris maritima maritima</i> (Brünnich), p. 125.	Bécasseau violet.	Paarse Strandlooper.
274	28	280	<i>Calidris minuta</i> (Leisler), p. 124.	Bécasseau minute.	Kleine Strandlooper.
272	28	278	<i>Calidris ferruginea</i> (Pontoppidan), p. 123.	Bécasseau cocorli.	Krombekstrandlooper.

Steele- matig n ^o	Reeks n ^o	Kaart n ^o	LATIJN	FRANSCH	NEDERLANDSCH
275	29	281	<i>Calidristemminckia</i> (Leisler), p. 124.	Bécasseau de Tem- minck.	Temminck's Strand looper.
299	31	305	<i>Capella gallinago gallinago</i> (Linné), p. 135.	Bécassine des marais.	Watersnip.
300	31	306	<i>Capella media</i> (Latham), p. 135.	Bécassine double.	Poelsnip.
138	6	54	<i>Caprimulgus europæus</i> <i>europæus</i> Linné, p. 62.	Engoulevent d'Europe.	Geitenmelker.
17	14	133	<i>Carduelis cannabina can- nabina</i> (Linné), p. 8.	Linotte mélodieuse.	Kneuter.
—	35	344	<i>Carduelis cannabina can- nabina</i> (Linné) × <i>Car- duelis carduelis</i> (Linné).	Linotte mélodieuse × Chardonneret élé- gant.	Kneuter × Distelvink.
—	35	348	<i>Carduelis cannabina can- nabina</i> (Linné) × <i>Seri- nus canarius domesticus</i> .	Linotte mélodieuse × Serin domestique.	Kneuter × Kanarie- vogel.
15 ^a	14	131	<i>Carduelis carduelis britan- nica</i> (Hartert), p. 7.	Chardonneret élégant.	Distelvink.
15 ^b	—	—	<i>Carduelis carduelis cardue- lis</i> (Linné), p. 8.	Chardonneret élégant du nord.	Noordsche Distelvink.
—	35	342	<i>Carduelis carduelis</i> (Linné) × <i>Chloris chloris chloris</i> (Linné).	Chardonneret élégant × Verdier d'Europe.	Distelvink × Groen- vink.
—	35	345	<i>Carduelis carduelis</i> (Linné) × <i>Pyrrhula pyrrhula eu- ropæa</i> (Vieillot).	Chardonneret élégant × Bouvreuil pivoine.	Distelvink × Goud- vink.
—	35	346	<i>Carduelis carduelis</i> (Linné) × <i>Serinus canarius do- mesticus</i> .	Chardonneret élégant × Serin domestique.	Distelvink × Kanarie- vogel.
20	15	143	<i>Carduelis citrinella citri- nella</i> (Pallas), p. 10.	Venturon montagnard.	Citroensijs.
19 ^c	14	136	<i>Carduelis flammea cabaret</i> (P. L. S. Müller), p. 10.	Sizerin flammé rous- sâtre.	Kleine Barmsijs.
19 ^a	14	135	<i>Carduelis flammea flammea</i> (Linné), p. 9.	Sizerin flammé bo- réal.	Noordsche Barmsijs.
19 ^b	—	—	<i>Carduelis flammea holboellii</i> (Brehm), p. 9.	Sizerin flammé d'Hol- boëll.	Langsnavelige Barm- sijs.
19 ^d	34	336	<i>Carduelis flammea horne- manni</i> (Holboëll), p. 10.	Sizerin flammé de Hornemann.	Groote Barmsijs.
18	15	142	<i>Carduelis flavirostris flavi- rostris</i> (Linné), p. 9.	Linotte à bec jaune.	Steenkneuter.
16	14	132	<i>Carduelis spinus</i> (Linné), p. 8.	Tarin des aulnes.	Elssijs.
—	35	347	<i>Carduelis spinus</i> (Linné) × <i>Serinus canarius domes- ticus</i> .	Tarin des aulnes × Serin domestique.	Elssijs × Kanarie- vogel.
23	15	144	<i>Carpodacus erythrinus ery- thrinus</i> (Pallas), p. 12.	Carpodaque cramoisi.	Roodmusch.
66	1	10	<i>Certhia brachydactyla me- garhynchos</i> Brehm, p. 30.	Grimpereau brachy- dactyle.	Kortkluawboomkrui- per.
65	1	9	<i>Certhia familiaris macro- dactyla</i> Brehm, p. 30.	Grimpereau familier.	Langkluawboomkrui- per.
266	28	272	<i>Charadrius alexandrinus</i> <i>alexandrinus</i> Linné, p. 120.	Gravelot à collier interrompu.	Strandplevier.
268 ^b	—	—	<i>Charadrius apricarius alti- frons</i> Brehm, p. 121.	Pluvier doré du nord.	Noordsche Goudple- vier.

Stelsel- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	LATIJN	FRANSCH	NEDERLANDSCH
268 ^a	28	274	<i>Charadrius apricarius apricarius</i> Linné, p. 121.	Pluvier doré.	Goudplevier.
265	28	271	<i>Charadrius dubius curonicus</i> Gmelin, p. 119.	Petit Gravelot.	Kleine Plevier.
264 ^b	—	—	<i>Charadrius hiaticula hiaticula</i> Linné, p. 119.	Gravelot à collier.	Bontbekplevier.
264 ^a	27	270	<i>Charadrius hiaticula major</i> Seebohm, p. 118.	Gravelot à collier occidental.	Westersche Bontbekplevier.
264 ^c	—	—	<i>Charadrius hiaticula tundra</i> Lowe, p. 119.	Gravelot à collier septentrional.	Noordsche Bontbekplevier.
267	28	273	<i>Charadrius morinellus</i> Linné, p. 120.	Pluvier guignard.	Morinelplevier.
335	32	319	<i>Chlamydotis undulata macqueenii</i> (Gray en Hardwicke), p. 149.	Outarde de Macqueen.	Aziatische Kraagtrap.
305	8	80	<i>Chlidonias hybrida hybrida</i> (Pallas), p. 137.	Guifette à moustaches.	Grauwe Moeraszwaluw.
304	8	79	<i>Chlidonias leucoptera</i> (Temminck), p. 137.	Guifette à ailes blanches.	Witvleugelmoeraszwaluw.
303	8	78	<i>Chlidonias nigra nigra</i> (Linné), p. 137.	Guifette noire.	Zwarte Moeraszwaluw.
14	14	134	<i>Chloris chloris chloris</i> (Linné), p. 7.	Verdier d'Europe.	Groenvink.
—	35	343	<i>Chloris chloris chloris</i> (Linné) × <i>Carduelis carduelis</i> (Linné).	Verdier d'Europe × Chardonneret élégant.	Groenvink × Distelvink.
191	8	75	<i>Ciconia ciconia ciconia</i> (Linné), p. 86.	Cigogne blanche.	Ooievaar.
192	8	76	<i>Ciconia nigra</i> (Linné), p. 87.	Cigogne noire.	Zwarte Ooievaar.
132	20	193	<i>Cinclus cinclus aquaticus</i> Bechstein, p. 59.	Cincle plongeur.	Waterspreeuw.
188	13	126	<i>Circus gallicus</i> (Gmelin), p. 85.	Circaète Jean-le-blanc.	Slangenarend.
177	11	109	<i>Circus xeruginosus xeruginosus</i> (Linné), p. 80.	Busard des roseaux.	Bruine Kuikendief.
178	11	110	<i>Circus cyaneus cyaneus</i> (Linné), p. 80.	Busard Saint-Martin.	Blauwe Kuikendief.
179	12	118	<i>Circus macrourus</i> (S. G. Gmelin), p. 81.	Busard pâle.	Steppenkuikendief.
180	12	111	<i>Circus pygargus</i> (Linné), p. 81.	Busard cendré.	Grauwe Kuikendief.
153	—	—	<i>Clamator glandarius</i> (Linné), p. 69.	Coucou geai.	Gaaikoekoek.
231	25	243	<i>Clangula hyemalis</i> (Linné), p. 104.	Harelde de Miquelon.	IJseend.
13	15	141	<i>Coccothraustes coccothraustes</i> (Linné), p. 6.	Gros-bec casse-noyaux.	Appelvink.
152	—	—	<i>Coccyzus americanus americanus</i> (Linné), p. 68.	Coulicou américain.	Amerikaansche Koeke.
5 ^b	—	—	<i>Colæus monedula monedula</i> (Linné), p. 3.	Choucas de l'Europe orientale.	Oosteuropeesche Kauw.
5 ^a	21	205	<i>Colæus monedula spermologus</i> (Vieillot), p. 2.	Choucas des tours.	Kauw.

Stelsel- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	LATIJN	FRANSCH	NEDERLANDSCH
255	20	197	<i>Columba livia livia</i> Gmelin, p. 115.	Pigeon biset.	Rotsduif.
256	20	198	<i>Columba œnas œnas</i> Linné, p. 115.	Pigeon colombin.	Holduif.
257	20	199	<i>Columba palumbus palum- bus</i> Linné, p. 116.	Pigeon ramier.	Woudduif.
253	27	264	<i>Colymbus arcticus arcticus</i> Linné, p. 114.	Plongeon à gorge noire.	Parelduiker.
252	27	263	<i>Colymbus immer immer</i> Brünnich, p. 113.	Plongeon imbrin.	IJsduiker.
254	27	265	<i>Colymbus stellatus</i> Pontop- pidan, p. 114.	Plongeon à gorge rousse.	Roodkeelduiker.
141	20	195	<i>Coracias garrulus garru- lus</i> Linné, p. 63.	Rollier d'Europe.	Scharrelaar.
1	21	201	<i>Corvus corax corax</i> Linné, p. 1.	Grand Corbeau.	Raaf.
2	21	202	<i>Corvus cornix cornix</i> Linné, p. 1.	Corbeau mantelé.	Bonte Kraai.
3	21	203	<i>Corvus corone corone</i> Linné, p. 2.	Corbeau corneille.	Zwarte Kraai.
4	21	204	<i>Corvus frugilegus frugilegus</i> Linné, p. 2.	Corbeau freux.	Rock.
349	34	332	<i>Coturnix coturnix coturnix</i> (Linné), p. 156.	Caille des blés.	Kwakkel.
341	33	325	<i>Crex crex</i> (Linné), p. 152.	Râle des genêts.	Grasral.
279	29	285	<i>Crocethia alba</i> (Pallas), p. 126.	Bécasseau sanderling.	Drieteenstrandlooper.
151	7	63	<i>Cuculus canorus canorus</i> Linné, p. 68.	Oucou gris.	Koekoek.
262	27	268	<i>Cursorius cursor cursor</i> (Latham), p. 118.	Courvite gaulois.	Renvogel.
205	10	99	<i>Cygnus bewickii bewickii</i> Yarrel, p. 93.	Cygne de Bewick.	Kleine Zwaan.
204	10	98	<i>Cygnus cygnus</i> (Linné), p. 92.	Cygne chanteur.	Hoelzwaan.
206	10	100	<i>Cygnus olor</i> (Gmelin), p. 93.	Cygne muet.	Knobbelzwaan.
D					
134	5	48	<i>Delichon urbica urbica</i> (Linné), p. 60.	Hirondelle de fenêtre.	Huiszwaluw.
246	—	—	<i>Diomedea exulans</i> Linné, p. 111.	Albatros hurleur.	Albatros.
146	—	—	<i>Dryobates leucotos leucotos</i> (Bechstein), p. 66.	Pic à dos blanc.	Witruigspecht.
145 ^a	6	58	<i>Dryobates major anglicus</i> (Hartert), p. 65.	Pic épeiche.	Westersche groote bonte Specht.
145 ^b	—	—	<i>Dryobates major major</i> (Linné), p. 65.	Pic épeiche du nord.	Noordsche groote bonte Specht.
148	6	60	<i>Dryobates medius medius</i> (Linné), p. 66.	Pic mar.	Middelste bonte Specht.
147	6	59	<i>Dryobates minor hortorum</i> (Brehm), p. 66.	Pic épeichette.	Kleine bonte Specht.
149	7	61	<i>Dryocopus martius martius</i> (Linné), p. 67.	Pic noir.	Zwarte Specht.

Stelsel- matig n ^r	Reeks n ^r	Kaart n ^r	LATIJN	FRANSOH	NEDERLANDSCH
E					
197	22	212	<i>Egretta alba alba</i> (Linné), p. 89.	Grande Aigrette.	Groote Zilverreiger.
198	22	213	<i>Egretta garzetta garzetta</i> (Linné), p. 89.	Aigrette garzette.	Kleine Zilverreiger.
187	12	120	<i>Elanus caeruleus caeruleus</i> (Desfontaines), p. 84.	Élanion blanc.	Zwartvleugelwouw.
38	16	160	<i>Emberiza aureola aureola</i> Pallas, p. 18.	Bruant auréole.	Wilggors.
36?	16	155	<i>Emberiza bruniceps</i> Brandt, p. 17.	Bruant à gorge brune.	Bruinkeelgors.
33	16	151	<i>Emberiza calandra</i> Linné, p. 16.	Bruant proyer.	Grauwe Gors.
42	16	158	<i>Emberiza cia cia</i> Linné, p. 19.	Bruant fou.	Grijze Gors.
39	16	154	<i>Emberiza cirrus cirrus</i> Linné, p. 18.	Bruant zizi.	Haaggors.
34	16	152	<i>Emberiza citrinella citri- nella</i> Linné, p. 16.	Bruant jaune.	Geelgors.
41	16	156	<i>Emberiza hortulana</i> Linné, p. 19.	Bruant ortolan	Ortolaangors.
35	16	153	<i>Emberiza leucocephala leu- cocephala</i> S. G. Gmelin, p. 17.	Bruant à calotte blanche.	Witkapgors.
44	17	161	<i>Emberiza pusilla</i> Pallas, p. 20.	Bruant nain.	Dwerggors.
43	16	159	<i>Emberiza rustica rustica</i> Pallas, p. 19.	Bruant rustique.	Boschgors.
37?	16	157	<i>Emberiza rutila</i> Pallas, p. 17.	Bruant roux.	Rosse Gors.
45	17	162	<i>Emberiza schoeniclus schoe- niclus</i> (Linné), p. 20.	Bruant des roseaux.	Rietgors.
40	34	338	<i>Emberiza stewarti</i> Blyth, p. 18.	Bruant à calotte grise.	Grijskapgors.
55	18	172	<i>Eremophila alpestris flavu</i> (Gmelin), p. 24.	Alouette oreillarde.	Bergleeuwerik.
128 ^a	5	47	<i>Erithacus rubecula melo- philus</i> Hartert, p. 56.	Rouge-gorge familier occidental.	Westersche Roodborst.
128 ^b	—	—	<i>Erithacus rubecula rube- cula</i> (Linné), p. 57.	Rouge-gorge familier du nord.	Noordsche Roodborst.
F					
168	11	103	<i>Falco columbarius asalon</i> Tunstall, p. 76.	Faucon émérillon.	Smellekenvalk.
165 ^a	11	101	<i>Falco peregrinus peregrinus</i> Tunstall, p. 74.	Faucon pèlerin.	Slechtvalk.
165 ^b	—	—	<i>Falco peregrinus germani- cus</i> Erlanger, p. 74.	Faucon pèlerin occi- dental.	West-europeesche Slechtvalk.
166 ^b	12	116	<i>Falco rusticolus candicans</i> Gmelin, p. 75.	Gerfaut blanc.	Witte Giervalk.
166 ^a	12	116	<i>Falco rusticolus rusticolus</i> Linné, p. 75.	Gerfaut de Norvège.	Noorweegsche Gier- valk.
167	11	102	<i>Falco subbuteo subbutco</i> Linné, p. 75.	Faucon hobereau.	Boomvalk

Stelsel- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	LATIJN	FRANSCH	NEDERLANDSCH
170	11	104	<i>Falco tinnunculus tinnunculus</i> Linné, p. 77.	Faucon cresserelle.	Torenvalk.
169	12	117	<i>Falco vespertinus vespertinus</i> Linné, p. 76.	Faucon à pattes rouges.	Roodpootvalk.
86	6	52	<i>Ficedula albicollis</i> (Temminck), p. 39.	Gobe-mouches à collier.	Withalsvliegenvanger.
85	3	23	<i>Ficedula hypoleuca hypoleuca</i> (Pallas), p. 39.	Gobe-mouche noir.	Bonte Vliegenvanger.
332	32	316	<i>Fratercula arctica grabæ</i> (Brehm), p. 148.	Macareux moine.	Papegaaiduiker.
28	14	139	<i>Fringilla cœlebs cœlebs</i> Linné, p. 14.	Pinson chanteur.	Botvink.
—	35	349	<i>Fringilla cœlebs cœlebs</i> Linné × <i>Fringilla montifringilla</i> Linné.	Pinson chanteur × Pinson du nord.	Botvink × Noordvink.
29	14	140	<i>Fringilla montifringilla</i> Linné, p. 14.	Pinson du nord.	Noordvink.
—	35	349	<i>Fringilla montifringilla</i> Linné × <i>Fringilla cœlebs</i> Linné.	Pinson du nord × Pinson chanteur.	Noordvink × Botvink.
343	33	327	<i>Fulica atra atra</i> Linné, p. 153.	Foulque macroule.	Meerkoet.
245	26	257	<i>Fulmarus glacialis glacialis</i> (Linné), p. 110.	Pétrel glacial.	Noordsche Stormvogel.
G					
52	17	169	<i>Galerida cristata cristata</i> (Linné), p. 23.	Alouette cochevis.	Kuifleeuwerik.
342	33	326	<i>Gallinula chloropus lucida</i> Dunajewski, p. 152.	Poule d'eau.	Waterhoen.
8 ^a	21	208	<i>Garrulus glandarius rufitergum</i> Hartert, p. 4.	Geai des chênes.	Eikelgaai.
8 ^b	—	—	<i>Garrulus glandarius glandarius</i> (Linné), p. 4.	Geai des chênes du nord.	Noordsche Eikelgaai.
306	9	81	<i>Gelochelidon nilotica nilotica</i> (Gmelin), p. 138.	Sterne hansel.	Lachzeewalw.
263	27	269	<i>Glarusola pratincola pratincola</i> (Linné), p. 118.	Glaréole à collier.	Vorkstaartplevier.
161	8	71	<i>Glaucopteryx passerinum passerinum</i> (Linné), p. 72.	Chouette chevêchette.	Muschuil.
336	32	320	<i>Grus grus grus</i> (Linné), p. 150.	Grue cendrée.	Kraanvogel.
190	13	127	<i>Gyps fulvus fulvus</i> (Hablizl), p. 86.	Vautour fauve.	Vale Gier.
H					
302 ^a	30	300	<i>Hæmatopus ostralegus ostralegus</i> Linné, p. 136.	Huitrier pie du nord.	Noordelijke Scholekster.
302 ^b	—	—	<i>Hæmatopus ostralegus occidentalis</i> Neumann, p. 136.	Huitrier pie occidental.	Westelijke Scholekster.
185	13	125	<i>Halæetus albicilla</i> (Linné), p. 83.	Pygargue à queue blanche.	Zeearend.

Stelsel- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	LATIJN	FRANSCH	NEDERLANDSCH
174	13	124	<i>Hieraaëtus fasciatus fascia- tus</i> (Vieillot), p. 78.	Aigle à queue bar- rée.	Bonelli's Arend.
291	30	296	<i>Himantopus himantopus himantopus</i> (Linné), p. 131.	Échasse blanche.	Steltkluint.
100	4	34	<i>Hippolais icterina</i> (Vieillot), p. 45.	Hypolais contrefai- sant.	Spotvogel.
101	—	—	<i>Hippolais polyglotta</i> (Vieillot), p. 45.	Hypolais contrefai- sant à ailes courtes.	Kortvleugelspotvogel.
133	5	50	<i>Hirundo rustica rustica</i> Linné, p. 59.	Hirondelle de chemi- née.	Boerenzwaluw.
242	26	254	<i>Hydrobates pelagicus pela- gicus</i> (Linné), p. 109.	Pétrel tempête.	Kleine Stormvogel.
307	9	82	<i>Hydroprogne caspia</i> (Pallas), p. 138.	Sterne caspienne.	Reuzenzeezwaluw.
I					
201	22	246	<i>Ixobrychus minutus minu- tus</i> (Linné), p. 91.	Butor blongios.	Kleine Roerdomp.
J					
150	7	62	<i>Jynx torquilla torquilla</i> Linné, p. 67.	Torcol fourmilier.	Draaihals.
L					
344	33	328	<i>Lagopus scoticus scoticus</i> (Latham), p. 153.	Lagopède d'Écosse.	Schotsch Sneeuwhoen.
82	18	176	<i>Lanius collurio collurio</i> Linné, p. 37.	Pie-grièche écorcheur.	Grauwe Klauwier.
80	18	174	<i>Lanius excubitor excubitor</i> Linné, p. 37.	Pie-grièche grise.	Groote grijze Klau- wier.
79	18	173	<i>Lanius minor</i> Gmelin, p. 36.	Pie-grièche à poitrine rose.	Kleine grijze Klau- wier.
81	18	175	<i>Lanius senator senator</i> Linné, p. 37.	Pie-grièche à tête rousse.	Roodkopklauwier.
315	9	90	<i>Larus argentatus argenta- tus</i> Pontoppidan, p. 141.	Goéland argenté.	Zilvermeeuw.
317	10	92	<i>Larus canus canus</i> Linné, p. 142.	Goéland cendré.	Wintermeeuw of Stormmeeuw.
316	10	91	<i>Larus fuscus fuscus</i> Linné, p. 142.	Goéland brun.	Kleine Mantelmeeuw.
319	10	94	<i>Larus glaucoides</i> Meyer, p. 143.	Goéland à ailes blan- ches.	Kleine Burgemeester- meeuw.
318	10	93	<i>Larus hyperboreus</i> Gunnerus, p. 142.	Goéland bourgmestre.	Burgemeestermeeuw.
322?	35	341	<i>Larus ichthyaëtus</i> Pallas, p. 144.	Goéland à tête noire.	Arendmeeuw.
314	9	89	<i>Larus marinus</i> Linné, p. 141.	Goéland marin.	Groote Mantelmeeuw.
320	10	95	<i>Larus minutus</i> Pallas, p. 143.	Mouette pygmée.	Dwergmeeuw.
321	10	96	<i>Larus ridibundus ridibun- dus</i> Linné, p. 143.	Mouette rieuse.	Kokmeeuw.

Stelsel- matig n ^o	Reeks n ^o	Kaart n ^o	LATIJN	FRANSCH	NEÉDERLANDSCH
280	29	286	<i>Limicola falcinellus falcinellus</i> (Pontoppidan), p. 127.	Bécasseau falcinelle.	Breedbekstrandlooper.
294	30	299	<i>Limosa lapponica lapponica</i> (Linné), p. 133.	Barge rousse.	Rosse Griet of Rosse Grutto.
293	30	298	<i>Limosa limosa limosa</i> (Linné), p. 132.	Barge à queue noire.	Griet of Grutto.
93	34	334	<i>Locustella luscinioides luscinioides</i> (Savi), p. 42.	Locustelle lusciniôide.	Watersprinkhaanzanger.
94	3	28	<i>Locustella naevia naevia</i> (Boddaert), p. 42.	Locustelle tachetée.	Sprinkhaanzanger.
25	15	145	<i>Loxia curvirostra curvirostra</i> Linné, p. 13.	Bec-croisé des sapins.	Dennenkruisbek.
27	15	147	<i>Loxia leucoptera bifasciata</i> (Brehm), p. 13.	Bec-croisé bifascié.	Witbandkruisbek.
26	15	146	<i>Loxia pytyopsittacus</i> Borkhausen, p. 13.	Bec-croisé perroquet.	Mastenkruisbek.
53	17	170	<i>Lullula arborea arborea</i> (Linné), p. 23.	Alouette lulu.	Boomleeuwerik.
126	5	44	<i>Luscinia megarhyncha megarhyncha</i> Brehm, p. 55.	Rossignol philomèle.	Nachtegaal.
127 ^a	5	46	<i>Luscinia svecica cyanecula</i> (Meisner), p. 56.	Gorge-bleue à miroir blanc.	Witsterblauwborst.
127 ^b	5	45	<i>Luscinia svecica svecica</i> (Linné), p. 56.	Gorge-bleue à miroir roux.	Roodsterblauwborst.
301	31	307	<i>Lymnocyptes minimus</i> (Brünnich), p. 135.	Bécassine sourde.	Doove Snip.
345	33	329	<i>Lyrurus tetrix tetrix</i> (Linné), p. 154.	Tétras lyre.	Korhoen.
M					
232	25	244	<i>Melanitta fusca fusca</i> (Linné), p. 105.	Macreuse brune.	Bruine Zeeëend.
234	25	246	<i>Melanitta nigra nigra</i> (Linné), p. 106.	Macreuse noire.	Zwarte Zeeëend.
233	25	245	<i>Melanitta perspicillata</i> (Linné), p. 105.	Macreuse à lunettes.	Brilzeeëend.
48	17	165	<i>Melanocorypha calandra calandra</i> (Linné), p. 21.	Alouette calandre.	Kalanderleeuwerik.
49	17	166	<i>Melanocorypha leucoptera</i> (Pallas), p. 22.	Alouette à ailes blanches.	Siberische Leeuwerik.
50	17	167	<i>Melanocorypha yeltoniensis</i> (Forster), p. 22.	Alouette nègre.	Zwarte Leeuwerik.
238	25	250	<i>Mergus albellus</i> Linné, p. 107.	Harle piette.	Nonnetjezaagbek.
236	25	248	<i>Mergus merganser merganser</i> Linné, p. 106.	Harle bièvre.	Groote Zaagbek.
237	25	249	<i>Mergus serrator</i> Linné, p. 107.	Harle huppé.	Middelste Zaagbek.
139	20	194	<i>Merops apiaster</i> Linné, p. 62.	Guêpier méridional.	Bieënsnapper.
184	12	119	<i>Milvus migrans migrans</i> (Boddaert), p. 83.	Milan noir.	Zwartbruine Wouw.
183	12	114	<i>Milvus milvus milvus</i> (Linné), p. 83.	Milan royal.	Roodbruine Wouw.

Stelsel- matig nr	Reeks nr	Kwart nr	LATIJN	FRANSCH	NEDERLANDSCH
119	20	191	<i>Monticola saxatilis</i> (Linné), p. 52.	Monticole de roche.	Rotsmerel.
120	20	192	<i>Monticola solitarius solita- rius</i> (Linné), p. 53.	Monticole bleu.	Blauwe Rotsmerel.
64 ^a	1	8	<i>Motacilla alba alba</i> Linné, p. 29.	Hochequeue gris.	Grijze Kwikstaart.
64 ^b	—	—	<i>Motacilla alba varrellii</i> Gould, p. 29.	Hochequeue lugubre.	Rouwkwikstaart.
63	1	7	<i>Motacilla cinerea cinerea</i> Tunstall, p. 29.	Hochequeue des ruis- seaux.	Groote gele Kwik- staart.
62 ^a	1	6	<i>Motacilla flava flava</i> Linné, p. 28.	Hochequeue jaune.	Gele Kwikstaart.
62 ^b	—	—	<i>Motacilla flava flavissima</i> Blyth, p. 28.	Hochequeue flavéole.	Engelsche gele Kwik- staart.
62 ^c	—	—	<i>Motacilla flava thunbergi</i> Billberg, p. 28.	Hochequeue boréal.	Noordsche gele Kwik- staart.
84	3	22	<i>Muscicapa striata striata</i> (Pallas), p. 38.	Gobe-mouches gris.	Grauwe Vliegenvan- ger.
N					
225	24	237	<i>Netta rufina</i> (Pallas), p. 102.	Nette à huppe rousse.	Krooneend.
7 ^a	21	207	<i>Nucifraga caryocatactes ca- ryocatactes</i> (Linné), p. 3.	Casse-noix moucheté d'Europe.	Diksnavelige Noten- kraker.
7 ^b	21	207	<i>Nucifraga caryocatactes ma- crorhynchus</i> Brehm, p. 4.	Casse-noix moucheté de Sibérie.	Dunsnavelige Noten- kraker.
295	31	301	<i>Numenius arquata arquata</i> (Linné), p. 133.	Grand Courlis.	Groote Wulp.
297	31	303	<i>Numenius phaeopus phaeo- pus</i> (Linné), p. 134.	Courlis corlieu.	Regenwulp.
296	31	302	<i>Numenius tenuirostris</i> Vieillot, p. 133.	Courlis à bec grêle.	Dunbekwulp.
200	22	215	<i>Nycticorax nycticorax nyc- ticorax</i> (Linné), p. 90.	Héro'n bihoreau.	Nachtreiger.
154	7	64	<i>Nyctea scandiaca</i> (Linné), p. 69.	Harfang des neiges.	Sneeuwuil.
O					
243	26	255	<i>Oceanodroma leucorhoa</i> <i>leucorhoa</i> (Vieillot), p. 110.	Pétrel cul-blanc.	Vorkstaartstormvogel.
121 ^a	4	39	<i>Enanthe enanthe enanthe</i> (Linné), p. 53.	Motteux cendré.	Tapuit.
121 ^b	—	—	<i>Enanthe enanthe leucor- hoa</i> (Gmelin), p. 53.	Motteux cendré du Groenland.	Groenlandsche Tapuit.
12	13	130	<i>Oriolus oriolus oriolus</i> (Linné), p. 6.	Loriot jaune.	Wielewaal.
333	32	317	<i>Otis tarda tarda</i> Linné, p. 148.	Outarde barbue.	Groote Trap.
334 ^b	—	—	<i>Otis tetrax orientalis</i> Hartert, p. 149.	Outarde canepetière de l'Europe orien- tale.	Oostelijke kleine Trap.

Stelsel- matig n ^o	Reeks n ^o	Kaart n ^o	LATIJN	FRANSCH	NEDERLANDSCH
334 ^a	32	318	<i>Otis tetræ tetræ</i> Linné, p. 149.	Outarde canepetière.	Kleine Trap.
156	7	66	<i>Otus scops scops</i> (Linné), p. 70.	Hibou petit-due.	Dwerguil.
P					
189	12	115	<i>Pandion haliaetus haliaetus</i> (Linné), p. 85.	Balbuzard fluviatile.	Vischarend.
78	3	21	<i>Parurus biarmicus biarmicus</i> (Linné), p. 36.	Mésange à moustaches.	Baardmees.
71 ^a	2	14	<i>Parus ater rapinei</i> Jouard, p. 33.	Mésange noire occidentale.	Westersche zwarte Mees.
71 ^b	—	—	<i>Parus ater ater</i> Linné, p. 33.	Mésange noire du nord.	Noordsche zwarte Mees.
74	2	17	<i>Parus atricapillus rhenanus</i> Kleinschmidt, p. 34.	Mésange des saules.	Matkopmees.
70	2	13	<i>Parus caeruleus caeruleus</i> Linné, p. 32.	Mésange bleue.	Pimpelmees.
72	2	15	<i>Parus cristatus brunnescens</i> (Prazak), p. 33.	Mésange huppée.	Kuifmees.
69	2	12	<i>Parus major major</i> Linné, p. 32.	Mésange charbonnière.	Koolmees.
73	2	16	<i>Parus palustris longirostris</i> Kleinschmidt, p. 34.	Mésange nonnette.	Glanskopmees.
31	15	149	<i>Passer domesticus domesticus</i> (Linné), p. 15.	Moineau domestique.	Huismusch.
32	15	150	<i>Passer montanus montanus</i> (Linné), p. 15.	Moineau friquet.	Boommusch.
—	35	350	<i>Passer montanus montanus</i> (Linné) × <i>Passer domesticus domesticus</i> (Linné).	Moineau friquet × Moineau domestique.	Boommusch × Huismusch.
11	13	129	<i>Pastor roseus</i> (Linné), p. 6.	Martin roselin.	Roze Spreeuw.
348	34	331	<i>Perdix perdix perdix</i> (Linné), p. 155.	Perdrix grise.	Grijze Patrijs.
186	11	108	<i>Pernis apivorus apivorus</i> (Linné), p. 84.	Bondrée apivore.	Wespenbuizerd.
30	15	148	<i>Petronia petronia petronia</i> (Linné), p. 15.	Moineau souleie.	Rotsmusch.
240	26	252	<i>Phalacrocorax aristotelis aristotelis</i> (Linné), p. 108.	Cormoran huppé.	Kuifaalscholver.
239	26	251	<i>Phalacrocorax carbo sinensis</i> (Shaw en Nodder), p. 108.	Grand Cormoran.	Groote Aalscholver.
289	30	294	<i>Phalaropus fulicarius</i> (Linné), p. 131.	Phalarope à beclarge.	Rosse Franjepoot.
290	30	295	<i>Phalaropus lobatus</i> (Linné), p. 131.	Phalarope à becétroit.	Grauwe Franjepoot.
350	34	333	<i>Phasianus colchicus</i> Linné, p. 156.	Faisan de chasse.	Boschfazant.
278 ^a	29	284	<i>Philomachus pugnax occidentalis</i> Verheyen, p. 125.	Chevalier combattant occidental.	Westersche Kemp- haan.
278 ^b	—	—	<i>Philomachus pugnax pugnax</i> (Linné), p. 126.	Chevalier combattant.	Kemphaan.

Stel- metig n ^r	Reeks n ^r	Kaart n ^r	LATIJN	FRANSCH	NEDERLANDSCH
203	22	218	<i>Phaenicopterus ruber roseus</i> Pallas, p. 92.	Flamant rose.	Roze Steltzwaan.
124	5	42	<i>Phaenicurus phaenicurus</i> (Linné), p. 54.	Rouge-queue de mu- raille.	Gekraagde Rood- staart.
125	5	43	<i>Phaenicurus ochrurus gibraltariensis</i> (Gmelin), p. 55.	Rouge-queue noirâtre.	Zwarte Roodstaart.
90	—	—	<i>Phylloscopus bonelli bonelli</i> (Vieillot), p. 41.	Pouillot de Bonelli.	Bonelli's Boschzan- ger.
88	3	25	<i>Phylloscopus collybita collybita</i> (Vieillot), p. 40.	Pouillot vélocé.	Bruine Boschzanger.
92	—	—	<i>Phylloscopus proregulus prorogulus</i> (Pallas), p. 42.	Pouillot de Pallas.	Pallas' Boschzanger.
91	3	27	<i>Phylloscopus sibilatrix</i> (Bechstein), p. 41.	Pouillot siffleur.	Fluitende Boschzan- ger.
89 ^a	3	26	<i>Phylloscopus trochilus trochilus</i> (Linné), p. 40.	Pouillot chantre.	Gewone Boschzanger.
89 ^b	—	—	<i>Phylloscopus trochilus acrochorda</i> (Linné), p. 41.	Pouillot chantre du nord.	Noordsche gewone Boschzanger.
6	21	206	<i>Pica pica galliæ</i> Klein- schmidt, p. 3.	Pie gauloise.	Gallische Ekster.
144	6	57	<i>Picus canus canus</i> Gmelin, p. 65.	Pic cendré.	Grauwkopspecht.
143	6	56	<i>Picus viridis viridis</i> Linné, p. 64.	Pic vert.	Groene Specht.
24	—	—	<i>Pinicola enucleator enu- cleator</i> (Linné), p. 12.	Dur-bec des sapins.	Mastenhaakbek.
193	8	77	<i>Platalea leucorodia leuco- rodia</i> Linné, p. 87.	Spatule blanche.	Lepelaar.
47	17	164	<i>Plectrophenax nivalis niva- lis</i> (Linné), p. 21.	Bruant des neiges.	Sneeuwgor.
194	21	209	<i>Plegadis falcinellus falcinellus</i> (Linné), p. 88.	Ibis falcinelle.	Bruine Ibis.
329	32	313	<i>Plotus alle alle</i> (Linné), p. 146.	Mergule nain.	Kleine Alk.
249	26	260	<i>Podiceps auritus</i> (Linné), p. 112.	Grèbe esclavon.	Hoornfuut.
247	26	258	<i>Podiceps cristatus cristatus</i> (Linné), p. 111.	Grèbe huppé.	Kuiffuut.
248	26	259	<i>Podiceps griseigena grisei- gena</i> (Boddaert), p. 112.	Grèbe à joues grises.	Roodhalsfuut.
250	27	261	<i>Podiceps nigricollis nigri- collis</i> Brehm, p. 113.	Grèbe à cou noir.	Zwarthalsfuut.
251	27	262	<i>Podiceps ruficollis ruficol- lis</i> (Pallas), p. 113.	Grèbe castagneux.	Kleine Fuut.
340	33	324	<i>Porzana parva</i> (Scopoli), p. 151.	Marouette poussin.	Klein Porceleinhoen.
338	33	322	<i>Porzana porzana</i> (Linné), p. 151.	Marouette ponctuée.	Porceleinhoen.
339	33	323	<i>Porzana pusilla intermedia</i> (Hermann), p. 151.	Marouette de Baillon.	Kleinste Porcelein- hoen.
129	19	190	<i>Prunella collaris collaris</i> (Scopoli), p. 57.	Accenteur alpin.	Alpenhaagmusch.
130 ^a	6	51	<i>Prunella modularis arduen- nus</i> Verheyen, p. 58.	Accenteur mouchet d'Ardenne.	Ardensche blauwe Haagmusch.

Stelsel- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	LATIJN	FRANSCH	NEDERLANDSCH
130 ^b	—	—	<i>Prunella modularis modularis</i> (Linné), p. 58.	Accenteur mouchet.	Blauwe Haagsmusch.
259	34	339	<i>Pterocles orientalis orientalis</i> (Linné), p. 116.	Ganga unibande.	Zwartbuikzandhoen.
244	26	256	<i>Puffinus puffinus puffinus</i> (Brünnich), p. 110.	Puffin des anglais.	Noordsche Pijlstormvogel.
9	—	—	<i>Pyrhocorax pyrrhocorax</i> (Linné), p. 5.	Oorbin crave.	Steenkraai.
22 ^a	14	137	<i>Pyrrhula pyrrhula europæa</i> Vieillot, p. 11.	Bouvreuil pivoine.	Goudvink.
—	35	345	<i>Pyrrhula pyrrhula europæa</i> Vieillot × <i>Carduelis carduelis</i> (Linné).	Bouvreuil pivoine × Chardonneret élégant.	Goudvink × Distelvink.
22 ^b	—	—	<i>Pyrrhula pyrrhula pyrrhula</i> (Linné), p. 12.	Bouvreuil écarlate.	Noordsche Goudvink.
R					
337	33	321	<i>Rallus aquaticus aquaticus</i> Linné, p. 150.	Râle d'eau.	Waterral.
292	30	297	<i>Recurvirostra avosetta avosetta</i> Linné, p. 132.	Avocette à manteau noir.	Kluut.
77	2	20	<i>Regulus ignicapillus ignicapillus</i> (Temminck), p. 35.	Roitelet à tête de feu.	Vuurgoudhaantje.
76	2	19	<i>Regulus regulus regulus</i> (Linné), p. 35.	Roitelet huppé.	Gewoon Goudhaantje.
135	3	24	<i>Riparia riparia riparia</i> (Linné), p. 60.	Hirondelle de rivage.	Oeverzwaluw.
323	10	97	<i>Rissa tridactyla tridactyla</i> (Linné), p. 144.	Mouette à trois doigts.	Drieteenmeeuw.
S					
122	4	40	<i>Saxicola rubetra</i> (Linné), p. 54.	Traquet tarier.	Bruinkeeltapuit.
123	5	41	<i>Saxicola torquata hibernans</i> (Hartert), p. 54.	Traquet rubicole.	Zwartkeeltapuit.
298	31	304	<i>Scolopax rusticola rusticola</i> Linné, p. 134.	Bécasse des bois.	Houtsnip.
21	14	138	<i>Serinus canarius germanicus</i> Laubmann, p. 11.	Serin cini de l'Europe centrale.	Middeneuropeesche Kanarie.
87 [?]	34	335	<i>Siphia parva parva</i> (Bechstein), p. 39.	Gobe-mouches nain.	Kleine Vliegenvanger.
68	2	11	<i>Sitta europæa haseica</i> Kleinschmidt, p. 31.	Sittelle torche-pot.	Boomklever.
235	25	247	<i>Somateria mollissima mollissima</i> (Linné), p. 106.	Eider à duvet.	Eidereend.
221	24	236	<i>Spotula clypeata</i> (Linné), p. 101.	Cauardouchet.	Slobeend.
269	28	275	<i>Squatarola squatarola</i> (Linné), p. 121.	Pluvier argenté.	Zilverplevier.
327	32	341	<i>Stercorarius longicaudus</i> Vieillot, p. 145.	Labbe à longue queue.	Langstaartmeeuwjager.
326	31	340	<i>Stercorarius parasiticus</i> (Linné), p. 145.	Labbe parasite.	Kleine Meeuwjager.

Stapel- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	LATIJN	FRANSCH	NEDERLANDSCH
325	31	309	<i>Stercorarius pomarinus</i> (Temminck), p. 145.	Labbe pomarin.	Middelste Meeuw-jager.
324	31	308	<i>Stercorarius skua skua</i> (Brünnich), p. 144.	Grand Labbe.	Groote Meeuwjager.
312	9	87	<i>Sterna albifrons albifrons</i> Pallas, p. 140.	Sterne naine.	Dwergzeezwaluw.
311	9	86	<i>Sterna dougallii dougallii</i> Montagu, p. 140.	Sterne de Dougall.	Dougall's Zeezwaluw.
309	9	84	<i>Sterna hirundo hirundo</i> Linné, p. 139.	Sterne Pierre-Garin.	Vischdiefzeezwaluw.
310	9	85	<i>Sterna macrura</i> Naumann, p. 139.	Sterne arctique.	Noordsche Zeezwaluw.
308	9	83	<i>Sterna sandvicensis sandvicensis</i> Latham, p. 139.	Sterne caugek.	Groote Zeezwaluw.
258	20	200	<i>Streptopelia turtur turtur</i> (Linné), p. 116.	Tourterelle des bois.	Tortelduif.
163	8	73	<i>Strix aluco aluco</i> Linné, p. 73.	Chouette hulotte.	Boschuil.
10	13	128	<i>Sturnus vulgaris vulgaris</i> Linné, p. 5.	Étourneau sansonnet.	Spreeuw.
241	26	253	<i>Sula bassana</i> (Linné), p. 109	Fou de Bassan.	Zeezot.
162	8	72	<i>Surnia ulula ulula</i> (Linné), p. 72.	Chouette épervière.	Sperweruil.
104	4	36	<i>Sylvia atricapilla atricapilla</i> (Linné), p. 46.	Fauvette à tête noire.	Zwartkopgrasmusch.
103	4	35	<i>Sylvia borin borin</i> (Boddaert), p. 46.	Fauvette des jardins.	Tuingrasmusch.
105	4	37	<i>Sylvia communis communis</i> Latham, p. 47.	Fauvette grisette.	Gewone Grasmusch.
106	4	38	<i>Sylvia curruca curruca</i> (Linné), p. 47.	Fauvette batillarde.	Braamsluipergrasmusch.
102	34	337	<i>Sylvia hortensis hortensis</i> (Gmelin), p. 46.	Fauvette Orphée.	Orphea's Grasmusch.
260	27	266	<i>Syrnhytes paradoxus</i> (Pallas), p. 117.	Syrnhapte paradoxal.	Steppenhoen.
T					
216	23	228	<i>Tadorna tadorna</i> (Linné), p. 98.	Tadorne de Belon.	Bergeend.
346	33	330	<i>Tetrastes bonasia rhenana</i> Kleinschmidt, p. 154.	Gélinotte des bois.	Hazelhoen.
67	—	—	<i>Tichodroma muraria</i> (Linné), p. 31.	Tichodrome échelette.	Roode Murenlooper.
281	29	287	<i>Tringa erythropus</i> (Pallas), p. 127.	Chevalier arlequin.	Zwarte Ruiter.
286	30	292	<i>Tringa glareola</i> Linné, p. 129.	Chevalier sylvain.	Boschruiter.
287	30	293	<i>Tringa hypoleucos</i> Linné, p. 130.	Chevalier guignette.	Oeverlooper.
288	—	—	<i>Tringa macularia</i> Linné, p. 130.	Chevalier grivelé.	Gespikkelde Oeverlooper.
284	29	290	<i>Tringa nebularia</i> (Gunnerus), p. 128.	Chevalier à pattes vertes.	Groenpootruiter.
285	30	291	<i>Tringa ochropus</i> Linné, p. 129.	Chevalier cul-blanc.	Witgatruiiter.

Steelmating n	Reeks nr	Kaart	LATIJN	FRANSCH	NEDERLANDSCH
283	29	289	<i>Tringa stagnatilis</i> (Bechstein), p. 128.	Ohevalier stagnatile.	Poelruiter.
282 ^a	29	288	<i>Tringa totanus totanus</i> (Linné), p. 127.	Ohevalier gambette.	Roodpootruiter.
282 ^b	—	—	<i>Tringa totanus robusta</i> (Schöler), p. 128.	Ohevalier gambette d'Islande.	IJslandsche Roodpootruiter.
131	5	49	<i>Troglodytes troglodytes occidentalis</i> Verheyen, p. 58.	Troglodyte mignon.	Winterkoning.
107	18	178	<i>Turdus dauma aureus</i> Holandre, p. 47.	Grive dorée.	Goudlijster.
111 ^a	19	182	<i>Turdus ericetorum ericetorum</i> Turton, p. 49.	Grive musicienne occidentale.	Westelijke Zanglijster.
111 ^b	19	182	<i>Turdus ericetorum philomelus</i> Brehm, p. 49.	Grive musicienne du nord.	Noordelijke Zanglijster.
118	19	189	<i>Turdus merula merula</i> Linné, p. 52.	Merle noir.	Zwarte Merel.
113	19	183	<i>Turdus musicus musicus</i> Linné, p. 50.	Grive mauvis.	Koperwieklijster.
115	19	186	<i>Turdus naumanni eunomus</i> Temminck, p. 50.	Grive à ailes rousses.	Rosvleugellijster.
114	19	185	<i>Turdus obscurus</i> Gmelin, p. 50.	Grive pâle.	Vale Lijster.
109	18	180	<i>Turdus pilaris</i> Linné, p. 48.	Grive litorne.	Tjaklijster.
116	19	187	<i>Turdus ruficollis atrogularis</i> Jarocki, p. 51.	Grive à gorge noire.	Zwartkeellijster.
108	18	179	<i>Turdus sibiricus sibiricus</i> Pallas, p. 48.	Grive sibérienne.	Siberische Lijster.
117 ^b	—	—	<i>Turdus torquatus alpestris</i> (Brehm.), p. 51.	Merle à plastron alpin.	Alpenkraagmerel.
117 ^a	19	188	<i>Turdus torquatus torquatus</i> Linné, p. 51.	Merle à plastron.	Kraagmerel.
112	19	184	<i>Turdus ustulatus swainsoni</i> Tschudi, p. 49.	Petite Grive de Swainson.	Swainson's Dwerglijster.
110	19	181	<i>Turdus viscivorus viscivorus</i> Linné, p. 48.	Grive draine.	Groote Lijster.
164 ^a	8	74	<i>Tyto alba rhenana</i> Kleinschmidt, p. 73.	Effraie des clochers du Rhin.	Rijnsche Kerkuil.
164 ^b	8	74	<i>Tyto alba guttata</i> (Brehm), p. 74.	Effraie des clochers à poitrine jaune.	Geelborstkerkuil.
U					
140	6	55	<i>Upupa epops epops</i> Linné, p. 63.	Huppe fasciée.	Hop.
330 ^a	32	314	<i>Uria aalge aalge</i> (Pontopidan), p. 147.	Guillemot de Troil du nord.	Noordelijke Zeekoet.
330 ^b	—	—	<i>Uria aalge albionis</i> Witherby, p. 147.	Guillemot de Troil du sud.	Zuidelijke Zeekoet.
331	32	315	<i>Uria grylle grylle</i> (Linné), p. 147.	Guillemot à miroir.	Zwarte Zeekoet.
V					
270	28	276	<i>Vanellus vanellus</i> (Linné), p. 122.	Vanneau huppé.	Kievit.
X					
313	9	88	<i>Xema sabini</i> (Sabine), p. 140.	Mouette de Sabine.	Sabine's Vorkstaartmeeuw.

III. ALPHABETISCHE LIJST DER NEDERLANDSCHE NAMEN

Steelsel- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	NEDERLANDSCH	FRANSCH	LATIJN
A					
239	26	251	Aalscholver (Groote).	Grand Cormoran.	<i>Phalacrocorax carbo sinensis</i> (Shaw en Nodder), p. 108.
246	—	—	Albatros.	Albatros hurleur.	<i>Diomedea exulans</i> Linné, p. 111.
328	32	312	Alk.	Petit Pingouin.	<i>Alca torda torda</i> , Linné, p. 146.
329	32	313	Alk (Kleine).	Mergule nain.	<i>Plutus alle alle</i> (Linné), p. 146.
136	—	—	Alpengierzwaluw.	Martinet à ventre blanc.	<i>Apus melba melba</i> (Linné), p. 61.
129	19	190	Alpenhaagmusch.	Accenteur alpin.	<i>Prunella collaris collaris</i> (Scopoli), p. 57.
117 ^b	—	—	Alpenkraagmerel.	Merle à plastron alpin.	<i>Turdus torquatus alpestris</i> (Brehm), p. 51.
152	—	—	Amerikaansche Koe-koek.	Coulicou américain.	<i>Coccyzus americanus americanus</i> (Linné), p. 68.
13	15	141	Appelvink.	Gros-bec casse-noyaux.	<i>Coccothraustes coccothraustes</i> (Linné), p. 6.
130 ^a	6	51	Ardensche blauwe Haagmusch.	Accenteur mouchet d'Ardenne.	<i>Prunella modularis arduennus</i> Verheyen, p. 58.
322 [?]	35	341	Arendmeeuw.	Goéland à tête noire.	<i>Larus ichthyaëtus</i> Pallas.
174	13	124	Arend (Bonelli's).	Aigle à queue barrée.	<i>Hieraaëtus fasciatus fasciatus</i> (Vieillot), p. 78.
155	7	65	Arenduil.	Hibou grand-duc.	<i>Bubo bubo bubo</i> (Linné), p. 69.
335	32	319	Aziatische Kraagtrap.	Outarde de Macqueen.	<i>Chlamydotis undulata macqueenii</i> (Gray en Hardwicke), p. 149.
B					
78	3	21	Baardmees.	Mésange à moustaches.	<i>Panurus biarmicus biarmicus</i> (Linné), p. 36.
219	24	231	Baïkaltaling.	Sarcelle formose.	<i>Anas formosa</i> Georgi, p. 99.
19 ^d	34	336	Barmsijs (Groote).	Sizerin flammé de Hornemann.	<i>Carduelis flammea hornemanni</i> (Holböell), p. 10.
19 ^c	14	136	Barmsijs (Kleine).	Sizerin flammé rous-sâtre.	<i>Carduelis flammea cabaret</i> (P. L. S. Müller), p. 10.
19 ^b	—	—	Barmsijs (Langsnave- lige).	Sizerin flammé d'Hol- böell.	<i>Carduelis flammea holboellii</i> (Brehm), p. 9.

Stelsel- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	NEDERLANDSCH	FRANSCH	LATIJN
19 ^a	14	135	Barmsijs (Noordsche).	Sizerin flammé bo- réal.	<i>Carduelis flammea flammea</i> (Linné), p. 9.
172	13	122	Bastaardarend.	Aigle criard.	<i>Aquila clanga</i> Pallas, p. 78.
216	23	228	Bergeend.	Tadorne de Belon.	<i>Tadorna tadorna</i> (Linné), p. 98.
55	18	172	Bergleeuwerik.	Alouette oreillarde.	<i>Eremophila alpestris flava</i> (Gmelin), p. 24.
139	20	194	Bieënsnapper.	Guêpier méridional.	<i>Merops apiaster</i> Linné, p. 62.
130 ^b	—	—	Blauwe Haagmusch.	Accenteur mouchet.	<i>Prunella modularis modu- laris</i> (Linné), p. 58.
130 ^a	6	51	Blauwe Haagmusch (Ardensche).	Accenteur mouchet d'Ardenne.	<i>Prunella modularis arduen- nus</i> Verheyen, p. 58.
178	11	110	Blauwe Kuikendief.	Busard Saint-Martin.	<i>Circus cyaneus cyaneus</i> (Linné), p. 80.
195	21	210	Blauwe Reiger.	Héron cendré.	<i>Ardea cinerea cinerea</i> Linné, p. 88.
120	20	192	Blauwe Rotsmerel.	Monticole bleu.	<i>Monticola solitarius solita- rius</i> (Linné), p. 53.
212 ^b	—	—	Bleekborstrotgans.	Bernache cravant à poitrine pâle.	<i>Branta bernicla hrota</i> (O.-F. Müller), p. 97.
217	23	229	Blokeend.	Canard col-vert.	<i>Anas platyrhynchos platy- rhynchos</i> Linné, p. 99.
133	5	50	Boerenzwaluw.	Hirondelle de chemi- née.	<i>Hirundo rustica rustica</i> Linné, p. 59.
174	13	124	Bonelli's Arend.	Aigle à queue barrée.	<i>Hieraëetus fasciatus fascia- tus</i> (Vieillot), p. 78.
90	—	—	Bonelli's Boschzanger.	Pouillot de Bonelli.	<i>Phylloscopus bonelli bonel- li</i> (Vieillot), p. 41.
264 ^b	—	—	Bontbekplevier.	Gravelot à collier.	<i>Charadrius hiaticula hiati- cula</i> Linné, p. 119.
264 ^a	27	270	Bontbekplevier (Westersche).	Gravelot à collier occidental.	<i>Charadrius hiaticula-major</i> Seebohm, p. 118.
264 ^c	—	—	Bontbekplevier (Noordsche).	Gravelot à collier septentrional.	<i>Charadrius hiaticula tun- dræ</i> Lowe, p. 119.
2	21	202	Bonte Kraai.	Corbeau mantelé.	<i>Corvus cornix cornix</i> Linné, p. 1.
273 ^a	28	279	Bonte Strandlooper.	Bécasseau variable.	<i>Calidris alpina alpina</i> (Linné), p. 123.
85	3	23	Bonte Vliegenvanger.	Gobe-mouches noir.	<i>Ficedula hypoleuca hypo- leuca</i> (Pallas), p. 39.
68	2	11	Boomklever.	Sittelle torche-pot.	<i>Sitta europæa harsica</i> Kleinschmidt, p. 31.
53	17	170	Boomleeuwerik.	Alouette lulu.	<i>Lullula arborea arborea</i> (Linné), p. 23.
32	15	150	Boommusch.	Moineau friquet.	<i>Passer montanus montanus</i> (Linné), p. 15.
—	35	350	Boommusch × Huis- musch.	Moineau friquet × Moineau domestique.	<i>Passer montanus montanus</i> (Linné) × <i>Passer domes- ticus domesticus</i> (Linné).
58	1	3	Boompieper.	Pipit des arbres.	<i>Anthus trivialis trivialis</i> (Linné), p. 25.
167	11	102	Boomvalk.	Faucon hobereau.	<i>Falco subbuteo subbuteo</i> Linné, p. 75.
250	34	333	Boschfazant.	Faisan de chasse.	<i>Phasianus colchicus</i> Linné, p. 156.

Stelsel- matig n°	Reeks n°	Kaart n°	NEDERLANDSCH	FRANSCH	LATIJN
43	16	159	Boschgors.	Bruant rustique.	<i>Emberiza rustica rustica</i> Pallas, p. 19.
97	4	31	Boschrietzanger.	Rousserolle des ma- rais.	<i>Acrocephalus palustris</i> (Bechstein), p. 44.
286	30	292	Boschruiiter.	Chevalier sylvain.	<i>Tringa glareola</i> Linné, p. 129.
163	8	73	Boschuil.	Chouette hulotte.	<i>Strix aluco aluco</i> Linné, p. 73.
90	—	—	Boschzanger (Bonel- li's).	Pouillot de Bonelli.	<i>Phylloscopus bonelli bonelli</i> (Vieillot), p. 41.
88	3	25	Boschzanger (Bruine).	Pouillot vélocé.	<i>Phylloscopus collybita col- lybita</i> (Vieillot), p. 40.
91	3	27	Boschzanger (Flui- tende).	Pouillot siffleur.	<i>Phylloscopus sibilatrix</i> (Bechstein), p. 41.
89 ^a	3	26	Boschzanger (Ge- wone).	Pouillot chanteur.	<i>Phylloscopus trochilus tro- chilus</i> (Linné), p. 40.
89 ^b	—	—	Boschzanger (Noord- sche gewone).	Pouillot chanteur du nord.	<i>Phylloscopus trochilus acro- dula</i> (Linné), p. 41.
92	—	—	Boschzanger (Pallas').	Pouillot de Pallas.	<i>Phylloscopus proregulus</i> <i>proregulus</i> (Pallas), p. 42.
28	14	139	Botvink.	Pinson chanteur.	<i>Fringilla cœlebs cœlebs</i> Linné, p. 14.
—	35	349	Botvink x Noord- vink.	Pinson chanteur x Pinson du nord.	<i>Fringilla cœlebs cœlebs</i> Linné x <i>Fringilla mon- tifringilla</i> Linné.
106	4	38	Braamslui-pergras- musch.	Fauvette babillarde.	<i>Sylvia curruca curruca</i> (Linné), p. 47.
213	23	225	Brandgans.	Bernache nonnette.	<i>Branta leucopsis</i> (Bechstein), p. 97.
280	29	286	Breedbekstrandlooper.	Bécasseau falcinelle.	<i>Limicola falcinellus falcinellus</i> (Pontoppidan), p. 127.
230	25	242	Brileend.	Garrot à œil d'or.	<i>Bucephala clangula clangula</i> (Linné), p. 104.
233	25	245	Brilzeeënd.	Macreuse à lunettes.	<i>Melanitta perspicillata</i> (Linné), p. 105.
88	3	25	Bruine Boschzanger.	Pouillot vélocé.	<i>Phylloscopus collybita col- lybita</i> (Vieillot), p. 40.
194	21	209	Bruine Ibis.	Ibis falcinelle.	<i>Plegadis falcinellus falcinellus</i> (Linné), p. 88.
177	11	109	Bruine Kuikendief.	Busard des roseaux.	<i>Circus æruginosus æruginosus</i> (Linné), p. 80.
232	25	244	Bruine Zeeënd.	Macreuse brune.	<i>Melanitta fusca fusca</i> (Linné), p. 105.
36?	16	155	Bruinkeelgors.	Bruant à gorge brune.	<i>Emberiza bruniceps</i> Brandt, p. 17.
122	4	40	Bruinkeeltapuit.	Traquet tarier.	<i>Saxicola rubetra</i> (Linné), p. 54.
175 ^a	11	105	Buizerd.	Buse variable.	<i>Buteo buteo buteo</i> (Linné), p. 79.
318	10	93	Burgemeestermeeuw.	Goéland bourgmestre.	<i>Larus hyperboreus</i> Gunne- rus, p. 142.
319	10	94	Burgemeestermeeuw (Kleine).	Goéland à ailes blan- ches.	<i>Larus glaucoides</i> Meyer, p. 143.

Stelsel- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	NEDERLANDSCH	FRANSCH	LATIJN
C					
20	15	143	Citroensijs.	Venturon montagnard.	<i>Carduelis citrinella citrinella</i> (Pallas), p. 10.
D					
25	15	145	Dennenkruisbek.	Bec-croisé des sapins.	<i>Loxia curvirostra curvirostra</i> Linné, p. 13.
7 ^a	21	207	Diksnavelige Notenkraker.	Casse-noix moucheté d'Europe.	<i>Nucifraga caryocatactes caryocatactes</i> (Linné), p. 3.
15 ^a	14	131	Distelvink.	Chardonneret élégant.	<i>Carduelis carduelis britannica</i> (Hartert), p. 7.
15 ^b	—	—	Distelvink (Noord-sche).	Chardonneret élégant du nord.	<i>Carduelis carduelis carduelis</i> (Linné), p. 8.
—	35	342	Distelvink × Groenvink.	Chardonneret élégant × Verdier d'Europe.	<i>Carduelis carduelis</i> (Linné) × <i>Chloris chloris chloris</i> (Linné).
—	35	345	Distelvink × Goudvink.	Chardonneret élégant × Bouvreuil pivoine.	<i>Carduelis carduelis</i> (Linné) × <i>Pyrrhula pyrrhula europæa</i> Vieillot.
—	35	346	Distelvink × Kanariëvogel.	Chardonneret élégant × Serin domestique.	<i>Carduelis carduelis</i> (Linné) × <i>Serinus canarius domesticus</i> .
301	31	307	Doove Snip.	Bécassine sourde.	<i>Lymnocyrtus minimus</i> (Brünnich), p. 135.
311	9	86	Dougall's Zeezwaluw.	Sterne de Dougall.	<i>Sterna dougallii dougallii</i> Montagu, p. 140.
150	7	62	Draaihals.	Torcol fourmilier.	<i>Jynx torquilla torquilla</i> Linné, p. 67.
323	10	97	Drieteenmeeuw.	Mouette à trois doigts.	<i>Rissa tridactyla tridactyla</i> (Linné), p. 144.
279	29	285	Drieteenstrandlooper.	Bécasseau sanderling.	<i>Crocebia alba</i> (Pallas), p. 126.
57	1	2	Duinpieper.	Pipit des champs.	<i>Anthus campestris campestris</i> (Linné), p. 25.
296	31	302	Dunbekwulp.	Courlis à bec grêle.	<i>Numenius tenuirostris</i> Vieillot, p. 133.
7 ^b	21	207	Dunsnavelige Notenkraker.	Casse-noix moucheté de Sibérie.	<i>Nucifraga caryocatactes macrorhynchus</i> Brehm, p. 4.
209	23	221	Dwerggans.	Oie naine.	<i>Anser erythropus</i> (Linné), p. 94.
44	17	161	Dwerggors.	Bruant nain.	<i>Emberiza pusilla</i> Pallas, p. 20.
112	19	184	Dwerglijster (Swainson's).	Petite Grive de Swainson.	<i>Turdus ustulatus swainsoni</i> Tschudi, p. 49.
320	10	95	Dwergmeeuw.	Mouette pygmée.	<i>Larus minutus</i> Pallas, p. 143.
156	7	66	Dwerguil.	Hibou petit-duc.	<i>Otus scops scops</i> (Linné), p. 70.
312	9	87	Dwergzeezwaluw.	Sterne naine.	<i>Sterna albifrons albifrons</i> Pallas, p. 140.
E					
235	25	247	Eidereend.	Eider à duvet.	<i>Somateria mollissima mollissima</i> (Linné), p. 106.
8 ^a	21	208	Eikelgaai.	Geai des chênes.	<i>Garrulus glandarius rufitergum</i> Hartert, p. 4.

Stelsel- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	NEDERLANDSCH	FRANSCH	LATIJN
8 ^b	—	—	Eikelgaai (Noord- sche).	Geai des chênes du Nord.	<i>Garrulus glandarius glan- darius</i> (Linné), p. 4.
6	21	206	Ekster (Gallische).	Pie gauloise.	<i>Pica pica galliæ</i> Klein- schmidt, p. 3.
16	14	132	Elssijs.	Tarin des aulnes.	<i>Carduelis spinus</i> (Linné), p. 8.
—	35	347	Elssijs x Kanarie- vogel.	Tarin des aulnes x Serin domestique.	<i>Carduelis spinus</i> (Linné) x <i>Serinus canarius do- mesticus</i> .
62 ^b	—	—	Engelsche gele Kwik- staart.	Hochequeue flavéole.	<i>Motacilla flava flavissima</i> Blyth, p. 28.
F					
91	3	27	Fluitende Bosch- zanger.	Pouillot siffleur.	<i>Phylloscopus sibilatrix</i> (Bechstein), p. 41.
290	30	295	Franjepoot (Grauwe).	Phalarope à bec étroit.	<i>Phalaropus lobatus</i> (Linné), p. 131.
289	30	294	Franjepoot (Rosse).	Phalarope à bec large.	<i>Phalaropus fulicarius</i> (Linné), p. 131.
251	27	262	Fuut (Kleine).	Grèbe castagneux.	<i>Podiceps ruficollis ruficol- lis</i> (Pallas), p. 113.
G					
153	—	—	Gaaikoekoek.	Coucou geai.	<i>Clamator glandarius</i> (Linné), p. 69.
6	21	206	Gallische Ekster.	Pie gauloise.	<i>Pica pica galliæ</i> Klein- schmidt, p. 3.
207	22	219	Gans (Grauwe).	Oie cendrée.	<i>Anser anser anser</i> (Linné), p. 94.
164 ^b	8	74	Geelborstkerkuil.	Effraie des clochers à poitrine jaune.	<i>Tyto alba guttata</i> (Brehm), p. 74.
34	16	152	Geelgors.	Bruant jaune.	<i>Emberiza citrinella citri- nella</i> Linné, p. 16.
138	6	54	Geitenmelker.	Engonlevant d'Eu- rope.	<i>Caprimulgus europæus euro- pæus</i> Linné, p. 62.
124	5	42	Gekraagde Rood- staart.	Rouge-queue de muraille.	<i>Phœnicurus phœnicurus</i> <i>phœnicurus</i> (Linné), p. 54.
62 ^a	1	6	Gele Kwikstaart.	Hochequeue jaune.	<i>Motacilla flava flava</i> Linné, p. 28.
288	—	—	Gespikkelde Oever- looper.	Chevalier grivelé.	<i>Tringa macularia</i> Linné, p. 130.
89 ^a	3	26	Gewone Boschzanger.	Pouillot chantere.	<i>Phylloscopus trochilus tro- chilus</i> (Linné), p. 40.
105	4	37	Gewone Grasmusch.	Fauvette grisette.	<i>Sylvia communis communis</i> Latham, p. 47.
76	2	19	Gewoon Goud- haantje.	Roitelet huppé.	<i>Regulus regulus regulus</i> (Linné), p. 35.
166 ^a	12	116	Giervalk (Noorweeg- sche).	Gerfaut de Norvège.	<i>Falco rusticolus rusticolus</i> Linné, p. 75.
166 ^b	12	116	Giervalk (Witte).	Gerfaut blanc.	<i>Falco rusticolus candicans</i> Gmelin, p. 75.

Stelsel- matig nr	Reeks nr	Kaas nr	NEDERLANDSCH	FRANSCH	LATIJN
190	13	127	Gier (Vale).	Vantour ¹ fauve.	<i>Gyps fulvus fulvus</i> (Hablizl), p. 86.
137	6	53	Gierzwaluw.	Martinet noir.	<i>Apus apus apus</i> (Linné), p. 61.
73	2	16	Glanskopmees.	Mésange nonnette.	<i>Parus palustris longirostris</i> Kleinschmidt, p. 34.
33	16	151	Gors (Grauwe).	Bruant proyer.	<i>Emberiza calandra</i> Linné, p. 16.
42	16	158	Gors (Grijze).	Bruant fou.	<i>Emberiza cia cia</i> Linné, p. 19.
37?	16	157	Gors (Rosse).	Bruant roux.	<i>Emberiza rutila</i> Pallas, p. 17.
76	2	49	Goudhaantje (Gewoon).	Roitelet huppé.	<i>Regulus regulus regulus</i> (Linné), p. 35.
107	18	178	Goudlijster.	Grive dorée.	<i>Turdus dauma aureus</i> Holandre, p. 47.
268 ^a	28	274	Goudplevier.	Pluvier doré.	<i>Charadrius apricarius apri-</i> <i>carius</i> Linné, p. 121.
268 ^b	—	—	Goudplevier (Noordsche).	Pluvier doré du Nord.	<i>Charadrius apricarius alti-</i> <i>frons</i> Brehm, p. 121.
22 ^a	14	137	Goudvink.	Bouvreuil pivoine.	<i>Pyrrhula pyrrhula euro-</i> <i>pæa</i> Vieillot, p. 11.
22 ^b	—	—	Goudvink (Noordsche)	Bouvreuil écarlate.	<i>Pyrrhula pyrrhula pyrrhu-</i> <i>la</i> (Linné), p. 12.
105	4	37	Grasmusch (Gewone).	Fauvette grisette.	<i>Sylvia communis communis</i> Latham, p. 47.
102	34	337	Grasmusch (Orphea's)	Fauvette Orphée.	<i>Sylvia hortensis hortensis</i> Gmelin, p. 46.
59	1	4	Graspieper.	Pipit des prés.	<i>Anthus pratensis</i> (Linné), p. 26.
341	33	325	Grasral.	Râle des genêts.	<i>Crex crex</i> (Linné), p. 152.
290	30	295	Grauwe Franjepoot.	Phalarope à bec étroit.	<i>Phalaropus lobatus</i> (Linné), p. 131.
207	22	219	Grauwe Gans.	Oie cendrée.	<i>Anser anser anser</i> (Linné), p. 94.
33	16	151	Grauwe Gors.	Bruant proyer.	<i>Emberiza calandra</i> Linné, p. 16.
82	18	176	Grauwe Klauwier.	Pie-grièche écorcheur.	<i>Lanius collurio collurio</i> Linné, p. 37.
180	12	111	Grauwe Kuikendief.	Busard cendré.	<i>Circus pygargus</i> (Linné), p. 81.
305	8	80	Grauwe Moeras- zwaluw.	Guifette à mous- taches.	<i>Chlidonias hybrida hybrida</i> (Pallas), p. 137.
84	3	22	Grauwe Vliegen- vanger.	Gobe-mouches gris.	<i>Muscicapa striata striata</i> (Pallas), p. 38.
144	6	57	Grauwkopspecht.	Pic cendré.	<i>Picus canus canus</i> Gmelin, p. 65.
261	27	267	Griel.	Œdicnème criard.	<i>Burhinus œdicnemus œdic-</i> <i>nemus</i> (Linne), p. 117.
293	30	298	Griet of Grutto.	Barge à queue noire.	<i>Limosa limosa limosa</i> (Linné), p. 132.
294	30	299	Griet (Rosse) of Grutto (Rosse).	Barge rousse.	<i>Limosa lapponica lapponica</i> (Linné), p. 133.
40	34	338	Grijskapsors.	Bruant à calotte grise.	<i>Emberiza stewarti</i> Blyth, p. 18.

Stelsel- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	NEDERLANDSCH	FRANSCH	LATIJN
42	16	158	Grijze Gors.	Bruant fou.	<i>Emberiza cia</i> Linné, p. 19.
64 ^a	1	8	Grijze Kwikstaart.	Hochequeue gris.	<i>Motacilla alba alba</i> Linné, p. 29.
348	34	331	Grijze Patrijs.	Perdrix grise.	<i>Perdix perdix</i> (Linné), p. 155.
143	6	56	Groene Specht.	Pic vert.	<i>Picus viridis viridis</i> Linné, p. 64.
121 ^b	—	—	Groenlandsche Tapuit.	Motteux cendré du Groenland.	<i>Enanthe ænanthe leucor- rhoa</i> (Gmelin), p. 53.
284	29	290	Groenpootruiter.	Chevalier à pattes vertes.	<i>Tringa nebularia</i> (Gunn- erus), p. 128.
14	14	134	Groenvink.	Verdier d'Europe.	<i>Chloris chloris chloris</i> (Linné), p. 7.
—	35	343	Groenvink × Distel- vink.	Verdier d'Europe × Chardonneret élé- gant.	<i>Chloris chloris chloris</i> (Linné) × <i>Carduelis car- duelis</i> (Linné).
239	26	251	Groote Aalscholver.	Grand Cormoran.	<i>Phalacrocorax carbo sinen- sis</i> (Shaw en Nodder), p. 108.
19 ^d	34	336	Groote Barmsijs.	Sixerin flammé de Hornemann.	<i>Carduelis flammea horn- manni</i> (Holböhl), p. 10.
145 ^a	6	58	Groote bonte Specht.	Pic épeiche.	<i>Dryobates major anglicus</i> (Hartert), p. 65.
145 ^b	—	—	Groote bonte Specht (Noordsche).	Pic épeiche du nord.	<i>Dryobates major major</i> (Linné), p. 65.
63	1	7	Groote gele Kwik- staart.	Hochequeue des ruis- seaux.	<i>Motacilla cinerea cinerea</i> Tunstall, p. 29.
80	18	174	Groote grijze Klau- wier.	Pie-grièche grise.	<i>Lanius excubitor excubitor</i> Linné, p. 37.
110	19	181	Groote Lijster.	Grive draine.	<i>Turdus viscivorus viscivorus</i> Linné, p. 48.
314	9	89	Groote Mantelmeeuw.	Goéland marin.	<i>Larus marinus</i> Linné, p. 141.
324	31	308	Groote Meeuwjager.	Grand Labbe.	<i>Stercorarius skua skua</i> (Brünnich), p. 144.
56	1	1	Groote Pieper.	Pipit Richard.	<i>Anthus richardi richardi</i> Vieillot, p. 25.
95	3	29	Groote Rietzanger.	Rousserolle turdoïde.	<i>Acrocephalus arundinaceus</i> <i>arundinaceus</i> (Linné), p. 43.
333	32	317	Groote Trap.	Outarde barbue.	<i>Otis tarda tarda</i> Linné, p. 148.
295	31	301	Groote Wulp.	Grand Courlis.	<i>Numenius arquata arquata</i> (Linné), p. 133.
236	25	248	Groote Zaagbek.	Harle bièvre.	<i>Mergus merganser mergan- ser</i> Linné, p. 106.
308	9	83	Groote Zeezwaluw.	Sterne caugek.	<i>Sterna sandvicensis sandvi- censis</i> Latham, p. 139.
197	22	212	Groote Zilverreiger.	Grande Aigrette.	<i>Egretta alba alba</i> (Linné), p. 89.
293	30	298	Grutto.	Barge à queue noire.	<i>Limosa limosa limosa</i> (Linné), p. 132.
294	30	299	Grutto (Rosse).	Barge rousse.	<i>Limosa lapponica lapponica</i> (Linné), p. 133.

Steele- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	NEDERLANDSCH	FRANSCH	LATIJN
			H		
39	16	154	Haaggors.	Bruant zizi.	<i>Emberiza cirius cirius</i> Linné, p. 18.
130 ^b	—	—	Haagmusch (Blauwe)	Accenteur mouchet.	<i>Prunella modularis modularis</i> (Linné), p. 58.
130 ^a	6	51	Haagmusch (Arden- sche blauwe).	Accenteur mouchet d'Ardenne.	<i>Prunella modularis arduen- nus</i> Verheyen, p. 58.
181	42	113	Havik.	Autour des palombes.	<i>Accipiter gentilis gentilis</i> (Linné), p. 82.
346	33	330	Hazelhoen.	Gélinotte des bois.	<i>Tetrastes bonasia rhenana</i> Kleinsemidt, p. 154.
204	10	98	Hoelzwaan.	Oygne chanteur.	<i>Cygnus cygnus</i> (Linné), p. 92.
256	20	198	Holduif.	Pigeon colombin.	<i>Columba oenas oenas</i> Linné, p. 115.
249	26	260	Hoornfuut.	Grèbe esclavon.	<i>Podiceps auritus</i> (Linné), p. 112.
157	7	67	Hoornuil.	Hibou moyen-duc.	<i>Asio otus otus</i> (Linné), p. 70.
140	6	55	Hop.	Huppe fasciée.	<i>Upupa epops epops</i> Linné, p. 63.
298	31	304	Houtanip.	Bécasse des bois.	<i>Scolopax rusticola rusticola</i> Linné, p. 134.
31	15	149	Huismusch.	Moineau domestique.	<i>Passer domesticus domesti- cus</i> (Linné), p. 15.
134	5	48	Huiszwaluw.	Hirondelle de fenêtre.	<i>Delichon urbica urbica</i> (Linné), p. 60.
			I		
194	21	209	Ibis (Bruine).	Ibis falcinelle.	<i>Plegadis falcinellus falcinel- lus</i> (Linné), p. 88.
252	27	263	IJsduiker.	Plongeon imbriu.	<i>Colymbus immer immer</i> Brünnich, p. 113.
231	25	243	IJseend.	Harelde de Miquelon.	<i>Clangula hyemalis</i> (Linné), p. 104.
46	17	163	IJsgors.	Bruant lapon.	<i>Calcarius lapponicus lappo- nicus</i> (Linné), p. 20.
282 ^b	—	—	IJlandsche Rood- pootruiter.	Chevalier gambette d'Islande.	<i>Tringa totanus robusta</i> (Schiöler), p. 128.
142	20	196	IJsvogel.	Martin-pêcheur d'Eu- rope.	<i>Alcedo atthis ispida</i> Linné, p. 64.
			K		
48	17	165	Kalanderleeuwerik.	Alouette calandre.	<i>Melanocorypha calandra</i> <i>calandra</i> (Linné), p. 21.
21	14	138	Kanarie (Middeneuro- peesche).	Serin cini de l'Eu- rope centrale.	<i>Serinus canarius germani- cus</i> Laubmann, p. 11.
276	29	282	Kanoetstrandlooper.	Bécasseau maubèche.	<i>Calidris canutus canutus</i> (Linné), p. 125.
5 ^a	21	205	Kauw.	Choucas des tours.	<i>Colæus monedula spermo- logus</i> (Vieillot), p. 2.
5 ^b	—	—	Kauw (Oost-euro- peesche).	Choucas de l'Europe orientale.	<i>Colæus monedula mone- dula</i> (Linné), p. 3.
278 ^b	—	—	Kemphaan.	Chevalier combattant.	<i>Philomachus pugnax pugnax</i> (Linné), p. 126.

Stelsel- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	NEDERLANDSCH	FRANSCH	LATIJN
278 ^a	29	284	Kempbaan (Wester- sche).	Chevalier combattant occidental.	<i>Philomachus pugnax occi- dentalis</i> Verheyen, p. 125.
164 ^a	8	74	Kerkuil (Rijnsche).	Effraie des clochers du Rhin.	<i>Tyto alba rhenana</i> Kleinschmidt, p. 73.
270	28	276	Kievit.	Vanneau huppé.	<i>Vanellus vanellus</i> (Linné), p. 122.
82	18	176	Klauwier (Grauwe).	Pie-grièche écor- cheur.	<i>Lanius collurio collurio</i> Linné, p. 37.
80	18	174	Klauwier (Groote grijze).	Pie-grièche grise.	<i>Lanius excubitor excubitor</i> Linné, p. 37.
79	18	173	Klauwier (Kleine grijze).	Pie-grièche à poi- trine rose.	<i>Lanius minor</i> Gmelin, p. 36.
329	32	313	Kleine Alk.	Mergule nain.	<i>Plotus alle alle</i> (Linné), p. 146.
19 ^c	14	136	Kleine Barmsijs.	Sizerin flammé roussâtre.	<i>Carduelis flammea cabaret</i> (P. L. S. Müller), p. 10.
147	6	59	Kleine bonte Specht.	Pic épeichette.	<i>Dryobates minor hortorum</i> (Brehm), p. 66.
273 ^b	—	—	Kleine bonte Strand- looper.	Bécasseau variable de Schinz.	<i>Calidris alpina schinzii</i> (Brehm), p. 123.
319	10	94	Kleine Burgemeester- meeuw.	Goéland à ailes blanches.	<i>Larus glaucoides</i> Meyer, p. 143.
251	27	262	Kleine Funt.	Grèbe castagneux.	<i>Podiceps ruficollis ruficollis</i> (Pallas), p. 113.
79	18	173	Kleine grijze Klau- wier.	Pie-grièche à poi- trine rose.	<i>Lanius minor</i> Gmelin, p. 36.
316	10	91	Kleine Mantelmeeuw.	Goéland brun.	<i>Larus fuscus fuscus</i> Linné, p. 142.
326	31	310	Kleine Meeuwjager.	Labbe parasite.	<i>Stercorarius parasiticus</i> (Linné), p. 145.
265	28	271	Kleine Plevier.	Petit Gravelot.	<i>Charadrius dubius curoni- cus</i> Gmelin, p. 119.
210 ^b	23	223	Kleine Rietgans.	Oie à bec court.	<i>Anser fabalis brachyrhyn- chus</i> Baillon, p. 95.
96	3	30	Kleine Rietzanger.	Rousserolle des ro- seaux.	<i>Acrocephalus scirpaceus</i> <i>scirpaceus</i> (Hermann), p. 43.
201	22	216	Kleine Roerdomp.	Butor blongios.	<i>Ixobrychus minutus minu- tus</i> (Linné), p. 91.
242	26	254	Kleine Stormvogel.	Pétrel tempête.	<i>Hydrobates pelagicus pela- gicus</i> (Linné), p. 109.
274	28	280	Kleine Strandlooper.	Bécasseau minute.	<i>Calidris minuta</i> (Leisler), p. 124.
334 ^a	32	318	Kleine Trap.	Outarde canepetière.	<i>Otis tetraz tetraz</i> Linné, p. 149.
334 ^b	—	—	Kleine Trap (Ooste- lijke).	Outarde canepetière de l'Europe orien- tale.	<i>Otis tetraz orientalis</i> Hartert, p. 149.
87 ⁷	34	335	Kleine Vliegenvanger.	Gobe-mouches nain.	<i>Siphia parva parva</i> (Bechstein), p. 39.
198	22	213	Kleine Zilverreiger.	Aigrette garzette.	<i>Egretta garzetta garzetta</i> (Linné), p. 89.
205	10	99	Kleine Zwaan.	Cygne de Bewick.	<i>Cygnus bewickii bewickii</i> Yarrel, p. 93.

Stelsel- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	NEDERLANDSCH	FRANSCH	LATIJN
340	33	324	Klein Porceleinhoen.	Marouette poussin.	<i>Porzana parva</i> (Scopoli), p. 151.
339	33	323	Kleinste Porceleinhoen.	Marouette de Bail- lon.	<i>Porzana pusilla intermedia</i> (Hermann), p. 151.
292	30	297	Kluut.	Avocette à manteau noir.	<i>Recurvirostra avocetta</i> avo- setta Linné, p. 132.
17	14	133	Kneuter.	Linotte mélodieuse.	<i>Carduelis cannabina</i> can- nabina (Linné); p. 8.
—	35	344	Kneuter × Distel- vink.	Linotte mélodieuse × Chardonneret élé- gant.	<i>Carduelis cannabina</i> can- nabina (Linné) × <i>Car- duelis carduelis</i> (Linné).
—	35	348	Kneuter × Kanarie- vogel.	Linotte mélodieuse × Serin domestique.	<i>Carduelis cannabina</i> canna- bina (Linné) × <i>Serinus</i> <i>canarius domesticus</i> .
206	10	100	Knobbelzwaan.	Cygne muet.	<i>Cygnus olor</i> (Gmelin), p. 93.
151	7	63	Koekoek.	Coucou gris.	<i>Cuculus canorus canorus</i> Linné, p. 68.
152	—	—	Koekoek (Ameri- kaansche).	Coulicou américain.	<i>Coccyzus americanus ameri- canus</i> (Linné), p. 68.
321	10	96	Kokmeeuw.	Mouette rieuse.	<i>Larus ridibundus ridibun- dus</i> Linné, p. 143.
208	22	220	Kolgans.	Oie rieuse.	<i>Anser albifrons albifrons</i> (Scopoli), p. 94.
69	2	12	Koolmees.	Mésange charbon- nière.	<i>Parus major major</i> Linné, p. 32.
113	19	183	Koperwieklijster.	Grive mauvis.	<i>Turdus musicus musicus</i> Linné, p. 50.
345	33	329	Korhoen.	Tétras lyre.	<i>Lyrurus tetrix tetrix</i> (Linné), p. 154.
66	1	10	Kortklauwboom- kruiper.	Grimpereau brachy- dactyle.	<i>Certhia brachydactyla me- garhynchos</i> Brehm, p. 30.
51	17	168	Kortteenleeuwerik.	Alouette calandrelle.	<i>Calandrella brachydactyla</i> <i>brachydactyla</i> (Leisler), p. 22.
101	—	—	Kortvleugelspot- vogel.	Hypolaïs contrefai- sant à ailes courtes.	<i>Hippolaïs polyglotta</i> (Vieillot), p. 45.
117 ^a	19	188	Kraagmerel.	Merle à plastron.	<i>Turdus torquatus torquatus</i> Linné, p. 51.
335	32	319	Kraagtrap (Azia- tische).	Outarde de Macqueen.	<i>Chlamydotis undulata mac- queenii</i> (Gray en Hard- wicke), p. 149.
2	21	202	Kraai (Bonte).	Corbeau mantelé.	<i>Corvus cornix cornix</i> Linné, p. 1
3	21	203	Kraai (Zwarte).	Corbeau corneille.	<i>Corvus corone corone</i> Linné, p. 2.
221	24	233	Krakeend.	Canard chipeau.	<i>Anas strepera</i> Linné, p. 100.
336	32	320	Kraanvogel.	Grue cendrée.	<i>Grus grus grus</i> (Linné), p. 150.
272	28	278	Krombekstrand- looper.	Bécasseau cocorli.	<i>Calidris ferruginea</i> (Pon- toppidan), p. 123.
225	24	237	Krooneend.	Nette à huppe rousse.	<i>Netta rufina</i> (Pallas), p. 103.
240	26	252	Kuifaalscholver.	Gormoran huppé.	<i>Phalacrocorax aristotelis</i> <i>aristotelis</i> (Linné), p. 108.
228	24	240	Kuifeend.	Fuligule morillon.	<i>Aythya fuligula</i> (Linné), p. 103.

Stelsel- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	NEDERLANDSCH	FRANSCH	LATIJN
247	26	258	Kuiffuut.	Grèbe huppé.	<i>Podiceps cristatus cristatus</i> (Linné), p. 111.
52	17	169	Kuifleeuwerik.	Alouette cochevis.	<i>Galerida cristata cristata</i> (Linné), p. 23.
72	2	15	Kuifmees.	Mésange huppée.	<i>Parus cristatus brunescens</i> (Prazak), p. 33.
177	11	109	Kuikendief (Bruine).	Busard des roseaux.	<i>Circus æruginosus æruginosus</i> (Linné), p. 80.
180	12	111	Kuikendief (Grauwe).	Busard cendré.	<i>Circus pygargus</i> (Linné), p. 81.
178	11	110	Kuikendief (Blauwe).	Busard Saint-Martin.	<i>Circus cyaneus cyaneus</i> (Linné), p. 80.
61 ^c	—	—	Kustpieper.	Pipit des rivages.	<i>Anthus spinoletta littoralis</i> Brehm, p. 27.
349	34	332	Kwakkel.	Caille des blés.	<i>Coturnix coturnix coturnix</i> (Linné), p. 156.
62 ^b	—	—	Kwikstaart (Engelsche gele).	Hochequeue flavéole.	<i>Motacilla flava flavissima</i> Blyth, p. 28.
62 ^a	1	6	Kwikstaart (Gele).	Hochequeue jaune.	<i>Motacilla flava flava</i> Linné, p. 28.
63	1	7	Kwikstaart (Groote gele).	Hochequeue des ruisseaux.	<i>Motacilla cinerea cinerea</i> Tunstall, p. 29.
64	1	8	Kwikstaart (Grijze).	Hochequeue gris.	<i>Motacilla alba alba</i> Linné, p. 29.
62 ^a	—	—	Kwikstaart (Noordsche gele).	Hochequeue boréal.	<i>Motacilla flava thunbergi</i> Billberg, p. 28.
L					
306	9	81	Lachzeezwaluw.	Sterne hansel.	<i>Gelochelidon nilotica nilotica</i> (Gmelin), p. 138.
65	1	9	Langklauwboomkruiper.	Grimpereau familier.	<i>Certhia familiaris macrodactyla</i> Brehm, p. 30.
19 ^b	—	—	Langsnavelige Barm-sijs.	Sizerin flammé d'Holboëll.	<i>Carduelis flammea holboëllii</i> (Brehm), p. 9.
327	32	311	Langstaartmeeuw-jager.	Labbe à longue queue.	<i>Stercorarius longicaudus</i> Vieillot, p. 145.
49	17	166	Leeuwerik (Siberische).	Alouette à ailes blanches.	<i>Melanocorypha leucoptera</i> (Pallas), p. 22.
50	17	167	Leeuwerik (Zwarte).	Alouette nègre.	<i>Melanocorypha yeltoniensis</i> (Forster), p. 22.
193	8	77	Lepelaar.	Spatule blanche.	<i>Platalea leucorodia leucorodia</i> Linné, p. 87.
110	19	181	Lijster (Groote).	Grive draine.	<i>Turdus viscivorus viscivorus</i> Linné, p. 48.
108	18	179	Lijster (Siberische)	Grive sibérienne.	<i>Turdus sibiricus sibiricus</i> Pallas, p. 48.
114	19	185	Lijster (Vale).	Grive pâle.	<i>Turdus obscurus</i> Gmelin, p. 50.
M					
314	9	89	Mantelmeeuw (Groote).	Goéland marin.	<i>Larus marinus</i> Linné, p. 141.
316	10	91	Mantelmeeuw (Kleine).	Goéland brun.	<i>Larus fuscus fuscus</i> Linné, p. 142.

Stelsel- matig n ^r	Reeks n ^r	Kaart n ^r	NEDERLANDSCH	FRANSCH	LATIJN
24	—	—	Mastenhaakbek.	Dur-bec des sapins.	<i>Pinicola enucleator enucleator</i> (Linné), p. 12.
26	15	146	Mastenkruisbek.	Bec-croisé perroquet.	<i>Loxia pytyopsittacus</i> Borkhausen, p. 13.
74	2	17	Matkopmees.	Mésange des saules.	<i>Parus atricapillus rhenanus</i> Kleinschmidt, p. 34.
343	33	327	Meerkoet.	Foulque macroule.	<i>Fulica atra atra</i> Linné, p. 153.
71 ^b	—	—	Mees (Noordsche zwarte).	Mésange noire du nord.	<i>Parus ater ater</i> Linné, p. 33.
71 ^a	2	14	Mees (Westersche zwarte).	Mésange noire occidentale.	<i>Parus ater rapinei</i> Jouard, p. 33.
324	31	308	Meeuwjager (Groote).	Grand Labbe.	<i>Stercorarius skua skua</i> (Brünnich), p. 144.
325	31	310	Meenwjager (Kleine).	Labbe parasite.	<i>Stercorarius parasiticus</i> (Linné), p. 145.
325	31	309	Meeuwjager (Middelste).	Labbe pomarin.	<i>Stercorarius pomarinus</i> (Temminck), p. 145.
118	19	189	Merel (Zwarte).	Merle noir.	<i>Turdus merula merula</i> Linné, p. 52.
148	6	60	Middelste bonte Specht.	Pic mar.	<i>Dryobates medius medius</i> (Linné), p. 66.
325	31	309	Middelste Meeuwjager.	Labbe pomarin.	<i>Stercorarius pomarinus</i> (Temminck), p. 145.
237	25	249	Middelste Zaagbek.	Harle huppé.	<i>Mergus serrator</i> Linné, p. 107.
21	14	138	Middeneuropeesche Kanarie.	Serin cini de l'Europe centrale.	<i>Serinus canarius germanicus</i> Laubmann, p. 11.
98	4	32	Moerasrietzanger.	Rousserolle phragmite.	<i>Acrocephalus schœnobœnus</i> (Linné), p. 44.
305	8	80	Moeraszwaluw (Gauwe).	Guifette à moustaches.	<i>Chlidonias hybrida hybrida</i> (Pallas), p. 137.
303	8	78	Moeraszwaluw (Zwarte).	Guifette noire.	<i>Chlidonias nigra nigra</i> (Linné), p. 137.
267	28	273	Morinelplevier.	Pluvier guignard.	<i>Charadrius morinellus</i> Linné, p. 120.
67	—	—	Murenlooper (Roode).	Tichodrome échelette.	<i>Tichodroma muraria</i> (Linné), p. 31.
161	8	71	Muschuil.	Chouette chevêchette.	<i>Glaucidium passerinum passerinum</i> (Linné), p. 72.
N					
126	5	44	Nachtegaal.	Rossignol philomèle.	<i>Luscinia megarhyncha megarhyncha</i> Brehm, p. 55.
200	22	215	Nachtreiger.	Héron bihoreau.	<i>Nycticorax nycticorax nycticorax</i> (Linné), p. 90.
215	23	227	Nijlgans.	Oie d'Égypte.	<i>Alopochen ægyptiaca</i> (Linné), p. 98.
238	25	250	Nonnetjezaagbek.	Harle piette.	<i>Mergus albellus</i> Linné, p. 107.
302	30	300	Noordelijke Scholekster.	Huitrier pie du nord.	<i>Haematopus ostralegus ostralegus</i> Linné, p. 136.
111 ^b	19	182	Noordelijke Zanglijster.	Grive musicienne du nord.	<i>Turdus ericetorum philomelus</i> Brehm, p. 49.

Stelsel- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	NEDERLANDSCH	FRANSCH	LATIJN
330 ^a	32	314	Noordelijke Zeekoet.	Guillemot de Troil du nord.	<i>Uria aalge aalge</i> (Pontopidan), p. 147.
19 ^a	14	135	Noordsche Barmsijs.	Sizerin flammé boréal.	<i>Carduelis flammea flammea</i> (Linné), p. 9.
264 ^c	—	—	Noordsche Bontbek-plevier.	Gravelot à collier septentrional.	<i>Charadrius hiaticula tundrae</i> Lowe, p. 119.
15 ^b	—	—	Noordsche Distelvink.	Chardonneret élégant du nord.	<i>Carduelis carduelis carduelis</i> (Linné), p. 8.
8 ^b	—	—	Noordsche Eikelgaai.	Geai des chênes du nord.	<i>Garrulus glandarius glandarius</i> (Linné), p. 4.
62 ^c	—	—	Noordsche gele Kwikstaart.	Hochequeue boréal.	<i>Motacilla flava thunbergi</i> Billberg, p. 28.
89 ^b	—	—	Noordsche gewone Boschzanger.	Pouillot chanteur du nord.	<i>Phylloscopus trochilus acrodula</i> (Linné), p. 41.
263 ^b	—	—	Noordsche Goudplevier.	Pluvier doré du nord.	<i>Charadrius apricarius altifrons</i> Brehm, p. 121.
22 ^b	—	—	Noordsche Goudvink.	Bouvreuil écarlate.	<i>Pyrhula pyrrhula pyrrhula</i> (Linné), p. 12.
145 ^b	—	—	Noordsche groote bonte Specht.	Pic épeiche du nord.	<i>Dryobates major major</i> (Linné), p. 65.
214	26	256	Noordsche Pijlstormvogel.	Puffin des Anglais.	<i>Puffinus puffinus puffinus</i> (Brünnich), p. 110.
128 ^b	—	—	Noordsche Roodborst.	Rouge-gorge familier du nord.	<i>Erithacus rubecula rubecula</i> (Linné), p. 57.
243	26	257	Noordsche Stormvogel.	Pétrel glacial.	<i>Fulmarus glacialis glacialis</i> (Linné), p. 110.
310	9	85	Noordsche Zeezwaluw.	Sterne arctique.	<i>Sterna macrura</i> Naumann, p. 139.
71 ^b	—	—	Noordsche zwarte Mees.	Mésange noire du nord.	<i>Parus ater ater</i> Linné, p. 33.
29	14	140	Noordvink.	Pinson du nord.	<i>Fringilla montifringilla</i> Linné, p. 14.
106 ^a	12	116	Noorweegsche Giervalk.	Gerfaut de Norvège.	<i>Falco rusticolus rusticolus</i> Linné, p. 75.
7 ^a	21	207	Notenkraker (Diksnavelige).	Casse-noix moucheté d'Europe.	<i>Nucifraga caryocatactes caryocatactes</i> (Linné), p. 3.
7 ^b	21	207	Notenkraker (Dunsnavelige).	Casse-noix moucheté de Sibérie.	<i>Nucifraga caryocatactes macrorhynchus</i> Brehm, p. 4.
O					
287	30	293	Oeverlooper.	Chevalier guignette.	<i>Tringa hypoleucos</i> Linné, p. 130.
288	—	—	Oeverlooper (Gespikkelde).	Chevalier grivelé.	<i>Tringa macularia</i> Linné, p. 130.
135	3	24	Oeverzwaluw.	Hirondelle de rivage.	<i>Riparia riparia riparia</i> (Linné), p. 60.
191	8	75	Ooievaar.	Oigogne blanche.	<i>Ciconia ciconia ciconia</i> (Linné), p. 86.
192	8	76	Ooievaar (Zwarte).	Oigogne noire.	<i>Ciconia nigra</i> (Linné), p. 87.
334 ^b	—	—	Oostelijke kleine Trap.	Outarde canepetière de l'Europe orientale.	<i>Otis tetra: orientalis</i> Hartert, p. 149.

Steelsel- matig n ^r	Reeks n ^r	Kaart n ^r	NEDERLANDSCH	FRANSCHE	LATIJN
5 ^b	—	—	Oost-europeesche Kauw.	Choucas des tours de l'Europe orientale.	<i>Colœus monedula monedula</i> (Linné), p. 3.
102	34	337	Orphea's Grasmusch.	Fauvette Orphée.	<i>Sylvia hortensis hortensis</i> (Gmelin), p. 46.
41	16	156	Ortolaangors.	Bruant ortolan.	<i>Emberiza hortulana</i> Linné, p. 19.
P					
277	29	283	Paarse Strandlooper.	Bécasseau violet.	<i>Calidris maritima maritima</i> (Brünnich), p. 125.
92	—	—	Pallas' Boschzanger.	Pouillot de Pallas.	<i>Phylloscopus proregulus</i> <i>proregulus</i> (Pallas), p. 42.
332	32	316	Papegaaiduiker.	Macareux moine.	<i>Fratercula arctica grabæ</i> (Brehm), p. 148.
253	27	264	Parelduiker.	Plongeon à gorge noire.	<i>Colymbus arcticus arcticus</i> Linné, p. 114.
348	34	331	Patrijs (Grijze).	Perdrix grise.	<i>Perdix perdix perdix</i> (Linné), p. 155.
347	—	—	Patrijs (Roode).	Perdrix rouge.	<i>Alectoris rufa rufa</i> (Linné), p. 155.
83	18	177	Pestvogel.	Jaseur du nord.	<i>Bombucilla garrulus garru- lus</i> (Linné), p. 38.
56	1	1	Pieper (Groote).	Pipit Richard.	<i>Anthus richardi richardi</i> Vieillot, p. 25.
223	24	235	Pijlstaarteend.	Canard pilet.	<i>Anas acuta acuta</i> Linné, p. 101.
244	26	256	Pijlstormvogel (Noordsche).	Puffin des Anglais.	<i>Puffinus puffinus puffinus</i> (Brünnich), p. 110.
70	2	13	Pimpelmees.	Mésange bleue.	<i>Parus ceruleus ceruleus</i> Linné, p. 32.
265	28	271	Plevier (Kleine)	Petit Gravelot.	<i>Charadrius dubius curoni- cus</i> Gmelin, p. 119.
283	29	289	Poelruiter.	Chevalier stagnatile.	<i>Tringa stagnatilis</i> (Bechstein), p. 128.
300	31	306	Poelsnip.	Bécassine double.	<i>Capella media</i> (Latham), p. 135.
338	33	322	Porcelcinhoen.	Marouette ponetuee.	<i>Porzana porzana</i> (Linné), p. 151.
340	33	324	Porceleinhoen (Klein).	Marouette poussin.	<i>Porzana parva</i> (Scopoli), p. 151.
339	33	323	Porceleinhoen (Kleinste).	Marouette de Baillon.	<i>Porzana pusilla intermedia</i> (Hermann), p. 151.
196	22	211	Purperreiger.	Héron pourpré.	<i>Ardea purpurea purpurea</i> Linné, p. 89.
R					
1	21	201	Raaf.	Grand Corbeau.	<i>Corvus corax corax</i> Linné, p. 1.
199	22	214	Ralreiger.	Héron crabier.	<i>Ardeola rallioides</i> (Scopoli), p. 90.
157	7	67	Ransuil.	Hibou moyen-duc.	<i>Asio otus otus</i> (Linné), p. 70.
297	31	303	Regenwulp.	Courlis corlieu.	<i>Numenius phaeopus phaeo- pus</i> (Linné), p. 134.

Stelsel- matig n ^o	Reeks n ^o	Kaart n ^o	NEDERLANDSCH	FRANSCH	LATIJN
195	21	210	Reiger (Blauwe).	Héron cendré.	<i>Ardea cinerea cinerea</i> Linné, p. 88.
262	27	268	Renvogel.	Courvite gaulois.	<i>Cursorius cursor cursor</i> (Latham), p. 118.
307	9	82	Reuzenzeezwaluw.	Sterne caspienne.	<i>Hydroprogne caspia</i> (Pallas), p. 138.
210 ^a	23	222	Rietgans.	Oie des moissons.	<i>Anser fabalis fabalis</i> (Latham), p. 95.
210 ^b	23	223	Rietgans (Kleine).	Oie à bec court.	<i>Anser fabalis brachyrhyn-</i> <i>chus</i> Baillon, p. 95.
45	17	162	Rietgors.	Bruant des roseaux.	<i>Emberiza schœniclus schœ-</i> <i>niclus</i> (Linné), p. 20.
95	3	29	Rietzanger (Groote).	Rousserolle turdoïde.	<i>Acrocephalus arundinaceus</i> <i>arundinaceus</i> (Linné), p. 43.
96	3	30	Rietzanger (Kleine).	Rousserolle des ro- seaux.	<i>Acrocephalus scirpaceus</i> <i>scirpaceus</i> (Hermann), p. 43.
164 ^a	8	74	Rijnsche Kerkuil.	Effraie des clochers du Rhin.	<i>Tyto alba rhenana</i> Klein- schmidt, p. 73.
4	21	204	Roek.	Corbeau freux.	<i>Corvus frugilegus frugilegus</i> Linné, p. 2.
202	22	217	Roerdomp.	Butor étoilé.	<i>Botaurus stellaris stellaris</i> (Linné), p. 91.
201	22	216	Roerdomp (Kleine).	Butor blongios.	<i>Ixobrychus minutus minu-</i> <i>tus</i> (Linné), p. 91.
128 ^b	—	—	Roodborst (Noord- sche).	Rouge-gorge familier du nord.	<i>Erithacus rubecula rubecula</i> (Linné), p. 57.
128 ^a	5	47	Roodborst (Wester- sche).	Rouge-gorge familier occidental.	<i>Erithacus rubecula melo-</i> <i>philus</i> Hartert, p. 56.
183	12	114	Roodbruine Wouw.	Milan royal.	<i>Milvus milvus milvus</i> (Linné), p. 83.
67	—	—	Roode Murenlooper.	Tichodrome échelette.	<i>Tichodroma muraria</i> (Linné), p. 31.
347	—	—	Roode Patrijs.	Perdrix rouge.	<i>Alectoris rufa rufa</i> (Linné), p. 155.
248	26	259	Roodhalsfuut.	Grèbe à joues grises.	<i>Podiceps griseigena grisei-</i> <i>gena</i> (Boddaert), p. 112.
214	23	226	Roodhalsgans.	Bernache à cou roux.	<i>Branta ruficollis</i> (Pallas), p. 97.
254	27	265	Roodkeelduiker.	Plongeon à gorge rousse.	<i>Colymbus stellatus Pontop-</i> <i>pidan</i> , p. 114.
81	18	175	Roodkopklauwier.	Pie-grièche à tête rousse.	<i>Lanius senator senator</i> Linné, p. 37.
23	15	144	Roodmusch.	Carpodaque cra- moisi.	<i>Carpodacus erythrinus ery-</i> <i>thrinus</i> (Pallas), p. 12.
282 ^a	29	288	Roodpootruiter.	Chevalier gambette.	<i>Tringa totanus totanus</i> (Linné), p. 127.
282 ^b	—	—	Roodpootruiter (IJs- landsche).	Chevalier gambette d'Islande.	<i>Tringa totanus robusta</i> (Schöller), p. 128.
469	12	117	Roodpootvalk.	Faucon à pattes rouges.	<i>Falco vespertinus vesperti-</i> <i>nus</i> Linné, p. 76.
124	5	42	Roodstaart (Ge- kraagde).	Rouge-queue de mu- raille.	<i>Phœnicurus phœnicurus</i> <i>phœnicurus</i> (Linné), p. 54.

Stelsel- matig nr	Reeks nr	Maat nr	NEDERLANDSCH	FRANSCH	LATIJN
125	5	43	Roodstaart (Zwarte).	Rouge-queue noirâtre.	<i>Phœnicurus ochrurus gibraltariensis</i> (Umelin), p. 35.
127 ^b	5	45	Roodsterblauwborst.	Gorge bleue à miroir roux.	<i>Luscinia svecica svecica</i> (Linné), p. 56.
60	—	—	Roskeelpieper.	Pipit à gorge rousse.	<i>Anthus cervinus</i> (Pallas), p. 26.
289	30	294	Rosse Franjepoot.	Phalarope à bec large.	<i>Phalaropus fulicarius</i> (Linné), p. 131.
37 [?]	16	157	Rosse Gors.	Bruant roux.	<i>Emberiza rutila</i> Pallas, p. 17.
294	30	299	Rosse Griet of Rosse Grutto.	Barge rousse.	<i>Limosa lapponica lapponica</i> (Linné), p. 133.
115	19	186	Rosvleugellijster.	Grive à ailes rousses.	<i>Turdus naumanni eunomus</i> Temminck, p. 50.
212 ^a	23	224	Rotgans.	Bernache cravant.	<i>Branta bernicla bernicla</i> (Linné), p. 96.
255	20	197	Rotsduif.	Pigeon biset.	<i>Columba livia livia</i> Gmelin, p. 115.
119	20	191	Rotsmerel.	Monticole de roche.	<i>Monticola saxatilis</i> (Linné), p. 52.
120	20	192	Rotsmerel (Blauwe)	Monticole bleu.	<i>Monticola solitarius solitarius</i> (Linné), p. 53.
30	15	148	Rotsmusch.	Moineau soulcie.	<i>Petronia petronia petronia</i> (Linné), p. 15.
61 ^b	—	—	Rotspieper.	Pipit obscur.	<i>Anthus spinoletta petrosus</i> (Montagu), p. 27.
64 ^b	—	—	Rouwkwikstaart	Hochequeue lugubre.	<i>Motacilla alba yarrellii</i> Gould, p. 29.
11	13	129	Roze Spreuww.	Martin roselin.	<i>Pastor roseus</i> (Linné), p. 6.
203	22	218	Roze Steltzwaan.	Flamant rose.	<i>Phœnicopterus ruber roseus</i> Pallas, p. 92.
176	11	107	Ruigpootbuizerd.	Buse pattue.	<i>Buteo lagopus lagopus</i> (Pontoppidan), p. 80.
281	29	287	Ruiter (Zwarte).	Chevalier arlequin.	<i>Tringa erythropus</i> (Pallas), p. 127.
S					
313	9	88	Sabine's Vorkstaart-meeuw.	Mouette de Sabine.	<i>Xema sabini</i> (Sabine), p. 140.
141	20	195	Scharrelaar.	Rollier d'Europe.	<i>Coracias garrulus garrulus</i> Linné, p. 63.
344	33	328	Schotsch Sneeuw-hoen.	Lagopède d'Écosse.	<i>Lagopus scoticus scoticus</i> (Latham), p. 153.
302 ^a	30	300	Scholkster (Noordelijke).	Huitrier pie du nord.	<i>Hæmatopus ostralegus ostralegus</i> Linné, p. 136.
302 ^b	—	—	Scholkster (Westelijke).	Huitrier pie occidental.	<i>Hæmatopus ostralegus occidentalis</i> Neumann, p. 136.
173	13	123	Schreuwarend.	Aigle pomarin.	<i>Aquila pomarina pomarina</i> Brehm, p. 78.
49	17	166	Siberische Leenwerik.	Alouette à ailes blanches.	<i>Melanocorypha leucoptera</i> (Pallas), p. 22.
108	18	179	Siberische Lijster.	Grive sibérienne.	<i>Turdus sibiricus sibiricus</i> Pallas, p. 48.
188	13	126	Slangenarend.	Circaète Jean-le-blanc.	<i>Circaëtus gallicus</i> (Gmelin), p. 85.

Stelsel- matig n°	Reeks n°	Numm. n°	NEDERLANDSCH	FRANSCH	LATIJN
165 ^a	11	101	Slechtvalk.	Faucon pèlerin.	<i>Falco peregrinus peregrinus</i> Tunstall, p. 74.
165 ^b	—	—	Slechtvalk (West- europeesche).	Faucon pèlerin occi- dental.	<i>Falco peregrinus germani- cus</i> Erlanger, p. 74.
224	24	236	Slobeend.	Canard souchet.	<i>Spatula clypeata</i> (Linné), p. 101.
168	11	103	Smellekenvalk.	Faucon émerillon.	<i>Falco columbarius æsalon</i> Tunstall, p. 76.
222	24	234	Smieëend.	Canard siffleur.	<i>Anas penelope</i> Linné, p. 101.
211 ⁷	34	340	Sneeuwgangs.	Oie des neiges.	<i>Anser hyperboreus</i> Pallas of <i>Anser caerulescens</i> (Linné), p. 96.
47	17	164	Sneeuwgor.	Bruant des neiges.	<i>Plectrophenax nivalis niva- lis</i> (Linné), p. 21.
344	33	328	Sneeuwhoen (Schotsch).	Lagopède d'Ecosse.	<i>Lagopus scoticus scoticus</i> (Latham), p. 153.
154	7	64	Sneeuwuil.	Harfang des neiges.	<i>Nyctea scandiaca</i> (Linné), p. 69.
301	31	307	Snip (Doove).	Bécassine sourde.	<i>Limnocyptes minimus</i> (Brünnich), p. 135.
143	6	56	Specht (Groene).	Pic vert.	<i>Picus viridis viridis</i> Linné, p. 64.
147	6	59	Specht (Kleine bonte)	Pic épeichette.	<i>Dryobates minor hortorum</i> (Brehm), p. 66.
148	6	60	Specht (Middelste bonte).	Pic mar.	<i>Dryobates medius medius</i> (Linné), p. 66.
145 ^b	—	—	Specht (Noordsche groote bonte).	Pic épeiche du nord.	<i>Dryobates major major</i> (Linné), p. 65.
145 ^a	6	58	Specht (Westersche groote bonte).	Pic épeiche occidental.	<i>Dryobates major anglicus</i> (Hartert), p. 65.
149	7	61	Specht (Zwarte).	Pic noir.	<i>Dryocopus martius martius</i> (Linné), p. 67.
182	12	112	Sperwer.	Épervier d'Europe.	<i>Accipiter nisus nisus</i> (Linné), p. 82.
162	8	72	Sperweruil.	Chouette épervière.	<i>Surnia ulula ulula</i> (Linné), p. 72.
100	4	34	Spotvogel.	Hypolaïs contrefai- sant.	<i>Hippolais icterina</i> (Vieillot), p. 45.
10	13	128	Spreeuw.	Étourneau sansonnet.	<i>Sturnus vulgaris vulgaris</i> Linné, p. 5.
94	3	28	Sprinkhaanzanger.	Locustelle tachetée.	<i>Locustella naevia naevia</i> (Boddaert), p. 42.
75	2	18	Staartmees.	Mésange à longue queue.	<i>Ægithalos caudatus euro- pæus</i> (Hermann), p. 35.
171	13	121	Steenarend.	Aigle royal.	<i>Aquila chrysaëtus chrysaë- tus</i> (Linné), p. 77.
18	15	142	Steenkneuter.	Linotte à bec jaune.	<i>Carduelis flavirostris flavi- rostris</i> (Linné), p. 9.
9	—	—	Steenkraai.	Corbin crave.	<i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i> (Linné), p. 5.
271	28	277	Steenlooper.	Tournepierre à col- lier.	<i>Arenaria interpres inter- pres</i> (Linné), p. 122.
160	7	70	Steenuil.	Chouette chevêche.	<i>Athene noctua vidalii</i> A. E. Brehm, p. 71.

Stelsel- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	NEDERLANDSCH	FRANSCH	LATIJN
291	30	296	Steltkluut.	Échasse blanche.	<i>Himantopus himantopus himantopus</i> (Linné), p. 131.
203	22	218	Steltzwaan (Roze).	Flamant rose.	<i>Phœnicopterus ruber roseus</i> Pallas, p. 92.
175 ^b	—	—	Steppenbuizerd.	Buse des steppes.	<i>Buteo buteo vulpinus</i> (Gloger), p. 79.
260	27	266	Steppenhoen.	Syrnhapte paradoxal.	<i>Syrnhapte paradoxus</i> (Pallas), p. 117.
179	12	118	Steppenkuikendief.	Busard pâle.	<i>Circus macrourus</i> (S. G. Gmelin), p. 81.
317	10	91	Stormmeeuw.	Goéland cendré.	<i>Larus canus canus</i> Linné, p. 142.
245	26	257	Stormvogel (Noord- sche).	Pétrel glacial.	<i>Fulmarus glacialis glacialis</i> (Linné), p. 110.
242	26	254	Stormvogel (Kleine).	Pétrel tempête.	<i>Hydrobates pelagicus pelagicus</i> (Linné), p. 109.
273 ^a	28	279	Strandlooper (Bonte).	Bécasseau variable.	<i>Calidris alpina alpina</i> (Linné), p. 123.
273 ^b	—	—	Strandlooper (Kleine bonte).	Bécasseau variable de Schinz	<i>Calidris alpina schinzii</i> (Brehm), p. 123.
274	28	280	Strandlooper (Kleine)	Bécasseau minute.	<i>Calidris minuta</i> (Leisler), p. 124.
277	29	283	Strandlooper (Paarse).	Bécasseau violet.	<i>Calidris maritima maritima</i> (Brünnich), p. 125.
275	29	281	Strandlooper (Tem- minck's).	Bécasseau de Tem- minck.	<i>Calidris temminckii</i> (Leisler), p. 124.
266	28	272	Strandplevier.	Gravelot à collier interrompu.	<i>Charadrius alexandrinus alexandrinus</i> Linné, p. 120.
112	19	184	Swainson's Dwerg- lijster.	Petite Grive de Swainson.	<i>Turdus ustulatus swainsoni</i> Tschudi, p. 49.
T					
226	24	238	Tafeleend.	Fuligule milouin.	<i>Aythya ferina</i> (Linné), p. 102.
121 ^a	4	39	Tapuit.	Motteux cendré.	<i>Oenanthe oenanthe oenanthe</i> (Linné), p. 53.
121 ^b	—	—	Tapuit (Groenland- sche).	Motteux cendré du Groenland.	<i>Oenanthe oenanthe leucor- rhoa</i> (Gmelin), p. 53.
275	29	281	Temminck's Strand- looper.	Bécasseau de Tem- minck.	<i>Calidris temminckii</i> (Leisler), p. 124.
159	7	69	Tengmalm's Uil.	Chouette de Teng- malm.	<i>Egolius funereus funereus</i> (Linné), p. 71.
109	18	180	Tjaklijster.	Grive litorne.	<i>Turdus pilaris</i> Linné, p. 48.
229	25	241	Toppereend.	Fuligule milouinan.	<i>Aythya marila marila</i> (Linné), p. 103.
170	11	104	Torenvalk.	Faucon cresserelle.	<i>Falco tinnunculus tinnun- culus</i> Linné, p. 77.
258	20	200	Tortelduif.	Tourterelle des Bois.	<i>Streptopelia turtur turtur</i> (Linné), p. 116.
333	32	317	Trap (Groote).	Outarde barbue.	<i>Otis tarda tarda</i> Linné, p. 148.
334 ^a	32	318	Trap (Kleine).	Outarde canepetière.	<i>Otis tetraz tetraz</i> Linné, p. 149.

Stelsel- matig nr	Reek- nr	Kart nr	NEDERLANDSCH	FRANSCH	LATIJN
334 ^b	—	—	Trap (Oostelijke kleine).	Outarde canepetière de l'Europe orien- tale.	<i>Otis tetrax orientalis</i> Hartert, p. 149.
103	4	35	Tuingrasmusch.	Fauvette des jardins.	<i>Sylvia borin borin</i> (Boddaert), p. 46.
U					
159	7	69	Uil (Tengmalm's).	Chouette de Teng- malm.	<i>Egiolius funereus funereus</i> (Linné), p. 71.
V					
190	13	127	Vale Gier.	Vautour fauve.	<i>Gyps fulvus fulvus</i> (Hablizl), p. 86.
114	19	185	Vale Lijster.	Grive pâle.	<i>Turdus obscurus</i> Gmelin, p. 50.
54	18	171	Veldleeuwerik.	Alouette des champs.	<i>Alauda arvensis arvensis</i> Linné, p. 24.
158	7	68	Velduil.	Hibou des marais.	<i>Asio flammeus flammeus</i> (Pontoppidan), p. 71.
189	12	115	Vischarend.	Balbuzzard fluviatile.	<i>Pandion haliaetus haliaetus</i> (Linné), p. 85.
309	9	84	Vischdiefzeczwaluw.	Sterne Pierre-Garin.	<i>Sterna hirundo hirundo</i> Linné, p. 139.
85	3	23	Vliegenvanger (Bonte).	Gobe-mouches noir.	<i>Ficedula hypoleuca hypo- leuca</i> (Pallas), p. 39.
84	3	22	Vliegenvanger (Grauwe).	Gobe-mouches gris.	<i>Muscicapa striata striata</i> (Pallas), p. 38.
87?	34	335	Vliegenvanger (Kleine).	Gobe-mouches nain.	<i>Siphia parva parva</i> (Bechstein), p. 39.
313	9	88	Vorkstaartmeeuw (Sabine's).	Mouette de Sabine.	<i>Xema sabini</i> (Sabine), p. 140.
263	27	269	Vorkstaartplevier.	Glaréole à collier.	<i>Glaucolala pratensis pratensis</i> (Linné), p. 118.
243	26	255	Vorkstaartstorm- vogel.	Pétrel cul-blanc.	<i>Oceanodroma leucorhoa</i> <i>leucorhoa</i> (Vieillot), p. 110.
77	2	20	Vuurgoudhaantje.	Roitelet tête de feu.	<i>Regulus ignicapillus igni- capillus</i> (Temminck), p. 35.
W					
342	33	326	Waterhoen.	Poule d'eau.	<i>Gallinula chloropus lucida</i> Dunajewski, p. 152.
61 ^a	1	5	Waterpieper.	Pipit aquatique.	<i>Anthus spinoletta spino- letta</i> (Linné), p. 27.
337	33	321	Waterral.	Râle d'eau.	<i>Rallus aquaticus aquaticus</i> Linné, p. 150.
99	4	33	Waterrietzanger.	Rousserolle aqua- tique.	<i>Acrocephalus paludicola</i> (Vieillot), p. 44.
299	31	305	Watersnip.	Bécassine des marais.	<i>Capella gallinago gallinago</i> (Linné), p. 135.
132	20	193	Waterspreeuw.	Cincla plongeur.	<i>Cinclus cinclus aquaticus</i> Bechstein, p. 59.
93	34	334	Watersprinkbaan zanger.	Locustelle luscinioides.	<i>Locustella luscinioides luscini- oides</i> (Savi), p. 42.

Steele- matig n ^r	Reeks n ^r	Kaart n ^r	NEDERLANDSCH	FRANSCH	LATIJN
186	11	108	Wespenbuizerd.	Bondrée apivore.	<i>Pernis apivorus apivorus</i> (Linné), p. 84.
302 ^b	—	—	Westelijke Scholek- ster.	Huitrier pie occiden- tal.	<i>Hæmatopus ostralegus occi- dentalis</i> Neumann, p. 136.
111 ^a	19	182	Westelijke Zanglij- ster.	Grive musicienne occidentale.	<i>Turdus ericetorum ericeto- rum</i> Turton, p. 49.
264 ^a	27	270	Westersche Bontbek- plevier.	Gravelot à collier occidental.	<i>Charadrius hiaticula major</i> Seebohm, p. 118.
145 ^a	6	58	Westersche groote bonte Specht.	Pic épeiche occiden- tal.	<i>Dryobates major anglicus</i> (Hartert), p. 65.
278 ^a	29	284	Westersche Kemp- haan.	Chevalier combattant occidental.	<i>Philomachus pugnax occi- dentalis</i> Verheyen, p. 125.
128 ^a	5	47	Westersche Rood- borst.	Rouge-gorge familier occidental.	<i>Erithacus rubecula melophi- lus</i> Hartert, p. 56.
71 ^a	2	14	Westersche zwarte Mees.	Mésange noire occi- dentale.	<i>Parus ater rapinei</i> Jouard, p. 33.
165 ^b	—	—	West-europeesche Slechtvalk.	Faucon pèlerin occi- dental.	<i>Falco peregrinus germani- cus</i> Erlanger, p. 74.
12	13	130	Wielewaal.	Loriot jaune.	<i>Oriolus oriolus oriolus</i> (Linné), p. 6.
38	16	160	Wilggers.	Bruant auréole.	<i>Emberiza aureola aureola</i> Pallas, p. 18.
131	5	49	Winterkoning	Troglodyte mignon.	<i>Troglodytes troglodytes occi- dentalis</i> Verheyen, p. 58.
317	10	92	Wintermeeuw.	Goéland cendré.	<i>Larus canus canus</i> Linné, p. 142.
218	23	230	Wintertaling.	Sarcelle d'hiver.	<i>Anas crecca crecca</i> Linné, p. 99.
27	15	147	Witbandkruisbek.	Bec-croisé bifascié.	<i>Loria leucoptera bifasciata</i> (Brehm), p. 13.
285	30	291	Witgatruiter.	Chevalier cul-blanc.	<i>Tringa ochropus</i> Linné, p. 129.
86	6	52	Withalsvliegen- vanger.	Gobe-mouches à col- lier.	<i>Ficedula albicollis</i> (Temminck), p. 39.
35	16	153	Witkapgors.	Bruant à calotte blanche.	<i>Emberiza leucocephala leu- cocephala</i> S. G. Gmelin, p. 17.
227	24	239	Witoogeend.	Fuligule nyroca	<i>Aythya nyroca nyroca</i> (Güldenstädt), p. 103.
166 ^b	12	116	Witte Giervalk.	Gerfaut blanc.	<i>Falco rusticolus candicans</i> Gmelin, p. 75.
146	—	—	Witruigspecht.	Pic à dos blanc.	<i>Dryobates leucotos leucotos</i> (Bechstein), p. 66.
127 ^a	5	46	Witsterblauwborst.	Gorge-bleue à miroir blanc.	<i>Luscinia svecica cyanecula</i> (Meisner), p. 56.
304	8	79	Witvleugelmoeras- zwaluw.	Guifette à ailes blanches.	<i>Chlidonias leucoptera</i> (Tem- minck), p. 157.
257	20	199	Woudduif.	Pigeon ramier.	<i>Columba palumbus palum- bus</i> Linné, p. 116.
183	12	114	Wouw (Roodbruine).	Milan royal.	<i>Milvus milvus milvus</i> (Linné), p. 83.
184	12	119	Wouw (Zwartbruine).	Milan noir.	<i>Milvus migrans migrans</i> (Boddaert), p. 83.
295	31	301	Wulp (Groote).	Grand Courlis.	<i>Numenius arquata arquata</i> (Linné), p. 133.

Stelsel- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	NEDERLANDSCH	FRANSCH	LATIJN
Z					
236	25	248	Zaagbek (Groote).	Harle bièvre.	<i>Mergus merganser merganser</i> Linné, p. 106.
237	25	249	Zaagbek (Middelste).	Harle huppé.	<i>Mergus serrator</i> Linné, p. 107.
111 ^b	19	182	Zanglijster (Noorde- lijke).	Grive musicienne du nord.	<i>Turdus ericetorum philome- lus</i> Brehm, p. 49.
111 ^a	19	182	Zanglijster (Weste- lijke).	Grive musicienne occidentale.	<i>Turdus ericetorum ericeto- rum</i> Turton, p. 49.
185	13	125	Zeearend.	Pygargue à queue blanche.	<i>Halietetus albicilla</i> (Linné), p. 83.
232	25	244	Zeeëend (Bruine).	Macreuse brune.	<i>Melanitta fusca fusca</i> (Linné), p. 105.
234	25	246	Zeeëend (Zwarte).	Macreuse noire.	<i>Melanitta nigra nigra</i> (Linné), p. 106.
330 ^a	32	314	Zeekoet (Noorde- lijke).	Guillemot de Troil du nord.	<i>Uria aalge aalge</i> (Pontop- pidan), p. 147.
330 ^b	—	—	Zeekoet (Zuidelijke).	Guillemot de Troil du sud.	<i>Uria aalge albionis</i> Witherby, p. 147.
331	32	315	Zeekoet (Zwarte).	Guillemot à miroir.	<i>Uria grylle grylle</i> (Linné), p. 147.
241	26	253	Zeezot.	Fou de Bassan.	<i>Sula bassana</i> (Linné), p. 109.
311	9	86	Zeezwaluw (Dou- gall's).	Sterne de Dougall.	<i>Sterna dougallii dougallii</i> Montagu, p. 140.
308	9	83	Zeezwaluw (Groote).	Sterne caugek.	<i>Sterna sandvicensis sandvi- censis</i> Latham, p. 139.
310	9	85	Zeezwaluw (Noord- sche).	Sterne arctique.	<i>Sterna macrura</i> Naumann, p. 139.
315	9	90	Zilvermeeuw.	Goéland argenté.	<i>Larus argentatus argenta- tus</i> Pontoppidan, p. 141.
269	28	275	Zilverplevier.	Pluvier argenté.	<i>Squatarola squatarola</i> (Linné), p. 121.
197	22	212	Zilverreiger (Groote).	Grande Aigrette.	<i>Egretta alba alba</i> (Linné), p. 89.
198	22	213	Zilverreiger (Kleine).	Aigrette garzette.	<i>Egretta garzetta garzetta</i> (Linné), p. 89.
220	24	232	Zomertaling.	Sarcelle d'été.	<i>Anas querquedula</i> Linné, p. 100.
330 ^b	—	—	Zuidelijke Zeekoet.	Guillemot de Troil du sud.	<i>Uria aalge albionis</i> Witherby, p. 147.
205	10	99	Zwaan (Kleine).	Oygne de Bewick.	<i>Cygnus bewickii bewickii</i> Yarrel, p. 93.
184	12	119	Zwartbruine Wouw.	Milan noir.	<i>Milvus migrans migrans</i> (Boddaert), p. 83.
259	34	339	Zwartbuikzandhoen.	Ganga unibande.	<i>Pterocles orientalis orien- talis</i> (Linné), p. 116.
3	21	203	Zwarte Kraai.	Corbeau corneille.	<i>Corvus corone corone</i> Linné, p. 2.
50	17	167	Zwarte Leeuwerik.	Alouette nègre.	<i>Melanocorypha yeltoniensis</i> (Forster), p. 22.
118	19	189	Zwarte Merel.	Merle noir.	<i>Turdus merula merula</i> Linné, p. 52.

Stelsel- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	NEDERLANDSCH	FRANSCH	LATIJN
303	8	78	Zwarte Moeras- zwaluw.	Guifette noire.	<i>Chlidonias nigra nigra</i> (Linné), p. 137.
192	8	76	Zwarte Ooievaar.	Cigogne noire.	<i>Ciconia nigra</i> (Linné), p. 87.
125	5	43	Zwarte Roodstaart.	Rouge-queue noirâ- tre.	<i>Phœnicurus ochrurus gibraltariensis</i> (Gmelin), p. 55.
284	29	287	Zwarte Ruiter	Chevalier arlequin.	<i>Tringa erythropus</i> (Pallas), p. 127.
149	7	61	Zwarte Specht.	Pic noir.	<i>Dryocopus martius martius</i> (Linné), p. 67.
234	25	246	Zwarte Zeeëend.	Macreuse noire.	<i>Melanitta nigra nigra</i> (Linné), p. 106.
331	32	315	Zwarte Zeekoet.	Guillemot à miroir.	<i>Uria grylle grylle</i> (Linné), p. 147.
250	27	261	Zwarthalsfuut.	Grèbe à cou noir.	<i>Podiceps nigricollis nigri- collis</i> Brehm, p. 113.
116	19	187	Zwartkeellijster.	Grive à gorge noire.	<i>Turdus ruficollis atrogularis</i> Jarocki, p. 51.
123	5	41	Zwartkeeltapuit.	Traquet rubicole ou Traquet pâte.	<i>Saxicola torquata hibernans</i> (Hartert), p. 54.
104	4	36	Zwartkopgrasmusch.	Fauvette à tête noire.	<i>Sylvia atricapilla atrica- pilla</i> (Linné), p. 46.
187	12	120	Zwartvleugelwouw.	Élanion blanc.	<i>Elanus caeruleus caeruleus</i> (Desfontaines), p. 84.

IV. — ALPHABETISCHE LIJST DER FRANSCH E NAMEN

Stelsel- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	FRANSCH	NEDERLANDSCH	LATIJN
A					
129	19	190	Accenteur alpin.	Alpenhaagmusch.	<i>Prunella collaris collaris</i> (Scopoli), p. 57.
130 ^a	6	51	Accenteur mouchet d'Ardenne.	Ardensche blauwe Haagmusch.	<i>Prunella modularis arduen-</i> <i>nus</i> Verheyen, p. 58.
130 ^b	—	—	Accenteur mouchet.	Blauwe Haagmusch.	<i>Prunella modularis modu-</i> <i>laris</i> (Linné), p. 58.
172	13	122	Aigle criard.	Bastaardarend.	<i>Aquila clanga</i> Palläs, p. 78.
173	13	123	Aigle pomarin.	Schreeuwarend.	<i>Aquila pomarina pomarina</i> Brehm, p. 78.
174	13	124	Aigle à queue barrée.	Bonelli's Arend.	<i>Hieraëetus fasciatus fascia-</i> <i>tus</i> (Vieillot), p. 78.
171	13	121	Aigle royal.	Steenarend.	<i>Aquila chrysaëtus chrysaë-</i> <i>tus</i> (Linné), p. 77.
198	22	213	Aigrette garzette.	Kleine Zilverreiger.	<i>Egretta garzetta garzetta</i> (Linné), p. 89.
197	22	212	Aigrette (Grande).	Groote Zilverreiger.	<i>Egretta alba alba</i> (Linné), p. 89.
246	—	—	Albatros hurleur.	Albatros.	<i>Diomedea exulans</i> Linné, p. 111.
49	17	166	Alouette à ailes blan- ches.	Siberische Leeuwerik.	<i>Melanocorypha leucoptera</i> (Pallas), p. 22.
48	17	165	Alouette calandre.	Kalanderleeuwerik.	<i>Melanocorypha calandra</i> <i>calandra</i> (Linné), p. 21.
51	17	168	Alouette calandrelle.	Kortteenleeuwerik.	<i>Calandrella brachydactyla</i> <i>brachydactyla</i> (Leisler), p. 22.
54	18	171	Alouette des champs.	Veldleeuwerik.	<i>Alauda arvensis arvensis</i> Linné, p. 24.
52	17	169	Alouette cochevis.	Kuifleeuwerik.	<i>Galerida cristata cristata</i> (Linné), p. 23.
53	17	170	Alouette lulu.	Boomleeuwerik.	<i>Lullula arborea arborea</i> (Linné), p. 23.
50	17	167	Alouette nègre.	Zwarte Leeuwerik.	<i>Melanocorypha yeltoniensis</i> (Forster), p. 22.
55	18	172	Alouette oreillarde.	Bergleeuwerik.	<i>Eremophila alpestris flava</i> (Gmelin), p. 24.
181	12	413	Autour des palombes.	Havik.	<i>Accipiter gentilis gentilis</i> (Linné), p. 82.
292	30	297	Avocette à manteau noir.	Kluut.	<i>Recurvirostra avocetta avo-</i> <i>setta</i> Linné, p. 132.

Stelsel- matig n ^r	Reeks n ^r	Kaart n ^r	FRANSCH	NEDERLANDSCH	LATIJN
B					
189	12	115	Balbuzard fluviatile.	Vischarend.	<i>Pandion haliaetus haliaetus</i> (Linné), p. 85.
293	30	298	Barge à queue noire.	Griet of Grutto.	<i>Limosa limosa limosa</i> (Linné), p. 132.
294	30	299	Barge rousse.	Rosse Griet of Rosse Grutto.	<i>Limosa lapponica lapponica</i> (Linné), p. 133.
298	31	304	Bécasse des bois.	Houtsnip.	<i>Scolopax rusticola rusticola</i> Linné, p. 134.
272	28	278	Bécasseau cocorli.	Krombekstrand- looper.	<i>Calidris ferruginea</i> (Pon- toppidan), p. 123.
280	29	286	Bécasseau falcinelle.	Breedbekstrand- looper.	<i>Limicola falcinellus falci- nellus</i> (Pontoppidan). p. 127.
276	29	282	Bécasseau maubèche.	Kanoetstrand- looper.	<i>Calidris canutus canutus</i> (Linné), p. 125.
274	28	280	Bécasseau minute.	Kleine Strandlooper.	<i>Calidris minuta</i> (Leisler), p. 124.
279	29	285	Bécasseau sanderling.	Drieteenstrand- looper.	<i>Crocethia alba</i> (Pallas), p. 126.
275	29	281	Bécasseau de Tem- minck.	Temminck's Strand- looper.	<i>Calidris temminckii</i> (Leisler), p. 124.
273 ^a	28	279	Bécasseau variable.	Bonte Strandlooper.	<i>Calidris alpina alpina</i> (Linné), p. 123.
273 ^b	—	—	Bécasseau variable de Schinz.	Kleine bonte Strand- looper.	<i>Calidris alpina schinzii</i> (Brehm), p. 123.
277	29	283	Bécasseau violet.	Paarse Strandlooper.	<i>Calidris maritima maritima</i> (Brünnich), p. 125.
300	31	306	Bécassine double.	Poelsnip.	<i>Capella media</i> (Latham), p. 135.
299	31	305	Bécassine des marais.	Watersnip.	<i>Capella gallinago gallinago</i> (Linné), p. 135.
301	31	307	Bécassine sourde.	Doove Snip.	<i>Lymnocyptes minimus</i> (Brünnich), p. 135.
27	15	147	Bec-croisé bifascié.	Witbandkruisbek.	<i>Loxia leucoptera bifasciata</i> (Brehm), p. 13.
26	15	146	Bec-croisé perroquet.	Mastenkruisbek.	<i>Loxia pytyopsittacus</i> Bork- hausen, p. 13.
25	15	145	Bec-croisé des sapins.	Dennenkruisbek.	<i>Loxia curvirostra curviro- stra</i> Linné, p. 13.
214	23	226	Bernache à cou roux.	Roodhalsgans.	<i>Branta ruficollis</i> (Pallas), p. 97.
212 ^a	23	224	Bernache cravant.	Rotgans.	<i>Branta bernicla bernicla</i> (Linné), p. 96.
212 ^b	—	—	Bernache cravant à poitrine pâle.	Bleekborstrotgans.	<i>Branta bernicla hrota</i> (O.-F. Müller), p. 97.
213	23	225	Bernache nonnette.	Brandgans.	<i>Branta leucopsis</i> (Bechstein), p. 97.
186	11	108	Bondrée apivore.	Wespenbuizerd	<i>Pernis apivorus apivorus</i> (Linné), p. 84.

Stelsel- matig nr	Reeks 'r	Kaart nr	FRANSCH	NEDERLANDSCH	LATIJN
22 ^b	—	—	Bouvrenil écarlate.	Noordsche Goudvink.	<i>Pyrrhula pyrrhula pyrrhula</i> (Linné), p. 12.
22 ^a	14	137	Bouvrenil pivoine.	Goudvink.	<i>Pyrrhula pyrrhula</i> " <i>europea</i> Vieillot, p. 11.
38	16	160	Bruant auréole.	Wilggors.	<i>Emberiza aureola aureola</i> Pallas, p. 18.
35	16	153	Bruant à calotte blanche.	Witkapgors.	<i>Emberiza leucocephala leucocephala</i> S. G. Gmelin, p. 17.
40	34	338	Bruant à calotte grise.	Grijskapgors.	<i>Emberiza stewarti</i> Blyth, p. 18.
42	16	158	Bruant fou.	Grijze Gors.	<i>Emberiza cia cia</i> Linné, p. 19.
36?	16	155	Bruant à gorge brune.	Bruinkeelgors.	<i>Emberiza bruniceps</i> Brandt, p. 17.
34	16	152	Bruant jaune.	Geelgors.	<i>Emberiza citrinella citrinella</i> Linné, p. 16.
46	17	163	Bruant lapon.	IJsgors.	<i>Calcarius lapponicus lapponicus</i> (Linné), p. 20.
44	17	161	Bruant nain.	Dwerggors.	<i>Emberiza pusilla</i> Pallas, p. 20.
47	17	164	Bruant des neiges.	Sneuwgor.	<i>Plectrophenax nivalis nivalis</i> (Linné), p. 21.
41	16	156	Bruant ortolan.	Ortolaangors	<i>Emberiza hortulana</i> Linné, p. 19.
33	16	151	Bruant proyer.	Grauwe Gors.	<i>Emberiza calandra</i> Linné, p. 16.
45	17	162	Bruant des roseaux.	Rietgors.	<i>Emberiza schœnielus schœnielus</i> (Linné), p. 20.
37?	16	157	Bruant roux.	Rosse Gors.	<i>Emberiza rutila</i> Pallas, p. 17.
43	16	159	Bruant rustique.	Boschgors.	<i>Emberiza rustica rustica</i> Pallas, p. 19.
39	16	154	Bruant zizi.	Haaggors.	<i>Emberiza cirilis cirilis</i> Linné, p. 18.
180	12	111	Busard cendré.	Grauwe Kuikendief.	<i>Circus pygargus</i> (Linné), p. 81.
178	11	110	Busard Saint-Martin.	Blauwe Kuikendief.	<i>Circus cyaneus cyaneus</i> (Linné), p. 80.
179	12	118	Busard pâle.	Steppenkuikendief.	<i>Circus macrourus</i> (S. G. Gmelin), p. 81.
177	11	109	Busard des roseaux.	Bruine Kuikendief.	<i>Circus æruginosus æruginosus</i> (Linné), p. 80.
176	11	107	Buse pattue.	Ruigpootbuizerd.	<i>Buteo lagopus lagopus</i> (Pontoppidan), p. 80.
175 ^b	—	—	Buse des steppes.	Steppenbuizerd.	<i>Buteo buteo vulpinus</i> (Gloger), p. 79.
175 ^a	11	105	Buse variable.	Buizerd.	<i>Buteo buteo buteo</i> (Linné), p. 79.
201	22	216	Butor blongios.	Kleine Roerdomp.	<i>Ixobrychus minutus minutus</i> (Linné), p. 91.
202	22	217	Butor étoilé.	Roerdomp.	<i>Botaurus stellaris stellaris</i> (Linné), p. 91.

Stelsel- matig n ^o	Reeks n ^o	Kaart n ^o	FRANSCH	NEDERLANDSCH	LATIJN
C					
349	34	332	Caille des blés.	Kwakkel.	<i>Coturnix coturnix coturnix</i> (Linné), p. 156.
221	24	233	Canard chipeau.	Krakeend.	<i>Anas strepera</i> Linné, p. 100.
217	23	229	Canard col-vert.	Blokeend.	<i>Anas platyrhynchos</i> Linné, p. 99.
223	24	235	Canard pilet.	Pijlstaarteend.	<i>Anas acuta</i> Linné, p. 101.
222	24	234	Canard siffleur.	Smieënd.	<i>Anas penelope</i> Linné, p. 101.
224	24	236	Canard souchet.	Slobeend.	<i>Spatula clypeata</i> (Linné), p. 101.
23	15	144	Carpodaque cramoisi.	Roodmusch.	<i>Carpodacus erythrinus erythrinus</i> (Pallas), p. 12.
7 ^a	21	207	Casse-noix moucheté d'Europe.	Diksnavelige Notenkraker.	<i>Nucifraga caryocatactes caryocatactes</i> (Linné), p. 3.
7 ^b	21	207	Casse-noix moucheté de Sibérie.	Dunsnavelige Notenkraker.	<i>Nucifraga caryocatactes macrorhynchus</i> Brehm, p. 4.
15 ^a	14	131	Chardonneret élégant.	Distelvink.	<i>Carduelis carduelis britannica</i> (Hartert), p. 7.
15 ^b	—	—	Chardonneret élégant du nord.	Noordsche Distelvink.	<i>Carduelis carduelis carduelis</i> (Linné), p. 8.
—	35	342	Chardonneret élégant × Verdier d'Europe.	Distelvink × Groenvink.	<i>Carduelis carduelis</i> (Linné) × <i>Chloris chloris chloris</i> (Linné).
—	35	345	Chardonneret élégant × Bouvreuil.	Distelvink × Goudvink.	<i>Carduelis carduelis</i> (Linné) × <i>Pyrrhula pyrrhula europæa</i> Vieillot.
—	35	346	Chardonneret élégant × Serin domestique.	Distelvink × Kanarievogel.	<i>Carduelis carduelis</i> (Linné) × <i>Serinus canarius domesticus</i> .
281	29	287	Chevalier arlequin.	Zwarte Ruiter.	<i>Tringa erythropus</i> (Pallas), p. 127.
278 ^a	29	284	Chevalier combattant occidental.	Westersche Kemp-haan.	<i>Philomachus pugnax occidentalis</i> Verheyen, p. 125.
278 ^b	—	—	Chevalier combattant.	Kemphaan.	<i>Philomachus pugnax pugnax</i> (Linné), p. 126.
285	30	291	Chevalier cul-blanc.	Witgatrutter.	<i>Tringa ochropus</i> Linné, p. 129.
282 ^a	29	288	Chevalier gambette.	Roodpootruiter.	<i>Tringa totanus totanus</i> (Linné), p. 127.
282 ^b	—	—	Chevalier gambette d'Islande.	IJslandsche Roodpootruiter.	<i>Tringa totanus robusta</i> (Schöler), p. 128.
288	—	—	Chevalier grivelé.	Gespikkelde Oeverlooper.	<i>Tringa macularia</i> Linné, p. 130.
287	30	293	Chevalier guignette	Oeverlooper.	<i>Tringa hypoleucos</i> Linné, p. 130.
284	29	290	Chevalier à patte verte.	Groenpootruiter.	<i>Tringa nebularia</i> (Gurne-rus), p. 128.
283	29	289	Chevalier stagnatile.	Poelruiter.	<i>Tringa stagnatilis</i> (Bechstein), p. 128.
286	30	292	Chevalier sylvain.	Boschrutter.	<i>Tringa glareola</i> Linné, p. 129.

Stelsel- matig n ^o	Rechts n ^o	Kwart n ^o	FRANSCH	NEDERLANDSCH	LATIJN
5 ^a	21	205	Choucas des tours.	Kauw.	<i>Colæus monedula spermo-</i> <i>logus</i> (Vieillot), p. 2.
5 ^b	—	—	Choucas des tours de l'Europe orientale.	Oost-europeesche Kauw.	<i>Colæus monedula mone-</i> <i>du</i> (Linné), p. 3.
160	7	70	Chouette chevêche.	Steenuil.	<i>Athene noctua vidalii</i> A. E. Brehm, p. 71.
161	8	71	Chouette chevêchette.	Muschuil.	<i>Glaucidium passerinum pas-</i> <i>serinum</i> (Linné), p. 72.
162	8	72	Chouette épervière.	Sperweruil.	<i>Surnia ulula ulula</i> (Linné), p. 72.
163	8	73	Chouette hulotte.	Boschuil.	<i>Strix aluco aluco</i> Linné, p. 73.
159	7	69	Chouette de Teng- malm.	Tengmalm's Uil.	<i>Ægolius funereus funereus</i> (Linné), p. 71.
191	8	75	Cigogne blanche.	Ooievaar.	<i>Ciconia ciconia ciconia</i> (Linné), p. 86.
192	8	76	Cigogne noire.	Zwarte Ooievaar.	<i>Ciconia nigra</i> (Linné), p. 87.
132	20	193	Cincla plongeur.	Waterspreeuw.	<i>Cinclus cinclus aquaticus</i> Reichstein, p. 59.
188	13	126	Circaète Jean-le- blanc.	Slangenarend.	<i>Circæus gallicus</i> (Gmelin), p. 85.
3	21	203	Corbeau corneille.	Zwarte Kraai.	<i>Corvus corone corone</i> Linné, p. 2.
4	21	204	Corbeau freux.	Roek.	<i>Corvus frugilegus frugilegus</i> Linné, p. 2.
1	21	201	Corbeau (Grand).	Raaf.	<i>Corvus corax corax</i> Linné, p. 1.
2	21	202	Corbeau mantelé.	Bonte Kraai.	<i>Corvus cornix cornix</i> Linné, p. 1.
9	—	—	Corbin crave.	Steenkraai.	<i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i> (Linné), p. 5.
239	26	251	Cormoran (Grand).	Groote Aalscholver.	<i>Phalacrocorax carbo sinen-</i> <i>sis</i> (Shaw en Nodder), p. 108.
240	26	252	Cormoran huppé.	Kuifaalscholver.	<i>Phalacrocorax aristotelis</i> <i>aristotelis</i> (Linné), p. 102.
153	—	—	Coucou geai.	Gaalkoekoek.	<i>Clamator glandarius</i> (Linné), p. 69.
151	7	63	Coucou gris.	Koekoek.	<i>Cuculus canorus canorus</i> Linné, p. 68.
152	—	—	Coulicou américain.	Amerikaansche Koe- koek.	<i>Coccyzus americanus ame-</i> <i>ricanus</i> (Linné), p. 68.
296	31	302	Courlis à bec grêle.	Dunbekwulp.	<i>Numenius tenuirostris</i> Vieillot, p. 133.
297	31	303	Courlis corlieu.	Regenwulp.	<i>Numenius phaeopus phaeo-</i> <i>pus</i> (Linné), p. 134.
295	31	301	Courlis (Grand).	Groote Wulp.	<i>Numenius arquata arquata</i> (Linné), p. 133.
262	27	268	Courvite gaulois.	Renvogel.	<i>Cursorius cursor cursor</i> (Latham), p. 118.
205	10	99	Cygne de Bewick.	Kleine Zwaan.	<i>Cygnus bewickii bewickii</i> Yarrel, p. 93.
204	10	98	Cygne chanteur.	Hoekswaan.	<i>Cygnus cygnus</i> (Linné), p. 92.
206	10	100	Cygne muet.	Knobbelswaan.	<i>Cygnus oler</i> (Gmelin), p. 93.

Stelsel- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	FRANSCH	NEDERLANDSCH	LATIJN
D					
24	—	—	Dur-bec des sapins.	Mastenhaakbek.	<i>Pinicola enucleator enucleator</i> (Linné), p. 12.
E					
291	30	296	Echasse blanche.	Steltkluit.	<i>Himantopus himantopus himantopus</i> (Linné), p. 131.
164 ^a	8	74	Effraie des clochers du Rhin.	Rijnsche Kerkuil.	<i>Tyto alba rhenana</i> Kleinschmidt, p. 73.
164 ^b	8	74	Effraie des clochers à poitrine jaune.	Geelborstkerkuil.	<i>Tyto alba guttata</i> (Brehm), p. 74.
235	25	247	Eider à duvet.	Eidereend.	<i>Somateria mollissima mollissima</i> (Linné), p. 106.
187	12	120	Elanion blanc.	Zwartvleugelwouw.	<i>Elanus caeruleus caeruleus</i> (Desfontaines), p. 84.
182	12	112	Épervier d'Europe.	Sperwer.	<i>Accipiter nisus nisus</i> (Linné), p. 82.
10	13	128	Étourneau sansonnet.	Spreeuw.	<i>Sturnus vulgaris vulgaris</i> Linné, p. 5.
138	6	54	Engoulevent d'Europe.	Geitenmelker.	<i>Caprimulgus europæus europæus</i> Linné, p. 62.
F					
350	34	333	Faisan de chasse.	Boschfazant.	<i>Phasianus colchicus</i> Linné, p. 156.
170	11	104	Faucon cresserelle.	Torenvalk.	<i>Falco tinnunculus tinnunculus</i> Linné, p. 77.
168	11	103	Faucon émerillon.	Smellekenvalk.	<i>Falco columbarius æsalon</i> Tunstall, p. 76.
167	11	102	Faucon hobereau.	Boomvalk.	<i>Falco subbuteo subbuteo</i> Linné, p. 75.
169	12	117	Faucon à pattes rouges.	Roodpootvalk.	<i>Falco vespertinus vespertinus</i> Linné, p. 76.
165 ^a	11	101	Faucon pèlerin.	Slechtvalk.	<i>Falco peregrinus peregrinus</i> Tunstall, p. 74.
165 ^b	—	—	Faucon pèlerin occidental.	West-europeesche Slechtvalk.	<i>Falco peregrinus germanicus</i> Erlanger, p. 74.
106	4	38	Fauvette babillarde.	Braamsluipergras- musch.	<i>Sylvia curruca curruca</i> (Linné), p. 47.
105	4	37	Fauvette grisette.	Gewone Grasmusch.	<i>Sylvia communis communis</i> Latham, p. 47.
103	4	35	Fauvette des jardins	Tuingrasmusch.	<i>Sylvia borin borin</i> (Boddaert), p. 46.
102	34	337	Fauvette Orphée.	Orphéa's Grasmusch.	<i>Sylvia hortensis hortensis</i> (Gmelin), p. 46.
104	4	36	Fauvette à tête noire.	Zwartkopgrasmusch.	<i>Sylvia atricapilla atricapilla</i> (Linné), p. 46.
203	22	218	Flamant rose.	Roze Steltzwaan.	<i>Phœnicopterus ruber roseus</i> Pallas, p. 92.
241	26	253	Fou de Bassan.	Zeezot.	<i>Sula bassana</i> (Linné), p. 109.
343	33	327	Foule macroule.	Meerkoet.	<i>Fulica atra atra</i> Linné, p. 153.
226	24	238	Fuligule milouin.	Tafeleend.	<i>Aythya ferina</i> (Linné), p. 102.

Stelsel- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	FRANSCH	NEDERLANDSCH	LATIJN
229	25	241	Fuligule milouinan.	Toppereend.	<i>Aythya marila marila</i> (Linné), p. 103.
228	24	240	Fuligule morillon.	Kuifeend.	<i>Aythya fuligula</i> (Linné), p. 103.
227	24	239	Fuligule nyroca.	Witoogeend.	<i>Aythya nyroca nyroca</i> (Güldenstädt), p. 103.
G					
259	34	339	Ganga unibande.	Zwartbuikzandhoen.	<i>Pterocles orientalis orientalis</i> (Linné), p. 116.
230	25	242	Garrot à œil d'or.	Brileend.	<i>Bucephala clangula clangula</i> (Linné), p. 104.
8 ^a	21	208	Geai des chênes.	Eikelgaai.	<i>Garrulus glandarius rufitergum</i> Hartert, p. 4.
8 ^b	—	—	Geai des chênes du nord.	Noordsche Eikelgaai.	<i>Garrulus glandarius glandarius</i> (Linné), p. 4.
346	33	330	Gélinotte des bois.	Hazelhoen.	<i>Tetrastes bonasia rhenana</i> Kleinschmidt, p. 154.
166 ^b	12	116	Gerfaut blanc.	Witte Giervalk.	<i>Falco rusticolus candicans</i> Gmelin, p. 75.
166 ^a	12	116	Gerfaut de Norvège.	Noorweegsche Gier- valk.	<i>Falco rusticolus rusticolus</i> Linné, p. 75.
263	27	269	Glaréole à collier.	Vorkstaartplevier.	<i>Glareola pratincola pratincola</i> (Linné), p. 118.
86	6	52	Gobe-mouches à collier.	Withalsvliegenvanger.	<i>Ficedula albicollis</i> (Temminck), p. 39.
84	3	22	Gobe-mouches gris.	Grauwe Vliegenvanger.	<i>Muscicapa striata striata</i> (Pallas), p. 38.
87?	34	335	Gobe-mouches nain.	Kleine Vliegenvanger.	<i>Siphia parva parva</i> (Bechstein), p. 39.
85	3	23	Gobe-mouches noir.	Bonte Vliegenvanger.	<i>Ficedula hypoleuca hypoleuca</i> (Pallas), p. 39.
349	10	94	Goéland à ailes blanches.	Kleine Burgemeestermeeuw.	<i>Larus glaucoides</i> Meyer, p. 143.
345	9	90	Goéland argenté.	Zilvermeeuw.	<i>Larus argentatus argentatus</i> Pontoppidan, p. 141.
348	10	93	Goéland bourgmestre.	Burgemeestermeeuw.	<i>Larus hyperboreus</i> Gunnerus, p. 142.
346	10	91	Goéland brun.	Kleine Mantelmeeuw.	<i>Larus fuscus fuscus</i> Linné, p. 142.
347	10	92	Goéland cendré.	Wintermeeuw of Stormmeeuw.	<i>Larus canus canus</i> Linné, p. 142.
344	9	89	Goéland marin.	Groote Mantelmeeuw.	<i>Larus marinus</i> Linné, p. 141.
322?	35	341	Goéland à tête noire.	Arendmeeuw.	<i>Larus ichthyaetus</i> Pallas, p. 144.
127 ^a	5	46	Gorge-bleue à miroir blanc.	Witsterblauwborst.	<i>Luscinia svecica cyanecula</i> (Meisner), p. 56.
127 ^b	5	45	Gorge-bleue à miroir roux.	Roodsterblauwborst.	<i>Luscinia svecica svecica</i> (Linné), p. 56.
1	21	201	Grand Corbeau.	Raaf.	<i>Corvus corax corax</i> Linné, p. 1.
239	26	251	Grand Cormoran.	Groote Aalscholver.	<i>Phalacrocorax carbo sinensis</i> (Shaw en Nodder), p. 108.

Steek- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	FRANSCH	NEDERLANDSCH	LATIJN
295	31	301	Grand Courlis.	Groote Wulp.	<i>Numenius arquata arquata</i> (Linné), p. 133.
197	22	212	Grande Aigrette.	Groote Zilverreiger.	<i>Egretta alba alba</i> (Linné), p. 89.
324	31	308	Grand Labbe.	Groote Meeuwjager.	<i>Stercorarius skua skua</i> (Brünnich), p. 144.
264 ^b	—	—	Gravelot à collier.	Bontbekplevier.	<i>Charadrius hiaticula hiaticula</i> Linné, p. 119.
266	28	272	Gravelot à collier interrompu.	Strandplevier.	<i>Charadrius alexandrinus alexandrinus</i> Linné, p. 120.
264 ^a	27	270	Gravelot à collier occidental.	Westersche Bontbekplevier.	<i>Charadrius hiaticula major</i> Seebohm, p. 118.
264 ^c	—	—	Gravelot à collier septentrional.	Noordsche Bontbekplevier.	<i>Charadrius hiaticula tundrae</i> Lowe, p. 119.
265	28	271	Gravelot (Petit).	Kleine Plevier.	<i>Charadrius dubius curonicus</i> Gmelin, p. 119.
251	27	262	Grèbe castagneux.	Kleine Fuut.	<i>Podiceps ruficollis ruficollis</i> (Pallas), p. 113.
250	27	261	Grèbe à cou noir.	Zwarthalsfuut.	<i>Podiceps nigricollis nigricollis</i> Brehm, p. 113.
249	26	260	Grèbe esclavon.	Hoornfuut.	<i>Podiceps auritus</i> (Linné), p. 112.
247	26	258	Grèbe huppé.	Kuiffuut.	<i>Podiceps cristatus cristatus</i> (Linné), p. 111.
248	26	259	Grèbe à joues grises.	Roodhalsfuut.	<i>Podiceps griseigena griseigena</i> (Boddaert), p. 112.
66	1	10	Grimpereau brachydactyle.	Kortklauwboomkruiper.	<i>Certhia brachydactyla megarhynchos</i> Brehm, p. 30.
65	1	9	Grimpereau familier	Langklauwboomkruiper.	<i>Certhia familiaris macrodactyla</i> Brehm, p. 30.
115	19	186	Grive à ailes rousses.	Rosvleugellijster.	<i>Turdus naumanni eunomus</i> Temminck, p. 50.
107	18	178	Grive dorée.	Goudlijster.	<i>Turdus dauma aureus</i> Holandre, p. 47.
110	19	181	Grive draine.	Groote Lijster.	<i>Turdus viscivorus viscivorus</i> Linné, p. 48.
116	19	187	Grive à gorge noire.	Zwartkeellijster.	<i>Turdus ruficollis atrogularis</i> Jarocki, p. 51.
109	18	180	Grive litorne.	Tjaklijster.	<i>Turdus pilaris</i> Linné, p. 48.
113	19	183	Grive mauvis.	Koperwieklijster.	<i>Turdus musicus musicus</i> Linné, p. 50.
111 ^b	19	182	Grive musicienne du nord.	Noordelijke Zanglijster.	<i>Turdus ericetorum philomelus</i> Brehm, p. 49.
111 ^a	19	182	Grive musicienne occidentale.	Westelijke Zanglijster.	<i>Turdus ericetorum ericetorum</i> Turton, p. 49.
114	19	185	Grive pâle.	Vale Lijster.	<i>Turdus obscurus</i> Gmelin, p. 50.
108	18	179	Grive sibérienne.	Siberische Lijster.	<i>Turdus sibiricus sibiricus</i> Pallas, p. 48.
112	19	184	Grive (Petite) de Swainson.	Swainson's Dwerlijster.	<i>Turdus ustulatus swainsoni</i> Tschudi, p. 49.
13	15	141	Gros-bec casse-noyaux.	Appelvink.	<i>Coccothraustes coccothraustes coccothraustes</i> (Linné), p. 6.

Stelsel- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	FRANSCH	NEDERLANDSCH	LATIJN
336	32	320	Grue cendrée.	Kraanvogel.	<i>Grus grus grus</i> (Linné), p. 150.
139 304	20 8	194 79	Guépier méridional. Guifette à ailes blan- ches.	Bieënsnapper. Witvleugelmoeras- zwaluw.	<i>Merops apiaster</i> Linné, p. 62 <i>Chlidonias leucoptera</i> (Tem- minck), p. 137.
305	8	80	Guifette à moustaches.	Grauwe Moeraszwaluw.	<i>Chlidonias hybrida hybrida</i> (Pallas), p. 137.
303	8	78	Guifette noire.	Zwarte Moeraszwaluw.	<i>Chlidonias nigra nigra</i> (Linné), p. 137.
331	32	315	Guillemot à miroir.	Zwarte Zeekoet.	<i>Uria grylle grylle</i> (Linné), p. 147.
330 ^a	32	314	Guillemot de Troil du nord.	Noordelijke Zeekoet.	<i>Uria aalge aalge</i> (Pontop- pidan), p. 147.
330 ^b	—	—	Guillemot de Troil du sud.	Zuidelijke Zeekoet.	<i>Uria aalge albionis</i> Witherby, p. 147.
H					
231	25	243	Harelda de miquelon.	IJseend.	<i>Clangula hyemalis</i> (Linné), p. 104.
154	7	64	Harfang des neiges.	Sneeuwuil.	<i>Nyctea scandiaca</i> (Linné), p. 69.
236	25	248	Harle bièvre.	Groote Zaagbek.	<i>Mergus merganser mergan-</i> <i>ser</i> Linné, p. 106.
237	25	249	Harle huppé.	Middelste Zaagbek.	<i>Mergus serrator</i> Linné, p. 107.
238	25	250	Harle piette.	Nonnetjezaagbek.	<i>Mergus albellus</i> Linné, p. 107.
200	22	215	Héron bihoreau.	Nachtreiger.	<i>Nycticorax nycticorax nyc-</i> <i>ticorax</i> (Linné), p. 90.
195	21	210	Héron cendré.	Blauwe Reiger.	<i>Ardea cinerea cinerea</i> Linné, p. 88.
199	22	214	Héron crabier.	Ralreiger.	<i>Ardeola ralloides</i> (Scopoli), p. 90.
196	22	211	Héron pourpré.	Purperreiger.	<i>Ardea purpurea purpurea</i> Linné, p. 89.
155	7	65	Hibou grand-duc.	Arenduil.	<i>Bubo bubo bubo</i> (Linné), p. 69.
157	7	67	Hibou moyen-duc.	Hoornuil of Ransuil.	<i>Asio otus otus</i> (Linné), p. 70.
156	7	66	Hibou petit-duc.	Dwerguil.	<i>Otus scops scops</i> (Linné), p. 70.
158	7	68	Hibou des marais.	Velduil.	<i>Asio flammeus flammeus</i> (Pontoppidan), p. 71.
133	5	50	Hirondelle de chemi née.	Boerenzwaluw.	<i>Hirundo rustica rustica</i> Linné, p. 59.
134	5	48	Hirondelle de fenêtre.	Huiszwaluw.	<i>Delichon urbica urbica</i> (Linné), p. 60.
135	3	24	Hirondelle de rivage.	Oeverzwaluw.	<i>Riparia riparia riparia</i> (Linné), p. 60.
63	1	7	Hochequeue des ruis- seaux.	Groote gele Kwik- staart.	<i>Motacilla cinerea cinerea</i> Tunstall, p. 29.
62 ^c	—	—	Hochequeue boréal.	Noordsche gele Kwik- staart.	<i>Motacilla flava thunbergi</i> Billberg, p. 28.

Stelsel- matig nr	Rechts nr	Kaart nr	FRANSCH	NEDERLANDSCH	LATIJN
62 ^b	—	—	Hochequeue flavéole.	Engelsche gele Kwik- staart.	<i>Motacilla flava flavissima</i> Blyth, p. 28.
64 ^a	1	8	Hochequeue gris.	Grijze Kwikstaart.	<i>Motacilla alba alba</i> Linné, p. 29.
62 ^a	1	6	Hochequeue jaune.	Gele Kwikstaart.	<i>Motacilla flava flava</i> Linné, p. 28.
64 ^b	—	—	Hochequeue lugubre.	Rouwkwikstaart.	<i>Motacilla alba yarrellii</i> Gould, p. 29.
302 ^a	30	300	Huitrier pie du nord.	Noordelijke Scholek- ster.	<i>Hæmatopus ostralegus</i> ostralegus Linné, p. 136.
302 ^b	—	—	Huitrier pie occiden- tal.	Westelijke Scholek- ster.	<i>Hæmatopus ostralegus occi- dentalis</i> Neumann, p. 136.
140	6	55	Huppe fasciée.	Hop.	<i>Upupa epops epops</i> Linné, p. 63.
100	4	34	Hypolaïs contrefai- sant.	Spotvogel.	<i>Hippolaïs icterina</i> (Vieillot), p. 45.
101	—	—	Hypolaïs contrefai- sant à ailes courtes.	Kortvleugelspotvogel.	<i>Hippolaïs polyalotta</i> (Vieillot), p. 45.
I					
194	21	209	Ibis falcinelle.	Bruine Ibis.	<i>Plegadis falcinellus faldi- nellus</i> (Linné), p. 88.
J					
83	18	177	Jaseur du nord.	Pestvogel.	<i>Bombicilla garrulus garru- lus</i> (Linné), p. 38.
L					
324	31	308	Labbe (Grand).	Groote Meeuwjager.	<i>Stercorarius skua skua</i> (Brünnich), p. 144.
326	31	310	Labbe parasite.	Kleine Meeuwjager.	<i>Stercorarius parasiticus</i> (Linné), p. 145.
325	31	309	Labbe pomarin.	Middelste Meeuw- jager.	<i>Stercorarius pomarinus</i> (Temminck), p. 145.
327	32	311	Labbe à longue queue.	Langstaartmeeuw- jager.	<i>Stercorarius longicaudus</i> Vieillot, p. 145.
344	33	328	Lagopède d'Écosse.	Schotsch Sneeuwhoen.	<i>Lagopus scoticus scoticus</i> (Latham), p. 153.
18	15	142	Linotte à bec jaune.	Steenkneuter.	<i>Carduelis flastrostris flavi- rostris</i> (Linné), p. 9.
17	14	133	Linotte mélodieuse.	Kneuter.	<i>Carduelis cannabina can- nabina</i> (Linné), p. 8.
—	35	348	Linotte mélodieuse × Serin domestique.	Kneuter × Kanarie- vogel.	<i>Carduelis cannabina can- nabina</i> (Linné) × <i>Seri- nus canarius domesti- cus</i> .
—	35	344	Linotte mélodieuse × Chardonneret élé- gant.	Kneuter × Distel- vink.	<i>Carduelis cannabina can- nabina</i> Linné × <i>Cardue- lis carduelis</i> (Linné).

Steelsel- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	FRANSCH	NEDERLANDSCH	LATIJN
93	34	334	Locustelle luscinioides.	Watersprinkhaanzanger.	<i>Locustella luscinioides luscinioides</i> (Savi), p. 42.
94	3	28	Locustelle tachetée.	Sprinkhaanzanger.	<i>Locustella naevia naevia</i> (Boddaert), p. 42.
12	13	130	Loriot jaune.	Wielewaal.	<i>Oriolus oriolus oriolus</i> (Linné), p. 6.
M					
332	32	316	Macareux moine.	Papegaaiduiker.	<i>Fratercula arctica grabæ</i> (Brehm), p. 148.
232	25	244	Macreuse brune.	Bruine Zeeëend.	<i>Melanitta fusca fusca</i> (Linné), p. 105.
233	25	245	Macreuse à lunettes.	Brilzeeëend.	<i>Melanitta perspicillata</i> (Linné), p. 105.
234	25	246	Macreuse noire.	Zwarte Zeeëend.	<i>Melanitta nigra nigra</i> (Linné), p. 106.
339	33	323	Marouette de Baillon.	Kleinste Porceleinhoen.	<i>Porzana pusilla intermedia</i> (Hermann), p. 151.
340	33	324	Marouette poussin.	Klein Porceleinhoen.	<i>Porzana parva</i> (Scopoli), p. 151.
338	33	322	Marouette ponctuée.	Porceleinhoen.	<i>Porzana porzana</i> (Linné), p. 151.
142	20	196	Martin-pêcheur d'Europe.	IJsvogel.	<i>Alcedo atthis ispida</i> Linné, p. 64.
11	13	129	Martin roselin.	Roze Spreeuw.	<i>Pastor roseus</i> (Linné), p. 6.
137	6	53	Martinet noir.	Gierzwaluw.	<i>Apus apus apus</i> (Linné), p. 61.
136	—	—	Martinet à ventre blanc.	Alpengierzwaluw.	<i>Apus melba melba</i> (Linné), p. 61.
118	19	189	Merle noir.	Zwarte Merel.	<i>Turdus merula merula</i> Linné, p. 52.
117 ^a	19	188	Merle à plastron.	Kraagmerel.	<i>Turdus torquatus torquatus</i> Linné, p. 51.
117 ^b	—	—	Merle à plastron alpin.	Alpenkraagmerel.	<i>Turdus torquatus alpestris</i> (Brehm), p. 51.
329	32	313	Mergule nain.	Kleine Alk.	<i>Plotus alle alle</i> (Linné), p. 146.
70	2	13	Mésange bleue.	Pimpelmees.	<i>Parus caeruleus caeruleus</i> Linné, p. 32.
69	2	12	Mésange charbonnière.	Koolmees.	<i>Parus major major</i> Linné, p. 32.
72	2	15	Mésange huppée.	Kuifmees.	<i>Parus cristatus brunescens</i> (Prazak), p. 33.
75	2	18	Mésange à longue queue.	Staatmees	<i>Ægithalos caudatus europæus</i> (Hermann), p. 35.
78	3	21	Mésange à moustaches.	Baardmees.	<i>Panurus biarmicus biarmicus</i> (Linné), p. 36.
71 ^a	2	14	Mésange noire occidentale.	Westersche zwarte Mees.	<i>Parus ater rapinei</i> Jouard, p. 33.
71 ^b	—	—	Mésange noire du nord.	Noordsche zwarte Mees.	<i>Parus ater ater</i> Linné, p. 33.
73	2	16	Mésange nonnette.	Glanskopmees.	<i>Parus palustris longirostris</i> Kleinschmidt, p. 34.

Stelsel- matig nr	Rechts nr	Kaart nr	FRANSCH	NEDERLANDSCH	LATIJN
74	2	17	Mésange des saules.	Matkopmees.	<i>Parus atricapillus rhena-</i> <i>nus</i> Kleinschmidt, p. 34.
184	12	119	Milan noir.	Zwartbruine Wouw.	<i>Milvus migrans migrans</i> (Boddaert), p. 83.
183	12	114	Milan royal.	Roodbruine Wouw.	<i>Milvus milvus milvus</i> (Linné), p. 83.
31	15	149	Moineau domestique.	Huismusch.	<i>Passer domesticus domesti-</i> <i>cus</i> (Linné), p. 15.
32	15	150	Moineau friquet.	Boommusch.	<i>Passer montanus montanus</i> (Linné), p. 15.
	25	350	Moineau friquet × Moineau domestique.	Boommusch × Huis- musch.	<i>Passer montanus montanus</i> (Linné) × <i>Passer domes-</i> <i>ticus domesticus</i> (Linné).
30	15	148	Moineau soulcie.	Rotsmusch.	<i>Petronia petronia petronia</i> (Linné), p. 15.
120	20	192	Monticole bleu.	Blauwe Rotsmerel.	<i>Monticola solitarius solita-</i> <i>rius</i> (Linné), p. 53.
119	20	191	Monticole de roche.	Rotsmerel.	<i>Monticola saxatilis</i> (Linné), p. 52.
121 ^a	4	39	Motteux cendré.	Tapuit.	<i>Oenanthe oenanthe oenanthe</i> (Linné), p. 53.
121 ^b	—	—	Motteux cendré du Groenland.	Groenlandsche Tapuit.	<i>Oenanthe oenanthe leucor-</i> <i>rhoa</i> (Gmelin), p. 53.
323	10	97	Mouette à trois doigts.	Drieteenmeeuw.	<i>Rissa tridactyla tridactyla</i> (Linné), p. 144.
320	10	95	Mouette pygmée.	Dwergmeeuw.	<i>Larus minutus</i> Pallas, p. 143.
321	10	96	Mouette rieuse.	Kokmeeuw.	<i>Larus ridibundus ridibun-</i> <i>dus</i> Linné, p. 143.
313	9	88	Mouette de Sabine.	Sabine's Vorkstaart- meeuw.	<i>Xema sabini</i> (Sabine), p. 140.
N					
225	24	237	Nette à huppe rousse.	Krooneend.	<i>Netta rufina</i> (Pallas), p. 102.
O					
261	27	267	Oedicnème criard.	Griel.	<i>Burhinus oedicnemus oedic-</i> <i>nemus</i> (Linné), p. 117.
210 ^b	23	223	Oie à bec court.	Kleine Rietgans.	<i>Anser fabalis brachyrhyn-</i> <i>chos</i> Baillon, p. 95.
207	22	219	Oie cendrée.	Grauwe Gans.	<i>Anser anser anser</i> (Linné), p. 94.
215	23	227	Oie d'Egypte.	Nijlgans.	<i>Alopochen aegyptiaca</i> (Linné), p. 98.
210 ^a	23	222	Oie des moissons.	Rietgans.	<i>Anser fabalis fabalis</i> (Latham), p. 95.
209	23	221	Oie naine.	Dwerggans.	<i>Anser erythropus</i> (Linné), p. 94.
211?	34	340	Oie des neiges.	Sneeuwgans.	<i>Anser hyperboreus</i> Pallas of <i>Anser caerulescens</i> (Linné), p. 96.
208	22	220	Oie rieuse.	Kolgans.	<i>Anser albifrons albifrons</i> Scopoli, p. 94.
333	32	317	Outarde barbue.	Groote Trap.	<i>Otis tarda tarda</i> Linné, p. 148.

Stelsel- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	FRANSCH	NEDERLANDSCH	LATIJN
334 ^a	32	318	Outarde canepetière.	Kleine Trap.	<i>Otis tetraz tetraz</i> Linné, p. 149.
334 ^b	—	—	Outarde canepetière de l'Europe orientale.	Oostelijke kleine Trap.	<i>Otis tetraz orientalis</i> Hartert, p. 149.
335	32	319	Outarde de Macqueen.	Aziatische Kraagtrap.	<i>Chlamydotis undulata macqueenii</i> (Gray en Hardwicke), p. 149.
P					
348	34	331	Perdrix grise.	Grijze Patrijs.	<i>Perdix perdix perdix</i> (Linné), p. 155.
347	—	—	Perdrix rouge.	Roode Patrijs.	<i>Alectoris rufa rufa</i> (Linné), p. 155.
112	19	184	Petite Grive de Swainson.	Swainson's Dwerglijster.	<i>Turdus ustulatus swainsoni</i> Tschudi, p. 49.
265	28	271	Petit Gravelot.	Kleine Plevier.	<i>Charadrius dubius curonicus</i> Gmelin, p. 119.
328	32	312	Petit Pingouin.	Alk.	<i>Alca torda torda</i> Linné, p. 146.
243	26	255	Pétrel cul-blanc.	Vorkstaartstormvogel.	<i>Oceanodroma leucorhoa leucorhoa</i> (Vieillot), p. 110.
245	26	257	Pétrel glacial.	Noordsche Stormvogel.	<i>Fulmarus glacialis glacialis</i> (Linné), p. 110.
242	26	254	Pétrel tempête.	Kleine Stormvogel.	<i>Hydrobates pelagicus pelagicus</i> (Linné), p. 109.
290	30	295	Phalarope à bec étroit.	Grauwe Franjepoot.	<i>Phalaropus lobatus</i> (Linné), p. 131.
289	30	294	Phalarope à bec large.	Rosse Franjepoot.	<i>Phalaropus fulicarius</i> (Linné), p. 131.
144	6	57	Pic cendré.	Grauwkopspecht.	<i>Picus canus canus</i> Gmelin, p. 65.
146	—	—	Pic à dos blanc.	Witrukspecht.	<i>Dryobates leucotos leucotos</i> (Bechstein), p. 66.
145 ^a	6	58	Pic épeiche occidental	Westersche groote bonte Specht.	<i>Dryobates major anglicus</i> (Hartert), p. 65.
145 ^b	—	—	Pic épeiche du nord.	Noordsche groote bonte Specht.	<i>Dryobates major major</i> (Linné), p. 65.
147	6	59	Pic épeichette.	Kleine bonte Specht.	<i>Dryobates minor hortorum</i> (Brehm), p. 66.
148	6	60	Pic mar.	Middelste bonte Specht.	<i>Dryobates medius medius</i> (Linné), p. 66.
149	7	61	Pic noir.	Zwarte Specht.	<i>Dryocopus martius martius</i> (Linné), p. 67.
143	6	56	Pic vert.	Groene Specht.	<i>Picus viridis viridis</i> Linné, p. 64.
6	21	206	Pie gauloise.	Gallische Ekster.	<i>Pica pica galliae</i> Klein-schmidt, p. 3.
82	18	176	Pie-grièche écorcheur.	Grauwe Klauwier.	<i>Lanius collurio collurio</i> Linné, p. 37.
80	18	174	Pie-grièche grise.	Groote grijze Klauwier.	<i>Lanius excubitor excubitor</i> Linné, p. 37.
79	18	173	Pie-grièche à poitrine rose.	Kleine grijze Klauwier.	<i>Lanius minor</i> Gmelin, p. 36.

Stelsel- matig n ^o	Lee- n ^o	Art n ^o	FRANSCH	NEDERLANDSCH	LATIJN
81	18	175	Pie-grièche à tête rousse.	Roodkopklauwier.	<i>Lanius senator senator</i> Linné, p. 37.
255	20	197	Pigeon biset.	Rotsduif.	<i>Columba livia livia</i> Gmelin, p. 115.
256	20	198	Pigeon colombin.	Holduif.	<i>Columba ænas ænas</i> Linné, p. 115.
257	20	199	Pigeon ramier.	Woudduif.	<i>Columba palumbus palum-</i> <i>bus</i> Linné, p. 116.
328	32	312	Pingouin (Petit).	Alk.	<i>Alca torda torda</i> Linné, p. 146.
28	14	139	Pinson chanteur.	Botvink.	<i>Fringilla cælebs cælebs</i> Linné, p. 14.
—	35	349	Pinson chanteur × Pinson du nord.	Botvink × Noord- vink.	<i>Fringilla cælebs cælebs</i> Linné × <i>Fringilla mon-</i> <i>tifringilla</i> Linné.
29	14	140	Pinson du nord.	Noordvink.	<i>Fringilla montifringilla</i> Linné, p. 14.
61 ^a	1	5	Pipit aquatique.	Waterpieper.	<i>Anthus spinoletta spino-</i> <i>letta</i> (Linné), p. 27.
58	1	3	Pipit des arbres.	Boompieper.	<i>Anthus trivialis trivialis</i> (Linné), p. 25.
57	1	2	Pipit des champs.	Duinpieper.	<i>Anthus campestris campe-</i> <i>stris</i> (Linné), p. 25.
60	—	—	Pipit à gorge rousse.	Roskeelpieper.	<i>Anthus cervinus</i> (Pallas), p. 26.
61 ^b	—	—	Pipit obscur.	Rotspieper.	<i>Anthus spinoletta petrosus</i> (Montagu), p. 27.
59	1	4	Pipit des prés.	Graspieper.	<i>Anthus pratensis</i> (Linné), p. 26.
56	1	1	Pipit Richard.	Groote Pieper.	<i>Anthus richardi richardi</i> Vieillot, p. 25.
61 ^c	—	—	Pipit des rivages.	Kustpieper.	<i>Anthus spinoletta littoralis</i> Brehm, p. 27.
252	27	263	Plongeon imbrin.	IJsduiker.	<i>Colymbus immer immer</i> Brünnich, p. 113.
253	27	264	Plongeon à gorge noire.	Parelduiker.	<i>Colymbus arcticus arcticus</i> Linné, p. 114.
254	27	265	Plongeon à gorge rousse.	Roodkeelduiker.	<i>Colymbus stellatus</i> Pontop- pidan, p. 114.
269	28	275	Pluvier argenté.	Zilverplevier.	<i>Squatarola squatarola</i> (Linné), p. 121.
268 ^a	28	274	Pluvier doré.	Goudplevier.	<i>Charadrius apricarius apri-</i> <i>carius</i> Linné, p. 121.
268 ^b	—	—	Pluvier doré du nord	Noordsche Goudple- vier.	<i>Charadrius apricarius alti-</i> <i>fren</i> Brehm, p. 121.
267	28	273	Pluvier guignard.	Morinelplevier.	<i>Charadrius morinellus</i> Linné, p. 120.
90	—	—	Pouillot de Bonelli.	Bonelli's Boschzanger.	<i>Phylloscopus bonelli bonel-</i> <i>li</i> (Vieillot), p. 41.
89 ^a	3	26	Pouillot chante.	Gewone Boschzanger	<i>Phylloscopus trochilus tro-</i> <i>chilus</i> (Linné), p. 40.
89 ^b	—	—	Pouillot chante du nord.	Noordsche gewone Boschzanger.	<i>Phylloscopus trochilus acre-</i> <i>dula</i> (Linné), p. 41.
92	—	—	Pouillot de Pallas.	Pallas' Boschzanger.	<i>Phylloscopus proregulus</i> <i>proregulus</i> (Pallas), p. 42.

Stelsel- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	FRANSCH	NEDERLANDSCH	LATIJN
91	3	27	Pouillot siffleur.	Fluitende Boschzan- ger.	<i>Phylloscopus sibilatrix</i> (Bechstein), p. 41.
88	3	25	Pouillot vélocé.	Bruine Boschzanger.	<i>Phylloscopus collybita col- lybita</i> (Vieillot), p. 40.
342	33	326	Poule d'eau.	Waterhoen.	<i>Gallinula chloropus lucida</i> Dunajewski, p. 152.
244	26	256	Puffin des Anglais.	Noordsche Pijlstorm- vogel.	<i>Puffinus puffinus puffinus</i> (Brünnich), p. 110.
185	13	125	Pygargue à queue blancé.	Zeearend.	<i>Halæetus albicilla</i> (Linné), p. 83.
R					
337	33	321	Râle d'eau.	Waterral.	<i>Rallus aquaticus aquaticus</i> Linné, p. 150.
341	35	325	Râle des genêts.	Grazral.	<i>Crex crex</i> (Linné), p. 152.
76	2	19	Roitelet huppé.	Gewoon Goudhaantje.	<i>Regulus regulus regulus</i> (Linné), p. 35.
77	2	20	Roitelet tête de feu.	Vuurgoudhaantje.	<i>Regulus ignicapillus igni- capillus</i> (Temminck), p. 35.
141	20	195	Rollier d'Europe.	Scharrelaar.	<i>Coracias garrulus garru- lus</i> Linné, p. 63.
126	5	44	Rossignol philomèle.	Nachtegaal.	<i>Luscinia megarhyncha me- garhyncha</i> Brehm, p. 55.
128 ^a	5	47	Rouge-gorge familier occidental.	Westersche Roodborst.	<i>Erithacus rubecula melo- philus</i> Hartert, p. 56.
128 ^b	—	—	Rouge-gorge familier du nord.	Noordsche Roodborst.	<i>Erithacus rubecula rube- cula</i> (Linné), p. 57.
124	5	42	Rouge-queue de mu- raille.	Gekraagde Rood- staart.	<i>Phœnicurus phœnicurus</i> phœnicurus (Linné), p. 54.
125	5	43	Rouge-queue noirâtre.	Zwarte Roodstaart.	<i>Phœnicurus ochrurus gibal- tariensis</i> (Cmelin), p. 55.
99	4	33	Rousserolle aquatique.	Waterrietzanger.	<i>Acrocephalus paludicola</i> (Vieillot), p. 44.
97	4	31	Rousserolle des ma- rais.	Boschrietzanger.	<i>Acrocephalus palustris</i> (Bechstein), p. 44.
98	4	32	Rousserollephragmite.	Moerasrietzanger.	<i>Acrocephalus schœnobænus</i> (Linné), p. 44.
96	3	30	Rousserolle des ro- seaux.	Kleine Rietzanger.	<i>Acrocephalus scirpaceus</i> scirpaceus (Hermann), p. 43.
95	3	29	Rousserolle turdoïde.	Groote Rietzanger.	<i>Acrocephalus arundinaceus</i> arundinaceus (Linné), p. 43.
S					
220	24	232	Sarcelle d'été.	Zomertaling.	<i>Anas querquedula</i> Linné, p. 100.
219	24	231	Sarcelle formose.	Balkaltaling.	<i>Anas formosa</i> Georgi, p. 99.
218	23	230	Sarcelle d'hiver.	Wintertaling.	<i>Anas crecca crecca</i> Linné, p. 99.
21	14	138	Serin cini de l'Eu- rope centrale.	Middeneuropeesche Kanarie.	<i>Serinus canarius germani- cus</i> Laubmann, p. 11.
68	2	11	Sittelle torche-pot.	Boomklever.	<i>Sitta europæa harrissa</i> Kleinschmidt, p. 31.

Stelsel- n. sp. nr	Reeks nr	Kaart nr	FRANSCH	NEDERLANDSCH	LATIJN
19 ^a	14	135	Sizerin flammé bo- réal.	Noordsche Barmsijs.	<i>Carduelis flammea flammea</i> (Linné), p. 9.
19 ^b	—	—	Sizerin flammé d'Hol- boëll.	Langsnavelige Barm- sijs.	<i>Carduelis flammea holboëllii</i> (Brehm), p. 9.
19 ^d	34	336	Sizerin flammé d'Hor- nemann.	Groote Barmsijs.	<i>Carduelis flammea horne- manni</i> (Holböll), p. 10.
19 ^e	14	136	Sizerin flammé rous- sâtre.	Kleine Barmsijs.	<i>Carduelis flammea cabaret</i> (P. L. S. Müller), p. 10.
193	8	77	Spatule blanche.	Lepelaar.	<i>Platalea leucorodia leuco-</i> <i>rodia</i> Linné, p. 87.
310	9	85	Sterne arctique.	Noordsche Zeezwaluw	<i>Sterna macrura</i> Naumann, p. 139.
307	9	82	Sterne caspienne.	Reuzenzeezwaluw.	<i>Hydroprogne caspia</i> (Pallas), p. 138.
308	9	83	Sterne caugek.	Groote Zeezwaluw.	<i>Sterna sandvicensis sandvi- censis</i> Latham, p. 139.
311	9	86	Sterne de Dougall.	Dougall's Zeezwaluw	<i>Sterna dougallii dougallii</i> Montagu, p. 140.
309	9	84	Sterne Pierre-Garin.	Vischdiefzeezwaluw.	<i>Sterna hirundo hirundo</i> Linné, p. 139.
306	9	81	Sterne hansel.	Lachzeezwaluw.	<i>Gelochelidon nilotica nilo-</i> <i>tica</i> (Gmelin), p. 138.
312	9	87	Sterne naine.	Dwergzeezwaluw.	<i>Sterna albifrons albifrons</i> Pallas, p. 140.
260	27	266	Syrhapte paradoxal.	Steppenhoen.	<i>Syrhaptus paradoxus</i> (Pallas), p. 117.
T					
216	23	223	Tadorne de Belon.	Bergeend.	<i>Tadorna tadorna</i> (Linné), p. 98.
16	14	132	Tarin des aulnes.	Elssijs.	<i>Carduelis spinus</i> (Linné), p. 8.
—	35	347	Tarin des aulnes × Serin domestique.	Elssijs × Kanarie- vogel.	<i>Carduelis spinus</i> (Linné) × <i>Serinus canarius domes-</i> <i>ticus</i> .
345	33	329	Tétras lyre.	Korhoen.	<i>Lyrurus tetrix tetrix</i> (Linné), p. 154.
67	—	—	Tichodrome échelette.	Roode Murenlooper.	<i>Tichodroma muraria</i> (Linné), p. 31.
150	7	62	Torcol fourmilier.	Draaihals.	<i>Jynx torquilla torquilla</i> Linné, p. 67.
271	28	277	Tournepierre à col- lier.	Steenlooper.	<i>Arenaria interpres inter-</i> <i>pres</i> (Linné), p. 122.
258	20	200	Tourterelle des bois.	Tortelduif.	<i>Streptopelia turtur turtur</i> (Linné), p. 116.
123	5	41	Traquet rubicole ou Traquet pâtre.	Zwartkeeltapuit.	<i>Saxicola torquata hibernans</i> (Hartert), p. 54.
122	4	40	Traquet varier.	Bruinkeeltapuit.	<i>Saxicola rubetra</i> (Linné), p. 54.
131	5	49	Troglodyte mignon.	Winterkoning.	<i>Troglodytes troglodytes</i> <i>occidentalis</i> Verheyen, p. 58.

Stelsel- matig nr	Reeks nr	Kaart nr	FRANSCH	NEDERLANDSCH	LATIJN
			V		
270	28	276	Vanneau huppé.	Kievit.	<i>Vanellus vanellus</i> (Linné), p. 122.
190	13	127	Vautour fauve.	Vale Gier.	<i>Gyps fulvus fulvus</i> (Hablizl), p. 86.
20	15	143	Venturon montagnard.	Citroensijs.	<i>Carduelis citrinella citrinella</i> (Pallas), p. 10.
14	14	134	Verdier d'Europe.	Groenvink	<i>Chloris chloris chloris</i> (Linné), p. 7.
—	35	343	Verdier d'Europe × Ohardonneret élégant.	Groenvink × Distelvink.	<i>Chloris chloris chloris</i> (Linné) × <i>Carduelis carduelis</i> (Linné).

INHOUDSTAFEL

	Bladzijden.
VOORREDE	III-VI
I. STELSELMATIG GEDEELTE MET AANDUIDING VAN DE VERSPREIDING EN VAN DE ZEDEN	1
Orde Passeriformes	1
Familie Corvidæ	1
Familie Sturnidæ	5
Familie Oriolidæ	6
Familie Fringillidæ	6
Familie Alaudidæ ...	21
Familie Motacillidæ	25
Familie Certhiidæ	30
Familie Sittidæ .	31
Familie Paridæ	32
Familie Laniidæ	36
Familie Bombycillidæ ..	38
Familie Muscicapidæ	38
Familie Prunellidæ	57
Familie Troglodytidæ	58
Familie Hirundinidæ	59
Orde Cypseliformes	61
Familie Cypselidæ ..	61
Orde Caprimulgiformes	62
Familie Caprimulgidæ ..	62
Orde Coraciiformes	62
Familie Meropidæ	62
Familie Upupidæ	63
Familie Coraciidæ ..	63
Familie Alcedinidæ	64

	Bladzijden.
Orde Alciformes	146
Familie Alcidæ	146
Orde Gruiformes	148
Familie Otidæ	148
Familie Gruidæ	150
Familie Rallidæ	150
Orde Galliformes	153
Familie Tetraonidæ	153
Familie Phasianidæ	155
WIJZIGINGEN, BIJVOEGINGEN, VERBETERINGEN	157
II. ALPHABETISCHE LIJST VAN DE LATIJSCHEN NAMEN	161
III. ALPHABETISCHE LIJST VAN DE NEDERLANDSCHE NAMEN	177
IV. ALPHABETISCHE LIJST VAN DE FRANSCHEN NAMEN	199
V. INHOUDSTAFEL	216

GEKLEURDE ZICHTKAARTEN EN WERKEN

uitgegeven door het

Vermogen van het Koninklijk Natuurhistorisch Museum van België.

GEKLEURDE ZICHTKAARTEN.

Vogels der Belgische Fauna.

1 ^{ste} reeks, genummerd van	1 tot 50	
2 ^e reeks,	»	51 tot 100
3 ^e reeks,	»	101 tot 150
4 ^e reeks,	»	151 tot 200
5 ^e reeks,	»	201 tot 250
6 ^e reeks,	»	251 tot 300
7 ^e reeks,	»	301 tot 350 In voorbereiding.

Zoogdieren van de Belgische Fauna.

1 ^{ste} reeks, genummerd van	1 tot 9	
2 ^e reeks,	»	10 tot 18
3 ^e reeks,	»	19 tot 27
4 ^e reeks,	»	28 tot 36
5 ^e reeks,	»	37 tot 45 In voorbereiding.
6 ^e reeks,	»	46 tot 54 »

Beschermde zoogdieren in Belgisch Congo.

1 ^{ste} reeks, genummerd van	1 tot 9
2 ^e reeks,	»
3 ^e reeks,	»
4 ^e reeks,	»

WERKEN.

Les Oiseaux de la Belgique. — Complément à la collection de cartes postales en couleurs éditées par le Patrimoine du Musée Royal d'Histoire Naturelle de Belgique, par CH. DUPOND, 1943.

Terrains, Roches et Fossiles de la Belgique, par EUG. MAILLIEUX, 2e édition, 1933.

Flore et Faune houillères de la Belgique, par A. RENIER, F. DEMANET, F. STOCKMANS et V. VAN STRAELEN, comprenant 1 volume de texte et 1 album de 144 planches, 1938.

Echelles stratigraphiques des gisements houillers de Belgique et de régions voisines, 1938.

* *

De Eendvogels van België, door R. VERHEYEN, 3de, bijgewerkte uitgave, 1943.

Les Anatidés de Belgique, par R. VERHEYEN, 4e édition augmentée, 1943.

De Spechten en de Koekoeken van België, door R. VERHEYEN, 2de bijgewerkte uitgave, 1943.

Les Pics et les Coucous de Belgique, par R. VERHEYEN, 1942.

De Dag- en Nachtroofvogels van België, door R. VERHEYEN, 1943.

Faune des Vertébrés de la Belgique. Batraciens et Reptiles, par G. F. DE WITTE, 1942.

Fauna der Vertebraten van België. Amphibieën en Reptielen, door G. F. DE WITTE, 1942.

* *

La Stratigraphie du bassin houiller de Kaiping (Chine), par F.-F. MATHIEU. — *La Flore paléozoïque du bassin houiller de Kaiping (Chine)*, par F. STOCKMANS et F.-F. MATHIEU, 1939.

Contribution à la connaissance de la Stratigraphie et de la Tectonique à couches de houille dans la Chine septentrionale, par F.-F. MATHIEU. — *Contribution à l'étude de la Flore jurassique de la Chine septentrionale*, par F. STOCKMANS et F.-F. MATHIEU, 1941.

* *

Marine freilebende Nematoda aus der Nordsee, von E. BRESSLAU und J. H. SCHUURMANS STEKHOVEN Jr., 1940.

MARCEL HAYEZ

Drukker der Koninklijke Academie
van België

Leuvense straat, 112

Wet. woonst : Kanselarijstraat, 4

BRUSSEL

n°. 2019

Machtiging n. 6714